

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

776 C 18

VERMEULEN

Amsterdam

Digitized by Google

1871
Doubled

N° 73
Hollands Leen
ontwaakt.

476
C18

Gekocht door 695
J. van Straaten

01 2103 3799 UB AMSTERDAM

HOLLANDS LEEUW ONTWAAKT.

HOLLANDS LEEUW ONTWAAKT.

TAFEREEL EN HERINNERINGEN

UIT DE DAGEN VAN DEN BELGISCHEN OPSTAND

in 1830.

Opgedragen aan

De Verdedigers van 't Vaderland.

*W. hoft u het Vaderland kent geen perken: overal, waar dezelve
bestaat, verrigt zy wonderen.*

Graaf DE SÏGUR.

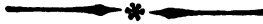

J. C. Boudier, inv. del. et sculp.

Te 'S GRAVENHAGE, bij
J. IMMERZEEL, JUNIOR.

VOORBERIGT.

De titel van Hollands leeuw ontwaakt duidt genoegzaam de aard en strekking van dit boek aan; en het bijvoegsel, dat het bestaat uit tafereelen en fragmenten uit het tijdperk van den Belgischen opstand, doet tevens zien, dat het geen volledig geschiedkundig geheel uitmaakt. Men zal er nogtans in voorgesteld vinden vele merkwaardige gebeurtenissen, en vele plaatselijke en persoonlijke bijzonderhe-

blijven in allen gevalle voor rekening der wettelijke of veronderstelde briefschrijvers, zonder dat de auteur van het werk zich persoonlijk verantwoordelijk rekent omtrent al wat door hen in vertrouwelijke briefwisseling verhandeld is; iets, dat trouwens eene ongerijmdheid wezen zou, daar de briefschrijvers zelve menigvuldigmaal onderling verschillen, en men hem dus niet voor het pro en contra beiden ter verantwoording roepen kan. Maar dit durft hij stoutmoedig verzekeren, verantwoord en verdedigen, dat de geest van het geheele boek in volkomen overeenstemming is met die zuivere liefde voor Vaderland en Koning, van welke Oud-Nederlands eerbiedwaardige bevolking in de critieke dagen, die wij beleefd hebben en nog beleven, door de trefse-

*lijkste opofferingen van goed en bloed, zoo on-
dubbelzinnig aan den dag gelegd heeft. Hij
heeft naar zijn vermogen getracht, de bewij-
zen dier vaderlandlievende verknochtheid en
geestdrift in een beknopt bestek te vereenigen,
en daardoor een klein gedenkteeken op te rig-
ten ter eere van een Volk, dat, sedert eeuwen
door heldenmoed en handeltrouw beroemd, niet
van zijne roemrijke herkomst ontaard is,
maar zich op het loffelijkst onderscheidt door
alle die burgerlijke deugden, welke door de
vreemde volken met verwondering en eerbied
toegejuicht worden, en die alleen miskend
kunnen worden door lieden, die aan de vrij-
heidspest of den oproerkanker laboreren.*

*Mogt dit werk zoo veel goedkeuring vinden
(waarmede men vooral in deze dagen zich*

niet durft vleijen) dat aan een' herdruk van hetzelfde kon gedacht worden, zou men daarin gaarne zoodanige veranderingen, verbeteringen en toevoegfelen brengen, als men aan den ondergeteekenden porttvrij zou gelieven op te geven; immers zou men van deze teregtwijzende opgaven, dankbaar, een zoodanig gebruik maken, als men zou begrijpen dat eene meerdere waarde aan het werk zoudē kunnen bijzetten.

's Gravenhage, 14 Augustus 1831.

J. IMMERZEEL, JUNIOR.

E E R S T E B R I E F.

De Heer FRANS VAN LEEUWENHÖRST, *aan den Heer*
FERDINAND MEERMANS, *te Amsterdam.*

's Gravenhage, 13. September 1830.

Vriend!

Gij hebt het gezegd: „niets is pijnlijker in een tijd van crisis dan onzekerheid.” Ik zeg er *amen* op, en een ieder met mij. Sedert het uitbarsten van den verwenschten opstand in onze zuidelijke gewesten moet onze nieuwsgierigheid ter markt gaan bij Franche, Duitche en Engelsche dagbladschrijvers, om althans iets te vernemen van hetgeen er voorvalt. Hetgeen er tot heden van wegen ons Gouvernement is medegedeeld, heeft weinig te be-
duiden. Dat hetzelfde nogtans van al wat er in de oproerige streken van dag tot dag, van uur tot uur, omgaat, naauwkeurig onderrigt wordt, lijdt wel geen twijfel. In gewone tijden laat ik zulk een stilzwijgendheid gelden: het publiek, ieder individu heeft er geen dadelijk, althans geen *pres-*
sant belang bij; men laat het beleid der zaken

met vertrouwen over aan degenen, die de teugels van het bewind in handen hebben. Maar in de oogenblikken, die wij thans beleven, waarin alles wat in de wereld ons dierbaar is op het spel staat, is deze terughouding van het Gouvernement, op het zachtst uitgedrukt, onstaatkundig. Courier op courier zien wij de residentie binnensnellen; groeps-gewijze scholen de ingezetenen van alle rangen en standen, in societeiten en koffijhuizen, zelfs op straat, te zamen, steken de hoofden bijeen, vragen, gissen, en verdeelen met ophalende schouders zich weder, altijd gemarteld door de oude onzekerheid. En waarom die onmenschkundige *tactiek* gevolgd? Begrijpt men dan niet, dat, naar mate er minder uitlekt, er te meer nadeeligs vermoed wordt? Of wordt men door vrees terug gehouden? Eilieve! wat, en wie is er te vreezen? Trekken wij niet ééne lijn? Zijn wij niet vuur en vlam voor den Koning en de zijnen? Heeft het gedrag der opstandelingen ons niet allen met de diepste verontwaardiging vervuld? hebben wij niet allen goed en bloed veil voor Vorst en Land? zou iemand onder ons het durven wagen om een woord, een zucht te flaken, die ten voordeele van de zaak der muiters zou kunnen uitgelegd worden?

Meent men misschien door eene ongunstige tijding ons te zullen neder slaan? Dwaasheid! onze geestdrift zal met de gevaren klimmen. — Maar genoeg hiervan. Ik zie u, dunkt mij, de pen reeds aanpuntten, om mij schamper toe te voegen: de wijste stuurlieden staan aan wal. Nu, ik gun u al vooraf dan de zelfvoldoening om mij dit afgesloten spreekwoord onder den neus te duwen.

Ondertusschen kan ik u verzekeren, dat de dag van heden de eerste is, sedert het bekend worden van het uitgebroken oproer, dat ik *tant soit peu* in mijn schik ben. Heden heeft de Koning gesproken in de buitengewoon zamengeroepen vergadering der Staten-Generaal, en ons verteld hoe het met 's Lands zaken gesteld is. Nu zijn wij op de hoogte der omstandigheden, en hebben voor het oogenblik ten minste een rustpunt.

Gij hadt het moeten zien, Ferdinand! dat vertrek van den Koning uit zijn paleis en dat aankomen op het Binnenhof! Het was een triomphale optocht. Duizenden waren uit alle wijken der stad, uit omliggende steden en dorpen, toegestroomd, niet om den Vorst in zijne heerlijkheid, in zijne met acht paarden bespannen staatsiekoets, door eenen weidschen stoet omgeven, te beschouwen;

neen! om eenen teedergeliefden Vader op de hartelijkste wijze te doen blijken hoe hoog zij hem waarden. Aan borst en hoed schitterde in de volle zon, die den gewichtigen dag gunstig was, het geliefkoosd oranje. Uit duizend keelen verhief zich de juichkreet der opregtste hulde. Men verdrong zich om den miskenden, den schandelijk verguisden Monarch te naderen, als ware het om hem in zijn lijden op te beuren, hem te bemoedigen. Welk een dag voor hem! zulk een dag heeft hij in het ondankbaar Brussel niet beleefd. Toen neuriede ik werktuiglijk:

Où peut on être mieux qu'au sein de sa famille?

Misfchien klónk er de echo van in 's Konings ziel; — neen niet misfchien, — zeker, zeker! ik zag het: hij was getroffen; het was hem zoo wél; hij stak de hand uit naar zijne kinderen, die ze om strijd drukten en kusten.

Terwijl dit waarlijk roerend schouwspel zich aan mijne met tranen volgewelde oogen vertoonde, flopen verscheiden der Volksvertegenwoordigers uit de opgoerige gewesten met van angst kloppende harten naar de vergaderzaal. De helft van hunne aangezigten hadden zij in de hoog opgeslagen man-

telflippen en jaskragen verborgen, om, zoo mogelijk, onkenbaar te blijven. Zij bleven nogtans niet onopgemerkt; maar men liet hen, met hunne misdadige oogmerken en hunne knagende gewetens, ongemoeid hunnen weg vervolgen. Intusschen moesten zij het uitbundig vreugdegejuich, dat den Vorstelijsken optocht omringde, ter hunner beschaming, hooren.

Onder de leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal trokken meer bijzonder de opmerksaamheid de twee oud-prefecten DE STASSART en DE CELLES, booswichten, die de Koning, de Natie nooit in de eereplaatsen van 's Lands beschreven Vadersen had moeten dulden; DE BROUCKERE en LE HON, die met zoo veel nadruk het begeerd herstel van grieven, die niet bestonden, onderstonden; DE GERLACHE, SURLET DE CHOKIER en andere voorvechters der even gezochte als strafschuldige oppositie in ons zuidelijk Nederland.

De leden der beide Kamers van de Staten-Generaal waren ten twaalf ure in de gewone vergaderzaal bijeen gekomen. De vergadering werd geopend door den Prins C. A. DE GAVRE, die een Koninklijk besluit deed voorlezen, bij hetwelk hij tot voorzitter der Eerste Kamer benoemd werd. 's K-

nings Ministers en de leden van den Raad van State zich tegen een ure in de vergadering begeven hebbende, werd Zijne Majesteit, vergezeld van Z. K. H. den Prins van Oranje, benevens Hoogst-deszelfs gevolg, door de daartoe benoemde Commissie van zestien leden de zaal binnengeleid. Zijne Majesteit plaatste zich op den troon, en deed de aanspraak, die ik u met dezen doe toekomen. De Koning sprak met eene heldere stem; met waardigheid, maar ook met gevoel. Hij was getroffen, maar niet bezweken; zijn hart leed, maar zijne geestkracht verkief zich onafhankelijk boven zijn lot. Er heerschte eene diepe, eene aandoenlijke stilte in de vergadering. Welk een oogenblik ook! Geplaatst tusschen een bedroevend verleden en eene donkere toekomst, smachtte men naar troost en licht; — ik spreek hier van de gemoedsgefeldheid van regtschappen Nederlanders, geenszins van die der aanleggers en voorstanders van den misdadigen afval; — maar, mag ik het zeggen? 's Konings aanspraak was te gematigd. Waarom niet het kind bij zijn' naam genoemd? De Koning had niet moeten zeggen, *lys à vis* van een gedeelte der bevolking, met moorddolken en fakkels tegen hem opgestaan, dat hij aan *billijke*

wenschen zou te gemoet komen, al wordt er dan ook door het bijvoegfel, *dat hij nooit aan partijgeest toegeven zou*, een kleurtje aan gegeven. Geen wettig Gouvernement kan of mag met zijne oproerig geworden onderdanen onderhandelen, dan nadat zij binnen de grenzen van orde en plicht terug gekeerd zijn, en schuldige boete gedaan hebben. Misschien vergis ik mij, Berdinand! maar er had, naar mijn begrip, eene ferme taal van den troon behooren gesproken te worden. Wij zullen nu moeten afwachten, welke bepaalde voorstellen van wegen Zijne Majesteit zullen gedaan worden, en inmiddels ons oordeel moeten opschorten.

De terugtogt van Zijne Majesteit naar zijn paleis was in alles de herhaling van hetgeen ik u boven beschreven heb. De bevolking was uitgelaten van vreugde. Er is geen twijfel aan, of de Koning zal de zedelijke waardij van *zulke* onderdanen weten te schatten.

Aan u en de uwen den vriendschappelijken groet van mij en de mijnen!

T. T.

FRANS VAN LEEUWENHORST.

EDEL MOGENDE HEEREN!

De buitengewone vergadering van U Edel Mogenden, welke ik heden opene, is, door den drang van droevige gebeurtenissen, gebiedend noodzakelijk geworden.

In vrede en vriendschap met alle volken van ons werelddeel, zag Nederland ook onlangs den oorlog in de overzeesche bezittingen gelukkig geëindigd. Rustig bloeide hetzelfde door orde, handel en nijverheid. Ik hield mij bezig met de zorg, om de lasten van het volk te verligten, en allengskens in het binnenlandsch bestuur de verbeteringen in te voeren, die de ondervinding had aange-
wezen, toen eensklaps te Brussel, en, naar dat voorbeeld, weldra ook in sommige andere plaatsen des Rijks, een oproer uitbarstte, gekenmerkt door tooneelen van brandstichting en plundering, waarvan de voorstelling aan deze vergadering voor mijn hart, voor het nationaal gevoel en voor de menschheid te bedroevend zijn zou.

In afwachting der medewerking van U Edel Mogenden, welker samenwerking mijne eerste gedachte is geweest, zijn onverwijld alle maatregelen genomen, die van mij afhingen, om den voortgang van het kwaad te stuiten, de welmeenenden tegen de slechtgezinden te beschermen, en de ramp des burgeroorlogs van Nederland af te wenden.

Tot den aard en oorsprong van het gebeurde door te dringen, het doel en de gevolgen daarvan met U Edel Mogenden te doorgronden, is in het belang des Vaderlands, op dit oogenblik, minder noodig, dan wel de mid-
delen te onderzoeken, door welke de rust en orde, het gezag en de wet, niet alleen tijdelijk hersteld, maar veelmeer duurzaam zullen kunnen gevestigd worden.

Intusschen, Edel Mogende Heeren! is het bij den strijd der meeningen, bij het woeien der hartstogten en het bestaan van verschillende drijfveeren en bedoelingen, eene hoogst-moeijelijke taak mijne zucht voor het welzijn van al mijne onderdanen te vereenigen met de pligten, die ik aan allen verschuldigd ben en voor allen heb bezworen.

Daarom roep ik uwe wijsheid, uwe bedaardheid en uwe standvastigheid in, ten einde, gesterkt door overeenstemming met de vertegenwoordigers van het volk, met gemeen overleg, te bepalen, wat in deze treurige omstandigheden, voor het welzijn van Nederland, behoort gedaan te worden.

Van vele zijden wordt gemeend, dat het heil van den Staat door eene herziening der grondwet, en zelfs door eene scheiding van gewesten, welke door verbonden en grondwet vereenigd zijn, zou bevorderd worden.

Maar zulk een vraagpunt is alleen voor overweging vatbaar langs den weg, door ditselfde grondwet, aan welker voorschriften wij allen door plegtigen eed verbonden zijn, voorgeschreven.

Die gewigtige vraag zal het voornamelijk onderwerp uwer bemaatlagingen uitmaken.

Ik verlang daarover de denkwijze en beschouwing van uwe vergadering te kennen, met die openheid en kalmte, welke het groot belang der zaak zoo bijzonder vordert, terwijl ik, van mijne zijde, boven alles wenschende het geluk der Nederlanders, wier belangen door de Goddelijke Voorzienigheid aan mijne zorgen zijn toevertrouwd, te bevorderen, volkomen bereid ben met uwe vergadering mede te werken tot de maatregelen, die daartoe leiden kunnen.

Daarenboven strekt deze buitengewone bijeenkomst, om aan U Ed. Mog. kennis te geven, dat de belangen des Rijks, te midden van alles wat plaats heeft, het zamenblijven der milizie, boven den tijd voor de gewone wapenoefeningen, bij de grondwet bepaald, thans gebiedend vorderen.

De voorziening in de geldelijke benoodigdheden, daartuit, en uit vele andere noodlottige gevolgen van het oproer voortvloeiende, kan voorloopig uit de geopende crediten plaats hebben, doch zal de nadere regeling derzelve in de aanstaande gewone vergadering een onderwerp uwer overwegingen moeten sijnmaken.

Edel Mogende Heeren! ik reken op uwe trouw en vaderlandsliefde. Gedachtig aan den storm der omwentelingen, welke ook over mijn hoofd heeft gewoed, zal ik den moed, de liefde en de trouw, welke het geweld afgeschud, het volksaanwezen gevestigd en den sceppter in mijne hand gesteld hebben, evenmin vergeten als de dapperheid, welke op het oorlogsveld den troon geschraagd en de onafhankelijkheid van het vaderland heeft verzekerd.

Volkomen bereid om aan billijke wenschen te gemoet te komen, zal ik nooit aan partijgeest toegeven, noch met maatregelen instemmen, welke de belangen en welvaart der Natie aan de driften of het geweld zouden opofferen.

Al de belangen zoo mogelijk te vereenigen is de wensch van mijn hart.

TWEEDE BRIEF.

De Heer EGBERT MEERMANS, *aan Mejuffrouw*

HENRIETTE VAN LEEUWENHORST,

te Gravenhage.

Amsterdam, 15 September 1830.

Lieve Schat!

Dat de nikker in 't Belgenland, vooral onder het zwartjesgoed, godsgruwelijk den baas speelt, is eene uitgemaakte zaak voor ieder mensch met gezonde hersens in 't hoofd; maar dat hij in onze gewesten, in onze stad, in ons huis ook de horens opsteekt, zal u vreemd klinken, en het is toch, helaas! maar al te waar. Ik stampvoet van boosheid. Alles, alles loopt mij tegen. Onze boekhouder, een oude podagrist, zit met zijn regterbeen in een kussen; onze commies moet met een dikke, in doeken gebakerde linkerkoon zijne kamer houden; Papa is den halven dag in Doctrina, om couranten te lezen en tijdingen te hooren; en dus, kindlief! draai ik voor alle kantoorzaken nagenoeg alleen op. In plaats dus van u morgen,

lippen aan lippen, den eed van eeuwige liefde te komen herhalen, moet ik u dezen epistel sturen; en, daar één ongeluk nooit alleen komt, moet ik dadelijk afbreken, omdat ik verplicht ben te gaan exerceren. Vat nu, bid ik u, al deze tegenspoeden eens te zamen, en zeg mij voor de vuist, of gij met mij niet gelooft, dat de vorst der duisternis het danig op mij geladen heeft.

Adieu, lieve Jet!

Uw getrouwe

EGBERT.

DERDE BRIEF.

De Heer FRANS VAN LERUWENHORST, aan den Heer
FREDINAND MEERMANS, te Amsterdam.

's Gravenhage, 15 September 1830.

Vriend!

Als een bijvoegfel tot den mijnen van eergisteren, moet ik u nog melden, dat bij de Tweede Kamer is ontvangen eene Koninklijke boodschap, van dezen inhoud:

EDEL MOGENDE HEEREN!

Naar aanleiding van hetgeen door Ons, bij de opening uwer tegenwoordige buitengewone bijeenkomst, aan uwe vergadering, en vroeger, bij Onze proclamatie van den 5den dezer, aan alle Nederlanders is te kennen gegeven, verlangen Wij dat door U Edel Mogenden, onverwijd, in bepaalde en zorgvuldige overweging genomen worde:

- 1°. Of de ondervinding de noodzakelijkheid heeft aangetoond, om de nationale instellingen te wijzigen?

2°. Of, in dat geval, de betrekkingen, door de traktaten en door de grondwet, tusfchen de twee groote afdeelingen van het Koningrijk gevestigd, tot bevordering van het gemeenschappelijk belang, in vorm of aard, zouden behoorlen te worden veranderd?

Het zal Ons aangenaam zijn over die gewigtige vraagpunten, zoo spoedig als de aard der zaak het toelaat, de vrije en openhartige mededeeling van het gevoelen der Vertegenwoordigers van het Nederlandsche volk te ontvangen, ten einde vervolgens, naar bevind, met Hun Edel Mogenden de maatregelen te kunnen beramen, die tot het verwezenlijken hunner meening zouden moeten genomen worden.

En hiermede enz.

(get.)

WILLEM.

's Hage, 13 Sept. 1830.

In de vergadering van heden heeft de waardige Volksvertegenwoordiger, DONKER GURTIUS, eene redevoering gehouden, die veel geestdrift verwekt heeft. Hij wil, zeide hij, zich geenszins vetzetten tegen het voorstel van den voorzitter; maar de boodschap des Konings naar de Sectien te ver-

zenden is in de gegevene omstandigheden niet voldoende. Men wil het gevoelen kennen der Kamer, en met wat oogmerk? Wat bedoeling heeft de Regering bij de voorstelling der bekende vraagpunten? Zeker geen ander, dan zich door de uitspraak der vergadering in staat te stellen, om met te meer spoed en nadruk alle ongeregeldheden te doen ophouden, de rust te herstellen en de vastheid onzer instellingen voor het vervolg te verzekeren. Om daartoe te geraken, vervolgde hij, moeten wij onderzoeken of er al dan niet redenen bestaan voor eene verandering in de grondwet. Dit onderzoek moet plaats hebben, maar met bedaardheid en orde, langs den grondwettigen weg, niet anders dan overeenkomstig art. 229 en 230, waarvan de spreker de bedoeling kort en bondig uiteen zet.

Dit onderzoek is uit zijnen aard aan velerlei zwakheden onderhevig, want zoo er eene verandering wierd raadzaam geoordeeld, en er eene Kamer in dubbelen getale bijeen kwam, dan is de zaak voorzeker binnen de drie maanden niet te regelen, ook dan niet, al had er gemeen overleg, en, als het ware, de grootste eensgezindheid bij plaats. — En hoe ver zijn wij van die eensgezindheid niet af? — Reeds sedert eenen geruimen tijd is men over de

zoogenaamde grieven verdeeld, thans staat een der welvarendste steden, zonder de minste aanleiding, plotfeling tot muiterij over.

Op eens wordt de kreet gehoord om afscheiding van regering tuschen Noord en Zuid, bij behoud van het regerend Koninklijke Huis.

Hij zal voor alsnog niet onderzoeken, in welken ongrondwettigen vorm die kreet zich heeft doen hooren, ook van sommige dergenen, die gezworen hebben de grondwet te zullen handhaven, noch hoe zij zich bevoegd en gemagtigd geoordeeld hebben, om zich als het voorgewend orgaan der volkskreet voor te doen, (Onwillekeurig zag het publiek naar eenige ledige zitplaatsen, maar hield zich evenwel bescheiden stil.) — Hij zal niet aanduiden de onbegrijpelijke ligtvaardigheid, waarvan zij het kenmerk draagt, noch de moeilijkheden, die zich moeten opdoen bij haar onderzoek, hetzij in verhouding tot de financiële aangelegenheden van het vereenigd Rijk, hetzij in verhouding tot de verdediging van het grondgebied, hetzij in opzigt tot de onderscheidene bronnen van bestaan der onderscheidene partijen. Maar altijd zal het waar zijn, vervolgt de Heer DONKER CURTIUS, dat wij allen, zoo velen als wij hier zijn, ons die onder-

scheiden onderwerpen voor den geest brengende, zullen moeten overtuigd zijn, dat zich hier eene complicatie opdoet, zoo moeilijk om op te lossen, dat die oplossing niet zal kunnen geschieden, dan na rijp en diep beraad, en dat de aanneming of verwerping, en, ingeval van verwerping, de wijzigingen in de grondwet te maken, zijn onderworpen aan vormen en onderhandelingen, die altijd een meer of minder lang tijdsverloop zullen vorderen, en dat het niet is door eene enkele Koninklijke verklaring, die men stoutelijk geëischt heeft, doch die inderdaad een waarachtig *coup d'état* zou zijn, dat men tot hare oplossing kan geraken.

Nogtans schijnt de Regering geneigd te zijn, om ons op den weg dier vormen te brengen, en ik weiger niet om mede te werken tot dit doel, met zoo veel spoed, als die vormen toelaten.

Maar, in dit alles zie ik niets, dan de toekomst, en op zijn hoogste (hetgeen God behage!) een middel van behoud en van rust in de toekomst; maar eene toekomst, die wij niet kunnen scheppen door eenen tooverslag en als door bezwering; en nogtans, indien wij ons daarbij bepalen, dan wordt intusschen een deel des Rijks ten prooi gelaten aan regeringloosheid, plundering, roof, brandstichting,

openbare geweldenaarij, verarmfng en algeheelen ondergang, indien de wettige orde er niet onverwijld wordt hersteld, en wij mogen op ons toepassen: „*deliberante principe, parit patria*,” terwijl wij raadplegen, gaat het land te gronde.

Indien de volksmenners en opstokers van den tweeden rang voortgaan met den stroom te voeden, en de dammen te breken, ten einde in het verbolgen water te beter te vischen, welke zal dan niet de ontzettende uitflag worden, vooral bij het naderen van eenen winter, die ons, na eenen onvoordeeligen oogst, niet dan ellende op ellende voorfpelt! Dan voorwaar zijn de bewoners dier ongelukkige streken blootgefeld aan ontelbare en onuitsprekelljke verschrikkingen.

Welk moet dan het eenig krachtig middel zijn, om dien stroom te stuiten, eer hij alles verwoest, en allen, welligt de aanstokers het eerst, in den afgrond wegsleept?

Ziedaar, dunkt mij, de *voornamc en eerste vraag*, die ons moet bezig houden.

Ik zie geen uitweg, dan de wettig aangevoerde kracht der wapenen; maar ik beslisse de vraag niet ligtvaardig — nogtans eischt zij beslissing; en om er toe te geraken, stel ik voor, altijd appuieeren-

de het verzenden der Koninklijke boodschap aan de Section, om eene Commissie van tien leden te be-
noemen, genomen half uit de Zuidelijke, half uit
de Noordelijke afgevaardigden, om te overleggen
en aan de vergadering voor te dragen, zoodanige
maatregelen als, in overeenstemming met de attri-
buten der Kamer, kunnen genomen worden, om
de ingezetenen der plaatsen, waar de wettige orde
is geschonden, tot dezelve terug te brengen, en
alzo het grondwettig gezag, en de kracht der
grondwet, die ook wij gezworen hebben te hand-
haven, te herstellen.

Ik zie ook de mogelijkheid van nuttige wetge-
vende bepalingen in dit opzicht in, en het schijnt
mij toe, dat niemand de medewerking kan weig-
ren, indien hij niet openlijk wil verklaren, de
voortduring der regeringloosheid te kiezen boven
de wettige orde, en dat wij door dit middel de
Regering des Konings zullen omringen van eene
zedelijke kracht, welke den eerbied moet in-
boezemen, zonder welke alle regering onmogelijk
wordt.

De Kamer heeft op een en ander besloten, eerst
de Koninklijke boodschap naar de Afdeelingen te

verzenden, en daarna het voorstel van den Heer DONKER CURTIUS.

Het is opmerkelijk, dat er reeds eene niet onbeduidende desertie onder de Leden plaats had: verscheiden hadden hunn' hoefslag verlaten. De *exprefecten*, DE BROUCKÈRE, DE GERLACHE, SURLET DE CHOKIER, LE HON, DE SÉCUS enz. waren niet opgekomen. Men wil dat sommigen hunner de Residentie reeds verlaten hebben, en verscheiden anderen op het punt zijn zulks te doen. Dergelijke mannen uit het Zuiden hadden gewild en gewacht, dat er van wege Zijne Majesteit al dadelijk bepaalde voorfagen in het voorgewend belang hunner gewesten zouden zijn gedaan geworden; of nemen, nog waarfchijnlijker, zulks tot voorwendfel, om zich van verdere deelname aan de beraadflagingen over 's Lands teedere belangen te onttrekken, en naar Brusfel terug te keeren, om te helpen voltoojen hetgeen aldaar, zoo niet met hunne medewerking, dan zeker met hunne voorkennis en goedkeuring, begonnen is. Dat zij gaan! Waartoe zou hunne medewerking toch kunnen ftrekken? slechts tot verlamming, tot vertraging of verijdeling der krachtdadige maatregelen, die van Gouvernementswege behooren, en (God

geve het!) *zullen* genomen worden, om den revolutiekanker meester te worden, door het affnijden van het daardoor aangetast lid. En zal het, bij het meest mogelijk bespoedigen der beraadslaging over, en het volvoeren van afdoende maatregelen, wel eens meer mogelijk zijn om de besmetting van andere streken af te weren? Ik vrees, Ferdinand! ik vrees. De dagbladen doen ons zien, welk een geest er onder de bevolking van Luik, Leuven, Brugge, Namen, Mons en andere plaatsen heerscht, en hoe daar alles eene oproerige uitbarsting als op handen schijnt aan te kondigen. Ik vrees, ik vrees! Jammer dat de kostelijke tijd in voorstellen en deliberatiën verloren moet gaan. Intusschen kan de opstand zich zeer op zijn gemak uitbreiden en organiseren. En als wij eindelijk niet welbeklonden besluiten op de proppen zullen komen, zal het kalf verdronken zijn. Waarom niet handen uit de mouw gestoken toen het tijd was? Waarom althans nu de oproerige stad niet buiten de wet gesteld? Enfin, er zal onderzocht en gedelibereerd worden. . . . Mijn hart bloedt.

Hartelijk de uwe.

FRANS VAN LEEUWENHONST.

VIERDE BRIEF.

Mejufvrouw HENRIETTE VAN LEEUWENHORST,
aan den Heer EGBERT MEERMANS,
te Amsterdam.

's Gravenhage, 16 September, 1830.

Malle Jongen!

Primo moet ik u zeggen, dat ik niet aan den duivel geloof, omdat mijn vader, die een verstandig man is, er niet aan gelooft. Of dit nu wel puur orthodox is, daaraan twijfel ik, omdat mijne moeder, die eene brave vrouw is, er aan twijfelt. Maar hieruit moet gij, die een vitter in uw hart zijt, niet opmaken, alsof ik mijne goede moeder niet voor verstandig, en mijn verstandigen vader niet voor braaf houden zou. Het tegendeel is waar. Dat ik in dit nikkerachtig punt de meening van den ouden heer bij voorkauze toevalle, is, opregt gesproken, omdat ik eenen zekeren afkeer heb van zwarte persoonaadjes, daaronder zelfs schoorsteenvegers, bidders en doodgravers begre-

pen. Ik ben er dus eenige nederlandsche tellen van af, om hetgeen gij tegenspoeden noemt op rekening der dadelijke bemoeijing van den booze te stellen. Als gij derhalve bij mij aanspraak wilt blijven maken op gezond verstand, en mij geen akelige droomen op het lijf jagen, kik mij dan nooit meer van nikker of nikkersgelijke. Nu dit eerste artikel afgehandeld is, zullen wij verder gaan.

Het is ook mij eene erge teleurstelling geweest, dat gij niet over hebt kunnen komen; maar wat zal ik u zeggen, wij leven thans in een tijd, die van teleurstellingen samenhangt. Het is zeker de schuld niet van die lieve Brusselsche broertjes, dat uw boekhouder de jicht en uw klerk een dikke koon heeft; maar wel dat papa geen rust te huis heeft en gij zoo drok exerceren moet. Het is hier ook een *rage*. Geen ander discours, van dat onze vogen open gaan tot dat wij het suf gebabbeld hoofd in de veren leggen, dan het nieuws van den dag, — neen, van het oogenblik, en liegen dat ze doen, of het is dan regt goddeloos. De waarheid ziet er al leelijk genoeg uit. Zoo werd gisteren hier verzekerd, dat er te Amsterdams een oproer was uitgebersten. Daar er uw

brief geen melding van maakt, is dit zeker ook al weer een knapuil. Ik denk voor het naast, dat, om het gemeen in beweging te brengen, zulke fabeltjes worden verbreid door die Brabandsche kerels, die hier nog rondzwalken, en er zoo barsch uit zien als schoppenboer. Zoudt gij het gelooven, dat men het aan 't gelaat en de houding van bijna al die wezens, welke uit 's Lands kas bezoldigd worden, kan zien, dat zij er trotsch op zijn tot de famielje der muiters te behooren? Dat *zij* daarin eere stellen, zal geen één Hollander hun benijden; maar dat *wij* zulke gezigten nog op iederen voetstap voor onze oogen dulden moeten, is onverdraaglijk. Men spreekt nog altijd van bijleggen; maar ik voor mij denk dat er zoo lang over bijleggen zal geleverd worden, tot wij het spel *codille* kwijt zijn. Nu, de Koning is oud en wijs genoeg om te weten wat hij doen moet, en hij zal zeker bij geen nuf van zeventien jaren om raad komen vragen.

Onze Dirk is zoo nijdig als een spin op dat Brabandsch gespuis, zoo als hij het noemt. Zijn vuisten jeuken er naar om eens met hen te pluk-hairen. Het geweer is niet uit zijne handen; als hij er niet de deur mee uit is naar wacht of exer-

cide, oefent hij zich zelve op zijne kamer, en maakt somtijds eene beweging en geschreeuw, alsof hij al in 't vuur was. Zoo mag ik het hebben! Wanneer hij zoo aangaat, vliegt onze kat, aan dien omslag ongewoon en er niets van begrijpende, als bezeten door het huis heen. Alleen wenschte ik maar, dat de borst wat minder onachtzaam op zijne wapenrusting was. Ik moet den heelen dag in de weer zijn om dezelve bijeen te houden; hier staat zijn geweer, daar hangt zijn fabel, ginter ligt zijn patroontasch, somtijds in drie vertrekken verspreid. En daarenboven dwingt hij mij, hem te helpen om zijne bandelieren te witten. Ik getroost het mij, niet zoo zeer omdat hij mijn broeder is, maar omdat hij zijn Vaderland en Koning hartstogtelijk bemint. Daar roept hij mij afweér om hem in de wapens te helpen. . . . Ja, ja, mijnheer de schutter! zoo haastig niet. . . . Nu, Bert! gij komt zoo spoedig mogelijk toch eens over bij

Uwe minnares,

HENRIETTE.

VIJFDE BRIEF.

De Heer FERDINAND MEERMANS, *aan den Heer*
FRANS VAN LEEUWENHORST, *te's Gravenhage.*

Amsterdam, 18 September 1830.

Waarde Vriend!

Het is als of ik betooverd ben. Mijn geheel
physiek en moreel aanwezen zijn van aard en ge-
daante veranderd. Ik ben dezelfde man niet meer,
dien ik voor zes weken was. Aan kantoorzaken
kan ik naauwlijks denken. Is het omdat mijn bij-
zonder belang in dat van het algemeen bedolven
ligt? De slaap ontwijkt mij, al ga ik ook eerst
laat ter ruste; en 's morgens ben ik weêr vroeg
bij der hand, al heb ik ook een onrustigen nacht
doorgebragt. Heb ik ooit aan zenuwen gedacht?
En thans affecteert mij alles; telkens voel ik mijne
oogen vochtig. Ik wil mij dan somtijds wel kras
houden, maar het gevoel schijnt zich geen geweld
te willen laten aandoen: een afbiggelende traan
bewijst mij dan, hoe veel sterker de natuur is dan

onze rede. Wat moet onze goede Koning niet lijden, voor zich zelve, voor de zijnen, voor al zijne onderdanen, die hij als zijne kinderen bemint! Er behoort eene ongemeene zielskracht toe, eene sterking van Hooger hand, om den last der nu loodzwaar geworden kroon moedig te blijven torfchen. Frans! laten wij hem niet hard vallen, als hij in zulk een' toestand aarzelt, of verkeerd handelt: wij weten toch dat hij het wel meent met het Vaderland.

De aanspraak, met welke hij de buitengewone vergadering der Staten-Generaal geopend heeft, kenmerkt zich door een geest van gematigdheid, die hem vereert. De vraagpunten, door hem aan Hun Hoog Mogenden ter beantwoording voorgefeld, getuigen mede van zijne bezorgde omzigtigheid. Er zijn gevallen, waarin men door overrijling en geweld alles verliezen, door bezadigdheid en zachtheid alles behouden kan.

Lees, bid ik u, 's Konings proclamatie van den 5den dezer, waarin met zoo vele woorden gezegd wordt: „Onze beminde Zonen, de Prins van *Oranje*, en Prins *FREDERIK der Nederlanden* zijn door Ons belast geworden zich naar die gewesten te begeven, welke met talloze rampen bezocht

zijn of daarmede bedreigd worden, en zulks zoo-
wel om met de middelen, daartoe te hunner be-
schikking gesteld, de personen en eigendommen te
beschermen, als om zich te verzekeren van den
waren staat van zaken, en Ons, tot bedaring der
gemoederen, de meest geschikte middelen voor te
dragen. — Deze zending, welke volbragt is met
eene menschlievendheid en edelmoedigheid, die door
de Natie hoog gewaardeerd zal worden, heeft Ons
bevestigd in de overtuiging, dat zelfs daar, waar
zich de meeste onrust vertoont, de gehechtheid
aan Ons Stamhuis en aan de nationale onafhanke-
lijkheid blijft verzekerd en wordt verkondigd; en,
hoe bedroevend ook voor Ons hart de omstandig-
heden zijn, die ter Onzer kennis zijn gekomen,
Wij misfen de hoop niet, dat het Ons, met den
bijstand van den Almagtigen God, wiens hulp
Wij, in deze ernstige en treurige gesteldheid van
zaken, affmeeken, en door de medewerking van
alle welgezinde en goede burgers in de onderschei-
dene gedeelten van het Rijk, zal mogen gelukken
de orde terug te brengen, en de werking der wet-
tige magten, mitsgaders de kracht der wetten te
herstellen.”

Zie daar de hoop, die, ten gevolge van 's Ko-

nings voorloopige beschikkingen, zich toen opdeed, dat zich alles nog ten beste en verder in der minne schikken zou! Laten wij God bidden, dat die hoop door de medewerking van 's Lands Staten vervuld worde!

Het is intusschen bedroevend, dat eenige Leden der Tweede Kamer uit de Zuidelijke provincien zich aan alle medewerking schijnen te onttrekken. En waarom toch? Men dringt van die zijde aan op eene scheiding van de twee grootè deelen des Rijks, met behoud nogtans van de regerende dynastie; de Prins *van Oranje*, aan wien deze hoofdbedoelingen der onrustige lieden te Brusfel, door Commissien uit de burgerij en de gewapende burgermagt (*), zoo te Vilvoorden, als naderhand

(*) De eerst gezondene Commissie bestond uit den Baron d'HOOGVORST, den Majoor VAN DER SMISSEN, Onderbevelhebber der burgerwacht, den Heer HOTTON, den gewezen Maire ROUPPE, en den Advocaat VAN DE WEIJER. De nader gezondene Commissie was zamengesteld uit de Heeren DE SECUS, Lid van de Tweede Kamer, VAN DER SMISSEN, HOTTON, Hertog VAN AREMBERG, Prins DE LIGNE, DELFOSSE, MICHIËLS en den Ingenieur TEICHMANN; terwijl de Commissie, door den Prins *van Oranje* naderhand te Brusfel benoemd, bestond uit den Hertog VAN URZEL (President), den Gouverneur VAN DER FOSSE, den Burgemeester WELLENS, den Commandant d'HOOGVORST, den Generaal d'AUBREME, het Regeringslid KOEKART, den Hertog VAN AREMBERG, en het Regeringslid STEVENS, als Secretaris.

te Brusfel, zijn medegedeeld, heeft zich immers gaarne belast, om deze verklaarde begeerte aan zijnen Doorluchtigen Vader bekend te maken, en er is immers schijn noch blijk dat Zijne Majesteit zich daartegen verzetten zal? Begrijpt men dan niet, dat de Koning aan de grondwet en de overeenkomsten met de groote Mogendheden verbonden is, en dat hij dus geen anderen weg heeft kunnen inslaan, dan hij met zoo veel wijsheid gedaan heeft? Men behoort dan immers geduld te hebben, en met bezadigdheid en verstand mede te werken, om eene uitkomst te verkrijgen, die met de wezenlijke behoeften en belangen der beide deelen des Rijks strookt, in plaats van afwezig te blijven? Ik denk nog al, dat die Heeren spoedig hunne dwaling inzien en in de Kamer terug keeren zullen, om gezamenlijk met hunne ambtgenooten alles te overleggen en voor te bereiden, wat in

De beruchte *Courier* heeft den Prins DE LIGNE, bij gelegenheid dat hij als lid der tweede Commissie bij den Prins van Oranje te Vilvoorden ten gehoor was, doen zeggen, dat de Koninklijke troepen niet dan over zijn lijk Brusfel zouden kunnen binnen trekken. Het is zeker, dat de Prins zich aan een der monarchale bladen te Parijs heeft gewend, met verzoek, om aan te kondigen, dat hij alleen zijnen persoon had aangeboden als waarborg voor de veiligheid van den Vorst.

eene zaak van zoo veel gewigt vereischt mag worden. Het zou mij zeer bevreemden, indien de begeerde afscheiding van de zijde onzer Afgevaardigden tegenkanting van belang ontmoette. In het beginfel, althans, zullen zij gereedelijk toestemmen, als bewust van de voordeelen, die zulks den Hollanderen zal aanbrengen; maar de *wijzen* zal veel tijd en moeite kosten; gezwegen nu nog van de meening der Mogendheden, die den cirkel der Nederlanden aan onzen Koning voorgetrokken hebben, en zonder welker bewilliging die evenmin uitgebreid als vernaauwd worden mag.

Dat er onder de Belgische Afgevaardigden lieden gevonden worden, die heimelijk met de oproermakers heulen, kan ik niet tegenspreken, maar ik hou mij nogtans overtuigd, dat velen hunner ter goeder trouw handelen en naar het spoedig herstel van orde en rust, door wettige middelen, verlangen. Wat toch zou er van hun Land moeten worden, indien het graauw aldaar den baas bleef spelen? Het zou immers eindelijk moeten uitloopen op een' oorlog van het schamel janhagel tegen allen, die wat te verliezen hebben? Of veronderstelt men beginfelen bij het gemeen? Waant men

dat het uit zich zelve zal ophouden, wanneer het alles overwonnen heeft wat, volgens die beginselen, zich tegen hetzelfde aankantte? Men moet dan wel zeer onnootdoozel en een volslagen vreemdeling in de geschiedenis zijn. Neen! eenmaal los van allen teugel en zeker geworden van straffeloosheid, holt het onverzadigbaar voort, en plundert en rooft, zonder aanzien van personen, al wat onder zijn bereik valt. Laat men toch niet dweepen met moraliteit: zonder tuchthuis en galg is geene orde en veiligheid in de maatschappij denkbaar. Waar de onderdanen de wetten trotseren, is een land digt bij zijn' val. Elk gezag, dat, in plaats van wet, het geweld tot steunpunt heeft, vernietigt eindelijk zich zelve. De partijschappen brengen meest altijd diegenen om hals, welke de zelve hebben doen ontstaan. Men gedenke aan de Fransche omwenteling van 1789! Te regt zegt de Graaf DE SÉGUR: „de fakkel der geschiedenis verootmoetendigt de regtvaardigheid; omringd van den vrede, de liefde en de achting; terwijl de eerzucht, de dweeperij, de miltzucht en de dwingelandij altijd gestraft worden met langdurige rampen; en geschandvlekt door de onverbiddelijke uitspraken der nakomelingschap.”

Wilde men die lessen der ondervinding toch behartigen eer het te laat is!

Wees hartelijk gegroet van

Uwen vriend,

FERDINAND MEERMANS.

P. S. Tot een bewijs, dat het ook onder de Belgische officieren onzer armée niet aan braven mangelt, kan ik u als zeker melden, dat de kapitein L. LA PORTE, bij de 16de afdeeling te Yperen in garnizoen, aan den schrijver van den *Catholique* dezen brief geschreven heeft:

13 Sept. 1830. Lage bedrieger, schaamteloze lasteraar, uw rijk zal weldra uit zijn. Wat! uw helsch dagblad, dat alle dagen met leugens opgevuld is, durft zeggen, dat men bij het 16de regement aan de soldaten, alsmede aan de muziek, verboden heeft om Vaderlandsche liederen te zingen of uit te voeren. Verneem, zor, dat ons regement gisteren, bij het terugkeeren van de manoeuvres, luidkeels gezongen heeft: *Leys Nassaul leve de Koning!* en wij op het eerste woord gereed zijn om den laatste dropel bloeds voor het Huis van Oranje te storten.

Z E S D E B R I E F.

De Heer FRANS VAN LEEUWENHORST, *aan den*
Heer FERDINAND NEERMANS, *te Amsterdam.*

's Gravenhage, 26 September 1830.

Beste Vriend!

Offchoon ik geenszins verzot ben op mijne eigen meeningen, begrijp ik toch als eerlijk man te moeten zeggen wat ik denk. Het mag aan mijne wijze van zien liggen als ik den bal misla, maar het is noch aan vooringenomenheid met een aangenomen begrip, noch aan halstarrigheid om van een ander, en het minst van u, te willen verschillen, toe te schrijven, wanneer ik meen mijne goedkeuring niet te mogen hechten aan den gang van het Gouvernement, noch iets loffelijks te verwachten van de masla der Afgevaardigden uit het Zuiden.

Behalve den Heer SANDELIN, dien ik voor braaf en goedgezind houde, en wiens huis men te Brugge eerst geplunderd en toen verbrand heeft, zeker

omdat men hem daar ter stede voor slecht en kwalijkgezind hield (eene den man vereerende opinie!), behalve dezen achtingswaardigen Volksvertegenwoordiger en nog eenige anderen, beschouw ik het restantje van de Leden der Tweede Kamer uit het Zuidelyk Nederland als een bende deugnieten, die bedekte oogmerken hebben, en zoo niet zelve de aanleggers en raddraaijers van den Belgischen opstand, dan ontwijfelbaar de apostelen ervan zijn. Die guiten (ik volg hierin BOILEAU, en zeg met hem :

J'appelle un chat un chat, et Rolet un fripon.)

die guiten dan hebben al jaar en dag zwanger gegaan van het ontwerp, om hunne gewesten van de onze af te scheuren; ik durf zelfs verder gaan, en staande houden, dat daarmede de toeleg verbonden was om zich onafhankelijk van het Huis van Oranje te maken. Ik laat in 't midden, welk aandeel de Roomsche Katholieke Geestelijkheid en de hooge Adel primitief aan dit plan gehad hebben; maar dat het lang al bestond, lijdt geen twijfel. Om eene zoo groote gebeurtenis voor te bereiden, moest men het volk, dat volop werk en brood had, weten te beduiden dat het verdrukt werd op het punt der

vrijheid enz. Dit kon best door de paters gedaan worden, die zich dan ook onvermoeid bezig hielden met het opwekken van het dom gepeupel, om te klagen over verscheiden zaken, die men grieven noemde, en in welke men redres begeerde. Gij herinnert u dat dol geschreeuw om meerder vrijheid in het onderwijs, om eene ministeriële verantwoordelijkheid, om regtspleging door gezwoeren, om verandering in 't middel van 't gemaal, en wat niet al meer. Hierdoor werd aan 't volk tegen het Gouvernement een geest van wrevel, onwil, haat en afkeer ingeboezemd, om, als de ure zou gekomen zijn, de lont in 't alzoogereed gemaakte kruid met vrucht te kunnen werpen. Zij zijn bekend, de mannen, die deze *quasi*-grieven in de Tweede Kamer gecommentarieerd en voor het spoedig redres derzelve zich in de bres gesteld hebben. Zoek hunne namen maar eens op in de beraadslagingen der Kamer, en zie of die kampioenen anderen zijn, dan die thans eene rol spelen, en verder, stuks- of hoopsgewijze, van achter de schermen voor den dag zullen komen schieten. Het is een jezuïtische hypocritenboel, geloof mij, die de Hollanders en al wat hollandsch is van ganfcher harte haten, maar, naar gelang van zaken,

zich van allerlei maskers bedienen om te bedriegen, vertrouwen te winnen, te misleiden en de tusschenbedrijven tot de groote ontknooping van het treurspel aan te vullen; — regte Januskoppen.

Deze factie, wier personeel zich grootendeels schuil gehouden heeft, bezat sedert lang in den *Courier*, den *Belge*, den *Catholique* (*) en andere schandbladen bezoldigde trompetters, die met eene voorbeeldelooze stoutmoedigheid het Gouvernement braveerden, en den reeds opgewonden publieken geest in nog laaijer gloed zetteden. O toppunt van onbeschaamdheid! men beschuldigde de Regering van de vrijheid aan banden te leggen, terwijl zij zelven een zoo vermetel misbruik van die vrijheid maakten, alsof er geene wetten bestonden, die haar binnen betamelijke grenzen beperkten. . . . en dit deden zij straffeloos!!

Gij hebt zeker gelezen een bij BREST VAN KEMPEN, te Brusfel, uitgekomen werkje, getiteld: *Procès porté devant la cour d'assises du Brabant méridional contre L. de Potter, F. Tielemans,*

(*) Van deze drie journalen, van welke de twee eerste te Brusfel, het laatste te Gend in het licht kwamen, waren redacteurs DUCPETIAUX, LEVÉE en BARTHELS. De schrijver van *La ville rebelle* noemt den *Belge* *l'ordure des ordures*.

A. Barthels, J. J. Cochemommens, E. Vanderstraeten, et J. B. de Nève, accusés d'avoir excité directement à un complot ou attentat ayant pour but de changer ou de détruire le Gouvernement du Royaume des Pays-Bas. In het onderzoek, bij dit regtsge-
ding plaats gehad hebbende, zijn de draden van
geheel dit schelmencomplot in handen der Regering
gekomen. De verbloemde namen, in de corres-
pondentie tusschen DE POTTER en TIELEMANS
doorgaans voorkomende, zijn van a tot z ver-
klept (*), zoodat men niet te gissen, maar slechts
te grijpen had, — indien men namelijk had *wilten*
grijpen. En nu, die aangeklaagden, schuldig aan
de misdaad van zamenzwering tegen den Staat,
zijn die opgehangen of, iets fatsoenlijker, slechts
onthoofd? Het is u bekend, Ferdinand! men heeft

(*) Ik herinner mij daarin aangeduid te vinden:

DE BROUCKÈRE, door den bijnaam van *l'homme aux certificats*
de rapacité, of *Girouette*.

DE STASSART, — *Lockman*, of *l'homme de Namur*.

DE SÉCUS, — *Vachtlo*.

Advocaat JOTRAND, — *Socrate*.

CORNET DE GREZ, — *le remplaçant*.

DE CELLÈS, — *l'asperge*, of, *l'homme aux asperges*.

VAN BOMMEL, — *Melchisedeck*.

DUCKETIAUX, — *la duchesse*.

TIELEMANS, — *la femme de 60 ans enz.*

DE POTTER, TIELEMANS, BARTHEL'S EN DE NÈVE
voor eenige jaren gebannen. Ten gevolge van dit
vonnis werd onze grond van dit garnaalsgreepje
onkruid gezuiverd, maar hetgeen de masfa der
mannen van de Unie in het getal hierdoor leed,
werd hun honderdvoudig vergoed door eenē verba-
zende aanwinst van stoutmoedigheid, daar zij een-
stemmig begrepen, dat hunne vrienden DE POTTER
c. s. er wel afgekomen waren. Men berekende,
met alle regt, dat zij t'avond of morgen, als men
zegt, bij het gelukken van het groote plan, weér
op de koord konden komen, dat, zonder mirakel,
geen plaats had kunnen hebben, indien een galgen-
koord hun daartoe de pas afgefneeden had. De
nieuwsbladen hebben ons reeds doen zien, dat DE
POTTER, TIELEMANS EN BARTHEL'S, te Parijs
aangekomen, aldaar een bezoek ontvangen hebben
van verscheiden officieren, onderofficieren en gre-
nadiers van het 1ste legioen der nationale garde,
om hen geluk te wenschen wegens den moed,
dien zij aan den dag gelegd hebben in de verdedi-
ging eener zaak, die in Frankrijk bereids gezege-
vierd heeft en zich over geheel Europa gaat uit-
breiden. Eerlang zouden de Belgen, die zich te
Parijs bevinden, hun een grooten maaltijd geven,

die door een dito van wege de nationale garde stond gevolgd te worden. Men meende dat WALLEZ de honneurs van de eerste tafel zou doen. Men ziet geen uilen bij bontekraaijen.

De zaken staan in Brabant nu bijzonder gunstig voor die uitgeworpen handvol schorremorrie. Men zal daar die vuiligheid wel weêr verorberen. Let er maar op!

En nu, die Brusselsche opstand, den 25sten Augustus laatstleden begonnen met de vertooning in den schouwburg van de *Muette de Portici*, voortgezet met het plunderen en verbranden van het hôtel van den Minister van justitie, en het verwoesten van het huisraad van den Heer DE KNYFF, directeur van de politie, van LIBRY BAGNANO, hoofdredacteur van den *National*, enz., onder de kreten van: *à bas le Roi! à bas la Hollande! vive la France!* en zoo vervolgens zoetjesaan geklutst, geknepen, gefatsoeneerd, opgeflikt en een zeker ordenlijk aanzien gegeven; — die opstand nu, zeg ik, duidt die in zijn aanleg, rigting en loop, kortom in zijn geheel karakter niet op het klaarblijkelijkst aan, dat men afkeerig is van den Koning?

Men heeft, ja, den 29sten Augustus, eene Com-

missie, bestaande uit de Heeren J. D'HOËVORST, DE MERODE, DE SÉCUS *den zoon*, GENDEBIEN en PALMAERT, benevens S. VAN DE WEIJER als secretaris, naar hier gezonden, om aan Zijne Majesteit de redenen van het misnoegen der Brusselaren open te leggen en op het onverwijdeld doen ophouden derzelve aan te dringen; welke Commissie, te Brussel terug gekomen, den 2den dezer rapport van haar wedervaren gedaan, en in het begin daarvan gezegd heeft: dat zij door den Koning met *welwillendheid* was ontvangen, en Hoogstdezelve *geene bedenking had gemaakt tegen het karakter, waarin zij voor hem verscheen*; terwijl zij vervolgens overging om den loop der gehouden conferentie mede te deelen; ook hebben den volgende dag eenige Leden van de Tweede Kamer, toen te Brussel tegenwoordig, eene proclamatie gedaan, inhoudende: „dat zij bij Z. K. H. den Prins van Oranje waren geroepen geworden, en de eer hadden gehad Hoogstdenzelfen met den stand der zaken en de stemming der gemoederen opregtelijk en in gemoede bekend te maken; dat zij zich gemagtigd hadden gerekend, om aan den Kroonprins voor te stellen, dat het de *warigste* wensch van België was, dat de Zuidelijke en Noor-

delijke provincien volkomen wierden afgescheiden, zoodat geen punt van aanraking tusschen dezelve besta, dan alleen het regerende Stamhuis; dat zij Z. K. H. hebben voorgehouden, dat, terwijl de gemoederen geheel werden weggesleept, het *Huis van Oranje* geen oogenblik heeft opgehouden de *eenparige* wensch der Belgen te zijn; dat, bij het ophouden der moeilijkheden van den stand van zaken, en van de onmogelijkheid om de onverenigbare gevoelens, de zeden en belangen met elkander overeen te brengen, het Huis van Oranje, zich voortaan vrijelijk met der Belgen wenschen kunnende vereenigen, op de gehechtheid en getrouwheid van allen konde rekenen; dat deze voorstellingen, gelijk ook die van onderscheidene bijzondere Commissien, gunstig waren opgenomen, en de Kroonprins reeds in persoon de uitdrukking hunner wenschen aan zijnen Doorluchtigen Vader was gaan overbrengen; dat zij, overtuigd zijnde van de toeken der gezindheden van hunne landgenooten geweest te zijn, en dat zij als goede en rechtschapen Belgen gehandeld hadden, dit hun gedrag ter kennisse hunner landgenooten bragten; en in hunne hoofdstad met vertrouwen den uitslag der pogingen van de Belgen en van zich zelven zouden

afwachten." Deze proclamatie was geteekend door den graaf DE GELLES, den baron DE SECUS, BARTHELEMY, DE LANGHE, DE BROUCRÈRE en graaf CORNET DE GREZ.

Maar, mijn vriend! alle deze manoeuvres hebben geen ander doelwit gehad, dan om tijd te winnen. Intusschen dat deze smaldeelen van den troep tooneelspelers heen en weer trókken, proponeerden, smeekten, beloofden, verzekerden, zwoeren (misschien wel met tranen in hunne oogen), waren hunne medeacteurs druk in de weer om de burgerij te wapenen, toevoer van personeel en materieel van buiten in te nemen, den opstand te verbreiden en dan te hifsen, en den volslagen afval van het regerend Stadhuis voor te bereiden. Laten wij ons toch niet verblinden bintrent de misdadige bedoelingen van het helsch complot, maar de stertuffen mistrouwen, die het op de voorposten zendt, want zij bedenken *bedrieglijke zaken tegen de fillen in den lande*. Psalm XXXV. vs. 26. Is er, om zelfs den hardnekkigsten thomas de oogen te openen, iets meer noodig dan naar waarheid te weten, hoedamig men met den Prip van Oranje te Brussel gehandeld heeft? Heeft men hem, in weerwilt van

zijne stellige order, niet gedwongen om het dragen der oude brabantfche kleuren, en dus de oproerleus, te dulden? heeft men hem niet allerlei hindernissen in den weg gelegd, toen hij binnen reed? heeft men hem niet naar het raadhuis gedrongen, zeker met een bedekt oogmerk? heeft hij, om zich te redden, niet over barricades met zijn paard moeten springen? heeft men hem geen steenen nageworpen, geen oproerkreten in zijne nabijheid aangeheven? Dit alles, en denkelijk nog erger, ga er op aan, was in den geheimen raad der factie alzoo overlegd en verordend.

In welk eene stemming zij het gepeupel aldaar weet te houden, blijkt op nieuw uit het met zekere plegtigheid verscheuren en verbranden der aanspraak, met welke Zijne Majesteit de buitengewone vergadering der Staten geopend heeft. Men had daarin de voordragt van een beslissenden maatregel gewacht en gewenscht. In dit punt kom ik met het Brusfelsch *canaille* overeen, ofschoon ik zeker in den aard der verlangde maatregelen met hetzelfde hemelsbreed verschild zou hebben.

Nu leg ik de pen neder, om eens naar de groote societeit te gaan. Verneem ik nog een of

ander, dat ik begriip van eenig belang voor u te zijn, dan schrijf ik u morgen nader.

Vaarwel! en geloof mij steeds

T. T.

FRANS VAN LEEUWENHORST.

P. S. Volgens de laatste, hier ontvangen tijdingen, heerscht in Luik, even als in Brusfel, eene volslagen regeringloosheid. Den 13den reeds had de volksmenigte, die thans den souverainen sceppter zwaalt, zich gewelddadig verzet tegen de afzending van geweren, die voor Zuid-Amerika bestemd waren. Men meende dat die naar Holland zouden gezonden worden. Den 15den heeft het graauw met de gewapende burgers slaags geweest, en sulks niet zonder bloedstorting.

Z E V E N D E B R I E F.

Mejufvrouw CORNELIA VAN KLARENDONK, *aan*
Mejufvrouw HENRIETTE VAN LEEUWEN-

HORST, *te 's Gravenhage.*

Rotterdam, 22 September 1830.

Beste Vriendin!

~~Ik heb te lang uitgesteld om u eens te schrijven.~~
Hoe dikwijls heb ik al bepaald voornemens geweest zulks te doen! maar telkens kwam er eenig beletfel, dat mij dwong de opgenomen pen weér neder te leggen. Dat mij dit smartelijk viel en mij wel eens gemelijk maakte, behoef ik u niet te verzekeren: gij weet dat het mijne lievelingsuitspanning is mij schriftelijk met u te onderhouden, daar het balsturig lot, hetwelk geene zelfde woonplaats aan ons heeft gelieven te vergunnen, ons verhindert zulks mondeling te doen. Maar ook, welk een tijd, welk een drokken, welk een benaauwdten tijd beleven wij! ons huis is een half koffijhuis geworden. Gij zijt wel voor geen klein

geruchtje vervaard, maar ik geloof waarlijk dat, even zoo als gij, te voren bij mij logerende, wel eens klaagde over de eentoonige stilte van ons huishouden, gij nu integendeel het al te drok en woelig vinden zoudt. De boel is den geheelen dag overhoop. Papa is veel uit; die goede man heeft rust noch duur. Mijn broers loopen uit en in; de oudste, die onder de schutterij is, brengt telkens vrienden mede; en mama, die anders in 't geheel niet op dat gewoel gesteld was, vindt daarin thans een ongemeen behagen, omdat het voor haar eene wezenlijke behoefte geworden is over staatszaken te spreken. De tafel is gestadig overdekt met couranten, macouranten, proelamatie's, blaauwboekjes, versjes en liedjes, die beurtelings door de handen gaan, overluïd gelezen en beoordeeld worden. Particuliere tijdingen, die met posten en diligences ieder oogenblik aankomen, leveren almede overvloedige stof tot gesprek op. Dat zich daaronder vele onwaarheden vermengen, ondervinden wij dagelijks, en het is en blijft toch maar zeer moeilijk om er genoegzaam tegen op zijne hoede te zijn. Mijne lieve moeder veront- rust zich dikwijls over bedroevende nieuwstijdingen, die de oudeheer dan naderhând verzekert en

bewijst dat stout verzonnen logens zijn. Hoe kunnen de menschen toch zoo slecht zijn, om de ake-
ligheid van deze dagen door allerlei verzinselen
nog te verergeren? Vader stelt er vele van op re-
kening van speculanten, die den staat der zaken
in een verkeerd licht zoeken te plaatsen, om er
voordeel uit te trekken; en dit laat zich hooren.

Gisteren zijn wij in de gelegenheid geweest om
zeer naauwkeurig te vernemen, hoe het den 25sten
en 26sten Augustus zich te Brussel heeft toegedra-
gen. Mijn oudste broer had in 't Leesmusem
een Heer aangetroffen, die in gezegde stad een
ambt had bekleed en ooggetuige van een en ander
was geweest. Hij had mijn broeder naar onze
woning verzeld. Gij kunt begrijpen, dat wij hem
met vragen als overstelpt hebben. Voor moeder
vooral was het een kostelijk uurtje, — zoo alles
uit de eerste hand! Ook ik kwam ooren te kort,
ik, die het anders zoo naar vind heel den dag
over het politique te hooren spreken. Die Heer
verzekerde, dat het gemeene volk, hetwelk zoo
vele misdaden gepleegd heeft, gedeeltelijk uit lie-
den bestond, die in Brussel niet te huis hoorden,
maar door de aanleggers tegen een zeker daggeld
geronfeld waren. Deze vooral moeten er verschrik-

kelijk uitgezien hebben. Men hield ze grootendeels voor arbeiders uit de Luiksche kolenmijnen. Doch iedere troep van het plunderend en brandstichtend gemeen had zijne aanvoerders (*), waaronder men verscheiden welgekleede en zeer bekende Brusfelaren onderscheiden heeft. Er heerschte onder al die oploop en woestaardij dus eene zekere regelmatigheid, die men eene ordelijke wanorde zou kunnen noemen. De slagtoffers waren aangewezen; de punten van aanval waren bepaald. Men wist nauwkeurig waar men wezen moest en hoe ver men gaan kon. En terwijl het *canaille* alzoo schrik en verwoesting aanrigtte, bleef de krijgsmagt nagenoeg werkeloos. De politie had in den aanvang wel beproefd om den losbrekenden stroom te beteugelen, maar wat vermogt deze zonder de krachtdadige ondersteuning van den sterken arm? Het geraas en getier van het graauw, waaronder (begrijp!) niet weinig vrouwen met loshangende hairen en ook van wapentuig voorzien, was allerverschrikkelijkst; daaronder hoorde men allerlei

(*) Zeven en dertig van dezelve zouden reeds bekend zijn, en daaronder negen Franschen (kale jakhalzen) en een engelsche jood zich bevinden.

kreten; het meest van: *vive la liberté!* God beware alle menschen voor zulk eene vrijheid! De Koninklijke wapens werden overal vernield, waar men die uit voorzorg niet weggenomen had. Er werden oude Brabandsche kleuren, tot verkennings-teekenen, door de brandstichters en plundersaars gedragen en aan stokken rondgevoerd. En zoudt gij het gelooven, lieve Jet! dat zelfs twee jonge jufvrouwen zich in het gedrang begaven, en hare zakdoeken genat zouden hebben in het bloed, dat zij in den gang van het uitgeplunderd huis van den braven Heer DE KNYFF, wiens echtgenooten ook mishandeld heeft, zagen liggen? De woede dezer furien zou zelfs zoo ver gegaan zijn, dat zij gezegd zouden hebben, dat, indien zij het bloed van den Heer DE KNYFF hadden kunnen bekomen, zij er gaarne een teug van gedronken zouden hebben! Ik heb wel eens van kannibalen of menscheneters gelezen, nooit van menschenestfers. In die jonge dames, welke beiden tot welbekende famieljes te Brusfel zouden behooren, schijnt dus een verfijnd kannibalismus aanvang te nemen. Van waar toch die haat, die verbittering? Heeft de Koning het dan zoo slecht in Brusfel aangelegd? Ik kan het niet denken. Gij, die in de residentie

woont, en dus in de gelegenheid zijt om veel te hooren, moet hiervan toch wel wat stelligs weten. Daar ik altijd de partij van den Koning opneem, is het mij geenszins onverschillig om deswegens iets naders te vernemen. Maar al was de Koning ook een geweldenaar, dan nog is het een schandaal dat vrouwen zich als harpijen gedragen. Zouden het mischien verkleede Walen geweest zijn? van dat slag van volk, van hetwelk, het eene jaar door het andere, in Holland een zeker bepaald getal, om moord en huisbraak, opgehangen plagt te worden? Kon ik het, voor de eer van onze kunne, gelooven! Helaas! de verzekeringen zijn zoo stellig; die dames zijn zoo met naam en toenaam genoemd. . . . Men huijert er van.

Er heeft tusschen onze meiden een zwaar *querel* plaats gehad. Ten gevolge daarvan heeft onze keukenmeid, die eene brabantse is, het huis moeten verlaten. Ik heb nu den tijd niet om er u de bijzonderheden van te verhalen. Mischien doe ik dit nader. Intusschen, waardste! wensch ik u 's Hemels beste zegeningen toe, en teeken mij, met de meeste verkleefdheid,

Uwe vriendin,

CORNELIA.

ACHTSTE BRIEF.

De Heer FRANS VAN LEEUWENHORST, *aan den Heer*
FERDINAND MEERMANS, *te Amsterdam.*

's Gravenhage, 22 September 1830.

Mijn Waarde!

Het is dopjespel met die Brabanders, niets anders. In Brusfel was de factie doodelijk ongerust, dat de Afgevaardigden uit ons Zuidelijk halfroond deel zouden nemen aan de deliberatiën van de Tweede Kamer over de Koninklijke boodschap. Er werd dus eene vergadering op het stadhuis belegd, die veel van een Poolschen rijksdag moet gehad hebben. Een enkel verstandig en braaf man heeft het gewaagd, bij die gelegenheid, gezonde taal te spreken, maar dit heeft niet belet dat het besluit is doorgedreven, om een adres aan *hunne* Afgevaardigden (zoo als men die welligt wat te openhartig noemde) af te zenden, waarin men in zin en substantie hun heeft beduid, dat zij behooren te bewerken, dat de troepen, welke zich in

die provincie bevinden, onmiddellijk naar hunne garnizoenen terug keeren, opdat de rust spoedig hersteld worde en de vrees voor burgeroorlog verdwijne; met uitnoodiging om, zoo dit niet lukken wilde, dan geen deel aan de vergadering der Kamer te nemen, maar terug te komen. Zekere VLEMINCKX (*) en NICOLAÏ, de laatste zich noemende secretaris van den raad der burgerwacht, zijn met het overbrengen van dit adres belast geworden. Maar, hier aangekomen, moeten zij geen gunstig onthaal gevonden hebben. Men heeft hun weten te beduiden, dat zij, veiligheidshalve, zeer wijs zouden doen van onverwijd den Haag weêr te verlaten, en dit hebben zij zich geen tweemaal laten zeggen; zelfs moeten zij zich nauwlijks den tijd gegund hebben, om het benoodigde tot onderhoud hunner brabantfche tabernakels te gebruiken, en niet zonder nu en dan bezorgd om te zien naar de deur der kamer, als de knecht der herberg binnen kwam. Nu dit ziet men meer van voorname helden, als ze op een verloren post staan. Maar gij vat toch wel, wat de reden was dat dit koppel gedeputeerden zoo kaal van de reis

(*) Een ganscheer, die ook volks- of janhagelliedjes maakt.

kwam? Zoo als ik u in mijnen vorigen breeder heb aangetoond, hebben eenigen dier zuidelijke afgezaaten dubbele aangezichten; *à la janus*. Dat gedeelte, hetwelk noordwaarts gekeerd is, duidt eigenlijk den farizeeuwschen kant aan; maar dat, hetwelk naar de andere zijde uitkijkt, is de onbewimpelde afdruk van hetgeen er in hunne zielen (zoo ze die hebben) omgaat. Het is een baan om met zulk een tweeflachtig gezigt zich altijd goed te houden. Er moeten volstrekt geen extraordinairte gevallen tusschen beiden komen, of er is een *éminent* gevaar dat het wonderhoofd omgedraaid wordt, en dan waren zij voor de *pretense* groote zaak verloren. Daar kwamen nu die twee kereltjes uit Brussel aanzetten met een adres uit den boezem van eene muftersvergadering, om te reclameren. . . . Dit was te in 't ooglopend; dit was hen verklappen, verraden, aan de kaak zetten; dit was hunne deelneming aart, ja, hunne afhankelijkheid van de factie aan den dag leggen. Dan was immers hunne rol hier volkomen uitgespeeld! Kortom, VLEMINCKX en NICOLAÏ werden bang gemaakt, eh hals over kop haastten deze zich weder op hunne voetstappen terug, den Hemel dankende, toen zij den Moerdijk weêr achter den rug hadden.

Sedert dien tijd is het in Brussel een ander Babel geworden: men verstaat, men begrijpt elkander niet meer. De commissie van zekerheid, door de stedelijke regering vroeger benoemd, bestaande uit de Heeren DE MÉRODE, GENDEBIEN, ROUPPE, MEEUS en VAN DE WBIJER (*), schijnt het vertrouwen van de chefs der partij niet meer te bezitten; want de club of centrale vereeniging beschouwt de *zekerheid* uit een ander oogpunt, dan de commissie, welke daarvoor, volgens hare instelling, behoort te zorgen. De leiders van den opstand houden voor het wezenlijkst punt van zekerheid hunne eigene veiligheid, zonder zich over andere belangen veel te bekommeren. Tegen die personele veiligheid achten zij regelregt aandruischende, dat er eenige beweging onder de Koninklijke troepen plaats hebbe, en deze, niet ver van Brussel, in aantal schijnen toe te nemen: en deze berekening is vooral niet van de domste soort. De club heeft het honorair lidmaatschap aangeboden aan den baron DE STASSART, die, onder voorwendfel dat zijne vrouw bedenkelijk ziek was, van hier zijne biezen gepakt

(*) De hertog VAN URSEL, de prins DE LIGNE en de heer S. DE SÉCUS, die mede tot deze commissie benoemd geweest waren, hadden zich van de aanneming verschoond.

heeft. Inmiddels heeft men het gemeen weer aangehitst, en hebben eenige lieden besloten om aan twee zijden een gewapenden uitval te wagen; eenen naar de zijde van Vilvoorden, om, zoo het heette, te zien, hoedanig de zaken aldaar geschapen stonden; den anderen naar Tervueren (*), om aldaar eene afdeeling ruitery te overvallen, die zich, gelijk men wilde weten, daar ter plaatse had vertoond. Van de eerste expeditie is niet veel uitgelekt. De andere divisie is met vier paarden terug gekomen, die zij van de maréchansfée had afhandig gemaakt. Deze heldhaftige uitvallen hebben plaats gehad buiten toestemming van den commandant der burgerwacht, die er zich ook niet tegen verzet heeft, of er zich niet tegen heeft kunnen verzetten. De commissie van zekerheid heeft het gewaagd die uitvallen bij eene proclamatie af te keuren en het terugzenden der gestolen paarden begeerd; tevens sprekende van het instellen eener militaire commissie, ten einde degenen, welke zich

(*) De jonge en vlugge Rotterdamfche dichter A. VAN DER HOOP, JR. heeft op dezen uittocht eene satire vervaardigd, onder den titel van: *De togt naar Tervueren; heldendicht. Opgedragen aan Sylvanus van de Weljer*. Er komen, wat de fictie betreft, vele waarlijk gelukkige en geestige passages in voor.

aan dergelijke daden van ongehoorzaamheid mogten schuldig maken, naar krijgsgebruik te tuchtigen. Dit was te erg: in plaats van lauwerkranzen zoo'n bokking te krijgen, en dat zoo kort al na het veroveren der vrijheid! Het gemeen kwam op de been, verbrandde die onbeleefde proclamatie en eischte wapenen. De bevelhebber der vrijwilligers voorzag al vast eenigen, die den grootsten haast maakten, van de wapenen zijner manschap. 's Anderen daags brak men met geweld in het stadhuis, en roofde er de geweren uit weg, die er nog voorhanden waren. Spoedig was nu het gezag der commissie van zekerheid geheel vervallen, en een provvisieel gouvernement benoemd, bestaande, naar men wil, uit de heeren F. DE MÉRODE, GENDEBIEN, DE STASSART, D'OULTREMONT, RAIKEM, DE POTTER EN VAN DE WEIJER (*), — waaronder namen, die klinken als klokken!

Ongelukkige stad, overgegeven aan eene volkomen regeringloosheid! beklaglijke ingezetenen, die geen deel hebt genomen aan den verfoetjelijken opstand! welk eene toekomst opent zich voor u!

(*) Men verzekert dat de graaf D'OULTREMONT en de heer RAIKEM zich deze benoeming greotszins laten welgevallen.

Inwendig beroerd door eene onbedwingbare hende van berooid graauw, plunderend en roovend naar lust; van buiten bedreigd door de Koninklijke troepen, die, offchoon komende om personen en eigendommen te beschermen, dit loffelijk doel zeker niet zonder bloedstorting en vernieling zullen kunnen bereiken. Stokers van den opstand, ziet daar het rampzalig lot, dat gij aan eene der fraaiste en bloeiendste steden van Europa berokkend hebt, — en gij durft den gewijden naam der vrijheid van uwe onreine tongen laten glippen!

In dezen benarden toestand van zaken vlugt al wat nog vlugten kan, en redt men wat nog redbaar is. Eene menigte Brusfelaren, tot den fatsoenlijken stand behoorende, komt Z. K. H. Prins FREDERIK, thans aan de spits van 't leger staande, smeeken om de stad zoo spoedig mogelijk in te trekken. Zoo op het oogenblik ontvang ik de proclamatie, door Z. K. H. werkelijk uitgevaardigd, om aan dat verlangen te voldoen. Ik sluit een afschrift van dit voor de geschiedenis hoogstbelangrijk stuk hierbij in. Zij doet den jongen Vorst eer aan. Zóó moest zij juist zijn. Eene edelmoedige vergetelheid zal de mislagen en de onordenlijke maatregelen bedekken, welke de om-

standigheden hebben doen geboren worden; maar de hoofdmuiters zullen strengelijk gestraft worden; juist! Te regt zegt daarom vader VONDEL, in zijn *Staetwcker*:

Genadigh zijn, is ongenade
In staetsbelang. Hij spaert geen bloet,
Die schelmen spaert. Men recht te spade,
Daar staetrecht voortgang eischt, en spoet.

De Hemel bekroone deze kloeke onderneming met eenen gezegenden uitflag!

Welmeenend gegroet van uwen vriend,

FRANS VAN LEEUWENHORST.

PROCLAMATIE.

WIJ FREDERIK, PRINS DER NEDERLANDEN, aan de ingezetenen van Brussel.

Ingezetenen!

De Koning, Onze Doorluchtige Vader, is, gezamenlijk met de Vertegenwoordigers der Natie, en op de eenige met hunnen eed bestaانبare wijze bezig met een nauwkeurig onderzoek van de door u geante wenschen.

Intusschen blijft de orde voortdurend binnen uwe muren gestoord; terwijl gij met eene boven allen lof verheven ijver en volharding waakzaam zijt voor de verdediging van publiek en particulier eigendom, ziet men een gering getal onder u verscholen muitelingen het gemeen tot plundering,

de bevolking tot oproer, het leger tot oneer opruilen; de Koninklijke bedoelingen worden verdraaid, de overheid is magteloos, de vrijheid wordt verdrukt.

Overeenkomstig 's Konings bevel, komen Wij dien staat van zaken, waardoor uwe stad te gronde gaat, en die voor de Koninklijke residentie al meer en meer de mogelijkheid verwijderd, om het verblijf van den Vorst en van den Troonsopvolger te zijn, verhelpen door het eenige ware en krachtige middel, namelijk het herstel der wettige orde.

De nationale krijgsbenden zullen de stad binnenrukken in naam der wetten en op verzoek van het beter gedeelte der ingezetenen, ten einde hen te ontheffen van eene lastige dienst en hun hulp en bescherming te verleenen.

Die onder den standaard der eer en des vaderlands vereenigde officieren en soldaten zijn uwe medeburgers, uwe vrienden, uwe broeders. Zij komen u geenszins reactie of wraak, maar orde en rust terugbrengen. Eene grootmoedige vergetelheid zal de mislagen en de onordelijke maatregelen bedekken, welke de omstandigheden hebben doen geboren worden.

De hoofdaanleggers van bedrijven, welke te misdadig zijn, dan dat zij aan de gestrengheid der wetten zonden mogen ontgaan, — vreemdelingen, die, van de gastvrijheid misbruik makende, wanorde in uw midden zijn komen stoken, zullen alleen en naar eisch gestraft worden; hunne zaak heeft niets gemeens met de uwe.

Dien ten gevolge hebben Wij, krachtens de Ons opgedragen magt, bevolen, gelijk Wij bevelen als volgt:

Art. 1. 's Lands troepen zullen weder binnen Brussel rukken.

Art. 2. Alle beletselen tegen huaan intogt zullen door

de zorg der municipale overheid, door de stedelijke wacht, de commissie van veiligheid en door alle goede ingezetenen worden weggeruimd.

Art. 3. De door de stedelijke wacht bezette posten zullen achtereenvolgend aan 's Lands troepen worden overgeleverd.

Wij zullen nader omtrent de wijze van dienstverrigting van gezegde wacht het noodige bepalen.

Art. 4. Alle gewapende, aan de stad vreemde personen, zullen ongewapend ten hinnen wederkeeren. Alle gewapende benden, tot andere gemeenten behoortende, die zich naar Brussel mogten begeven, zullen aangemaand worden om terug te trekken, en, ingeval van weigering, uiteen gedreven worden.

Art. 5. De door een gedeelte der stedelijke wacht als onderscheidingsteeken aangewomen kleuren zullen afgelegd worden.

Wij behouden Ons voor om later te bepalen, welke de herkenningsteeken zijn zullen, die zij wettiglijk zal mogen voeren.

Art. 6. Het municipale bestuur, het comité van veiligheid, de raad en de chefs der stedelijke wacht zullen zorgen voor de uitvoering der bovenstaande verordeningen, voor zoo ver elk betreft, gelijk ook voor de handhaving der orde, totdat de troepen hinnen intogt zullen gedaan hebben.

Art. 7. De leden van die lichamen van bestuur zijn, van den dag der bekendwording dezer af aan, verantwoordelijk voor allen tegenstand, dien men de publieke magt mogt willen bieden, gelijk ook voor het onwettig gebruik der *gelden, wapenen en amunitie van staat of stad*.

Art. 8. Het garnizoen zal zoo spoedig mogelijk der-

wijze gekazerneerd of gekampeerd worden; dat het niet ten laste van de ingezetenen strekke; de troepen zullen de strijftste krijgstrucht in acht nemen.

Alle tegenstand zal met kracht van wapenen worden afgeslagen, en zij, die aan dezen wederstand schuldig zijn en in handen vallen van de publieke magt, zullen aan den bevoegden regter worden overgeleverd, om crimineel te worden vervolgd.

Gedaan in Ons hoofdkwartier te *Antwerpen*, den 21sten September 1830.

NEGENDE BRIEF.

De Heer FRANS VAN LEEUWENHORST, *aan den Heer*
FERDINAND MEERMANS, *te Amsterdam.*

's Gravenhage, 23 September 1830.

Vriend!

Men brengt mij op het oogenblik een afschrift van het adres van H. H. Mog. de Staten-Generaal, in antwoord op de aanspraak des Konings, bij de opening der tegenwoordige buitengewone zitting. Ik meen, mijn vriend! u dienst te doen u hetzelfde dadelijk toe te zenden, als onzeker of het morgen nog wel in de couranten zal voorkomen. Maar met dit, zonder meer, moet gij u nu te vreden houden, want er is geen tijd, wil ik de post niet missen, om u verder iets anders te schrijven, dan dat ik met biddende hoogachting blijf

Uw vriend,

FRANS VAN LEEUWENHORST.

SIRE!

Tot eene buitengewone vergadering door Uwe Majesteit opgeroepen, hebben de leden der Staten-Generaal zich

beijverd om zich derwaarts te begeven. Zij worden gedrongen om het diep gevoel hunner deelneming over de droevige gebeurtenissen, welke tot die zamenroeping aanleiding gaven, aan Uwe Majesteit uit te drukken.

Het oproer, te Brussel en elders uitgebarsten, te midden van vrede en bloeiende welvaart, de tooneelen van brandstichting en plundering, die hetzelfde gekenmerkt en vergezeld hebben, moeten bij alle ware Nederlanders een niet minder diep gevoel van smart en verontwaardiging verwekken.

Van deze gevoelens doordrongen, en zonder thans den oorsprong en het doel van het gebeurde te willen opsporen, overtuigd van Uwer Majesteits vurig verlangen om de belangen van al Zijne onderdanen te vereenigen en hun geluk te verzekeren, zullen de Staten-Generaal met bedaardheid en standvastigheid medewerken tot de maatregelen, die Uwe Majesteit Hun zal gelieven voor te dragen, en die tot heil des vaderlands gevorderd worden.

Indien zij, na een rijp beraad, vermeenen mogten, dat door eene herziening der grondwet, of zelfs door scheiding van gewesten, welke door verbonden en grondwet vereenigd zijn, het heil van den Staat kan worden bevorderd, zoo zullen zij geenszins weigeren om zoodanige bepalingen langs den grondwettigen weg, welks bewandeling voor hen als voor Uwe Majesteit alleen zedelijk mogelijk is, te helpen daarstellen, en zij zullen niet aarzelen de uitdrukking hunner denkwijze en beschouwing deswege, met rondborstigheid aan Uwe Majesteit kenbaar te maken.

Eerbiedig ontvangen zij van Uwe Majesteit de kennisgeving, dat de belangen des Rijks het zamenblijven der nationale milite vorderen; doch uiten daarbij den wensch, dat die maatregel, welken te bepalen onder de voorregten

der kroon behoort, weldra overbodig zal kunnen worden geacht door de volkomen herstelling der rust.

Met een bevredigend gevoel berusten zij in de verzekering van Uwe Majesteit, dat de voorziening in de geldelijke benoodigdheden, uit de noodlottige omstandigheden voortvloeiende, voorloopig uit de geopende credieten kan plaats hebben, en de nadere regeling derzelve tot de aanstaande gewone vergadering kan worden uitgesteld.

En terwijl zij eindelijk aan Uwe Majesteit op nieuw de plegtige hulde brengen hunner trouw en geëchtheid en der gevoelens van zuivere vaderlandsliefde, welke hen bezielen, zoo zullen ook zij, gedachtig aan den storm der omwentelingen, welke Europa en de Nederlanden meermalen heeft geteisterd, en waarvan zij getuigen waren, nimmer vergeten, hoe, na afgeschud geweld van vreemde overheersching, Nederlands volksbestaan en onafhankelijkheid onder den scepter van Uwe Majesteit is gebragt, en door de dapperheid op het oorlogsveld is bevestigd geworden, en hoe de belangen der Nederlanden en der dynastie van Oranje ten naauwste aan elkander zijn verbonden.

Ja, Sire! zij durven het in naam des Nederlandschen volks plegtig verklaren, dat geene opofferingen aan dat volk te zwaar zullen zijn, wanneer zij strekken kunnen, om Uwen troon en dynastie te schragen, om orde en rust te herstellen, de wetten te doen handhaven, een eigen grondwettig bestaan te beschermen en alle moedwillige aanvallen op hetzelfde krachtdadig te beteugelen.

Volvaardig bereid om tot deze bedoelingen met standvastigen moed mede te werken, huldigen zij de plegtige verklaring, door Uwe Majesteit afgelegd, van Hoogstdezelfs bereidvaardigheid, om alle billijke wenschen te gemoet te komen, zonder immer aan partijgeest toe te ge-

ven, noch in te stemmen met maatregelen, welke de belangen der Natie aan de driften of het geweld zouden opofferen; en ook zij hebben een diep befef, Sire! van hunne dure verplichting, om meer dan immer te waken tegen die overdrijving der driften, en tegen de kracht der gewelddadige aanrandingen des gezags, welke geene andere uitkomsten beloven, dan de ondermijning der ware vrijheid, die alleen onder de kracht der wetten bescherming vindt.

Het volk, hetgeen wij geroepen zijn te vertegenwoordigen, tegen dusdanige gevolgen te behoeden, in dien zin voor het behoud der ware vrijheid te waken, en met die bedoelingen te trachten aller belangen te vereenigen, ziedaar, in overeenstemming met den hartelijken wensch van Uwe Majesteit, het doel, waarnaar de Staten-Generaal der Nederlanden streven moeten.

TIENDE BRIEF.

*De Heer FERDINAND MEERMANS, aan den Heer
FRANS VAN LEEUWENHORST, te's Gravenhage.*

Amsterdam, 24 September 1830.

Geachte Vriend!

De gewigtigste gebeurtenissen volgen zoo kort op elkanderen, dat men naauwlijks het oog er op houden kan. Ik weet inderdaad niet wat ik denken moet van hetgeen er tot hiertoe voorgevallem is, nog dagelijks voorvalt en ons verder voor de deur staat; maar ik kan mij voor als nog niet vereenigen met de meeningen omtrent verscheiden personen en zaken, vermeld in uwe brieven van den 20sten en 22sten dezer maand.

Dat er sedert langen tijd onder de Belgen een geest van ontevredenheid en wrevel geheerscht heeft; dat er opruijingen, ook van de zijden van eenige domme geestelijken, hebben plaats gehad; dat zich allengskens eene zekere regelmatige en samenhangende oppositie gevormd heeft, die hare

organen in de bekende publieke schotschriften had; dat de gepleegde gewelddadigheden voorbereid, betaald en bestuurd zijn geworden en nog worden; van dit alles houde ik mij volkomen overtuigd. Maar het is bij mij nog niet zoo uitgemaakt, dat men de scheiding van de twee groote deelen des Rijks en de uitsluiting van het regerend Stadhuis als bepaalde hoofdpunten begeerd heeft. Ik ben meer geneigd te gelooven, dat men de gewelddadigheden heeft doen plegen, om schrik aan te jagen en het Gouvernement te dwingen om een ander stelsel aan te nemen, ten opzichte van de Zuidelijke provincien, dan hetzelfde gemeend heeft tot hiertoe te moeten volgen. Zou het niet mogelijk zijn, dat de aanvoerders der partij berekend hebben, dat zij het graauw op een bepaald punt even zoo gemakkelijk konden bedwingen, als zij het door omkoopning en aanbitting in beweging gebragt hadden, en dat zij zich in deze berekening bedrogen hebben gevonden? Toen de opstand verwekt was, moesten noodwendig zich eenige aanleggers van denzelven vertoonen, om dien verder te leiden en in verband met het doel te houden. Daaruit ontstonden voor hen twee kapitale zwaarigheden. De eerste was, dat zij in magt te kort

schoten, om het losgelaten gemeen in teugel te houden, en de andere, dat zij eene zeer gevaarlijke verantwoordelijkheid bij de wettige Regering op zich laadden. Eene derde, mischien nog bedenkelijker zwaarigheid, bestond daarin, dat zich intusfchen nieuwe speculanten opdeden, die, of vreemd aan het oorspronkelijk plan waren, of persoonlijke inzigten met hunne werkdadige deelneming verbonden. Intusfchen was eene verbazende verwarring ontstaan. De krijgsmagt van den Staat bleef werkeloos; het gezag der magistraatspersonen was bezweken; de burgerij werd gewapend; deze en gene stelde zich aan het hoofd van dezelve; uit Luik en andere Belgische plaatsen stroomden hulpbenden, vlugtelingen uit tuchthuizen, bannelingen, struikroovers, bedelaars en allerlei schorremorrie Brusfcls muren binnen; daarmede vermengden zich eene menigte Franschen, grootendeels van dergelijken stempel; de plundering, uit haren aard altijd met dieverij gepaard, had den rooflust bij duizenden opgewekt, die niets te verliezen, alles te winnen hadden. In dezen verwarden staat van zaken, in dezen toestand van volslagen regeringloosheid, was niets natuurlijker, dan dat men op middelen bedacht was om tot

eenige uitkomst te geraken, en aan den opstand den schijn te geven, als of het oogmerk van denzelfden wezenlijk in de geeststemming van de Belgen ontstaan was. Eerst toen begon men van scheiding te spreken, zonder echter nog te kijken van het uitsluiten der Naslaus.

De voorgestlagen scheiding is dus, naar mijn inzien, meer aan te merken als een noodmiddel, in den hagchellijken stand van zaken aangegrepen, om de opgewonden gemoederen voorloopig te paaljen, en van buiten het oproer te bewimpelen, dan wel als het verkondigen van het eigenlijk doel der hoofdrebellen. Men wil dat daarom dan ook verscheiden Afgevaardigden uit de Zuidelijke provincien in die affcheiding geen heil voor hun Land zien, en er zich met kracht tegen verzetten.

Ondertuschen geloof ik, dat deze punten van de grootste aangelegenheid veeleer door de thans oppermagtige stem van het zich meer en meer wapenend graauw, dan wel door onze wettige Regering zullen beslist worden. De zaak is, helaas! zoo heel ver, ja welligt te ver gekomen, om nog op eene regelmatige en bedaarde ontkenning te mogen hopen. Daarom is de poging van het Gouvernement, om met kracht van wapenen den op-

roerigen volkshoop te Brusfel te bedwingen, zeer loffelijk. Men had er wat vroeger moeten bij zijn. Maar dat ligt er toe. Er is één punt, Frans! dat mij intusschen eenigzins ontrust, dit, namelijk, dat onze militairen van scheiding hebbende hooren spreken, die zwelgt als op handen beschouwen, en dat derhalve de zondigen hunner, die in België te huis hooren, wel eens op hun eigen houtje zouden kunnen anticiperen op eenen maatregel, dien zij vermoedelijk over het geheel verlangen. Dit zou bij den ondernomen inval wel eens tot ongelegenheden voor onze dappere Hollandsche krijgslieden aanleiding kunnen geven. Van de zijde der muitelingen, die op de middelen niet zien, als zij hunnen zin maar kunnen krijgen, zal men ontwijfelbaar op omkoopning en verraad bedacht zijn. . . . Doch laten wij ons geen schrikbeelden scheppen, maar het beste van eene onderneming hopen, waarvan in de gevolgen onbegrensd veel afhangt. Ik heb er de beste verwachting van, omdat zij zoo tastbaar in het waarachtig belang is van al wat in Brusfel iets te verliezen heeft. De slechten kunnen voor een poos zegevieren, maar de onzichtbare Magt stelt den grenspaal, waarop met vurige letteren geschreven staat: *tot hiertoe en*

mis verder! De God der heerscharen zij onze
regtvaardige zaak gunstig en beschame de boozen!
! Daar ik alle echte bescheiden, tot den opstand
betrekkelijk, verzamel, zult gij mij altijd veel
dienst doen met voort te blijven gaan, mij af-
schriften te zenden van belangrijke staats- en an-
dere stukken. Daardoor zult gij steeds nieuwe
aanspraken krijgen op de bestendige hoogachting
en affectie van

Uwen vriend,

FERDINAND MEERMANS.

ELFDE BRIEF.

Mejufvrouw HENRIETTE VAN LEEUWENHORST,
aan Mejufvrouw CORNELIA VAN KLAREN-
DONK, te Rotterdam.

's Gravenhage, 25 September 1830.

Heele Lieve!

Uit uwe letteren van den 22sten dezer, die mij dan eens regt welkom waren, heb ik bespeurd, dat het bij u aan huis al geen hairbreed beter gesteld is dan bij mij. Die signoors rebellen hebben in onze huishoudens eene ware omwenteling te weeg gebragt. Papa spookt al vroeg door 't huis heen; mijn broër komt later te huis dan hij gewoon is; Mama geeft in haren leuningstoel den halven dag audientie. Aan mij is de taak opgedragen om het nieuws van den dag voor te lezen, de keukenzaken te beheeren, de koffij en morgenwijn voor te dienen en, tusschen de bedrijven, het oppassersbaantje bij mijn' broër waar te nemen. Die weergasche jongen heeft zoo veel noten op zijn'

zang, nu hij schutter is, alsof hij thans wel tienmaal zoo veel beteekende dan van te voren. Hij heeft al ideetjes van snorren, die hem dan regt kluchtig staan. Ik begin te gelooven dat er een krijgsman in den knaap steekt. Hij kan al zoo brutaal kijken; iedere stap is er één als hij inkomt of uitgaat; zijn spreken heeft veel van commanderen. Uit dit alles voorspel ik, dat hij zich nog eens door heldenfeiten, zoo als de heeren van de lier dat noemen, onderscheiden zal. Wie had het ooit gedacht van zoo'n popperig net jongetje, zoo'n saletpronkertje? En nogtans is het maar al te waar. Dat alles, kindlief! werkt de vaderlandsliefde in hem uit. En daarom hou ik thans veel meer van hem dan van te voren. Het is toch raar met dat patriottisme. De hoon, het ongelijk ons Land en onzen Koning aangedaan, heeft ons doen beseffen, dat de liefde voor onzen geboortegrond en het daarop gevestigd wettig gezag al vrij onbegrensd is. Ik heb er voordezen weinig over gedacht, en had men mij er toen een sermoen over gehouden, ik zou den spreker mischien voor een dweeper uitgemaakt hebben. En dit is dan mischien ook de reden, waarom ik onze BEILINGEN, HERMAN DE RUITERS, JAN VAN SCHAFFELAARS,

ELAËSSENS enz. wel niet minder bewonder dan ik altijd gedaan heb, maar ze thans niet meer beschouw als eene soort van fabelwezens, als reuzen van zedelijke grootheid. Ik kan het nu zeer natuurlijk vinden, dat de vaderlandsliefde mirakelen van moed verrigt. Was ik een man . . . maar zacht, Jet! waar dwalen uwe zinnen? weet gij niet, dat uw tijd beperkt is, en dat gij uwe Rotterdamse vriendin nog te antwoorden hebt over een punt van groote aangelegenheid, — hare vraag namelijk, of onze goede WILLEM het somtijds erg bij de Brusfelaren verkorven zou hebben? Verschoon mijne uitweiding, lieve Keetje! en geef wel acht op hetgeen ik u thans ten opzichte van dit kapittel ga vertellen.

Het is buiten mijn boekje, om u een tafereel op te hangen van al hetgeen Zijne Majesteit voor de noordelijke en zuidelijke Nederlanders, zoo te zamen genomen, als elke groote afdeeling afzonderlijk, gedaan en niet gedaan heeft, dit laat ik aan mannen over, die in de staatkunde gekonst zijn; alleen ter loops zeggende dat, naar veler meening, de Belgen *les enfans gâtés* van den Vader des vaderlands geweest zijn, en dat zij het dus ook als bedorven kinderen met Papa gemaakt

hebben. Maar als gij weten wilt, wat de Vorstelijke famielje bijzonder voor Brusfel gedaan heeft, spreek dan slechts met de winkeliers en de arbeidzame klasse onzer ingezetenen. Dezen zullen u zeggen: wij hadden weinig aan het Hof te leveren, zelfs dan als het om het ander jaar zich in den Haag bevond; meubels en modeartikelen werden bij schepen en kisten vol uit Brusfel ontboden. Ik wil nu niet onderzoeken, of dat modegoedje en die ameublementen uit Brusfel niet fraaijer en goedkooper waren, dan men zulks hier verkrijgen kon; al evenmin, of een Hof op *goedkoop* mag zien, en of de deugdelijkheid van het Haagfche werk den hooger en prijs van hetzelfde welligt niet genoegzaam vergoedde; ook niet, of men, indien het volstrekt Brusfelsch had moeten zijn, het dan niet hier uit de tweede hand had kunnen en moeten nemen, om de zoo zeer aan het Huis van Oranje verknochte, en, bij de afwezigheid van hetzelfde, zoo heel veel lijdende ingezetenen, eenig voordeel toe te voegen; maar dit volgt er tastbaar uit, dat de zeer talrijke klasse van fabrikanten, werkmeesters, werkmeesteressen, winkeliers en modemaaksters enz. te Brusfel *bijzonder* door de Vorstelijke famielje zijn bevoor-

deeld geworden. Zoo ver is het er van af, dat de ingezetenen dier muerstad als stiefkinderen zouden zijn behandeld geworden. Men zou eerder kunnen zeggen, dat de broodkruimelen hen gestoken hebben; want zij hadden het al te goed. Aan zulk een vertier, aan zulk een gewin, als hun onder Oranje ten deel gevallen was, waren zij niet gewoon, kenden zij naauwlijks bij naam; en gij weet dat er, om de weelde te dragen, sterke beenen vereischt worden. Mischien zult gij denken, dat deze klasse der inwoners den opstand met lede oogen gezien hebbe, maar ik ben van goeder hand onderrigt, dat velen derzelve gemeene zaak met de oproerlingen gemaakt en hen op allerlei wijzen behulpzaam geweest zijn. Daaronder zou ik personen kunnen noemen, die de grootste verplichtingen aan het Vorstelijk Huis hebben. Verfoeilijke ondankbaarheid! Nu, de goddeloozen trappen op het wargaren, staat er in de Heilige Schrift, en hunne straffe is niet ver af, daar ik verneem dat Prins FREDERIK met een geducht leger op Brussel aangerukt is.

Verzuim toch niet, beste! om mij van stukje tot beetje die kibbelpartij van uwe meiden mee te deelen. Wij moeten thans azen op stoffen,

die ons den levat doen schudden, anders hield,
onder al die narigheid, een mensch het, zoo
zondig, niet uit. Of kom anders een daagje over
vliegen, en vertel dan alles wat gij weet aan

Uwe welmeenende vriendin,

HENRIETTE.

Nog één woordje! Heden vertelt men, dat de
Brabandsche vlag op het gedenkteeken te Waterloo
waaijen zou. Wat beduidt dit? Denken de op-
roervinken dan, dat die vlag *daarom* minder schand-
vlag, en het gedenkteeken *daarom* minder veree-
rend wezen zou voor ons Oranje, dat te dier
plaatse zijn bloed voor onze vrijheid gestort heeft?
Maar al vernielden de rebellen met hunnen fran-
schen nasleep ook het monument, de geschiedboe-
ken en onze harten bewaren de geheugenis van
den roemruchtigen slag van Waterloo.

T W A A L F D E B R I E F.

Meyrouw de Weduwe VAN DOMMELEN, geboren
VAN LEEUWENHORST, aan Mejufvrouw
HENRIETTE VAN LEEUWENHORST,
te 's Gravenhage.

Slonsburg bij Haarlem,
25 September 1830.

Mejufvrouw en waarde Nicht!

Ik hoop dat u deze in gezondheid mag aantreffen. Ik kan niet nalaten, Nichtje! u te feliciteren op uwen verjaardag; gij wordt nu morgen achttien jaren, als ik wel heb, want mijn memorie wordt mij al een beetje ontrouw. Ik had gemeend dat mijn dierbare man (zaliger!) uwen geboortedag vooraan in onzen famielje-Bijbel aangeteekend had, en nu ik het Woord opensla, vind ik er tittel noch jota van. Nu, de brave man had ook veel in zijn hoofd: zoo elke week toch twee predikaaties te moeten doen; — hoe heeft hij het zoo lang kunnen uithouden! Ik wil maar zeggen,

Nichtje! dat ik slib vong, doch dat ik er niet boos om geworden ben. Maar om nu op uwen verjaardag, lieve Nicht! terug te komen, zoo moet gij dan weten, als dat ik voornemens geweest ben om u een goud knipje te koopen, maar dat ik dit heb moeten nalaten, omdat de tijdsomstandigheden mij zoo droevig tegenloopen. Van den zomer heb ik, op raad van mijnen makelaar, een zoet partijtje werkelijke schuld à $2\frac{1}{2}$ per cent gekocht; ik had het tegen 63 per honderd guldens, en de makelaar zei mij dat ik er een koopje aan had. Thans zijn die effectjes wel 10 per 100 guldens minder, en al evenwel wil de makelaar hebben dat ik ze weer afzetten zal, omdat hij berekent dat ze nog veel lager zakken zullen; maar, Nichtlief! dat kan ik immers niet doen? Zoo veel verlies te lijden! Neen, dat kan ik niet over mijn hart krijgen. Maar dit, lieve Nicht! is dan eigenlijk de reden, dat het knipje er nog niet af kan, maar dat ik u, in plaats daarvan, een trommeltje met versche rooletters en halletjes zende, die ik hoop dat u smaken zullen; ze zijn uit den Olifant, daar ze kostelijk goed bakken, heel kort en fijn, en nooit met sterke boter. Het trommeltje krijg ik bij gelegenheid wel eens terug.

Ja, lieve Nicht! zoo als ik zei: het ziet er dan donker uit. Kon mijn man uit den buik der aarde terug komen, hij zou als een andere JONAS wat te zeggen vinden. (Wat hield die vrome ziel ook van halletjes!) Want gij moet het maar gelooven, Nichtje! het is een oordeel over ons Land, om onze zonde. Ik wil niet hopen dat gij ook al van die wijde mouwen draagt, en uw vrijer ook een keurslijf; want die dingen doen het ons. Om den Mammon van de mode te dienen, worden er ellen kofs aan die onmetelijke mouwen vermorst, daar een arme bloed een jak voor zich zelve of een pakje voor haar kind uit zou kunnen laten maken. Op stemmig en net ben ik gesteld, dat wil ik weten. Maar zulk een opstekende en zondige dragt is walgelijk in mijne oogen, en nog te meer, omdat die tot ons overgewaaid is uit Parijs, dat van God noch zijn gebod weet. En, lieve Nicht! kan er iets bescpottelijkers en ergerlijkers uitgedacht worden dan dat de mannen, om dunne lijfjes te hebben, keurslijven dragen? Toen ik jong was, ging er tegen de vrouwen, die dit deden, een kreet van afkeuring en bespottng op, en de dichter BELLAMY heeft er toen nog een hekeldicht op gemaakt. Zag die ware vaderlander nog eens op,

Nichtje! hij zou wat afdoen van die dungerregen lijfjes van onze hedendaagsche modeheertjes! Dit nieuwe snuifje is afgekeken van de Engelschen, die door de bank stijve Jan Claasfens zijn; maar dit was nog niet met al, als ze maar niet tevens zulke gruwelijke vrijgeesten waren. Ik zou bij deze staaltjes, die de jonge lui aangaan, nog vele andere kunnen te berde brengen, die u zouden doen zien, hoe wij, helaas! al meer en meer af dwalen van den weg der zedigheid en nederigheid, en onze ziel vernielen en allerlei rampen over ons Land halen door onze hoogmoed en ijdelheid. Die Evangelische liederen hebben ons ook al veel kwaad berokkend. Sedert dat die in zwang zijn geraakt, hebben wij nog omtrent geen een eenigen aangenamen en vruchtbaren zomer gehad. In onze heilige kerk moest men zulke halfwereldsche liedjes niet aangeheven hebben. Dat ze den ouden Datheenschen DAVID in vroegere dagen zoo wat verhanfeld hebben, kon er nog meêr door, want in het nieuw gewaad bleef DAVID toch DAVID; maar om hem in de kerk heelemaal den voet te willen ligten, gaat te ver. Daartoe is DAVID een al te heilig man geweest. Ja, Nicht! op het stuk van DAVID en zijne psalmen ben ik zoo vu-

rig, dat ik eens een kammer de deur opgezegd heb, omdat ze van onze psalmen zei, dat het laatste tabelle muziek was op Joodse gezangen. Die nuf hield meer van Franche denitjes en hoep-mariannetjes. Maar ik heb ze handig het vierkante gat gewezen. En waar zijn onze dank-, vast- en bededagen gebleven? Ja, lieve Nicht! als ik alles zoo naga, dan moet ik hetgeen ons overkomt als een regtvaardige straf van den Heemel beschouwen.

Dan moet gij weten, Nichtje! dat ik altijd ook een groote liefhebber van onderzoek geweest ben, en altijd veel op de teekenen der tijden gelet heb. Viel er iets van belang voor, dan sloeg ik LUDGMAN, NUSE en andere vermaarde astrologisten eens na, en dan ging er een groot licht voor mij op. Nu heb ik waargenomen, lieve Nicht! dat, als er heele groote beesten gevangen worden en veel beweging verwekken, er dan een kwade dobbel gel loopen over de landen waar dit voorvalt. Wat is er in Frankrijk onlangs niet gebeurd, daan ze zoo'n omslag over de Giraffe gemaakt hebben? En was de Walvisch, die KESSERLS heeft laten kijken, niet aan onze kusten gevischt? Ik ben er wel benaauwd voor geweest, vooral toen ik hoorde dat

ize in 't gersamte van dat dier gebanketteerd, gezongen en op violen gespeeld hadden; ja, 't heeft mij op de leden gelegen dat er miserie voor de deur stond. En daar hebben wij 't nu!

Die kelzers en koningen hadden ook het present van dat roomsche Braband wel te huis mogen houden; dat heeft ons Hollandje zuur opgebroken. Den Koning wist ik het niet: de man heeft genoeg zijn best gedaan; maar er was geen zalf aan dat volkje te strijken. Zal ook de moorman zijne huld veranderen, ofse! het luipaard zijne vlekken? Al het geede hij hen te grabbelen gegooid, en met hantenvol te grabbelen gegooid, was niet anders dan paarden werpen voor de zwijnen, lieve Nicht! De Koning, die het wel met de Brabanders meende, wilde hen zachtjesaan verlichten, en begon, zeer leep, met de aankomende jongelingschap, maar ja wel! daar kwamen de geestelijken tegen op, die, ook leep, begrepen, dat al dat verlichten bij slot van rekening nadeelig voor hen uitkomen zou. En nu, lieve Nicht! omdat de Brabanders blind en dom hebben willen blijven, moet ik zoo important op mijne effecten verliezen, krijgt gij lekkers in plaats van goud en verzinkt ons Land in de schulden. Want wees er verzekerd van,

Nichtje! dat het de Roomfchen zijn, die onzen edelaardigen Koning dat kooltje ftoven. En om het nu nog te fchikken met die booze menfchen, zal bezwaarlijk gaan. Te regt zegt de wijfte der koningen, Spreuken XXV. vs. 19: *Het vertrouwen op eenen trouwloofen, ten dage der benaauwtheit, is als een gebroken tant, ende verftuykte roet.*

Waarmede verblijve, waarde Nicht!

Uw liefhebbende tante,

Wed. VAN DOMMELLEN,

Geb. VAN LEEUWENHORST.

P. S. Maak men compliment aan uwe brave ouders, en laatzee eens proeyen van het lekkers.

DER TIENDE BRIEF.

De Heer FRANS VAN LEEUWENHORST, *aan den*
Heer FERDINAND MEËRMANS, *te Amsterdam.*

's Gravenhage, 1 October 1830.

Waarde Ferdinand!

Wij hebben hier eenige zeer angstige dagen doorgebracht. Het lang uitblijven van stellige tijdingen uit Brussel, of althans het niet bekendmaken derzelve, verwekte algemeen eene groote ongerustheid, en deed het ergst vermoeden. Wel hoorde men achtervolgens, dat 's Konings troepen Brussel ingetrokken waren, dat zij het bovenste gedeelte der stad, het Park, de drie Paleizen, en de nabijgelegene pleinen en straten bezet hadden, alsmede dat al de poorten en uitgangen in derzelver magt waren, maar tevens dat er nog bestendig verwoed gevochten werd. Men begon dus hier bereids aan den gunstigen uitslag te twijfelen, omdat men, mischien niet zonder grond, had begrepen, dat het intrekken en tot volkomen onderwerping brengen der oproerige stad in een zeer kort tijdsbestek

had moeten plaats hebben, of dat er anders weinig kans kon zijn om te slagen. Dat men hierin zich niet vergist had, bleek reeds den 28sten September, toen de uit het hoofdkwartier van Z. K. H. Prins FREDERIK ontvangen berigten medebragten: dat de troepen den 26sten, 's avonds, na zich verzameld den 23sten, met nitstekende dapperheid in derzelver stelling gehandhaafd te hebben, waren aangevallen geworden door eene massa van opstandelingen, die tevens brand in 's Konings paleis hadden gesticht, gelijk reeds vroeger in het paleis der Staten-Generaal had plaats gehad; dat men dien ten gevolge was verplicht geworden het paleis te ontruimen; zoodat de verdediging tot de Hertogstraat in eene voor de troepen hoogst gevaarlijke positie was beperkt; uit welken hoofde men raadzaam geoordeeld had de stad vooreerst aan haar lot te moeten overlaten. De afmarsch was geregeld volbragt, en het hoofdkwartier te Dieghem, drie kwartier uurs van de stad af, gevestigd.

Uit het mislukken dezer onderneming kan men zien, dat de goedgezinde ingezetenen der stad volstrekt geen magt gehad hebben om den euvelmoed der oproerlingen te beteugelen. Men wil, dat men niet alleen de verbreiding der proclamatie van Prins

FREDERIK belet heeft, maar het volk heeft diets gemaakt, dat aan 's Vorsten krijgsbenden tweemaal 24 uren vrije plundering beloofd was, om alzoo de gemoederen te beangstigen en aan te zetten tot wederstand; en het is wel zeker, dat deze schelmachtige list den belhamels maar al te wel gelukt is.

De Luikenaars snoeven er op, dat de eere aan hen toekomt van het redden der stad, zoo als zij dat noemen. Er schijnt geen twijfel aan, of den 25sten hebben de rebellen veel versterking uit onderscheidene gemeenten van Zuid-Brabant ontvangen, en 's anderendaags moet er een aantal zoogenaamde *Borains* of mijnwerkers van de Zuidelijke grensdistricten zijn binnengerukt. Vroeger hadden zich eene menigte Franschen, en daaronder afgedankte soldaten van de fransche koninklijke garde, en zelfs ook officieren, naar Brusfel begeven. Men telde onder de Franschen, die wakker deel genomen hadden in den strijd, zekeren MELLINET, die eenige jaren te Brusfel woonde.

Er moet met verbittering gevochten zijn. De verdedigers hadden niet alleen vele barricades opgeworpen, maar zich ook in verscheiden huizen genesteld, wier standplaats hen gunstig was, om uit dezelve de troepen te bestoken. Bovendien:

hadden zij, door het openbreken van zijnen, eene communicatie tuschen eene menigte huizen bewerkstelligd, waardoor het uiterst bezwaarlijk was hen meester te worden. Uit kelders en ramen werd geschoten, en met steenen, sterkwater en kalkwater geworpen en gespoten. Ook vrouwen en kinderen hebben deel genomen aan den tegenstand. Het verlies aan onze zijde wordt omtrent zeshonderd, zoo dooden en gekwetsten, als gevangen genomenen, berekend. Er zijn verscheiden hoofdofficieren gekwetst; enkele anderen in handen der muiters gevallen. Het verlies aan de zijde van den vijand, — want zoo moeten wij de oproermakers noemen, — moet zeer aanmerkelijk zijn. Ik voeg bij dezen brief, als bijlage, een verslag van het voorgevallene te Brusfel, dat alle geloof schijnt te verdienen.

Hoe vele famieljes nu in onzekerheid! hoe velen reeds in rouw! hoe velen gevallen, die hunnen ouders zoo dierbaar waren als de appel hunner oogen! hoe velen verminkt, wier lust en vermaak bestond in de uitoefening van werkzaamheden, die zij thans niet meer volbréngen kunnen! hoe vele moeders van haren steun, hoe vele vrouwen en maagden van hare lievelingen beroofd! En op wien

komt het bloed van zoo vele onschuldige slagtoffers? Alleen op u, aanleggers van den misdadigen opstand tegen den besten Koning, tegen de zachte en regtvaardigste regering, tegen de bloei en welvaart van uw eigen Land! Moogt gij, in den voor ons dikwijls duisteren weg der Voorzienigheid, nog verschoond blijven van de kwijting der bloedschuld, waarvoor gij hier boven aangeschreven staat, — de dag der vereffening zal eenmaal voor u aanbreken, en wee dan uwer!

Intuschen blijven wij onze reeds zoo dikwijls gedane vragen herhalen: *Waarom en voor wien* dat bloedvergieten en vernielen?

Er bevindt zich nu te Brusfel een provifioneel Gouvernement, bestaande uit de heeren baron VAN DER LINDEN D'HOOGVORST, CH. ROGIER, advocaat van Luik, de graaf FELIX DE MÉRODE, GENDEBIEN, VAN DE WEIJER, JOLLY, oud-kapitein der artillerie, VAN DER LINDEN, penningmeester, en NICOLAI, fecretaris. De gewapende magt staat onder het bevel van don JUAN VAN HALEN, gewezen adjudant van den generaal MINA en fchrijver van een werk over den Spaanschen oorlog.

In deze gesteldheid van zaken, vrees ik, waarde vriend! dat de vijand het provifioneel terugtrekken

onzer krijgsbanden zal aanmerken als een bewijs of van lafhartigheid of van onmacht, daar het tastbaar moet worden toegeschreven aan de menschlievendheid van onzen beminden FREDERIK, wien het niet van 't hart kon om met geweld zich te handhaven, en dus welligt de halve of heele stad in een puinhoop te verkeeren, waartoe Zijn Hoogheid de magt in handen had. De roervinken zullen van dit voorval, dat ik voor zeer fataal houdende, een nog famaler gebruik maken. Zij zullen zich verhoovaardigen op eenen triomf, dien zij enkel aan de edelmoedigheid van onzen jongen Vorst te danken hebben, — eenen triomf, die der opregerige stad de bloedigste schatting gekost heeft. Eene logenachtige faam, wier trompet bestuurd wordt door de dagbladschrijvers der hellsche factie, zal den heldenmoed der opstandelingen van stad tot stad, van dorp tot dorp, door geheel Brabant en Vlaanderen verbreiden. Dit zal alomte het noodlottig sein wezen, om gezamenlijk tegen de krijgsmagt en de wettige Regering op te staan, den standaard des oproers met onbedwingbare stoutmoedigheid te planten, ook daar, waar men tot hiertoe nog altijd overblijffelen van ontzag en trouw bespeurd heeft. De eene plaats zal na de andere

afvallen, en spoedig zal 's Konings schepter zich niet verder dan over oud-Nederlandsch grondgebied uitstrekken. Mogt ik de toekomst met-een al te zwaarmoedig oog inzien!

De beruchte bandiet DE POTTER is den 27sten September in Brussel aangekomen, en dadelijk aan het provisonneel Gouvernement toegevoegd. De Belgische soldaten zijn door hetzelfde van den eed aan den Koning ontslagen. Welk eene vernietelheid! Deze provisonnele regering schijnt zich alzoo geconstitueerd te hebben als het centraal bewind van België, en zelfs reeds staatsambtenaren benoemd te hebben.

Gij zult zeker bereids vernomen hebben, dat H. H. Mog. de Staten-Generaal de beide vraagpunten, in 's Konings boodschap van den 13den September vervat, bevestigend beantwoord hebben.

Ik verneem op het oogenblik, dat heden een veertigtal Leden van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal bij request aan Zijne Majesteit verzocht zouden hebben, dat Z. K. H. den Prins van Oranje zich naar eene der Zuidelijke Steden mogt begeven, ten einde aldaar met eenige notabelen te confereren, nopens de middelen, die bij

der hand zouden kunnen worden genomen, om de rust te herstellen.

Waar zal het heen met het publiek krediet, met onzen handel, onze effecten? God beware ons zoo onverdient geschokt en geteisterd Vaderland!

Ontvang met mijnen hartelijken groet, de verzekering der opregtste achting van

Uwen vriend,

FRANS VAN LEEUWENHORST.

REL A A S.

De onafstandigheden van het gebeurde te Brussel worden thans, van beide kanten, vollediger bekend. In eenen particulieren brief, geschreven te Schaerbeek den 27sten dezer, leest men het navolgende:

„Na vier bloedige dagen, waarin vermoedens, ontbering en levensgevaar aan de orde van den dag waren, breekt een nog onaangenaamer dag voor ons aan: het leger trekt terug!! . . . Eene beschrijving van de bloedige tooneelen te geven, waarvan ik vier dagen lang ooggetuige was, is mij voor dit oogenblik ondoenlijk; slechts eene korte schets mede te deelen is mij mogelijk.

„Vol moed trok het leger, sterk 7 à 8000 man, op Donderdag, den 23sten, op de omliggende hoogte van Dieghem, den Leuvenfchen straatweg, in drie colonnes te rimen, en ongeveer ten zes ure gingen deze colonnes op Brussel in aanmarsch, toen Prins FREDERIK was aangekomen.

„Met levendig gejoich werd Z. K. H. op de hoogte van Dieghem ontvangen, en vrolijk en statig gingen de colonnes voorwaarts. In de dorpen Stever en Schaerbeek, die men doortrok, werden de troepen door derzelver bewo-
ners vriendelijk begroet, en alles duidde aan, dat de armée te Brusfel met open armen ontvangen zou worden. In de voorstad aan de Schaerbeker poort verhaalde men zelfs, dat er geene de minste voorzorgen genomen waren, zoodat men waarschijnlijk geen tegenweer te duchten had. Een kleine groep van officieren ging daarop voorwaarts, om zich bij de poort te overtuigen, dat er geene tegenkantingen zouden bestaan. Alles was kalm en geen mensch vertoonde zich aan de poorten der stad, noch op de Boulevards, noch in de *Rue Royale*.

„Deze stilte werd alleen aan de vrees voor de troepen toegescreven, zoodat men zich gereed maakte, om vredelievend bezit van de poort te nemen, toen een verraderlijk vuur uit al de omringende huizen der poort en Boulevards, op ongeveer 100 passen, op de reeds genoemde groep van officieren gemaakt werd, zonder dat men de *helden* zelfs te zien kon krijgen. De colonnes infanterie rukten daarop verder door, terwijl er twee stukken rijdende artillerie, onder een regen van kogels, het hek der poort deden openspringen. Weldra was dit kleine plekje met dooden en gekwetsten bezaaid, waarop eene halte volgde, die aan het wankelmoedig voorwaarts gaan van het hoofd der colonne was toe te schrijven. De twee bovengenoemde stukken rijdende artillerie trokken echter in galop de poort binnen, deden eenige schoten in de Rue Royale, en vlogen over de zwakke barricades heen naar het Park, alwaar zij zich in batterij stelden en in een oogenblik de Place Royale zuiverden. Alleen

zijnde, zonder door infanterie gedekt te worden, werden deze stukken, waarbij in eens de majoor KRAMER, acht man en veertien paarden gedood werden, door vijanden beschoten, die men niet te zien kon krijgen. De grenadiers, die intusschen met den stormpas de Rue Royale waren doorgetrokken, bezetten daarop het Park, dat van alle kanten werd beschoten, en waarbij zij vele officieren en manschappen verloren. Ook de Leuvense poort werd ingenomen, de Boulevard tusschen beide genoemde poorten bezet, en met het klonk der rijdende artillerie beplant. Doch alle aangewende moeite, om het moorddadig vuur uit alle huizen tot zwijgen te brengen, was vruchteloos; uit kelders, eerste en tweede verdiepingen werd aanhoudend geschoten, tot dat eindelijk de avond er een einde aan maakte.

„Vier dagen achtereen hielden de troepen deze poorten bezet, leden daarbij verschrikkelijk, zonder dat men veld kon winnen, tot dat eindelijk de geleden vermoedenssen, verliezen en de gedurige versterkingen, welke het Brüsselsch gemeen ontving, eenen kortstondigen terugtoeg noodzakelijk maakten, om de troepen een weinig te herstellen. Thans staat het leger *à cheval*, op den Schaerbeker weg, tusschen Stever en Vilvoorden, gebivouacqueerd en gekantonneerd, zoodat de voorhoede nog een half uur van de Schaerbeker poort staat. In de stad zelve is op onderscheidene plaatsen brand ontstaan, hetwelk gedeeltelijk is toe te schrijven aan de granaten, die men in de stad geworpen had, en gedeeltelijk door het gemeen zelf werd gesticht. Het paleis van Prins FREDERIK is heden avond, door het gemeen, moedwillig aangestoken en half in asch verkeerd.

„De bovenstad is bijna verwoest, en, wat kunne ver-

kiezen aan dooden en gekwetsten aangaat, dit kan men niet vast bepalen, aangezien er weinige gezien zijn; naar het wel gedirigeerde kanonvuur op de huizen gerekend, moet het groot zijn."

Uit de berigten, van de zijde der opstandelingen bekend gemaakt, blijkt, dat op den eersten dag van den intogt der troepen binnen Brussel, eene groote verwarring in die stad geheerscht heeft; dat bijna al de hoofden hunne posten verlaten hadden, uitgenomen de heer d'Aoovorst, en dat de misnoedigheid der burgers zoo groot was, dat de tegenweer alstoen bijna alleenlijk aan de Luikenaren en andert vreemdelingen is overgelaten. In den nacht van Vrijdag begon de moed onder de opstandelingen te herleven, welke vermeerderd werd door de aankomst van versterkingen uit de nabij gelegen dorpen en plaatsen. Nu begonnen de muiters aanvallenderwijs te werk te gaan, en maakten zich meester van onderscheidene huizen langs het Park. Nieuwe versterking uit Halle, Goselies, Uccle, Anderlecht, Braine, Lalleud, Waterloo, Genappe en andere plaatsen kwamen aan, die het getal der strijders aan de zijde der opstandelingen zeer vermeerderde. De Koninklijke troepen, van alle zijden uit de huizen bestookt, werden thans genoodzaakt, de Place Royale te verlaten en in het Park te blijven. Op dezen dag werd de navolgende proclamatie door de leden van het provisioneel bestuur gedaan:

PROCLAMATIE.

Dappere Patriotten!

„Gij zijt de ware kinderen van België. Gisteren en heden hebt gij aan Europa getoond, dat gij ook der vrij-

heid waardig zijt. Drie dagen van strijd hebben de Parijsche bevolking onsterfelijk gemaakt; Brusfel, door hare vrienden en bondgenooten uit de andere steden bijgestaan, is niet beneden eenen zoo schoonen roem gebleven.

„ Nog eenige moedige inspanningen en de overwinning behoort ons voor altijd. De bevolking der omliggende gemeenten komen, brandende van ijver om het Belgische bloed te wreken, en de zege der vrijheid te voltooien. Het overwinnende Leuven zegt U zijne moedige en roemvolle burgers toe. Zijt dus vol vertrouwen. De mismoe-digheid heerscht in het vijandelijke leger. De Voorziedigheit heeft den moed ontnomen aan Belgische soldaten, die zich niet schamen hunne vanen met het zuivere bloed hunner broeders te besmetten.

„ Burgers van Brusfel, die de plundering van uwe huizen ducht, kent Gij de misdadige hoop, welke men niet vreest den soldaten in te blazen? *De plundering!* Neemt de stad, zegt men hun, en *twee uren plundering zullen uwe inspanningen beloonen.* Burgers van Brusfel! verdubbelt dus uwe waakzaamheid; voegt bij uwe barricades, die schrikbarende versterkingen, nieuwe versperringen.

„ Steenen, uit de vensters geworpen, hebben de helft der Parijsche omwenteling bewerkt. Gaat gij ook voort, met uwe ramen voorzien te houden van die schrikverwekkende werktuigen, en dat de verpletterde vijand leere, wat het kost, eene bevolking, die vrij wil zijn, in haren eigen boezem te komen aantasten.”

Brusfel, den 24sten September 1830.

De administrative commissie,

(Ges.) { BARON VAN DER LINDEN D'HOOGVORST.
ROGIER, *advocaat van Laik.*
JOLLY, *oud-officier van de Genie.*

VEERTIENDE BRIEF.

*De Heer FRANS VAN LEEUWENHORST, aan den
Heer FERDINAND MEERMANS, te Amsterdam.*

's Gravenhage, 5 October 1830.

Waarde Vriend!

Zijne Majesteit heeft, ten gevolge van het bevestigend antwoord, door de Staten-Generaal op de twee vraagpunten gegeven, bij besluit van den 1sten dezer het volgende bepaald:

„Art. 1. Eene Staatscommissie zal worden belast met het ontwerpen der wettelijke bepalingen, welke zullen noodig zijn, om in de grondwet en in de bestaande betrekkingen tusschen de twee groote afdeelingen van het Koningrijk, de veranderingen daar te stellen, welke de algemeene belangen, en die van elke der gezegde afdeelingen vorderen.

Art. 2. De gezegde Staatscommissie zal zijn zamengesteld uit de volgende Leden:

Jonkheer R. W. J. VAN PABST TOT BINGERDEN,
C. L. G. J. BARON VAN KEVERBERG VAN KESSEL,

Mr. A. J. BORRET, J. D'OLISLAGER, Leden van den Raad van State.

F. G. Baron VAN LIJNDEN VAN HEMMEN, J. Prins VAN CHIMAY, Jonkheer F. C. DE JONGE, Mr. P. F. NICOLAÏ, Leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Jonkheer P. J. M. G. HUYSMAN D'ANNECROIX, E. C. DE GERLACHE, Jonkheer J. VAN CROMBRUGGHE, C. LE HON, Jonkheer G. G. CLIFFORD, Mr. W. B. DONKER CURTIUS VAN TIENHOVEN, Mr. H. M. A. J. VAN ASCH VAN WYCK, Mr. P. T. SIJPKENS, Leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Het voorzitterschap zal zijn opgedragen aan den eersten in rang der Staatsraden, bij de deliberatiën tegenwoordig.

De Commissie zal worden geadfisteerd door de Heeren:

W. J. PIBPERS, referendaris van de 1ste klasse, en Jonkheer C. DE THYSEBAERT, referendaris van de 2de klasse, bij den Raad van State; die belast zullen zijn met het opmaken der processen-verbaal van de zittingen.

Art. 3. Zij zal onverwijld te 's Gravenhage bijeenkomen, om hare werkzaamheden aan te vangen.

Art. 4. Zij zal Ons haren arbeid in den kortst mogelijken tijd doen toekomen, opdat Wij de door Ons goedgekeurde ontwerpen aan de Staten-Generaal, in de eerste dagen hunner aanstaande zitting zouden kunnen aanbieden, en vervolgens, zoodra doenlijk, overgaan tot de bijeenroeping der Provinciale Staten, overeenkomstig art. 230 der grondwet.

Art. 5. De Commissie zal bij alle hare overwegingen bestendiglijk in het oog houden, dat het Onze stellige begeerte is, de herziening der grondwet te doen strekken, om, wederkeeriglijk aan elke der groote afdeelingen van het Rijk de meest mogelijke waarborgen te verschaffen tegen allen overwegenden invloed van de andere."

Het zal er nu maar op aankomen, of al de benoemde Heeren zich deze Commissie zullen laten welgevalen, en, zoo ja, of de zaken in het Zuiden niet reeds eene rigting genomen hebben, die weinig hoop overlaat op eene geregelde en ordelijke behandeling en afdoening der gewigtige bepalingen, met het ontwerpen van dewelke de Staatscommissie belast is.

Er openbaart zich hier onder de jonge lieden van goeden kuuze eene vurige geestdrift om Land

en Koning in deze oogenblikken bij de krijgsmagt ter hulpe te snellen, zonder zich echtet op den gewonen voet voor zekere jaren te verbinden. Daar het Gouvernement dezen vaderlandschen ijver in de hand wil werken, is op den 4den dezer alhier openbaar gemaakt de navolgende

B E K E N D M A K I N G.

De Directeur-generaal van Oorlog, in aanmerking nemende, dat door een aanzienlijk getal jonge lieden, dezer dagen, het verlangen is aan den dag gelegd, om als vrijwilligers in de gelederen van het leger te worden opgenomen, ten einde in de omstandigheden, waarin zich het Rijk bevindt, tot heil van hetzelfde te kunnen medewerken;

Willende dit loffelijk oogmerk zoo veel mogelijk bevorderen, en ruime gelegenheid openstellen voor hen, die wenschen om in den krijgsdienst bewijzen van vaderlandsliefde aan den dag te leggen;

Brengt ter kennis van hen, die genegen mogten zijn, om, hetzij onder genot van soldij, hetzij op eigen kosten, bij 's Konings leger te dienen, dat zij zich daartoe zullen kunnen aanmelden bij de provinciale Kommandanten, residerende in de hoofd-

plaatfen der provincien, die gemagtigd zijn, om hen, bijaldien zij voor de militaire dienst geschikt worden bevonden, te dirigeren op zoodanig korps van het wapen der infanterie of kavalerie, als waarvan de belanghebbenden zouden wenschen deel te maken.

Streckende verder ter informatie van hen, die mogten wenschen op eigen kosten te dienen, dat het hun zal worden vergund, om hunne uniform van onderofficiers laken te doen vervaardigen.

(Get.) DE EERENS.

Het is te verwachten, dat van deze gestelde gelegenheid gebruik zal worden gemaakt door alle jongelingen, die zich in omstandigheden bevinden, welke eene tijdelijke afwezigheid toelaten. Ik mag u echter mijne vrees niet verbergen, dat mijn zoon (gij weet ik heb er slechts één) zich door zijn enthousiasme zal laten vervoeren om mede de wapens op te nemen. Als jong advocaat komt hij al zoetjes in eenige praktijk, en niets is natuurlijker, dan dat zijne cliënten verloopen zullen, wanneer hij, welligt voor een geruimen tijd, in dienst treedt. En er is te minder reden voor, omdat hij, als schutter, reeds op eene voldoende

wijze eene vaderlandfche verpligting volbrengt. Daar gij zelf ook kinderen hebt, behoef ik er u niet meer van te zeggen. Bekommeringen van allerlei aard vermenigvuldigen zich ieder oogenblik; de toekomst wordt hoe langer hoe donkerer.

Ik voeg bij dezen twee befluiten van Zijne Majesteit, die beiden, in deze momenten, van het hoogste aanbelang zijn; het eene houdt verordeningen omtrent de fchutterijen; bij het andere wordt Z. K. H. de Prins van Oranfe belast met de tijdelijke waarneming van het Beftuur over al die gedeelten der Zuidelijke provincien, waar het grondwettig gezag erkend wordt, enz.

Laat ik u verder, om eene afleiding te maken, vergasten op het verhaal der terugkomst van den doorluchtigen DE POTTER op den 27ften September. Reeds op een' aanmerkelijken afstand buiten Brusfel was een gedeelte der bevolking hem te gemoet gegaan. Bij zijne intrede werden de paarden van zijn rijtuig afgespannen en door het woest gemeen vervangen; dit alles, zoo als zich laat begripen, onder een vreesfelijk getier en gebulk. Van achteren het fadhuif binnengetreden zijnde, vertoonde onze held zich, benevens zekere LA RIVIÈRE (er moet een pruikmaker van dien naam

zijn) aan de zamengevloede, neen onstuimig zamengestormde menigte, aan welke hij, bij het storten van tranen (door het gejank van het fentimenteel graauw geaccompagneerd), eenige woorden toefprak, die van wegen de aandoening niet al te best zamenhingen; doch waaruit men evenwel bij combinatie had opgemaakt, dat hij nu nog een uur of wat moest uitblazen, maar 's anderendaags over de belangen van rijken en armen (elk wat van de stokvischvellen) BERAADSLAGEN zou. Toen zweeg, neen, toen verftomde de redenaar, en brullend berstte de kreet los van: *Leye de Potter! Leye de Vrijheid!* (die hooren bij malkaer, omdat DE POTTER niets zonder de vrijheid, en de vrijheid niets zonder DE POTTER is. Men zegge nu nog eens, dat een gemeen, vatbaar voor zulke verheven combinaties, een dom gemeen wezen zou!)

Zoo gezegd zoo gedaan (want ons Pottertje is een man van zijn woord). Den volgenden dag is hij aan 't *beraadslagen* gegaan, en heeft toen de navolgende zeer krasse proclamatie gedaan:

Mijne waarde Medeburgers!

Ziet daar mij in uw midden. (hoe kernachtig is dat mij hier!).

„ De wijs, waarop Gij mij ontvangen hebt, heeft mij diep getroffen ('k geloof het wel, als het ons aan 't huilen helpt); de herinnering hieraan zal nooit uit mijn geheugen gewischt worden. Ik zal alles doen (in dit ALLES ligt nog al zoo wat opgefloten), om mij Uwer (de waarde Medeburgers namelijk, die voor paarden gespeeld hebben, — de *bloem* der burgerij) en het Vaderland waardig te maken.

„ Dapper Belgisch volk! gij hebt roemrijk overwonnen (dat's wel waar); weet gebruik te maken van uwe overwinning. (Dat zal best gaan, zoo lang er nog maar wat te stelen valt.)

„ Laten wij eendragtig zijn, mijne Medeburgers! en wij zullen onverwinbaar zijn. (Ja, mannen! daar zal nu zeker veel van afhangen.) Laten wij de orde onder ons bewaren (dat zal een baan zijn); dezelve is ons onmisbaar noodzakelijk, om onze onafhankelijkheid te bewaren. (Als de orde zoo volstrekt vereischt wordt, dan vrees ik, fleur DE POTTER, dat de onafhankelijkheid niet oud worden zal.)

„ *Vrijheid* voor allen! (dat's billijk) *Gelijkheid* van allen voor de hooge magt, voor de Natie (dat's plezierig, want dan heeft er een arm mensch

ook wat van); haar wil bestaat in de Wet! (Als dit de *waarde* Medeburgers maar beter begrijpen, dan ik, wien het in 't geheel niet aangaat, is 't mij wel.)

„Burgers! wat wij zijn, (wat klinkt dat wij Koninklijk!) zijn wij *door U* (dat's maar heilig waar); wat wij doen zullen, zullen wij *voor U* doen.” (Daar zullen wij nu op letten.)

(*Get.*) DE POTTER.

Uit dit inhalen van onzen bandiet en zijne proclamatie kan men aan den eenen kant de geest van het Brusfelsch complot (van den eersten belhamel tot den laatsten handlanger ingesloten) proeven, en van den anderen kant zich een voldoende denkbeeld vormen van het karakter van DE POTTER, — zelfzucht en hoogmoed, zich verbergende, maar vrij plomp verbergende achter den glimp der volksgezindheid; en banieren ontrullende met groote woorden er op, naar de wijze der fransche omwentelaren van 1789. Het is opgewarmde kost van vroegere jaren, die nog berekent schijnt om het gehemelte te kittelen en de tanden waterig te maken van de bevolking, aan welke die walgelijke schotel voorgediend wordt. Of onze speculant met

zijne ultra-republikeinsche plannen opgang bij den adel en de geestelijkheid maken zal, is niet te denken; maar mischien zullen geestelijkheid en adel den staatkundigen kwakzalver nog een poosje van zijne stellaadje laten peroreren, tot dat de triomf hunner inzigten verzekerd is.

Schrijf toch eens spoedig wat gij over den stand der zaken denkt aan

Uwen vriend,

FRANS VAN LEEUWENHORST.

Wij WILLEM, *bij de gratie* GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOTHERTOG VAN LUXEMBURG, enz., enz., enz.

In aanmerking nemende, dat de omstandigheden, waarin het Rijk zich bevindt, de noodzakelijkheid hebben doen ontstaan, om een gedeelte der schutterijen buiten de gemeenten, waartoe dezelve behooren, militaire diensten te doen uitoefenen;

En tevens gebruik willende maken van de menigvuldige aanbiedingen, welke aan Ons zijn gedaan, om de schutterijen door vrijwillige inschrijving te versterken;

Gezien art. 214 der grondwet;

Gelet op art. 28 der wet op de schutterijen, van den 11den April 1827 (*Staatsblad* n°. 17);

Op het rapport van Onzen Minister van binnenlandſche zaken, van den 3den dezer, lett. A;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. In al de provincien of gedeelten van dezelve, waarin niet reeds maatregelen genomen zijn, om de dienst-

doende schutterijen geheel of gedeeltelijk tot de dienst buiten de gemeenten dadelijk beschikbaar te maken, en waarin de Gouverneur zal oordeelen, dat zulks met vrucht en goed gevolg zal kunnen geschieden, zullen de leden der dienstdoende schutterijen, al de krachtens de artikelen 24, 86 en 87 der wet van den 11den April 1827 (*Staatsblad* n°. 17) voor de reserve opgeschrevene hieronder begrepen, door of van wege de kommandanten der schutterijen binnen den kortst mogelijken tijd worden zamengeroepen.

De schutterijen of gedeelten derzelve, welke reeds onmiddellijk beschikbaar zijn, zullen onverwijld aan den Directeur-generaal van oorlog moeten worden opgegeven, en van dezen dadelijk eene bestemming ontvangen.

Op gelijke wijze zal, zoodra mogelijk, worden gehandeld ten aanzien van de mobiele schutterijen, tot welker oprigting in sommige gemeenten reeds mogt zijn overgegaan.

Art. 2. Bij de zamenkomst, in het voorgaande artikel bedoeld, zal, naar aanleiding van art. 78 der voorschreven wet, door of van wege den Kommandant, aan de aldaar aanwezige manschappen worden afgevraagd, wie hunner zich vrijwillig aanbiedt, om, buiten de gemeente, hetzij in de vestingen of elders, militaire diensten uit te oefenen.

Art. 3. Vervolgens zal worden opgenomen het juiste getal van de ongehuwden en weduenaars zonder kinderen onder de leden der schutterij, de reserve daaronder begrepen, die zich niet reeds als vrijwilligers mogten hebben aangegeven.

Art. 4. De in de beide voorschrevene artikelen begrepen manschappen zullen, naar gelang van derzelver getal, worden afgedeeld in kompagnien en sectien of escoua-

des, de kompagnien zoo na mogelijk ter sterkte van 150 man.

Art. 5. De kaders der kompagnien zullen op dezelfde wijze worden geformeerd, als ten aanzien van het leger voorgeschreven, en in den aan dit besluit gehechten staat is uitgedrukt.

Art. 6. Bijaldien onder de manschappen, aan de bedoelde kompagnien toegevoegd, geen genoegzaam getal onderofficieren, korporaals of tamboers mogt gevonden worden, zal de Kommandant zorgen, dat dezelve dadelijk uit de meest daartoe geschikte manschappen worden benoemd.

Art. 7. Als officieren bij de kompagnien zullen worden ingedeeld:

- 1°. De officieren der schutterij, die hunne diensten daartoe zullen aanbieden;
- 2°. Officieren op retraite, die zich, op de wijze bij art. 21 bepaald, mogten aangeboden hebben, om buiten de gemeente dienst te doen, en daartoe geschikt zullen worden bevonden;
- 3°. De officieren der schutterij, die in de termen vallen van art. 3;
- 4°. Geschikte personen uit de manschappen, bij art. 2 en 3 vermeld, of uit degenen die zich, op de wijze bij art. 21 bepaald, tot het doen van dienst buiten de gemeente zullen hebben laten inschrijven; zullende dezelve door het hoofd van het plaatselijk bestuur, op voorstel van den Kommandant, voorloopig gededigneerd en vervolgens aan Ons, op de gewone wijze, ter benoeming worden voorgedragen.

Art. 8. Ingeval een te groot getal officieren, onder-

officieren, korporaals en tamboers mogt aanwezig zijn, zal, wanneer zulks niet door onderlinge schikking mogt kunnen worden gevonden, door het lot worden bepaald, wie hunner bij de in de gemeente aanwezige kompagnien zal blijven behooren.

Art. 9. Bijaldien er in eene gemeente, hetzij door derzelver geringe bevolking, of om andere redenen, geen toereikend getal schutters tot formatie van eene kompagnie mogt worden gevonden, zullen de manschappen, naar gelang van derzelver aantal, in één of meer sectien of escouades worden afgedeeld, waarbij het noodig getal officieren of onderofficieren zal worden geplaatst, naarmate der sterkte.

Art. 10. De manschappen, bepaaldelijk mede de zoodanigen, welke tot hiertoe voor de reserve zijn opgeschreven geweest, zullen onverwijld gewapend, en, ingeval van onvermogen, ten spoedigste van de vereischte uniformkleeding worden voorzien, zonder vertraging intusschen van hun vertrek naar de plaats van hunne bestemming.

Art. 11. De voorschreven manschappen zullen intusschen in den wapenhandel worden geoefend op zoodanige wijze, als door den Kommandant der schutterij meest doelmatig zal worden geoordeeld.

Art. 12. De plaatselijke besturen zullen onverwijld aan den Gouverneur der provincie opgeven het getal der kompagnien, of, wanneer dit het geval niet mogt zijn, het getal der sectien of escouades in elke gemeente, uit de manschappen, in de artikelen 2 en 3 vermeld, geformeerd, met globale aanduiding van derzelver respective sterkte.

Art. 13. De voorschrevene opgave ontvangen zijnde,

zal de Gouverneur dadelijk overgaan tot de vereeniging van de voorschreven kompagnien, enz., tot één of meer bataljons of afdeelingen, zoo na mogelijk in overeenstemming met de formatie van de infanterie der armée, bij Ons besluit van den 7den Julij 1829, no. 104, vastgesteld. Van welk een en ander onverwijld aan Ons, door tusschenkomst van het Departement van binnenlandsche zaken, mitsgaders aan het Departement van oorlog, zal worden kennis gegeven.

Art. 14. De zamenstelling eener afdeeling zal, naar gelang van derzelver sterkte, bestaan uit twee of drie bataljons, die van een bataljon uit vier tot zes en voor een half bataljon uit twee of drie kompagnien.

Art. 15. Ten aanzien van de hoofd- of andere officieren, die bij de staven der bataljons of afdeelingen zullen behooren geplaatst te worden, zal worden gehandeld overeenkomstig de bepalingen van art. 7 en 8.

Terwijl de overige personen, den staf uitmakende, door het hoofd van het korps zullen worden gekozen.

Art. 16. Al de gemelde kompagnien, zonder onderscheid, zullen den naam voeren van keurkompagnien, en zullen mitsdien de daarbij geplaatste manschappen van de daarvoor bepaalde distinctieve teekenen worden voorzien.

Art. 17. Het getal officieren en onderofficieren, aan de staven, in het 14de artikel vermeld, te verbinden, zullen zijn in voege zoo als in den aan dit besluit gehechten staat is uitgedrukt.

Art. 18. Aan diegenen, welke zulks mogten verlangen, zal het geoorloofd wezen, zich gedurende den tijd, dat de schutterij in de termen van dit besluit verkeert, te doen vervangen door eenen persoon, die den ouderdom van 24 jaren heeft bereikt en zijn 34ste jaar niet heeft

volbragt, mits zoodanig perfoon doe blijken, voor zich zelve, aan de nationale militie te hebben voldaan, en ook niet voor de dienst der schutterij te zijn opgeroepen geworden.

Overigens zal de alzoo te stellen plaatsvervanger dezelfde vereischten moeten bezitten, als van de plaatsvervangers bij de nationale militie bij de op dat stuk bestaande wetgeving is gevorderd, en zal de geremplaceerde ook, in de gevallen daarbij omschreven, voor denzelven verantwoordelijk zijn.

Art. 19. Hij, die verlangt een' plaatsvervanger te stellen, zal verplicht zijn zich daartoe binnen drie dagen, nadat de in art. 1 vermelde zamenkomst zal zijn afgelopen, bij den Kommandant der schutterij te vervoegen, die den aangeboden plaatsvervanger door de aanwezige officieren van gezondheid zal doen onderzoeken, en, geschikt bevonden zijnde, denzelven in stede van den geremplaceerden zal doen inlijven.

Art. 20. Van en met den dag dat de leden der schutterij zich op Onze bevelen van hunne woonplaatsen zullen hebben verwijderd, zullen deze manschappen worden beschouwd een gedeelte der legermagt van het Rijk uit te maken en op denzelfden voet, des verlangende, bezoldigd, verpleegd en behandeld worden en onder gelijke verplichtingen staan.

Art. 21. Ten zelfden tijde, dat de oproeping der dienstdoende schutterijen, in de artikelen 2 en 3 hiervoren vermeld, zal plaats hebben, zullen door de respective kollegien van dagelijksch bestuur, de ingezetenen der gemeente, welke niet tot de schutterijen behooren, bij eene gepaste publicatie worden uitgenoodigd en aangespoord, om zich, in daartoe open te stellen registers, te doen in-

schrijven, met opgave of zij verkiezen als vrijwilligers, te gelijk met de hierboven bedoelde manschappen, buiten de gemeente militaire diensten te presteren; dan wel alleenlijk verlangen aan het nog overblijvende gedeelte der schutterij te worden toegevoegd, om met en benevens dezelve binnen de gemeente, of, in de gevallen bij art. 49 der wet uitgedrukt, tot handhaving van de inwendige rust mede te werken.

Voor zoo verre die toevoeging mogt plaats hebben bij wege van daarstelling van op zich zelve staande kompagnien, zullen de manschappen, dezelve uitmakende, bevoegd zijn, hunne officieren aan den Kommandant voore te stellen, om daaromtrent alsdan verder te worden gehandeld, zoo als bij art. 7, § 4, bepaald is.

Art. 22. De op de voorschreven registers ingeschrevenen zullen eiken dag aan den Kommandant der schutterij worden opgegeven, ten einde door denzelven over dat gedeelte, hetwelk zich voor de dienst binnen de gemeente mogt hebben aangeboden, en hetwelk daartoe door den Kommandant geschikt zal worden geoordeeld, onverwijld zou kunnen worden beschikt, terwijl de overige bij het mobile gedeelte der schutterij, wanneer hetzelfde zich nog in de gemeente bevindt, zullen worden ingelijfd.

Art. 23. Bijaldien evenwel het mobile gedeelte der schutterij de gemeente alreeds mogt hebben verlaten, zullen de nadere zich daartoe aangeboden hebbende personen, naar gelang van derzelver aantal, daartoe voorloopig in escouades of sectien worden vereenigd, ten einde vervolgens over dezelve, op gelijke wijze als in art. 12 en 13 is bepaald, te worden beschikt.

Ingeval het getal der personen geene vereeniging in escouades of sectien mogt toelaten, zullen zij afzonderlijk

of gezamenlijk worden gerigt naar de plaatsen, alwaar het mobiele gedeelte der schutterij van de gemeente zich bevindt, ten einde bij dezelve te worden ingelijfd.

Art. 24. Van het gesal der alzoo voor iedere bestemming ingeschrevenen, zal door het plaatselijk bestuur, bij het einde van iedere week, aan den Gouverneur der provincie, en door dezen aan de Departementen van binnenlandfche zaken en van oorlog opgave worden gedaan.

Art. 25. Zij, die zich in voege voorschreven voor het mobiele gedeelte der schutterij hebben doen inschrijven, zullen, indien zij niet reeds genoegzaam geoefend zijn, tot aan hun vertrek naar de plaats, alwaar zich het mobiele gedeelte der schutterij bevindt, te gelijk met de overige ongeoefende manschappen der in de gemeente nog aanwezige kompagnien, in den wapenhandel worden geoefend, ten einde inmiddels te gelijk met hen ter uitoefening van dezelfde diensten te kunnen worden gebezigd.

Art. 26. Ingeval de bij eene dienstdoende schutterij thans aanwezige voorraad van wapenen en ledergoed niet toereikend mogt zijn, om de reserve en ook de vrijwilligers naar behooren te voorzien, zal op de eerste aanvraag daartoe door het Departement van binnenlandfche zaken aan dat van oorlog de vereischte hoeveelheid dier onderscheidene objecten dadelijk in 's Lands magazijnen van oorlog disponibel gesteld, en tevens naar de plaatsen van bestemming worden verzonden, over welk een en ander Omze Directeur-generaal van oorlog onverwijld met het Departement van den Grootmeester der artillerie in overleg zal treden.

Zullende intusschen het mobiele gedeelte der schutterij, om in deszelfs vertrek geene de minste vertraging te ondervinden, van wapenen en ledergoed voorzien worden uit

den voorraad, bij de dienstdoende schutterij aanwezig, welke voorraad vervolgens uit de versprekking van het Departement van oorlog wederom zal worden aangevuld.

Art. 27. De bepalingen, in dit besluit vervat, zullen nader op de rustende schutterijen worden toegepast, waartoe de Departementen van binnenlandsche zaken en van oorlog Ons ten spoedigste de noodige voordragt zullen aanbieden.

Onze Minister van binnenlandsche zaken, en de Directeur-generaal van oorlog, zijn, elk voor zoo veel hem betreft, belast met de uitvoering dezes, waarvan afschriften zullen worden gezonden aan Onze beëindigde Zonen den Prins van Oranje, Kolonel-Generaal der schutterij, en den Admiraal en Kolonel-Generaal, aan Onzen Minister van Financien en aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie en nader, en welke in het *Sinaasblad* zal worden geplaatst.

Gegeven te 's Gravenhage, den 4den October des jaars 1830, van Onze regering het zeventiende.

(Gef.)

WILLEM.

Van wege den Koning,

(Gef.)

J. G. DE MEY VAN STREEFKERK.

Wij WILLEM, bij de gratie GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOTHERTOEG VAN LUXEMBURG, enz., enz., enz.

In aanmerking nemende, dat de tegenwoordige toestand der Zuidelijke provincien van het Rijk de werking van het algemeen bestuur in die gedeelten van dezelve, waar

de orde en de rust nog zijn bewaard gebleven, uit de residentie 's Gravenhage grootelijks belemmert;

Willende daarin voorzien en tevens de gelegenheid daarstellen, om de pogingen van welgezinde ingezetenen der bedoelde provincien tot herstel van orde en rust daár, waar dezelve gestoord zijn, meer onmiddellijk te bevorderen;

Gezien het adres, Ons, den 1sten dezer, door een aantal notabele ingezetenen dier provincien aangeboden;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Aan Onzen beminden Zoon, den Prins van Oranje, wordt opgedragen de tijdelijke waarneming, in Onzen naam, van het Bestuur over al die gedeelten der Zuidelijke provincien, waar het grondwettig gezag erkend wordt.

Art. 2. Hij zal zijne residentie vestigen in de stad Amsterdam.

Art. 3. Hij zal de pogingen, welke door welgezinde ingezetenen mogten worden aangewend, om die gedeelten, waar de orde gestoord is, onder het wettig Bestuur terug te brengen, door middelen van bevrediging zoo veel mogelijk bevorderen en ondersteunen.

Art. 4. Onze Minister van Staat, Hertog van URSEL, en Onze Ministers voor de Waterstaat, de Nationale Nijverheid en de Kolonien en van Binnenlandsche zaken worden aan Onzen beminden Zoon, den Prins van Oranje, toegevoegd, ten einde hem, onder zijne bevelen, in dat tijdelijk Bestuur behulpzaam te zijn.

Art. 5. Onze Staatsraden: Baron d'ANETHAN, J. VAN ROERS, Jonkheer O. SULLIVAN DE GRASS, J. M. J. DU BOIS, L. A. REYPHINS, T. DOTRENGE, O. LE CLERCQ, zullen Onzen beminden Zoon, den Prins van Oranje, naar

Antwerpen volgen, om hem van raad te dienen in alle zaken, waaromtrent de Raad van State moet worden gehoord, of waarover hij zal verlangen met hen te raadplegen.

De Referendarissen van de eerste en tweede klasse bij den Raad van State, Mr. C. HUGHE en H. Graaf DE BAILLET, en de Commissen van Staat, Jonkheer E. H. N. DE OCHTRET, DE HANEFTE en E. JOOS DE TER BEERT, zullen bij dien Raad werkzaam zijn.

Affchriften dezes zullen worden gezonden aan Onzen beminden Zoon den Prins *van Oranje*, aan Onzen beminden Zoon Prins FREDERIK *der Nederlanden*, Admiraal en Kolonel-Generaal, aan Onzen Midister van Staat en aan Onze Ministers voornoemd, aan Onze Staatsraden voornoemd, aan de Referendarissen en Commissen van Staat voornoemd, en voorts aan de Hoofden der Departementen van Algemeen Bestuur en aan de Algemeene Rekenkamer, tot informatie en narigt.

Gegeven te 's Gravenhage, den 4den October, 1830.

(Gest.) WILLEM.

Van wege den Koning,

(Gest.) J. G. DE MEY VAN STREEFKERK.

gen opfommten van zwaarigheden meer te pas kwam; en het bekende *de kogel is door de kerk* dan aan den begrippen en de gemoedsgefftenis van Papa de noodige afwendingen en troost verschaffen zou. Had mijn Oudeheer zooveel geld niet opgeofferd, om den jongen te Leyden het maken van gevolgtrekkingen en andere advocatenstreken te laten leeren; misschien had hij het op eene andere wijze aangelegd, maar dan ook zeker geen jager geworden, of hij had jegens Papa moeten handelen als de Belgen jegens den Koning, dat is, kindlieft als een rebel. Zoodat dan eigenlijk de eene rebel tegen den anderen zou opgetrokken zijn. Mama is bitter bedroefd. Zij spreekt welniig. Ik geloof dat zij innerlijk haar Dirkje toespjucht, omdat hij zoo veel courage toont, maar dat zij zich niet durft uitslaten, omdat Papa zoo heel te onvreden is. Wat mij betreft, die het eigenlijk vrij minder aangaat, ik vind dat Dirk gehandeld heeft, zoo als iedere vaderlandsche jongen behoort te handelen. Doch het doet mij innig leed dat het Papa zoo aandoet en zooveel verdriet verwekt. De opfoerkraaijers zullen wat te veranevoorden hebben; ik hoop dat de Koning nog eens afrekening met hen zal kunnen houden; dan zagen

wij er nog wat van . . . maar den mantel der liefde kwam dan mischien ween voor den dag . . . vergeven en vergeten . . . Als ze met mij taandoen hadden . . . dan kwamen ze er vast niet gemakkelijk af . . . maar mischien bezondig ik mijne arme ziel . . . dan tot mijzelf . . . Ja, Kees had van bezondigen gesproken . . . Daar heb ik op mijn verjaardag . . . dien'gij zeker door de drokte vergeten hebt . . . anders kreeg ik van u ook nog wel eens een blanken bijler . . . een regt origineelen brief van tante van Dommelen gekregen . . . Zoudt gij het gelooven . . . dat die goede vrouw mij daarin zoekt te beduiden . . . dat wij groote zonder doen door wijde mouwen aan onze kleedjes te dragen? Ook heeft zij het magtig geladen op de keurslijven . . . die thans sommige verwiifde schaapshoofden dragen . . . om dunne middelrjes te hebben . . . in navolging van de vrouwen . . . die dit modepunt ook tot een gevaarlijk uiterste drijven . . . Verder haalt zij in diep zendbrief walvischen . . . giraffes . . . psalmen . . . evangelische liederen . . . LUDEMAN . . . NUSE . . . KESSELS . . . hare effecten . . . de Brabandsche geestelijkheid . . . en ik weet niet wat al meer overhoop . . . om te bewijzen dat het onze schuld is . . . wanneer het ons Land thans niet voor den wind gaat . . . Om al die kwezelarijen

heb ik hartelijk gelagchen, maar het was mij met dat al eene schreeuwende teleurstelling, dat ik, in plaats van een goud knipje, een trommeltje met Haarlemsch lekkers present kreeg. Dat's ook al de schuld van die leelijke Brabanders: hare effecten hebben zulk eene geduchte daling ondergaan!

Mijn Egbert is onlangs een daagje over geweest. Maar het is niet al dat geroezemoes in ons Land zoo drok, dat er geen tijd voor vryen overschiet. Hij heeft geen puf op de soldaterij, zoo als hij het militaire vak noemt, en ik heb geen puf op minnaars, die er thans den heus voor ophalen.

Adieu, lieve Kees! schrijf toch dikwijls aan

uw
HENRIETTE.

ZESTIENDE BRIEF.

De Heer FRANS VAN LEEUWENHORST, *aan den Heer*
FERDINAND MEERMANS, *te Amsterdam.*

's Gravenhage, 7 October 1830.

Amice!

Om de verzameling uwer belangrijke staatsstukken aan te vullen, zend ik u hiernevens affchriften

- 1°. Van de proclamatie, door Z. K. H. den Prins *van Oranje*, gisteren te Antwerpen gedaan, en
- 2°. Van een zoo op het oogenblik eerst ontvangen besluit van gisteren, waarbij Z. K. H. voornoemd ~~eene~~ raadgevende Commissie benoemd heeft.

Offchoon met al mijn hart elke poging toejuichende, strekkende om de hollende driften te beteugelen, en de orde en rust te herstellen, heb ik toch een hard hoofd in al die bevredigende manoeuvres. Maar al bleven die ook zonder gevolg,

zij geven voor het oogenblik eenige afleiding; zij doen ons tijd winnen, en dit is ons goud waard.

Als altijd

T. T.

FRANS VAN LEEUWENHORST.

PROCLAMATIE.

„ Wij WILLEM, PRINS VAN ORANJE,

„ Aan de ingezetenen der Zuidelijke provincien des Rijks:

„ Door den Koning, Onzen Doorluchtigen Vader, tijdelijk belast met de regering der Zuidelijke provincien, keeren Wij te midden van ulieden weder, in de hoop van er tot herstel der orde, tot heil des Vaderlands mede te werken.

„ Ons hart bloedt over de rampen, welke u getroffen hebben. Mogten Wij, met behulp van alle goede burgers, de onheilen voorkomen, die u nog zouden kunnen bedreigen!

„ Toen Wij u verlieten, bragten Wij aan den voet des troons over den wensch, door velen uwer genit, tot eene afcheiding van de beide gedeelten des Rijks, die nogtans onder denzelfden schepter zouden verblijven. Deze wensch is ingewilligd.

„ Maar alvorens de wijze en de voorwaarden van dien grooten maatregel naar den grondwettigen vorm, die onvermijdelijke vertraging inheeft, kunnen geregeld worden, verleent Zijne Majesteit reeds voorloopig aan de Zuidelijke provincien een afzonderlijk bestuur, waarvan Ik het hoofd

ben en geheel uit Belgen zamengesteld is. De zaken zullen daar met de besturen en particulieren behandeld worden in de taal, welke zij verkiezen. Al de ambten, tot dit Gouvernement behorende, zullen gegeven worden aan de ingezetenen der provincien, waaruit het zamengesteld is. Voor het onderwijs der jeugd zal de meeste vrijheid gelaten worden. Nog meer verbeteringen zullen naar het verlangen der Natie en de behoeften des tijds plaats hebben. Om die uitzigten te verwezenlijken, verlangen Wij van u niets meer, dan uwe pogingen met de Onze te vereenigen, en ~~derhalve waarborgen~~ Wij de vergetelheid van alle politieke misdappen, vóór deze proclamatie begaan.

„Om het doel, dat Wij Ons voorstellen, te beter te bereiken, zullen Wij alle inlichtingen, alle nuttige raadgevingen inwinnen. Wij zullen Ons van onderscheidene aanzienlijke, door hunne vaderlandsliefde uitmuntende ingezetenen omringen. Dat allen, die met dezelfde gevoelens bezielde zijn, Ons met vertrouwen naderen. Belgen! op die wijze hopen Wij deze schoone en Ons zoo dierbare landstreek te redden”

Gegeven te Antwerpen, den 5den October 1830.

(Ger.) WILLEM, *Prins van Oranje.*

B E S L U I T.

Wij WILLEM, PRINS VAN ORANJE,

Gezien het Koninklijk besluit van den 4den dezer, en bepaaldelijk art. 4 van hetzelfde;

Gezien Onze proclamatie van den 5den dier maand;

Willende Ons verlichte raadgevers toevoegen, die Ons behulpzaam kunnen zijn ter bereiking van de oogmerken, welke Wij bij die proclamatie hebben aan den dag gelegd;

Op de voordragt der Ministers, welke voorloopig aan Ons zijn verbonden, en uit kracht van den aan Ons verstrekten last;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Eene raadgevende Commissie zal Ons de be-
yredigende maatregelen voorstellen, welke de toestand van
Belgie vereischt.

Art. 2. Deze Commissie zal bestaan uit de Heeren:
Graaf VAN AERSCHOT, Graaf DE CELLES, J. F. COLLET,
Baron SURLLET DE CHOKIER, C. DE BROUCKÈRE, H. CO-
GELS, W. GOELEN, VERANNEMAN, T. FALLON, en de Hee-
ren DE GERLACHE en C. LE HON, voor zooveel de werk-
zaamheden, die hun bij Koninklijk besluit van den 1sten
dezer zijn opgedragen, hun zults veroorlooven.

Wij behouden Ons voor om verder nog meerdere leden
aan deze Commissie toe te voegen.

Art. 3. Dezelve zal onmiddellijk bijeenkomen, en hare
werkzaamheden met het benoemen van eenen Voorzitter
en Secretaris beginnen.

Zij zal zich in afdeelingen kunnen verdeelen, die elke
eenen Berigtgever zullen benoemen.

Art. 4. De Minister van Staat, Hertog VAN URSEL, is
belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk door
hem mede zal onderteekend worden.

Gegeven te Antwerpen, den 6den October 1830.

(Get.) WILLEM, *Prins van Oranje*.

Van wege Zijne Koninklijke Hoogheid,

(Get.) Hertog VAN URSEL.

Z E V E N T I E N D E B R I E F .

De Heer EGBERT MEERMANS, *aan Meisvrouw*
HENRIETTE VAN LEEUWENHORST,
te 's Gravenhage.

Amsterdam, 8 October 1830

Dierbare Henriette!

Hadt gij mij niet zoo op hals en keel verboden om niet meer van den boozen geest te reppen, ik weet wel waar ik dat vervloekt Brabandsch vee naar toe wenschen zou. Het is om te stampvoeten, om zich de haren uit het hoofd te trekken, dat er zoo'n oploop onder de jongelieden is en zij zich als verdringen om de eerste te zijn onder de vrijwilligers, die absoluut op de rebellen los willen. Het is waarlijk of ze dol zijn; en wie het wagen durft om tegen hunne vurige drift te redeneren, loopt gevaar klappen te krijgen. Ik ben zeer blijde dat ik onder al dat wapengeschreeuw zoo bedaard blijven kan. Dit moet ik grootendeels dank weten aan de liefde, die mijn hart zoo hecht aan het uwe verbonden heeft, dat

ik mij niet van u zou kunnen verwijderen zonder ditzend dooden te sterven. En, beste Jet! zoudt gij het gelooven, dat er onder die haastige liefhebbers eene menigte zijn, die vrij beter zouden doen om bij hunne zaken en in hunne betrekkingen te blijven? Ik ken verscheiden jongelieden uit den zeer fatsoenlijken stand, die met jongens uit de mindere klassen meeloopen om dienst te nemen. Ik ben niet trotsch, — gij weet het, mijne geliefde! — maar dit ziet er mij wat al te *frère compagnon*achtig uit.

Dominicus vindt dit zeer prijsfelijk, en zegt telkens dat, als hij niet kreupel was, zijn naam bovenaan onder de vrijwilligers zou staan. Hij heeft goed praten, omdat men gesa himpelvoeten in de gelederen voegen kan. Ik sloor mij weinig aan de glosfen, die hij onophoudelijk op mij maakt; maar was hij mijn broeder niet, ik zou hem niet sparen, dat beloof ik u! Het ergst is, dat Papa zijne partij houdt, en mij heden aan tafel nog sprak over eene schikking, die tuschen ons beiden zou kunnen gemaakt worden, zoo dat, als ik uittrok, Dominicus mijne plaats op het kanroor zou kunnen waarnemen. Ik heb Papa doen opmerken, in de eerste plaats, dat het mijn' broe-

der in zijne studien aan het Atheneum zeer achteruit zou zetten, en, in de tweede plaats, dat hij, met den besten wil, vrij wat te kort schieten zou in het waarnemen der kantoorzaken, van welke hij altijd een' afkeer heeft gehad. Het mogt mij niet baten; en, na veel haspelens, zijn wij grommend en knorrend van tafel opgestaan. Heb ik dan niet duizend en ééne reden om dat duivelsch gespuis te verwenschen, hetwelk aanleiding tot deze huisfelijke kibbelarijen gegeven heeft? Ik denk ondertuschen bij mijn besluit te blijven, om, als schutter, voor de rust der stad mede te blijven waken, en, komt het op uitrekken aan, een remplaçant in mijne plaats te stellen.

Ik hou mij wel verzekerd, dat gij mij in dit opzigt gelijk geven zult. Het zal mij eene ware vertroosting zijn zulks ten spoedigsten van u te vernemen; want ik heb het hier benaauwd. Meld mij tevens eens, wat uw broeder van voornemen is. Welk een rampzaligen tijd beleven wij thans! Na mijnen eerbiedigen groet aan uwe waarde ouders verzocht te hebben, teken ik mij met de teederste affectie.

Uw altijd getrouwe
ERBERT,

ACHTTIENDE BRIEF.

Meisvrouw HENRIETTE VAN LEEUWENHORST,
aan den Heer EGBERT MEERMANS,
te Amsterdam.

's Gravenhage, 9 October 1830.

Dierbare Egbert !

Ik vat de pen op om, tegen mijne gewoonte, den uwen van gisteren op een' zeer ernstigen toon te beantwoorden. De toestand, waarin ons Vaderland zich bevindt, vordert dien. Had ik u niet lief gehad, geenerlei bijvoegmerk had mij het jawoord kunnen ontrukken. Maar, Egbert ! om mij eenmaal als echtgenoot te bezitten, moet gij u als minnaar mijne liefde waardig maken. Het Vaderland is in gevaar; de Koning roept zijne onderdanen te wapen; gij hebt geene reden om u te onttrekken; uw pligt gebiedt: — kies tusſchen moed en lafhartigheid, — tusſchen eer en ſchande ! Een jongeling, die hier aarzelen kon, zal nooit mijn echtgenoot worden.

Mijn minnaar zij een jongeling,
Die 't Vaderland bemint!
Die zelfs het dierbaar Vaderland,
Nog boven mij, bemint!

Hij vliege, wen het krijgsvuur brandt,
Vol moeds op 's vijands heijl!
Hij strijde — doch hij keere niet
Dan met de zegepraal!

Dit zing ik BELLAMY na, en dit meen ik opregt.
Gij moet nu weten wat u te doen staat.

Hoe hebt gij u in 't hoofd kunnen stellen, dat ik uwen weêrzin om tegen den vijand uit te rukken billijken zou? heeft uw hart niet angstig geklopt toen gij mijne goedkeuring op zulk een jammerhartig besluit durfde vragen? — Zwakken en gebrekkigen, — kinderen, die in het ouderlijk beroep *valstrekt onmisbaar* zijn, kunnen in den roem niet deelen om, onder den Koninklijken standaard, voor onze heilige zaak uit te trekken. Maar welke verschooning kunt gij bijbrengen? Uwe liefde voor mij? Hoe! die liefde zou u terug houden? Neen, als zij bij u geene veinzerij is, dan bezweer ik u bij dezelve, om onverwijd te toonen dat gij geen lafaard zijt. — Komt gij uit den strijd ongewetst of gewond terug, gij zult mij oneindig

dierbarer zijn en altijd blijven, dan gij het mij, zonder dit moedbetoon, ooit zoudt kunnen worden. En mogt gij onverhoopt vallen, ik zal, met een verscheurd hart, er mij op verhoovaardigen een jongeling bemind te hebben, die zijn Land en Koning lief had, en zijne trouw met zijn bloed verzegeld heeft. Zoo denk ik, zoo denkt ieder Hollandsch meisje.

Voeg bij de lafhartigheid geen huichelarij: zeg mij niet dat gij op het kantoor van uwen vader niet gemist kunt worden. Over dit punt kan niemand regter zijn dan uw vader zelf; en volgens hetgeen gij mij schrijft zou, naar Zijn Ed. meening, uwe plaats, zonder aanmerkelijk ongerief, door uwen jongsten broeder kunnen vervuld worden. En dien goeden jongen schijnt gij zijne kreupelheid te benijden! Vlieg hem om den hals! dank hem voor zijne inschikkelijkheid, om zijne geliefkoosde studie een poos voor het dorre en drooge kantoorwerk te schorfen, en u daardoor in de gelegenheid te stellen om naar de bedreigde punten des Vaderlands met de bloem der Natie henen te kunnen snellen. Dapperheid geeft eer. — Schande over den weifelaar, vloek over den weigerende!

En welk eene ongepaste, welk eene verfoeijelijke opwelling van hoogmoed om thans van *faisoen* te spreken! De algemeene nood eischt eene algemeene wapening. Ieder, rijk en arm, alle standen hebben hetzelfde belang om altaar en troon, om onze dierbaarste panden te beschermen, en, als eenen ringmuur, zich langs de grenzen uit te breiden, om elken aanval van uitgevaste en plunderzieke vijanden af te keeren. Nu mag, nu moeten men van gelijkheid en broederfchap spreken: alle rangen en standen moeten zich broederlijk vermenigen, — en verachting valle ten deel den ellendeling, die het beneden zijn *faisoen* zou durven rekenen, om naast den schamele zich in den drom onzer dapperen te scharen!

Mijn broeder heeft zijn' plicht gedaan; ik ben er trotsch op. Hij is reeds als jager in de kazerne, en vervult met ijver de verplichtingen, die de militaire wetten hem voorschrijven. Baronnen en jongelieden uit mindere klasfen heeft hij tot kameraden; allen dragen hetzelfde kleed, omdat zij voor de krigsverordeningen gelijk zijn; allen zijn bezielde door denzelfden geest, omdat zij allen gelijk zijn voor hetzelfde gevaar. Geen slaafische ketenen, geen gewetensdwang! is de kreet, in welke hunne zielsaandoeningen zich oplossen.

Ik sluit hierbij in eene opwekking, door den Heer J. IMMERZEEL, JUNIOR vervaardigd. Moge zijne krachtige taal mijn' aandrang versterken! Zóó denkt, zóó spreekt een vader, wiens drie zonen vrijwillig het jagerspak aangetrokken hebben!

Nog eens, Egbert! ga uwen naam teekenen op de lijst der braven, die een hart in 't lijf hebben zeg, lief! belooft ge mij dit? Gij zijt toch niet boos op mij? ik bemin u zoo opregt. . . . Nu, gij zult het doen, niet waar? Ik zou mij immers moeten schamen, gearmd met u te verschijnen, indien men u eens met vingers nawees, en, misschien! mompelde: zie daar een van de weinige lafhartigen, die te huis bleven!!

Toone zich Nederlandsch jongelingschap dan hare roemrijke afkomst waardig, — de glorie van een voorgeslacht, vermaard sedert eeuwen door geheel Europa! Zoo zal op haar niet toepasselijk worden de gispende uitroep van G. BRANDT:

Hoe ver veraart de jeucht!

Men voert der vaders naam, maar mist het vaders deugt.

Vaarwel! . . . Een traan valt uit mijn oog . . . deze zegt u alles! — Vaarwel! Toon u waar-

dig, bemind te worden door een echt Hollandsch
meisje!

HENRIETTE.

O N Z E E E D.

VADERLANDSCHE LIERZANG.

Und hofft des Sängers Vaterland ?
Es hofft auf die gerechte Sache,
Hofft, dass sein treues Volk erwache,
Hofft auf des großen Gottes Rache,
Und hat den Rächer nicht verkannt.
Drauf hofft mein Vaterland!

THEODOOR KÖRNER.

Een schrikbre storm is losgebroken :
Oranjes Erfgrond raakt in nood.
De miltzucht heeft haar toorts ontfoken,
En trekt het moordstaal vloekend bloot.
Zij zamelt bij haar oproervanen
't Verachtlijkst schuim der onderdanen,
Vergrijsd in wanbedrijf en schand.
Een hef van boeven en bandieten
Komt herwaart uit den vreemde schieten,
En, kermend, roep ik uit: rampzalig Vaderland!

De magt der hel is losgelaten :

Zij jaagt de vlam brandlichtend voort,
Giért razend rond, verſipert de ſtraten,
En legerſt zich om wacht en poort.
Daar gluurt ze, als hongrende hyënen,
Bloeddorſtig naar hare offers benen,
Verraderlijk gelokt in 't nauw.

De ſtrijd vangt aan, al wreed en vreed,
En kei en lood ſhort moordend neder
Uit zolderraam en goot, bezet door 't eerloos grauw.

Terug, geliefde Landgenooten,

Den naam van Nederlanders waard!

Te veel van u reeds neêrgeſchoten,

Of 't lijf verminkt door ſteen en zwaard!

Terug uit deze rooversholen,

Waar 't ſchelmsch geboefte zit verſcholen,

Dat hijgend ſmacht naar edel bloed;

Terug! 't is grooter hier geweken,

Dan dat, om 't helsch verraad te wreken,

Geheel een burgerij voor 't vuig gepuſpel boet.

Ten ſpijt van ſmalende oproerſchriften,

Verrukt ons FREDRIK's wijs beleid,

Dat, in het ſtormen van de driften,

Zich kenmerkt door menſchlievendheid.

Ja, Held, zoo moedig als regtſchapen!

U voegt geen lauwer om de ſlapen,

Dan die in Hollands licht slechts tiert.

Ga voort U de eere waard'te toonen,

Te ſtaan aan 't hoofd van onze Zonen,

Tot dat, met God, ORANJE en VRIJHEID ſegeviert.

Moet meerder bloed nog zijn vergoten
 Eer 't hollend misdrijf wordt gestuit,
 Wij volgen, moet het, onze Loten,
 En rukken met uw benden uit.
 God zal ons zeker niet verlaten, —
 God, die dees zeven vrije Staten
 Zoo dikwijls uitredde in den nood.
 Het Regt is ons, — ons blijve ook de Eere,
 Dat, wie nog kan, zijn erf verwere,
 Of sterve, moet het zijn, een gloriejke dood.

Nooit zal deez' grond de schand' gebeuren,
 Dat hier een eervergeten rot
 De Oranjevlag door 't slijk koom sleuren, —
 Dat zweren wij bij 't Regt en God!
 Die vlag zal onbezoedeld waaijen;
 Geen muiter ooit hier leuzen zwaaijen,
 Waar 't Hollandsch hart een walg van heeft;
 Geen lasterspog den troon bezwalken;
 Geen huichlaar hier de trouw verschalken
 Door bloedgeld, waar de vloek van God en mensch aan kleeft.

U, heilige Vrijheid van geweten!
 U schatten, u beschermen wij, —
 Geen vrijheid in vergulde keten,
 Bij harde zielendwinglandij.
 Wij willen orde, willen wetten,
 Die perk aan allen moedwil zetten,
 En schutten wat ons heilig is.
 Wij wenschen in de tempels stichting,
 Bij geestbescheving en verlichting,
 Geen stinkende ongeltoorts in dikke duisternis.

En Gij, die ons dat heil doet smaken,
Gij, die ons voorgaat in 't gebed;
Vermoeid door sloven en door waken,
En 't hart door 't grievendst wee verplet; —
Gij, dierbre Vorst! op wien voordezen
Zoo vaak Europa's volken wezen,
Als op der Vorsten pronk en praal; —
Wij voelen, wat de druk der tijden
Uw vaderlijk gemoed doet lijden,
En grijpen op uw roep naar 't nooit verwonnen staal.

Dat roemrijk staal is uitgetogen
Voor onze Vrijheid en uw Rég; —
En nimmer zullen wij gedooogen,
Dat hier uw zetel wordt geslecht.
We omschanfen arm in arm dien allen,
En onze laatste zullen vallen
Eer U de moordersdolk genaak';
Wij zweren 't, met het volst vertrouwen: —
Wij redden WILLEM VAN NASSAUWEN,
Want God strijdt met ons med voor onze heilge zaak.

J. IMMERZEEL, JUNIOR.

Ex tempore.

NEGENTIENDE BRIEF.

*De Heer FERDINAND MEERMANS, aan den Heer
FRANS VAN LEEUWENHORST, te 's Gravenhage.*

Amsterdam, 10 October 1830.

Zeer geachte Vriend!

Het mislukken — want zoo moeten wij het toch maar noemen — der onderneming tegen Brusfel, of, juister gesproken, tegen de kabaal, die daar de wet geeft, heeft eene bui van zwaarmoedigheid over mijne ziel doen losbreken, die mij verscheiden dagen buiten staat gesteld heeft om geregeld te denken. Gij weet, dat het tot mijne uitspanning behoort u te schrijven. Wilt het dus alleen aan mijne lusteloosheid, dat ik reeds een paar uwer brieven onbeantwoord gelaten heb. Nu heeft de bui uitgewoed, en mijne oude veërkracht zich hersteld; vol van troost en moed, neem ik de pen op, om mij met u over 's Lands toestand te onderhouden.

Ik begin dus met u rekenſchap te geven van deze veranderde zielsgeſteldheid. — Omdat wij doorgaans verwachten hetgeen wij wenschen, en ons daardoor aan geduchte teleurſtellingen blootſtellen, die te treffender zijn naar mate van het hooger aanbelang der daartoe betrekkelijke zaken, had ik mij, ongelukkig genoeg, zeer bepaald voorgesteld, dat 's Konings krijgsmagt geen onverwinnelijken, en slechts eenen kortſtondigen, tegenſtand in Brufſel zou gevonden hebben. Ik had er toen eene weddingſchap op durven aangaan, dat verreweg het meerderdeel der welgeſtelde en handeldrijvende bevolking de handen ineen geſlagen zou hebben, om de, tot haar eigen bederf, gewapende horde van plundersaars, brandſtichters en moordenaars, met behulp onzer krijgsbenden, te ontwapenen, den opſtand in hare wieg te ſmoren, het gezag der wetten en der wettige Regering te herſtellen, en alſoo den muſtluſt in andere plaatſen te ſnuiken. Dit denkbeeld koesterde ik, omdat ik het zoo gaarne koesteren wilde. Geene andere uitkomst dan deze verwachtte ik. Zoo ver, mijn vriend! was het er van af, dat ik eenigermate op mijn hoede zou geweest zijn tegen den verpletterenden indruk eener mogelijke miſlukking. Ik han-

delde onbedachtzaam, onverftandig. Men moet in het dagelijksch leven gewapend zijn tegen mislukkingen, wederwaardigheden en rampen van allerlei aard. Hoe kon ik zoo verkeerd handelen, om eene altijd weifelende krijgskans als eene zaak van ftellige berekening te maken! De fchok was verfhrikkelijk, Frans! toen ik de zekere tijding ontving, dat 's Konings troepen onverrigter zake uit Brusfel terug getrokken waren. . . . Het is mij als een droom. . . . Hoe heeft het kunnen gebeuren? kan men eene zoo verregaande verblind- ding bij de eenigzins goeode en industrieufe be- woners onzer Zuidelijke provincien fchier als mo- gelijk veronderftellen, dat zij uit den opftand, met al deszelfs verarmenden en vernielenden nafleep, iets anders verwachten dan den ondergang van hun eigen Land? . . . En nogtans de uitkomst! . . . Het is zoo . . . de teerling is geworpen: de Belgen ftaan nu tegen ons over als onze verklaarde vijanden. Gent, Mechelen en Antwerpen zullen zich nu wel achtervolgens bij al de andere afge- vallen ftreken van zuidelijk Nederland voegen. Gij merkt hieruit, dat ik mij weinig heils voorfpelle uit de tijdelijke magt, door Zijne Majesteit aan den prins *van Oranje* opgedragen. Het blijkt nu

klaar dat de kabaal geene inzigten heeft, die met de redelijke inzigten onzer Regering zich verdragen kunnen. Hare kracht, hare vermetelheid groeit met het oogenblik. Zij laat haar masker vallen, en — noemt België onafhankelijk.

Om met vrucht in staatkundige onlusten bezwe-
ringen te doen, schijnt men de woorden van *Vrij-
heid* en *Onafhankelijkheid* met klem en nadruk te
moeten uitschreeuwen (*); want het blijkt, dat in

(*) Ik herinner mij hier de dichtregelen van den Prins van
Nederlands dichter, getiteld: *Vrijheidschreeuw*.

Is eens de keel des volks van vrijheidskreet ontfloken,
Dan zweigt het aan 't vergif zich dronken in zijn dorst;
Dan moet het Staatsgareel met orde en rang verbroken,
En Dwingland wordt de naam van d'allerbraafsten Vorst.
De schaamteloosheid neemt toe, scheurt alle band in stukken;
De vader moet de smaad verkroppen van zijn zoon;
De knasp verdringt den grijze, en 't vrij zijn wordt verdrukken,
En Wijsheid kikt niet meer waar Dwaasheid zit ten thron.
Den honden is 't vergund, hun meester aan te blaffen,
En paard en ezel-zelf schudt zadel af en toom;
De moedwil en 't geweld vreest wetten meer noch straffen,
En welvaart, vrede, en rust, verdwijnen als een droom.
Doch wat is 't dat weldra die Vrijheid moet volenden?
De onlijdelijke dwang en laagste slavernij,
Wanneer een echt Tyran hun hals vertrappt en lenden,
En 't jammrend kroost verzucht in vreemde heerschappij.
Dit, Volken! is uw lot. Gij wilt het dus, ontzinden.
Welaan, schiet vleuglen aan en vliegt het in 't gemoed!
De Waarheid moet gekocht door 't pijnlijk ondervinden;
Maar ik wil schuldloos zijn aan 't haast vergoten bloed!

BILDERDIJK, *Krekelzangen*, III. D. bl. 187.

dezelve eene geheimzinnige kracht verborgen zit, die mirakelen te weeg weet te brengen. Bij alle omwentelingen is de eerste oproerkreet: Vrijheid! de tweede: Onafhankelijkheid! en waarop komt het altijd eigenlijk neêr? op *vrij te doen*, wat niet behoorde gedaan te worden, en zich *onafhankelijk te toonen* van wetten, regten en regters, en dus op niets anders dan op losbandigheid en regeringloosheid. In onzen leeftijd, vriend! zijn wij reeds getuigen geweest van een aantal revoluties, zoo in Frankrijk, als in Belgie en in Holland, en wij weten dus lang, welk een zin er gehecht moet worden aan die feinwoorden eener rebellerende factie. De belhamels hebben, tot bereiking hunner misdadige bedoelingen, juist woorden noodig, die luid klinken in de ooren van het hardvliezig gemeen, doch die voor de vlagvoerders geene andere betekenis hebben dan dat zij hunne oproerleus zijn. Het dom janhagel weet toch aan het woord vrijheid geen anderen zin te hechten, dan dat het vrij maakt van alle banden. Een zoodanig denkbeeld kan niet anders dan aangenaam, dan zielverkwikkend zijn voor het gros der menschen, die zwaar moeten werken om hun dagelijksch brood te verdienen, en die het dus in geenen deele verwerpe-

lijk vinden, om het *deficit* der ontberingen uit eens andermans eigendom door een *coup de main* aan te vullen, zonder dat de regterlijke plak tusschen beiden komt, om hen op de kneukels te kloppen. Het is waarachtig alleen in dezen zin dat het gepeupel het woord Vrijheid opneemt. Was dit het geval niet, ons Rijk zou thans niet verscheurd worden door verdeeldheden, wier beklaagenswaardige gevolgen zich nog vele jaren zullen doen gevoelen.

Om het niet van vroeger datum op te halen, stappen wij op den weg des tijds slechts een maand of drie terug. Dan bevinden wij ons in de maand Julij. Wat hebben wij daarin zien gebeuren? Eene volkomen omwenteling in Frankrijk, vergezeld met het verdrijven van den wettigen Monarch CHARLES X. — Wat was de leus? — Vrijheid! — en waarvan wilde men zich bevrijden? — van een willekeurig gezag, dat het Charter verkracht had, en van Jezuiten, die het oor van den, welligt, te zwakken Koning hadden. Van de ornementen, — van hetgeen toen en later gebeurd is, en aldaar nog gebeuren zal, willen wij nu niet spreken. Maar hier was, onder de banier der Vrijheid, ten minste eene aanleiding, die tot hiertoo verschooning

bij de Europeefche hoven gevonden heeft. Eene maand later fteekt men digter bij en onder ons, — in het door en door gelukkig Brusfel, eene muit-
vaan op, en daarop lezen wij al weder met groote letters het wonderwoord Vrijheid. — En bevrijding, waarvan? van een willekeurig gezag? — vast niet! dat bestond in Nederland niet, zoolang er vader WILLEM den fchepter zwaait. — Van Jezuiten dan? — Al evenmin, want die fpogen vuur en vlam tegen onzen liberalen Vorst. En, wonder boven wonder! onbegrijpelijkheid der onbegrijpelijkheden! de auteurs der Fransche en Belgifche oproeren bieden elkanderen broederlijk de hand. En al dit onverklaarbaar nieuws, voor het jaar 1830 weggelegd, hebben wij zien gebeuren onder den zelfden hoed der vrijheid. Het wordt een gewoon mensch groen en geel voor de oogen, als hij cenigen natuurlijken zamenhang in deze zoo geheel ongelijkfoortige gebeurteniffen tracht te vinden. Ginds verjaagt men een niet-liberalen, — hier, een liberalen Koning; ginds drijft men de Jezuiten uit, hier tilt men ze op 't kusen; en dit alles onder hetzelfde gefchreeuw, door dezelve lieden, van: *Vive la liberté!* LAFAYETTE mag in deze verfcheidenheid overeenftemming vinden;

•

de eenige gelijkheid, die ik er in bespeuren kan, bestaat daarin, dat men in Parijs en Brussel opgestaan is tegen de wettige Regering, dat men geplunderd, brand gesticht, gestolen en vermoord heeft, en dat over al deze gruweldaden hetzelfde vrijheidsvaandel gewaaid heeft.

Ondertuschen maakt men van deze *pretense* vrijheid te Brussel zoo veel werk, dat men aldaar de gedenken dezer voor hare zegepraal een *te Deum* gezongen heeft. Raad eens op wiens aanschrijving: — op die van DE POTTER en zijne *intimen*; — van DE POTTER, als een volslagen vrijgeest bekend! Als dit niet godslasterlijk heeten moet, dan betuig ik, den zin van dat woord niet te verstaan. Misschien heeft men God willen danken, dat Zijne barmhertigheid de verdiende straf nog niet op den kop der belhamels neêrgebliskemd heeft.

Men wil ook een gedenkteeken stichten voor de martelaars der vrijheid, — zóó durft men de gesneuvelde muitelingen noemen! Men zal welligt, in 't vervolg, bij den Paus nog wel petitioneren om hunne *canonisatie* te verwerven. Ik twiifel echter zeer of de namen dier ellendelingen ooit plaats in de Legendes der Heiligen vinden zullen.

Maar nu moet ik u nog zeggen, wat, onder zoo vele ergernissen, onverklaarbaarheden, *subtiliteiten* en *profanaties*, mij vertroost en bemoedigd heeft; — die tooverflag, mijn vriend! is aan mijne ziel gegeven door 's Konings proclamatie, waarbij hij zijne getrouwe onderdanen te wapen roept. Tot hiertoe had ik de zaak der Zuid-Nederlanders als afgezonderd van de zaak der rebellen beschouwd, en derhalve die rebellen aangemerkt als de vijanden even zoowel van België, als van Holland. Alle regtschappen Nederlanders, waande ik, zouden er eene gemeene zaak van gemaakt hebben, om de oproerflokken en hunne handlangers te beteugelen. Deze droom is uitgedroomd; de begoocheling heeft plaats gemaakt voor de wezenlijkheid; er behoeft, er kan aan geene ordelijke *scheiding* meer gedacht worden; de Belgen hebben zich gewelddadig *afgefeheid* van Nederland — van den troon; — heeft men niet reeds de beeldtenis van onzen beminden Vorst smadelijk rondgedragen in de rebellenstad! — in één woord, de Belgen zijn de openbare vijanden van de Hollanders en van hunnen Koning geworden. De proclamatie roept dan ook in dien zin de krachten van de bewoners der getrouw gebleven gewesten in, tot bescherming van

hunnen geboortegrond. God dank! Nu weten wij, hoe wij 't hebben met de Belgen, en wat ons te doen staat. Beter een verklaarde vijand dan een geveinsde vriend.

Maar nu ook handen uit de mouwen! Geen kleingeestige berekeningen van opofferingen, van ontberingen, van gevaren! Het Vaderland, de geboortegrond van WILLEM DEN I, van MAURITZ, van DE RUITER is in nood. Dit is genoeg gezegd. Wien op dat denkbeeld geen heilige huivering door de leden vaart, — hij is den grond onwaardig, op welken hij het licht ontving. *Te wapen!* is de kreet, die van den troon uitgaat. *Wij komen!* moet ons aller antwoord zijn; en dit zal het zijn, omdat wij allen het Vaderland en Oranje beminnen. Beide deze ons even dierbare voorwerpen smelten bij ons samen in eene enkele groote, zielontvlammende gedachte, en wij zingen onzen waardigen TOLLENS in het volkslied na:

Van hier, van hier wat wenschen smeedt

Voor een van beide alleen:

Voor ons gevoel, in lief en leed,

Zijn Land en Koning één.

Maar, beste vriend! waar is uw hart gebleven? Is u dit reeds in de schoenen gezonken, omdat gij

vreest dat uw zoon gehoor aan den Koninklijken wapenroep geven zal? Ik billijk de vaderlijke bezorgdheid; ik kan het zelfs natuurlijk vinden, dat het denkbild van hem verminkt, of mischien nooit weder te zien, weemoedige tranen in uwe oogen doet zwellen; maar wij hebben, als vaders, ook verplichtingen aan het Vaderland te volbrengen: wanneer het onze kinderen vraagt, mogen wij ze niet weigeren. Houd hem dus niet terug, wanneer hij uwe toestemming vraagt, — want ik veronderstel toch altijd, dat een jongeling, die blijk van vaderlandsliefde geven wil, ook weten zal wat de liefde voor zijne ouders van hem vergt. Waarlijk, mijn vriend! eene algemeene wapening is van de gebiedendste noodzakelijkheid. Ik beschouw den toestand van ons Land als zeer veeg en hachlijk. Laten wij ons niet voorstellen, dat de Belgen zich te vreden zullen houden met het bezit van hetgeen zij, met een zweem van billijkheid, het hunne zouden kunnen noemen, en dat dus hunne woelingen zich niet verder dan tot hunne grenzen zullen uitbreiden. Neen, vriend! zij zullen trachten, brokken gronds van ons wettig oud-Nederlandsch territoir af te scheuren, onzen handel te vernielen, onze vloot en met dezelve onze kolonies te ver-

meesteren, en een' religieoorlog te doen ontstaan;
 zij zullen ons verguizen, mishandelen, plunderen
 en uitzuigen. De zachte en vaderlijke regering van
 Oranje zal door een jacobijnsch schrikbewind, of
 gene nog lijfselijker inquisitie vervangen worden.
 Dit alles staat ons voor de deur, als wij lafhartig
 te huis blijven; dit alles weren wij af, wanneer
 wij als een eenig man opstaan en eenen ringmuur
 van bajonetten langs onze grenzen optrekken. Of
 zou

..... een rooverbende, o schand!

Een naakte horde van afzigtelijke slaven,

Als engelen des verderfs, met toorden in de hand,

Het eertijds bloeiend Nederland,

Door een afschuwelijken brand,

Bij 't zinloos vrengdgeschal, in puin en asch begraven?

Heeft daarom, op der vaadren beê,

De dappre Maurits ons van Spanje vrijgestreden?

De Ruiters Neêrlands vlag doen heerschen op de zee?

De Britsche vloot verbrand op Chattams trotsche reê?

Opdat elk in dit aaklig heden

Têr prool verstrekken zou aan 't onverduurbaarst wee?..

Neen, neen, vereenen we ons! (*)

(*) HULBERS, *Gedichten*, 3. D. in-8°. bl. 149.

De teedere gehechtheid van mijn' oudsten zoon aan twee dochter, en de schroomvalligheid om zich ver van haar te verwijderen, schijnt voor als nog hem te beletten om de inspraak van zijn edel hart te volgen; doch ik twijfel niet, of hij zal spoedig tot eene keus komen, die hem vereert. Zijn broeder Dominicus heeft voor u 's Konings proclamatie zeer keurig op een blad papier geschreven, om ze, des goedvindende, in lijst en glas bij u op te hangen, zoo als wij insgelijks een ander afschrift van dit kostelijk gedenkstuk in onze eetzaal ten toon gehangen hebben.

Geloof mij bestendig en hoogachtend

T. T.

FERDINAND MEERMANS.

PROCLAMATIE.

WIJ WILLEM, *bij de gratie* GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOTHERTOG VAN LUXEMBURG, enz., enz., enz.

Aan allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut!

Getrouw aan den eed, op de Grondwet gedaan en overeenkomstig de verplichtingen, die Wij ten aanzien onzer Bondgenooten vervullen moesten, hebben Wij, tot hiertoe vruchteloos, alle middelen tot demping van den gewapenden opstand in de Zuidelijke gewesten beproefd.

Door de zich, met verbazende snelheid, opgevolgde gebeurtenissen, buiten staat, om de getrouwe ingezetenen aldaar tegen de overmagt te beschermen, gevoelen Wij, dat het noodzakelijk is, thans puitsluitend bedacht te w~~ez~~en op het welzijn van die deelen van het Rijk, wier onwankelbare trouw aan Ons Huis en aan de instellingen gener welgeordende maatschappij, ook nu weder zóó on dubbelzinnig aan den dag is gelegd.

Gij ziet, hoe spoedig de beginselen, waardoor eene beklagenswaardige menigte in beweging is gebracht, tot de vreeselijkste jammeren hebben gevoerd. Uwe bedachtzaamheid, uw pligtgevoel, uw opgeklaarde zin voor waarheid en recht, bovenal het geloof aan God, die de wreker der ongerechtigheid is, behoede u, om door den stroom te worden medegesleept. De handhaving van die vrijheid, welke in de Vereenigde Nederlanden eeuwen lang heeft gebloeid, zou alsdan, welligt voor altijd, onmogelijk, en uw verderf onvermijdelijk zijn.

Uwe krachten, bewoners dier getrouwe gewesten! worden in deze oogenblikken tot bescherming van uwen geboortegrond vereischt. De toestand van dit Rijk vordert, dat eene algemeene wapening, te dien einde, spoedig tot stand gebracht zij, en dat dezelfde veerkracht, die elders tot vernieling aangewend wordt, hier tot behoud van al wat u dierbaar en heilig is, in het werk worde gesteld.

De Grondwet schrijft, in omstandigheden gelijk die, waarin Wij thans zijn geplaatst, het dragen der wapenen voor, als een der eerste pligten van alle ingezetenen van het Rijk. Dit voorschrift komt met uwe wenschen overeen. Welaan! te Wapen, op de dringende bede van Uwen Vorst. Te Wapen, voor de zaak van orde en van recht. Te Wapen, onder ootmoedig en biddend opzien tot den

Almogtigen God, die Nederland en Oranje zoo dikwerf uit de grootste gevaren heeft gered.

Wij gelasten de hoofden der stedelijke en plaatselijke besturen, onmiddellijk de maatregelen te nemen, door welke deze vrijwillige wapening, naar gelang van de onderscheidene gesteldheid der localiteiten, met den meesten spoed en op de meest doeltreffende wijs plaats hebben kan. Zij zullen tot regeling derzelve, Onzentwege, spoedig de noodige voorschriften ontvangen. Voor de aanvankelijke maatregelen worden geene bijzondere bepalingen versocht, vermits hetgeen te doen valt, door vaderlandsheide wordt aangewezen.

En zal deze alomme worden afgekondigd en aangeplakt, waar zulks te doen gebruikelijk is, en voorts in het *Staatsblad* worden geplaatst.

Gegeven te 's Gravenhage, den 5den October des jaars 1830, van Onze regering het zeventiende.

(Get.) WILLEM.

Van wege den Koning.

(Get.) J. G. DE MEY VAN STREEFKERK.

— TWINTIGSTE BRIEF. —

Mejufvrouw HENRIETTE VAN LEEUWENHORST,
aan Mejufvrouw CORNELIA VAN KLAREN-
 DONK, te Rotterdam.

's Gravenhage, 12 October 1830.

Beste Meid!

Ik ben opgetogen van vreugde en aandoening: ik lach en ik ween te gelijk. Dien dag van gisteren zal ik nooit vergeten. Begrijp, dat onze Dirk in de kazerne, zoo als hij zeide, kennis gemaakt had met een jong Heer, dien hij mijne ouders vrijheid vroég aan den fameljedisch mede te mogen brengen. Dit werd hem toegestaan, en raad eens met wien hij gearmd kwam instuiven. . . . Met mijn diérbaren Egbert, van top tot teen in de jagersplunje! . . . en flap! daar lag ik in de groene armen van den vriend mijner ziele. Met een brandenden kus verzekerde ik hem, dat ik in dit gewaad hem nog vuriger bemin, dan te voren; en God weet dat het waar is. Wat heeft het denkbeeld mij doen sidderen, dat het hem aan raod

mogt ontbreken om aan 's Konings roepstem gehoor te geven! En nu, de Hemel zij gedankt! nu behoort mijn minnaar onder de eersten, die heldhaftig de baan der eere durven opstreven. — Over tafel was Papa nog al spraakzaam en mengde nu en dan een' kwinkslag in 't gesprek. Dit is een bewijs dat zijne verstoordheid afneemt. Mama at weinig. Zij keek beurtelings Dirk en Egbert aan, en wischte nu en dan een' traan af, — die goede moeder! Na den eten heb ik eene korte wandeling met mijn jongen krijgsman gedaan, en ik was haast net zoo fier als hij; en nu heeft hij nog niets uitgevoerd. Hoe hoogmoedig zal ik niet wezen, als hij met roem uit den heiligen strijd terug gekomen zal zijn, en ik dan, arm in arm, met een gelauwerden held wandelen mag! . . . Maar, Keelief! ik wil het u niet ontveinzen, dat het tijdvak tuschen uittrekken en terugkeeren mij niet weinig beangstigd . . . als hij eens sneuvelde! . . . ik moet er niet aan denken . . . of eens verminkt wederkwam; veel, veel zou ik dan lijden, maar het mij tot het grootste geluk rekenen hem te helpen, hem te vertroosten, hem altijd — altijd te toonen hoe heel lief ik mijn dapperen minnaar heb.

Het was behoefte voor mijn hart u dit te schrijven.

Meld mij toch eens hoe het te Rotterdam met de vrijwillige wapening gaat; hier, uitmuntend. Behalve de bestendige dienstneming onder de jagers, bedraagt hier het getal dergenen, die met de mobiele schutterij zullen uittrekken, reeds ruim 400. Van morgen is van hier vertrokken een twintigtal vrijwilligers, meest behoorende tot den aanzienlijken stand, als jagers uitgerust, om zich te voegen bij het bataljon van dat wapen, liggende te Antwerpen en daar omstreeks. Zij zagen er reeds krijgshaftig uit, waren vol moed en werden tot buiten de stad vergezeld door eene menigte lieden van aanzien, die een aandoenlijk afscheid van hen genomen hebben. God behoede die braven!

Nu, waarde vriendin! denk altijd en schrijf dikwijls aan

Uwe gelukkige vriendin,

HENRIETTE.

EEN EN TWINTIGSTE BRIEF.

Mejufvrouw CORNELIA VAN KLARENDONK, *aan*

Mejufvrouw HENRIETTE VAN LEEUWEN-

HORST, te 's Gravenhage.

Rotterdam, 13 October 1839.

Vaderlandlievende Vriendin!

Met dezen eeretitel, die u toekomt, begin ik de beantwoording van uwe, mij boven alle beschrijving aangename, letteren van gisteren. Ik wil u niet verbergen, dat ik heimelijk de vrees gekoesterd had, dat uw minnaar niet overeenkomstig uwe geestdrift zou handelen, en dat zulks de noodlottige aanleiding gegeven zou hebben tot eene verwijdering, die van bedenkelijke gevolgen voor uwe gezondheid en voor uw geluk had kunnen worden. De Voorzienigheid heeft het anders gewild, en daarvoor dank ik Haar uit de volheid mijner deelnemende vriendschap. Ik had wel gewenscht getuige te zijn van uwe verrassing, toen gij daar uwen, in een' jager herschapen, minnaar zaagt

binnenkomen. Het is een echt romaneske trek van de jongeheeren, die nu een verrukkelijk oogenblik wilden schenken. Wat uwe bezorgdheid omtrent de toekomst aangaat, ik kan die niet anders dan natuurlijk vinden. Het is zeker zeer lofwaardig, ja noodzakelijk zelfs, dat een ieder die zich weran kan en in de vaag des levens is, in deze kommerlijke oogenblikken de wapens opneme; maar die te huis moeten blijven, beseffen toch de gevaren, aan welke hunne betrekkingen zich gaan blootstellen. Die gevaren echter verminderen, naarmate het getal der vrijwilligers toeneemt, omdat, in evenredigheid hier toeneming, de stoutmoedigheid der vijanden inkrimpen zal, en onze tegenstand te geduchter wordt.

Even als bij u, is de lust tot vrijwillige deelneming in de wapening hier vrij algemeen. Vele aanzienlijke jongelingen geven het voorbeeld, en staan gereed om, met een aanmerkelijk en ieder oogenblik nog aangroeiend getal uit de burgerklasse, uit te trekken. Er heeft zich hier eene Commissie van notabele ingezetenen gevormd, en eene inschrijving geopend, tot ondersteuning der vrouwen en kinderen van zoodanige vrijwilligers uit de minsgoede burgerij, die geneigd zijn tot 's Lands

bescherming op te trekken. Ik sluit hierbij in de, door haar, tot dat einde gedane uitnoodiging. De ingeschreven sommen gaan de verwachting der Commissie te boven. Zij zal aan onstreeks vijfhonderd huisgezinnen onderstand uitdeelen. Ook hebben de kinderen uit het Gereformeerde burgerweeshuis, van vereischten ouderdom en geschiktheid, zich dadelijk bereid verklaard om de wapenen voor Vaderland en Oranje op te vatten, zoo als zij dan ook, na bekomen toestemming van heeren regenten, zich reeds voor Zijner Majesteits land- of zeedienst aangeboden hebben.

In het naburig Delftshaven hebben de ingezetenen in weinige oogenblikken de aanzienlijke som van f 2500 ingeschreven, ten behoeve der vrouwen en kinderen van hen, die uit de schutterij zich vrijwillig aan 's Lands dienst wijden.

Ook te Dordrecht wordt, in dezelfde loffelijke gezindheid, een fonds bijeen gebragt. 's Konings proclamatie heeft alle harten geëlectriseerd. Er schijnt een algemeene wedstrijd van vaderlandsliefde geopend, die niet anders dan weldadige gevolgen kan hebben.

Het detachement jagers, van hetwelk gij melding maakt, is hier als ingehaald. Er zijn ver-

scheiden Rotterdammers van goeden huize onder. Het is dezen nacht ten twee ure met eene stoomboot naar Antwerpen vertrokken. Ik heb stil gebeden voor de goede reis en behouden wederkomst dier dapperen.

Vergeet toch niet uwe geachte famielje en uwen minnaar-jager te groeten van uwe

Vriendin,

CORNELIA.

WAARDE STADGENOOTEN!

Ons dierbaar Vaderland wordt bedreigd; België, hetwelk alle wettig gezag heeft afgeschud, wapent en organiseert zich al meer en meer. Weldra zal het trachten het tooneel des oorlogs van zijnen bodem op den onzen over te brengen en alzoo van zich te verwijderen die woeste volksmasse, wier roofzucht en ongebondenheid het zelf vreest. Dáárom brengt het oproerig Bestuur, met eene helsche voortvarendheid, een magtig leger op de been; dáárom gaan de zuidelijke schandbladen ijverig voort met Holland te lasteren en door vulge-logentaal de Belgen tot haat en wraakzucht aan te hitfen.

Ons eigen behoud dringt ons, om op eene spoedige en krachtvolle verdediging bedacht te zijn.

De Vader des Vaderlands roept dan ook van alle zijden weerbare manschappen op, en (Eere zij Holland!) met geestdrift wordt aan die oproeping beantwoord.

Overal bieden zich vrijwilligers aan. De aanzienlijkste Jongelingen uit onze Stad geven het voorbeeld, en staan gereed om uit te trekken. Maar nog vele moedige Vaderlanders uit de minvermogenende klasse worden, tot hunne smart, terug gehouden door de pligtmatige bedenking, dat bij hun vertrek hunne dierbaarste panden zonder brood zouden wezen.

Aan die bedenking kunt gij te gemoet komen, edelendekende Stadgenooten, wie God meer tijdelijke middelen schonk. Brengt onbekrompen offers op het altaar des Vaderlands! Geef den dapperen, maar onbemiddelden burger de geruststelling, dat, terwijl hij strijdt voor de goede zaak, zijne Vrouw en Kinderen niet wegkrimpen zullen van behoefte.

Ter bereiking van dit edel doel wordt u de bijgaande Inteeckenlijst aangeboden.

De geopende inschrijving zal strekken, om, zoo lang tot dat de uittrekkende Verdedigers des Vaderlands in hunne haardsteden zullen zijn terug gekeerd, derzelver huisgezinnen (des verlangende) van het noodige te verzorgen.

De gelden, uit de gezegde inschrijving voortspruitende, zullen wekelijks tegen kwitantie ingezameld en, overeenkomstig hunne bestemming, uitgedeeld worden door eene commissie, gekozen door het corps Officiëren der Schut-terij, en bestaande uit de Heeren R. A. MEES, Mr. P. WENTHOLT, W. A. FUCHS, C. J. VAN BELL, J. BALLOT, Mr. A. BOGAERS, en J. C. BERNELOT MOENS, welke bereids hunne benoemingen aangenomen hebben.

Deze commissie zal het zich ook tot een duren pligt rekenen, om, indien het tot een treffen komt, (hetgeen God verhoede!) alsdan met den trouwsten ijver te voorzien in het lot der Weduwen en Weezen van die dapperen,

welke in den heiligen strijd voor het Vaderland eenen eer-
vollen dood mogten vinden.

Rotterdam, den 5den October 1830.

De Officieren der Dienstdoende Schutterij te Rotterdam,

Uit aller naam,

(Get.) { J. BALLOT, *Majoor.*
A. BOGAERS, *Kapitein.*
J. C. BERNELOT MOENS, *1ste Luit.*

TWEE EN TWINTIGSTE BRIEF.

PLEUN BORSTEL, *aan Mevrouw VAN LEEUWEN-*
HORST, te 's Gravenhage.

Rotterdam, 13 October 1830.

Mevrouw !

Neem het niet kwalijk alsdat ik eens een woordje aan u schrijf; het is over mijn man; gij kent Pleuntje, uw oude keukenmeid nog wel; ja, Mevrouw weet ook wel dat ik hier allang met een' fjouwerman getrouwd ben en dat ik er een klein pottewinkeltje bij doe. Wij halen het kostje er van, schraaltjes, dat kan Mevrouw begrijpen; alle week met de boontjes in den pot. Dus geen keuken als bij Mevrouw; een paar keertjes vleesch in de week; en kind noch kraai in de wereld; anders kwam het nog al krapper om. Maar daar ik op komen wilde, Mevrouw! dat zijn de tijdsomstandigheden. Wel wel! waar moet het heen? Zoo'n kostelijke Koning, en toch in de benaauwdheid;

het is wat te zeggen: Dat doen ons die Brabanders, daarze eerst zoo'n ophef van gemaakt hebben; dat waren onze broeders geworden; het was hotertje tot den bodem; en nou is de aap uit den mouw gekomen. Het is dievengoed, Mevrouw! daar niet meê te eggen of te ploegen is; het zijn valscharisfen; en dan loopt er veel papisterij onder, dat moetje maar gelooven, Mevrouw! Zesfelden ons voor Geuzen, net alsof dat maar een potschrapfel van menschen was. Laten ze maar eens dezen weg uit komen, alsze durven. We zullenze inhalen met bezems en straatsteen. Ik ben Oranje in mijn hart, en van ouders tot ouders. Wij zijn van Haagschen tuk. Mijn moeder was een boezemvriendin van de beroemde Kaat Mosfel; dat was een klinker! Een compenietje van zulke vrijwilligers zou het een heel leger van briganten te benaauwd maken. Zoo'n Kaatje kon alleen een snees ketellappers aan. Ja, Mevrouw! want ik hoor algemeen, dat er van dat Waalsche parschantegoed al veel onder loopt. God bewaar er ons voor! Ik heb wel niet veel, maar mijn potjes en pannetjes zou ik toch verdedenderen als 't er op aankwam. Was ik mijn boeltje kwijt, hoe kreeg ik het weêrom? Zoo denken wij in

mijnē klasfe van kleine burgerluidjes er allemaal over. Een rijk mensch kan nog wat misfen , maar een arme ziel niemendal. Ze zullen er ook hun zwarte nagels wel van afhouden , dat hebben we onder ons vrouwen gezworen , toen we hier de prokkelemasie van vader WILLEM hoorden lezen. Maar nu , mijn man , Mevrouw ! daar ik UEd. dan eigenlijk over schrijven wou , die weergasche Jan Salie wou met zijn luije jeweetwel maar mal t'huis blijven ; en dat kon toch niet , dat begrijpt Mevrouw wel ; want Mevrouw zal wel gehoord hebben dat er hier een beurs is gemaakt , om de vrouwen te onderhouden van de vrijwilligers. Klaas ! zei ik tegen hem , nou moetje er meē op los ; maar Klaas lietme maar papegaaijen ; maar ik hem gepapegaaid , dat beloof ik je ! Ze hebben hem in de buurt uitgejouwd wat benjeme , en dat heb ik zoo opgestookt toen ik het alleen niet klaren kon. Zoo trouw helpen we hier elkanderen voor onzen Koning en het vaderlandjelief. Het is een vent als een boom , en een krachtige Ourfon , die wel een paar brabandsche bierbuiken tegen malkaar tot gruisfelement bonjoeren kan. Ja , Pleun ! mogt hij zoo zeggen , je praat er dan al heel makkelijk over ; als jij dan zoo warm gebakerd ben , ga jij

dan maar naar de grenzen. Ik bidje proef erteis! ik naar de grenzen! wat wierd er dan van den pottewinkel? Neen, Klaas! zei ik, jij moet naar buiten, en als jijlui het daar te kwaad krijgen, dan is het onze beurt, en verdeijd ben ik, als wé dan dat rebellentuig hier niet vermalen. Het was boter aan de galg, Mevrouw! Maar wat had ik te doen? Ik ben stillerjes naar zijn' heer op de Schie geweest, en daar kreeg hij den zak; toen kwam hij kaal van de reis, en met hangende pootjes is hij toen vrijwilliger geworden. Ik praat er nou maar niet meer over, want hij is anders een lobbess van een man. Ik heb mijn zin, en dat weet, Mevrouw! dat wij gaarne hebben; alle harten bij zijn eigen genomen. Zijn heer heeft mij beloofd, dat hij hem weér terug nemen zal, als er geen nood meer is voor ons Oranje, dat nu toch verbruid in de pakken zit; laten we dit maar niet onder stoelen of banken steken; maar dat komt alles weér in zijn oude plooi; ik vertrouw op onzen lieven Heer; maar onze lieve Heer vertrouwt ook op ons; een mensch moet toch zoo maar niet met zijn handen over malkaars blijven zitten: Mevrouw weet dat beter dan ik.

Nu, Mevrouw! ik hoop dat UEd. dezen in

goeden welstand aantreffen mag. Ik verzoek wel mijne dienstpresentatie aan Mijnheer, en aan den jongen heer, en aan de jonge jufvrouw; wat moeten die nu al uit de kluiten gegroeid zijn! Waar blijft de tijd!

Uwe onderdanige dienaar,

PLEUNTJE.

P. S. Een week of wat geleden, is hier de befaamde DE STASSART doorgereisd. Toen wij er de lucht van kregen, zouden wij aan dien deugniet ons hart wel eens gaarne opgehaald hebben en hem *en passant* een zwemproeftje in de Schie laten afleggen; maar verscheiden heeren zeiden ons, dat onze zaak zoo blank was als een lelie, en dat wij onze handen aan dat kwaadaardig stokebrandje niet vuil moesten maken. Wij hebben hem dus zijn weg laten vervolgen; maar hem nogtans eventjes onze tanden laten zien. Zijn koetfier, die de zweep over de paarden lei, zal zeker wel een fooi extra gehad hebben. Dat's wel zóó; maar de vogel zou ons niet ontvlogen zijn, hadden wij hem willen vangen. Het is hem nogtans niet geraden om nog eens dit heen te komen.

DRIE EN TWINTIGSTE BRIEF.

*De Heer FRANS VAN LEEUWENHORST, aan den
Heer FERDINAND MEERMANS, te Amsterdam.*

's Gravenhage, 15 October 1830.

Beste Vriend!

Onze toestand heeft eenige overeenkomst met dien van iemand, die door eene beroerte wordt aange-grepen, en wiens hevig geschokte ledematen zich stuipachtig bewegen, zonder dat men het hoofd daarvan rekenschap vragen mag. Electrisch zijn wij allen aangedaan door 's Konings wapenroep, — wij beseffen het gevaar dat ons bedreigt, en hebben, tot verwering, de wapens in handen eer wij er dachten. Uit zoodanig oogpunt heb ik, bij nader inzien, de eigendunkelijke daad van mijn' zoon beschouwd, en niet langer aan zijnen wil, om aan den kinderpligt te kort te doen, eenen stap toegeschreven, dien ik, billijkerwijze, alleen op rekening kan stellen van een edelaardig hart, plotseling

en diep getroffen door den nood van Vaderland en Koning. Gij voelt waar ik heen wil: Dirk is jager, en — Dirk zal niet zonder den vaderlijken zegen vertrekken.

Het is zoo, waarde Ferdinand! het gevaar is groot en dringend. Ons staande leger is thans onbeduidend. De bezetting van verscheiden Belgische plaatsen wordt krijgsgevangen gehouden. Het af-danken van militairen uit de Zuidelijke provincien, hetwelk noodzakelijk geworden is, dunt onze gelederen al verder uit. Ons verlies te Brusfel komt er, tot overmaat van ramp, nog bij. De ledige vakken, daardoor in de kaders onzer armée ontstaan, moeten ten spoedigsten aangevuld worden. De aanvankelijk door het Gouvernement genomen maatregelen van verhoogde handgelden, als anderszins, zullen niet zonder gelukkig gevolg blijven. Maar de wapening moet algemeen worden. Alle weerbare manschap moet er noodwendig deel in nemen, of het is gedaan met ons Land. Van deze waarheid is mijne ziel doordrongen. En — God dank! — op 's Konings roepstem is Hollands Leeuw ontwaakt. De moed en glorie onzer vroegere dagen drijft in opwekkende herinneringen voor onze oogen terug, en doet het hart onzer jonge-

kingfchap ontvlammen naar krijgsroem. Steunen wij op hunnen arm, op de regtvaardigheid onzer zaak en op den Bijftand van den God onzer vaderen, die ons vertrouwen niet befchamen zal: *Want ik hebbe u tegen dit volk geftelt tot eenen koperen vasten muur; fy zullen wel tegen u ftryden, maer u niet overmogen: want ik ben met u, om u te behouden, fpreekt de Heere (*)*.

Het is waarlijk een aandoenlijk fchouwfpel, te zien hoe onze jongelieden, uit alle rangen en ftanden, uit fteden en dorpen, uit paleizen en hutten, ter hulpe aanfnellen en zich broederlijk vermengen onder het door den roem van eeuwen geheiligd vaandel van Oranje; allen opgewekt door denzelfden prikkel; allen fier op hunne afkomst; allen tuk op de eer om onze onfterfelijke voorvaderen in dapperheid en volharding te evenaren. Het brandend oog gevestigd op het geluk des Vaderlands, op het behoud der Vrijheid, fchijpen zij den prijs van het leven naauwliks meer te fchaten, maar met KÖRNER uit te roepen:

(*) JEREMIA XV. vs. 20.

Das Leben gilt nichts, wo die Freiheit fällt.

Was giebt uns die weite unendliche Welt

Für des Vaterlands heiligen Boden? —

Frei woll'n wir das Vaterland wiedersehn,

Oder frei zu den glücklichen Vätern gehn!

Ja glücklich und frei sind die Todten.

Ik bewonder mijne vrouw. Gij weet hoe bezorgd zij voor hare kinderen is; hoe het geringste gevaar, dat, nog van verre, een derzelve schijnt te bedreigen, haar hart in angst jaagt; hoe treurig zij te moede is, wanneer eene slechts ligte ongesteldheid de oogen flauw doet staan harer lievelingen, of hun den eetlust beneemt; in één woord, gij weet hoe zij geheel, en in den vollen nadruk des woords, moeder is. En nu deze vrouw, — zoudt gij het gelooven? — zwaait haren Dirk lof toe, dat hij er zoo vroeg bij geweest is om zich aan te geven. Waarlijk, zij is er hoogmoedig op, dat hij toont zoo veel moed te bezitten. Het is bij haar wel niet de stoïsche heldhaftigheid eener Spartaansche moeder, die aan haren, tegen den vijand optrekkenden zoon, bij het overreiken van het krijgsschild, toevoegt: *kom met, of op hetzelfde terug!* dat is, met eenige omschrijving, kom, als overwinnaar, *met* dit schild terug, of word, als gefneuveld, *op hetzelfde te huis* gedragen; — sterf

of overwin! maar zij jucht haren beminden eersteling toe; zij bemoedigt hem; zij vindt het zoo vereerend, een waar vaderlander, een ijverig aanhanger van den Koning te zijn! Ik zie nu en dan hare oogen wel eens vochtig, — dan denkt zij zeker aan de gevaren, die onafschiedelijk van de dienst zijn; doch spoedig herstelt zij zich altijd weer; om vooral haar Dirkje niet weekhartig te maken.

Het zal nu, mijn vriend! maar te wenschen zijn, dat onze vrijwilligers niet lang moeten uitslijven; anders vrees ik, dat inderdaad vele jongelieden verloren zijn voor hunnen tegenwoordigen stand. De een zal lust verkrijgen voor het krijgsmansleven; de ander een weerzin opvatten voor het sedentair bedrijf, dat sedert den schooltijd hem bezig hield. Maar geen ellende voor den tijd! zult gij zeggen, en gij hebt gelijk. Laat ons middelerwilt het beste daarvan hopen.

Intusschen pakken in het Zuiden de wolken al digter opeen. Het opgeworpen gezag breidt zijne takken al ver en verder uit. De houding van Gent was eenigen tijd minder heftig, offchoon ook daar genoegzame brandstof in het verborgene gereed lag, die den tooverflag der Brusselsehe

muitroede ongeduldig verwachtte om te ontvlammen, en deze bloeiende fabriekstad in den lava-stroom der zoogenaamde *glorieuze revolution* mede te slepen. Het oogenblik is aangebroken, dat haar dezen onschatbaren zegen deelachtig gaat maken. De kozakken van den opstand, met den hetman DE PONTECLOUANT aan het hoofd, zijn ten getale van vierhonderd koppen daar al vast binnen *gesloft*, vermits de helden zich geen' tijd gegund hadden om fatsoenlijke schoenen aan te trekken. Dit troepje, hetwelk er zeer berooid moet aitzien, praalt met den naam van *Parijs legioen*. Zijn adellijke aanvoerder is een burggraaf, of noemt ten minste zich zoo, en telt onder zijne menigvuldige titels ook dien van *aide de camp* van den generaal VAN HALEN. Bij de fransche justitie zouden er meer qualiteiten van dezen chef bekend wezen, die van een zoo verdienstelijken aard moeten zijn, dat zij hem een' tijdlang op 's Lands kosten zou hebben doen onderhouden in een (*) van die gebouwen, welke in geordende maatschappijen tusschen den tempel der vrijheid en de galg staan.

(*) De gevangenis, onder den naam van *Sainte Pelagie* bekend.

Maar vermits het tegen zijne delicatesse streed om langer op eens andermans beurs te teren, heeft hij *sans façon*, dat is, met stille trom, zich weggepakt; en daar men juist in Brussel van die soort van *chevaliers d'industrie* noodig had, was het voor hem op een gansje gevallen, dat hij daar met open armen ontvangen werd. Het kan ook zijn, dat hij door zijne talrijke fransche vrienden de lucht van dit land van cocanje gekregen had. Hoe het zij, —

Hij kwam, en zag, en won een militairen rang!

En thans aan de spitse van eene ongeschoeide Parijsche hulpbende de stad Gent binnengerukt, heeft hij eene dagorde uitgevaardigd, waarin hij den Gentenaren te kennen geeft: „dat hij gekomen is om de laatste steunfels der Hollandsche dwingelandij uit hunne muren te verdrijven.” Men wil, dat de gegoede ingezetenen, en vooral de voorname fabrikanten, in 't geheel maar niet in hunne *asfiette ordinaire* zijn over dit zeer verrassend, zeer verplichtend en vooral zeer vereerend bezoek van den Hooggeboren heer burggraaf; en dat de smalle gemeente met schele oogen zijne uitgehongerde en havelooze manschap begluurt, omdat zij in de phi-

lantropie en het sublimier gedeelte der vrijheids- en gelijkheidsleer het nog niet zoo ver gebragt heeft, om door haar gedrag den ouden stokregel te lo-genstraffen, dat het den eenen bedelaar leed is als de andere een stuk brood krijgt. — Was het toe-val, dat den dag, op welken dit morsfig legioen in Gent trok, juist daar ten plaatse de vergadering der Provinciale Staten van Oost-Vlaanderen geopend werd? De graaf (alweer hooge adel!) de graaf FELIX DE MÉRODE, lid van het voorloopig be-stuur, die deze vergadering presideerde, zal er meer van weten dan ik. Men heeft daar eerst be-handeld en toestemmend beantwoord het vraagpunt der toetreding tot het centraal bewind. Het moet er onstuimig toegegaan zijn, en zelfs een twaalfstal leden de vergadering verlaten en geweigerd hebben om verder deel aan de beraadslaging te nemen. De Geschiedenis zal, hoop ik, de namen bewaren der getrouwen, die, te midden der vijandelijke bajo-netten, hebben geweigerd hunne knieën voor den Brusfelfchen Baäl te buigen (*).

(*) Als ik wel onderrigt ben, zijn het de Heeren BLANQUAERT, DE MEULEMEESTER, LIEFMANS, VAN REMOORTERE, DE MOERLOO-SSE, VERVIER, VAN CANEGHEM, LIPPENS, VAN AKEN, DE BURBU-RE, SERRAIS en BORLUUT. De met hen verschillende meerderheid bestond uit zes en vijftig leden.

Terwijl men van den eenen kant verneemt, dat de Staatscommissie, bij Koninklijk besluit van den 1sten dezer benoemd, betrekkelijk het veranderen der grondwet, dagelijks vergadert, onder het voorzitterschap van den Staatsraad Jonkheer VAN RABST TOT BINGERDEN, verneemt men van den anderen kant, dat het opgeworpen Brusselsch bewind heeft verklaard, dat alle acten of overeenkomsten, welke door Belgen of andere personen, niet daartoe door het provisieneel gouvernement gemagtigd, opgemaakt of gesloten worden, als van onwaarde en als strekkende tot aanrading van de Belgische onafhankelijkheid en van de zekerheid van den Staat, zullen worden beschouwd. Zoo werken licht en duisternis, rede en onverstand, orde en oproer tegen elkanderen, en alle gewenschte uitkomst verwijdert zich al verder en verder.

Of er nog geene fameuse roervinken genoeg te Brusfel waren, is daar de zestigjarige vrouw (*), gezegd TIELEMANS, uit Frankrijk aangekomen en aan 't hoofd gesteld van het comité van binnenlandsche zaken. Het zal te bezien staan, of hij zijne nieuwe chefs eerlijker dienen zal, dan hij

(*) *La femme de soixante ans.* Zie de aant. op bl. 38.

onzen waardigen Monarch gedaan heeft, aan wien hij zoo oneindige verplichtingen had. Maar er zijn er, wien de ondankbaarheid zoo vast in het gebeente zit, dat men daarop het gezegde van den geestigen GRESSET:

Seul, des monstres le plus sauvage,
L'ingrat trouve un sujet de rage
Dans le souvenir d'un bienfait,

mag toepassen. Nu, zijne vrienden kennen hem, en hij kent zijne vrienden: dief en diefjesmaat kunnen elkanderen geen kat in den zak verkopen, en de kraaijen pikken elkanderen de oogen niet uit.

De Brusfelsche *schoonen* zijn ook braaf in de weer ten dienste der *grootte zaak*, niet om vaandels te borduren, ook niet om straatsteenen naar bovenverdiepingen te dragen; niet om plukfel te maken, ook niet om een vrijcorps van vrouwelijke dragonders op te rigten; neen, maar om drieduizend ZANDZAKKEN te maken, met welke de stad moet verdedigd worden. De kolonel NYPELS, tot den rang bevorderd van opperbevelhebber der Belgische krijgsmagt, heeft de *belles* dit karweitje opgedragen, en de galante uitnoodiging daartoe op de vischmarkt doen aanplakken.

Daar men niet altijd zuchten en schreijen kan, offchoon men daartoe altijd overvloedige aanleiding heeft, is het eene soort van zegen dat de Belgen ons nu en dan stof tot lagchen verschaffen. En willen ze ons zelfs dat laatste legaat hunner verongelukte broederſchap niet gunnen, laet ze dan wijzer worden.

Met de meeste welmeenendheid,

T. T.

FRANS VAN LEEUWENHORST.

VIER EN TWINTIGSTE BRIEF.

Mejufvrouw HENRIETTE VAN LEEUWENHORST,
aan Mejufvrouw CORNELIA VAN KLAREN-
DONK, te Rotterdam.

's Gravenhage, 17 October 1830.

Lieve Vriendin!

Zij zijn vertrokken, mijne dierbare betrekkingen! De vroege morgen van dezen onvergetelijken dag was getuige van onze teedere omhelzingen, van ons laatst vaarwel. Ik heb hen, aan den arm mijner in tranen smeltende moeder, nageoogd zoo lang ik hen onder de toevloeiende menigte onderscheiden kon. Toen ik hen niet meer bespeurde, ontzonk mij het hart; mijne beenen wankelden; ik haastte mij naar binnen; ik zonk op een' stoel half bewustloos neder; en toen ondervond ik den zegen der tranen. Mijne goede moeder, die zelve hulp noodig had, was aan mijne zijde, en lispte mij zachtelijk toe: lieve dochter! laat ons op God vertrouwen. Ja, moeder! hernam ik, opstaande,

dat zullen wij. Ik was vertroost, bemoedigd, en herkreeg spoedig mijne kracht weder. En nu, terwijl ik u dezen schrijf, zweeft mij minder het gevaar van mijnen waardigen broeder en mijnen trouwhartigen minnaar, dan de nood des Vaderlands voor oogen. De offers zijn groot, die wij brengen; er wordt veel gewaagd, maar het is om alles te behouden. Egbert en Dirk beiden hebben zich regt mannelijk gedragen. De moed blonk hen ten oogen uit. Dit zelfde nam ik met een' vlugtigen blik waar bij al hunne krijgsmakkers. Een leger van zulke welbesloten soldaten, optrekkende voor de regtvaardigste zaak, zal onverwinnelijk zijn; en, vol vertrouwen, zeg ik, met Hollands grootsten dichter:

Ja, Helden! ja, gij vliegt te wapen,
 En wacht, als weerelooze schapen,
 Het slachtnes dat u dreigt, niet werkloos, in den strijd.
 Uw borst rijst moedig naar den hoogen,
 De gramschap blikkert uit uw oogen,
 En 't ruimer aâmend hart vertwijfelt niet aan God. (*)

Ik omhels u in gedachten, en blijf onveranderlijk

Uwe vriendin,

HENRIETTE.

(*) Mr. W. BILDERDIJK, *Wapenkreet*, 1815, bl. 12.

VIJF EN TWINTIGSTE BRIEF.

De Heer FRANS VAN LEEUWENHORST, *aan den Heer*
FERDINAND MEERMANS, *te Amsterdam.*

's Gravenhage, 19 October 1830.

Waarde Vriend!

Deze dag is weder een der gewichtigste dagen van het treurig tijdvak der Belgische onlusten. De gewone vergadering der Staten-Generaal is van morgen door Zijne Majesteit, vergezeld van Prins FREDERIK *der Nederlanden*, op de gebruikelijke wijze geopend met de aanspraak, die ik mij haaste u met dezen te doen toekomen. De toevloed van nieuwsgierigen was zeer aanmerkelijk. De aandoe-ning was op aller gelaat zichtbaar. De Vorstelijke optocht, die statig daar henen trok, was omgeven door eene luid juichende menigte, die zich als verdrong om den gewijden persoon des Konings digter te naderen; even zoo als in een gelukkig huisgezin de kinderen eenen braven, maar zwaar verongelijken vader nader dringen, om hem te

liefkozen en op te beuren. De Vorst beantwoordde met de hem eigene minzaamheid aan deze ongehuichelde liefdebetooningen; maar het was aan zijne gelaatsrekken zichtbaar, dat een nevel van weemoedige droefheid zijne ziel overtoegen had. Dit trof mij, maar het verheugde mij tevens: ik kan geen wijsgeeren velen, Ferdinand! wier hart ontogankelijk voor aandoeningen is.

Uit 's Konings aanspraak zult gij bespeuren, dat er heden tijdingen uit Antwerpen ontvangen zijn, die in 't geheel niet verwacht werden. Bijzonderheden zijn te dezen aanzien hier nog niet bekend geworden; maar men vreest, dat de, door middel van den Prins *van Oranje*. aangewende pogingen, om door zachte middelen den opstand meester te worden, of althans deszelfs verdere uitbreiding te stuiten, onvruchtbaar zullen blijven. Dat Z. K. H. veel steun vindt bij de Belgische officieren, is buiten twijfel, maar zullen die goedgezinde officieren iets vermogen tegen de zich meer en meer verklarende vijandige bedoelingen der factie en haren berooiden lijfftoet? Ik geloof het niet.

Het is mij, inmiddels, een wellust, de geestdrift te zien, met welke oud-Nederland aan den Koninklijken wapenroep beantwoord. Men heeft,

uit eigen beweging, overal art. 213 der grondwet tot rigthoer aangenomen. In alle plaatsen zijn de schutterijen, die, in tijden van oorlog en gevaar, tegen de aanvallen van den vijand dienen, met vrijwilligers aangevuld, zoowel om de dienstdoende en mobiel gemaakte schutterijen te versterken, als om dezelve in de plaatselijke dienst, als rustbevaarders, te vervangen. In plaatsen, alwaar tot dus verre rustende schutterijen gevestigd zijn, geschiedt hetzelfde, en zoo vormt zich allerwege een landstorm, ter verdediging des Vaderlands.

Van alle kanten zijn scharen van vrijwilligers in aantocht, die zich naar de corpsen van het leger begeven. Daaronder mag men de opkomende manschap der militie rangschikken, die, ofschoon door de wet geroepen, nogtans geene andere aandrift dan die harer eigen geestdrift schijnt te eerbiedigen.

De Hoogescholen van Leyden, Utrecht en Groningen worden als verlaten, maar voor eene edele zaak. De studerende jongelingschap schorst hare oefeningen, om den vaderlandschen bodem te helpen vrijwaren tegen eenen inval van moderne Wandalen, die vijanden van licht en kennis zijn. Het is in de tempels van Minerva zelve dat hare Op-

perpriesters het zwaard wijden, dat troon en altaar beschermen moet.

In zijne betrekking van Adjunct - Houtvester, vormt de Heer VAN DAM VAN ISSELT, Lid der Tweede Kamer, eene compagnie scherpschutters, welke, op 's Konings last, de jagers van VAN DAM zullen worden genoemd.

De Opperjagermeester, Opperhoutvester in de Noordelijke provincien, heeft in dien zelfden geest eene belangrijke aanbieding aan Zijne Majesteit, van wege al de Houtvesters in die gewesten, gedaan; zullende de beambten, aan de houtvesterijen verbonden, waaronder een groot aantal Opzieners der jagt begrepen zijn, in compagnien verdeeld worden, om, naar gelang van omstandigheden, dienst te doen. De Baron SCHMELPENNINGK VAN DER OIJSE TOT DE POL, Adjunct-Houtvester in het 3de district van Gelderland, heeft reeds een aantal welgezinde en in de behandeling van het geweer ervarenen mannen aangenomen, en daardoor die aanbieding, onder 's Konings welbehagen, reeds met der daad ten uitvoer gebragt.

Den 16den is van hier uitgemarcheerd naar Bréda het veldbataljon der Schutterij, gecommandeerd door den Luitenant-kolonel Jonkheer L. BOREEL.

Eenige oogenblikken vóór deszelfs vertrek, omstreeks zeven ure 's morgens, is hetzelfde in oogenfchouw genomen door Zijne Majesteit den Koning, die zich, te dien einde, te voet van het paleis naar de verzamelplaats had begeven, waar Hoogstdezelve onder de luidste toefnuchtingen der ontelbare menigte ontvangen werd. Zijne Majesteit heeft, bij het doorloopen der rangen, met onderscheiden schutters gesproken en zich een' geruimen tijd met den Commandant onderhouden, aan wien Hoogstdezelve zijne bijzondere tevredenheid betuigde over de houding en de geestdrift der schutters. Vervolgens heeft het bataljon voor den Koning gedefileerd, en is daarop door den Kolonel, het corps Officiëren en Onderofficiëren der schutterij, door duizende vrienden en bekenden, met de muziek der schutterij, die hetzelfde tot Breda vergezelt, en met de horenblazers van het alhier in bezetting liggende bataljon jagers, uitgeleid.

Onder allerlei soort van plannen, die te Brusfel verzonnen, bekend gemaakt, toegeklapt, bestreden, bespot en weér door anderen verdrongen worden, behoort ook het ontwerp van zekere BERNARDET, tot den staf te Brusfel behorende, om eene vereeniging van vrijwilligers te vormen uit

burgers van alle landen , ten einde voor de vrijheid te *vechten* , *overal* waar zij zich wil vestigen. Dat zal eene soort van vliegend leger moeten worden , dat zich met eene verbazende snelheid , in allerlei rigtingen , van het eene tot het andere uiteinde der wereld , bewegen kan. Het plan is groot , verheven , philanthropisch en menschlievend. Maar het schijnt te veronderstellen , dat men nergens nog regt op de hoogte van de onschatbare waardij der vrijheid is , omdat zij *vechtenderhand* moet gevestigd worden , en dat zeker in den zin van de Brusfelfche helden , die , om in hun Land den vrijheidsboom te mogen planten , de fabriekwerktuigen vernield , den handel geworgd , de welvaart verbannen , de rijke vreemdelingen verjaagd en vreemde vagebonden ingehaald , het zwaard der geregtigheid verbroken , en de souverainiteit van het janhagel in het hoogste eergestoelte getild hebben. Met dit voorbeeld voor oogen , is het te betwijfelen , of andere volken hunnen betrekkelijken stand tot hunne regeringen , al zit het ook hier en daar nog wat spaansch met de burgerlijke vrijheid , niet liever , met orde , rust , veiligheid en welvaart zullen verkiezen te behouden , dan om onder den vrijheidsboom honger te gaan zitten lijden. Dit zal

de plannenmaker, die zich op een veel hooger standpunt bevindt, zeker heel onnoozel vinden; maar vermits hervormers van dat kaliber overal raad voor weten, heeft hij, die mogelijke klein-geestigheid voorziende, al vooraf in zijn ontwerp vastgesteld, dat die groote wereldrevolutie *vechten-derhand* moet toe stand gebragt worden. Als men het dan ook maar eerst eens is over het heilzame en verhevene van het plan, moet men ook maar vooruit, door dik en dun, valle dat valt, tot dat de geheele aarde één uitgestrekt veld van vrijheids-boomen geworden zal zijn.

Ik heb nog vergeten u te melden, toen ik u boven over Antwerpen schreef, dat wij hier berigten ontvangen hebben van de eerst uitgetrokken vrijwillige jagers, die eenig licht over den toestand der stad verspreiden. Met de stoomboot, die te Rotterdam hen ingenomen had, den Antwerpischen wal tegen den avond naderende, onder het zingen onzer nationale liederen, kwam een hoofdofficier der bezetting aan boord, om hen met den slechten geest der bevolking bekend te maken, en hen bij de liefde voor hun eigen leven te bezweren, van zeer bedaard en stil en zonder bajonetten op de geweren de stad in te komen. Hier passeerden zij,

met die voorzorgen, een zeer aanmerkelijken toevloed van volk, meest in slechte plunje, dat niet alleen hen met grimmige blikken, maar ook met schampere woorden bejegende. In eene soort van herberg, of werfhuis opgenomen, werd hun het nitgam verboden. Reeds des anderen daags morgen ten vijf ure deed men deze jongelingen de stad weer verlaten, hen den weg naar Boom opzenderde. Maar al spoedig bespeurden zij, dat zij het eene gevaar slechts ontweken waren, om een nog grooter gevaar in den mond te loopen. Onderweg ontmoetten zij, gelukkig, twee officieren, die hen dringend raadden om terug te keeren, wilden zij niet in handen vallen der vijanden, die niet ver van daar zich ophielden. Nu werden zij den weg naar Turnhout opgeleid, en het is op dezen togt dat hun krijgs-noviciaat de eerste les in het bivouacqieren *à la belle étoile* gekregen heeft. Men vraagt zich hier, met eenige verwondering, af, of men voor deze welwillende, maar nog onbedreven vrijwilligers geene beschuttende maatregelen had kunnen en moeten nemen? Doch men meent ook dat de hier zichtbare achteloosheid alleen toegeschreven moet worden aan de menigvuldigheid der werkzaamheden en de crisis, in welke ons Land zich op sommige punten bevindt.

Onze zonen zijn eergisteren, opgeruimd en blakende van moed, met eenige hufner spitsbroeders, naar het leger vertrokken. Egbert zal het u geschreven hebben. Die jongens beminnen elkanderen regt broederlijk. Het geeft mij veel genoegen dat zij bijeen kunnen blijven. De Hemel geve dat zij niet aan noodelooze gevaten blootgesteld worden!

Onzen welmeenenden groet, ook aan de vrouwen!

T. T.

FRANS VAN LEEUWENHORST.

EDEL MOGENDE HEEREN!

„Uwe ijverige raadplegingen, gedurende de onlangs gehouden buitengewone vergadering der Staten-Generaal, en het beleid, het doorzigt en de vaderlandsliefde, welke daarbij op nieuw zijn aan den dag gelegd, hebben, in ditzelfer gevolgen, mijne hoop niet vervuld. Blijkt had ik mogen verwachten, dat een dadelijk grondwettig onderzoek van voorgebragte wenschen en bezwaren, vooral bij de geblekene overeenstemming tusschen den Vorst en de Vertegenwoordigers van het Volk, dien zedelfjken invloed zouden hebben uitgeoefend, welke noodig was, om, intusschen, overal de rust en orde te doen terugkeeren. Mijne verwachting is op eene treurige wijs te leur gesteld.

„Tot daartoe was de naleving der wet en wettelijke vormen, door de eerste voorstanders der geopperde wen-

ſchen en bezwaren, altijd op den voorgrond geplaatst. Nu echter beantwoordde die beradene gang niet meer aan de onſtuimige driften der leiders eener verblinde en opgeruipte menigte; zij bragten eenen gewelddadigen opſtand te weeg, en de pogingen der krijgsmagt van den Staat, tot onderſteuning van den wensch der welgezinden, zijn ontoereikende geweest om dien opſtand te bedwingen.

„ Reeds vóór de aankomst te Bruſſel werd die krijgsmagt, welke beſcherming kwam aanbrengen, feitelijk aangerand, en, hoezeer voorafgegaan door eene plegtige aankondiging van zachtmoedigheid en vrede, ontmoette haar in die ſtad de moorddadigſte wederſtand. De gewapende afval van het wettig gezag heeft zich ſedert in de Zuidelijke gewesten meer en meer, met zulk eene ſchrikbarende ſnelheid, uitgebreid, dat Ik, tot beveiliging en verdediging der getrouwe Noordelijke provincien en van derzelver handel, de noodige maatregelen, ten aanzien van Land- en Zeemagt, genomen, de ſchutterijen gedeektelijk mobiel verklaard, de dienſt van den landſtorm voorbereid, en eene oproeping tot vrijwillige wapening gedaan heb. De geestdrift, waarmede daaraan wordt beantwoord, en de nieuwe blijken van liefde voor mijn Huis, welke Mij bij die gelegenheid gegeven zijn, hebben het leed verzacht, hetwelk mijn hart vervult, bij de gedachte, dat het eenen hoop muitelingen heeft mogen gelukken, eene zoo belangrijke en bewelddadigde bevolking af te trekken van die Regering, onder welke zij tot eenen te voren nooit gekenden trap van voorspoed en rijkdom was opgeklommen, en voor hare algemeene en bijzondere regten zoo wel als voor hare ſtaatkundige, burgerlijke en Godsdienſtige vrijheden, de ruimſte beſcherming had ondervonden.

„ Mijne blijvende verwachting, dat het grootſte deel

der bevolking deze weldaden, bij ernstig nadenken, terug moest wenschen, heeft mij geleid tot het besluit, om aan mijnen beminden Zoon, den Prins van Oranje, bij het tijdelijk bestuur der trouw geblevene gedeelten der Zuidelijke gewesten, tevens op te dragen, om, door middelen van overreding, zoo mogelijk, de afvallige gedeelten nog tot de wettige orde te doen wederkeeren.

„ Ik heb alzoo, door eene administrative scheiding, de ontwikkeling van het verklaard gevoelen der Staten-Generaal, in hunne jongste buitengewone zitting, voor zoo veel van Mij afhing, voorbereid, waardoor thans Mijne zorgen zich meer uitsluitend tot de Noordelijke gewesten bepalen, en derzelver krachten en middelen alleen in hun belang zullen worden aangewend; terwijl Ik tevens aan al mijne onderdanen, en aan geheel Europa, het bewijs heb gegeven, dat niets is onbeproofd gelaten, om de afgedwaalden terug te brengen.

„ Gesterkt door de innige bewustheid, dat ik den plegtigen eed, door Mij op de Grondwet gedaan, ben nagekomen, en onvermoeid werkzaam ben geweest, om de welvaart van het Nederlandsche volk, met al mijn vermogen, te bevorderen, zie ik den uitslag dier pogingen en van de beraadslagingen mijner Bondgenooten, welke dit Rijk gewaarborgd en den tegenwoordigen toestand van deszelfs Zuidelijke gewesten tot een onderwerp hunner ernstige overwegingen gemaakt hebben, met kalmte te gemoet.

„ Het leger heeft zich, over het algemeen, wegens deszelfs dapperheid, met gemagtigdheid gepaard, mijne tevredenheid waardig gemaakt. Ik moet intusschen diep betreuren, dat, in de laatste tijden, een zoo groot gedeelte van hetzelfde, door verkeerde begrippen of bedriegelijke belof-

ten misleid, eed en pligt verzaakt en zijne vaandels verlaten heeft.

„Onder de omstandigheden, waarin het Koninkrijk zich bevindt, en die zoo sterk verschillen van den staat van vrede, heb ik mij verplicht gevonden uwe tegenwoordige zitting te 's *Gravenhage* te openen. Het strekt mij tot genoegen, bij die gelegenheid, ter kennis van U Edel Mogenden te brengen, dat ik, bij voortduring, van de vreemde Mogendheden de verzekering ontvang van hare opregte deelneming en van hare vriendschappelijke gevoelens.

„Het is mij niet minder aangenaam, aan U Edel Mogenden te kunnen mededeelen, dat de moed en volharding der krijgsmagt een einde hebben gemaakt aan den oorlog, die het eiland Java heeft geteisterd, en dat op de verdere overzeefche bezittingen, volgens de laatste berigten, eene gewenschte rust bleef heerschen.

„De oogst is, over het algemeen, ten gevolge der menigvuldige regens, min voordeelig geweest; Ik heb alle voorzorgen genomen, die onder Mijn bereik waren, ten einde, gedurende den naderenden winter, in de behoeften der armen en minvermogenden zou kunnen worden voorzien.

„De inwendige toestand van het Rijk levert, voor het tegenwoordige, een onoverkomelijk beletsel op, om, op goede gronden, den staat van ontvangsten en uitgaven voor het naastvolgende jaar te begrooten. Het is Mij daarom meest verkieslijk voorgekomen, de voortduring van hetgeen bestaat, zoo veel doenlijk, te verzekeren. Een ontwerp van wet, daartoe strekkende, en waarbij dan ook alle veranderingen, welke in de gewone inkomsten zouden hebben plaats gehad, buiten uitvoer zullen blij-

ven, zal eerstdaags aan U Edel Mogenden worden aangeboden.

„ Naar aanleiding der verklaring, bij de opening uwer jongste buitengewone zitting gedaan, is door Mij een maatregel genomen, om voorloopig in de dringende behoeften der schatkist te voorzien; de vaderlandsliefde der ingezetenen doet het welgelukken van denzelfden hopen. Die maatregel behoort echter door nadere wettelijke bepalingen te worden opgevolgd, welke, in den loop dezer zitting, ter tafel van U Edel Mogenden zullen worden gebracht.

„ Hoe bezwarend de staat van zaken ook zijn moge, behoort niettemin, ten aanzien van de uitdelging der staats-schuld, aan het beloofde voldaan te worden, en Ik stel Mij derhalve voor, ook een ontwerp omtrent den inkoop en de aflossing van schuld aan uwe Vergadering voor te dragen.

„ Tot krachtdadige betugeling en bestraffing van bedrieven en woelingen, welke kwalijkgezinden zich zouden mogen veroorloven, om, in de getrouw geblevene gewesten en streken, de gemoederen in gisting te brengen, en den opstand, ware het mogelijk, voort te planten, zal insgelijks de medewerking van U Edel Mogenden door Mij ingeroepen worden. Ik heb het intusschen dringend noodzakelijk geacht, hieromtrent voorloopige maatregelen te nemen, en voorschriften van toezigt en voorzorg, met opzigt tot vreemdelingen en doorreizende personen, vast te stellen.

„ Ter voldoening aan den bilijken wensch, door U Edel Mogenden bij onderscheidene gelegenheden geuit, was het tijdstip der invoering van de nationale wetgeving en der regtelijke instellingen, door Mij, op den 1sten

Februarij van het volgende jaar bepaald. De opstand, in de Zuidelijke provincien uitgebarsten, maakt het thans onmogelijk, dien wensch, op het vastgestelde tijdstip, te verwezenlijken, en zal dan ook, uit dien hoofde, met de aanvankelijke vestiging van den Hoogen Raad, voor alsnog, niet kunnen worden voortgegaan.

„Edel Mogende Heeren! de snelle loop der gebeurtenissen, door welke dit Rijk, sinds weinige weken, geschokt is, kan van invloed worden op meer andere onzer instellingen; de uitkomst dier gebeurtenissen is nog niet te voorzien; en de geheel onverwachte tijdingen, heden uit Antwerpen ontvangen, strekken op nieuw ten bewijze van den dagelijkschen voortgang der daadwerkelijke scheiding tusschen de twee groote afdeelingen van het Rijk.

„Ik verbeide evenwel die uitkomst met vertrouwen, want mijn geweten is gerust. Ik mag blij voortdurend rekenen op uwe medewerking, op die der getrouwe Noordelijke gewesten, op de ondersteuning mijner Bondgenooten, die het staatkundig stelsel van Europa steeds zullen handhaven, en Ik sta nog aan het hoofd van een Volk, welks Godsdienstige zin den besten waarborg schenkt voor de beschermende hoede des Almagtigen.”

ZES EN TWINTIGSTE BRIEF.

Mejufvrouw CORNELIA VAN KLARENDONK, *aan*

Mejufvrouw HENRIETTE VAN LEEUWEN-

HORST, *te 's Gravenhage.*

Rotterdam, 20 October 1830.

Waarde Jet!

Nog nooit, zoo oud als ik ben, heb ik in deze stad zulk een' oploop van menschen gezien als heden. Reeds vroegtijdig kriede het op straat van lieden uit allerlei klasfen. Vrouwen en mannen, ouden en jongen, gewapenden en ongewapenden woelden in bonte mengeling dooreen, en stroomden deels naar de zijde der beurs, en deels naar de boompjes henen, of plaatste op den tusschenliggenden weg zich aan de ramen van vrienden en bekenden. Geheel de stad was in beweging. Men wist, dat de vier keurcompagnien onzer schutterij, elke ten getale van 150 man, gecommandeerd door den Luitenant-kolonel 's JACOB, en de Kapiteinen

KAAS, DE BIE, BLANKENHEYM en NEYNHAUS, opgeroepen waren, om naar Breda uit te trekken. Geen huisgezin bijna of het heeft zijne nadere of meer verwijderde betrekkingen in hare gelederen. Geen wonder derhalve dat de woningen als leëg liepen, om de optrekkende heldenschaar het laatst vaarwel toe te wenschen. Het was op de beurs, dat de schutterij verzamelde, en door een hartelijk woord werd toegesproken door onzen Burgemeester BICHON VAN IJSSELMONDE, die, benevens Heeren Wethouderen, zich derwaarts begeven had. Van daar vertrok het Veldbataljon, door muziek begeleid, naar de boompjes, en begaf zich aan boord van eene stoomboot en van twee ter zijde van dezelve bevestigde ligters.

Ik heb den schutterdrom voorbij zien trekken, en ik kan u zeggen dat dezelve er heel manhaftig uitzag, en blijk van de levendigste geestdrift gaf. Tusschenbeide werden onze nationale liederen aangeheven en met vuur gezongen.

Mijne waarde moeder is zeer bedroefd. Tot gisteren avond toe heeft zij zich bedaard en gelaten gedragen; maar toen onze Willem van morgen vertrok, waren hare armen naauwlijks van zijnen hals los te krijgen. Een vloed van tranen bevochtigde

hem het aangezigt. . . . Het is toch ook wat te zeggen, dat alle menschen hier zoo moeten lijden, omdat de Brabanders te zot zijn om alleen te loopen. De doctor heeft de oplettendheid gehad van morgen eens aan te komen, en moeder wat op te beuren. Hij verzekert ons, dat het militaire leven, wel ver van nadeelig voor de gezondheid te zijn, integendeel het ligchaam versterkt. Dit heeft der goede vrouw, die zoo bezorgd voor haar troetelkind is, een hart onder den riem gestoken. De borst is heel bemoedigd vertrokken. Ik geloof wel niet, dat hij aan een dadelijk gevaar blootgesteld zal zijn, maar, zoo als ik van ter zijde hoor, is de garnizoensdienst in vestingen vrij zwaar en vermoeijend. In den beginne zal hem dit nog al zuur vallen; daar hij hier een gemakkelijk leven had, en 's avonds zijne pijp in den Doelen of elders ging rooken. Maar dit alles heeft hij zich van de bruinste zijde voorgesteld, en begrijpt wijsfelijc, dat hij, zijn Vaderland willende dienen, zich onderwerpen moet aan de voorschriften der militaire wetten, en zich gedragen, zoo als het den krijgsman past.

Onze Gerrit, een snaak van vijftien jaren, zou zijn' broeder zoo gaarne gevolgd zijn. Hij trekt

zich schier de haren uit het hoofd dat hij niet een paar jaren ouder en een kop grooter is. Ik heb met het kleine mannetje wat gefcherst, en hem geraden om trommellager te worden; maar neen, kind! hij wilde een snaphaan hebben, dien hij waarlijk moeite zou hebben tot Breda toe te dragen. Maar toch wat een geestdrift, niet waar? Ja, wat een achtingswaardig en inderdaad groot volk zijn de Hollanders! Welk eene eenstemmigheid, welk een vuur, nu het aankomt op het behoud hunner dierbaarste panden! Hunnen vijanden zelven moet het eerbied inboezemen. Ik sprak gisteren eene fransche dame van aanzien, die mij zeide: het doet mij leed dat ik geen Hollandsche vrouw ben. En wat zegt, al wat beschaafd is en redelijk denkt, in geheel-Europa van de Belgen, of liever van de aanstokers, leiders en voorstanders van hunnen opstand? Dat zij domkoppen, brandstichters en plundersaars zijn. Met deze brandmerken op het voorhoofd, zullen hunne namen in de Geschiedenis geboekt staan, als de omgekochte stemmen der uitroepers hunner glorie lang al beschaamd hebben moeten zwijgen. De groote JEAN PAUL zegt zeer juist:

„Ligtzinnig werpt de woeste mensch de gloei-

jende kolen zijner zonden om zich henen; en eerst, wanneer hij in het graf ligt, slaan de woningen achter hem in brand; en de rookkolom, die daarvan opgaat, trekt als eene schandzuil tot op zijn graf, en staat eeuwig daarop." (*)

De Hemel gunne ons maar spoedig een zegevierend einde, dat de terugkeering onzer lieve betrekkingen veroorloven zal.

Met de meeste opregtheid, ,

Uwe vriendin,

CORNELIA.

(*) *Gedachten van JEAN PAUL*, I. D. b. 183.

ZEVEN EN TWINTIGSTE BRIEF.

*De Heer FERDINAND MEERMANS, aan den Heer
FRANS VAN LEEUWENHORST, te 's Gravenhage.*

Amsterdam, 26 October 1834.

Beste Vriend!

Ik bedank u opregtelyk voor de mededeelingen, die ik van tijd tot tijd van u ontvang, en zie er steeds met genoegen uit, dat ook u, gelijk mij, 's Lands dierbaarste belangen naauw ter harte gaan, en dat ge in den algemeenen nood nu en dan punten aantreft, die uwen geest aanleiding tot luimige of fatirieke opmerkingen geven.

Ook heb ik uit uwe laatste brieven bespeurd, dat gij evenmin als ik een gunstig gevolg voor den stand der zaken verwacht van de bemiddelende tusschenkomst van den Prins *van Oranje*. Maar ik twijfel of wij het wel zoo volkomen eens zijn over de vraag, of 's Prinsen bemoeijingen in dezen nuttig én noodig zijn? welke vraag ik voor mij bevestigend meen te mogen beantwoorden; een ieder vrijheid latende,

om met mij in gevoelen te verschillen. Met geweld van wapenen is op dit oogenblik geen gunstig resultaat te verkrijgen; mischien nog wel door paaijen, door toegeven; het is ten minste in de staatkunde geoorloofd en behoort welligt tot hare krachtadigste subtiliteiten zulks te beproeven. Een hollend paard, zoo niet tot staan te brengen, ten minste een poos op te houden, of eene andere rigting te doen nemen, kan toch van nut zijn. Het was reeds vroeger bekend geworden dat, op het vernemen der proclamatie van den Prins *van Oranje*, eenige officieren van de bezetting der citadel te Gent verklaard hadden, dat de staat van zaken nu zoodanig was veranderd, dat zij gezind waren om de posten in de stad weer te bezetten. De regering had dit aanbod toen wel niet aangenomen, maar de afgevaardigden der officieren waren teruggekeerd, onder betuiging, dat al de militairen voornemens waren den Prins *van Oranje* getrouw te blijven. Ook op andere punten heerschte in de Zuidelijke provincien de beste geest onder de militairen; en die gezindheid zou zich voorzeker ten voordeele van den Prins daadwerkelijk geopenbaard hebben, indien men in Brusfel tot eenige de minste toenadering genegen ware geweest. Maar daarop

viel zoo weinig te hopen, dat de gouvernementsleden F. DE MÉRODE en S. VAN DE WEYER reeds voor eenige dagen openbaar hadden verklaard, dat zij door een perfoon, van wege den Prins, waren geraadpleegd over den staat der openbare opinie en de middelen, om de belangen van Z. K. H. met die der Belgifche natie te vereenigen; dat zij hadden geantwoord, niet bekleed te zijn met het noodige gezag, om te onderhandelen over het lot van België, en zich dus niet naar Antwerpen konden begeven; zoo als de Prins begeerde; — dat zij lieden zich evenwel voorftelden, dat eene bij uitstek onbekrompene en liberale handelwijze, de terugkeer der troepen tot aan gene zijde van den Moerdijk, en het ontfslag der gevangenen, de *algemeene verontwaardiging* (hoe fchaamteloos!) zouden kunnen doen verminderen, en afwenden die algemeene *fchuld*, welke op *al de leden van het geftacht van Nassau* berust, enz. (Men kan zijne tot gramfchap klimmende verontwaardiging bij het hooren van zulke lasterlijke en vermete te taal niet bedwingen, en had men op zoo'n oogenblik de fchoften onder zijn bereik, men zou welligt zich vernederen om hen die *impertinentie* dadelijk betaald te zetten.) Twee andere leden van het gouverne-

ment, DE POTTER EN ROGIER, verklaarden vervolgens openlijk, met de gevoelens van hunne collega's in te stemmen; met bijvoeging, dat zij niets anders beoogden dan de onafhankelijkheid van België; dat eerlang twee belangrijke vragen aan een nationaal congres zouden worden onderworpen, — de vorm namelijk van het gouvernement, en de magt, welke het volk zal aanstellen, om de uitvoering daarvan te verzekeren.

Er zijn omtrent dezen tijd door Z. K. Hoogheid eenige disposities genomen, in den geest der vroegere oppositie, betreffende het contrasigne der Ministers, de volkomen vrijheid van onderwijs en het gebruik in de behandeling van zaken van zoodanige taal, als men verkiest; terwijl aan Z. K. H. door de Ministers is aangeraden een onderzoek te doen plaats hebben omtrent het herstellen der regtspleging door middel van gezworenen. Verder zijn ook eenige Belgische gevangenen door den Prins op vrije voeten gesteld; doch hij heeft zich wel gewacht, order te geven tot het aftrekken der Nederlandsche troepen toe achter den Moerdijk; maar eenen anderen maatregel genomen, oogschijnlijk in overeenstemming met den geest der factie. Den 17den dezer werd door Hoogstdenzelfen deze proclamatie uitgevaardigd:

„ Sedert ik mij, in mijne proclamatie van den gden dezer, tot u gewend heb, heb ik zorgvuldig uwen toestand nagegaan en overdacht; ik begrijp denzelfven, en erken u als een onafhankelijk volk; daarmede zeg ik u, dat ik mij zelfs niet in die provincien, alwaar ik eene groote magt uitoefen, in 't minste zal verzetten tegen uwe regten als burgers. Kiest vrijelijk, en op dezelfde wijze als uwe landgenooten in de andere provincien, gedeputeerden voor het nationaal congres, lietwelk voorbereid wordt, en gaat er beraadslagen over de belangen des Vaderlands.

„ Op deze wijze zet ik mij, in de provincien, welke ik bestuur, aan het hoofd der beweging, die u tot eenen nieuwen en duurzamen stand van zaken voert, waarvan de nationaliteit de kracht zal uitmaken.

„ Ziet daar de taal van hem, die zijn bloed voor de onafhankelijkheid van uwen grond stortte, en die zich wil vereenigen met uwe pogingen, ten einde uwe staatkundige nationaliteit te vestigen.”

Welk een indruk deze stap van Zijn Hoogheid op de factie en hare hurelingen maakte, blijkt daaruit, dat deze proclamatie te Lier, alwaar dezelve was aangeslagen, door de opstandelingen met

bajonetten doorboord werd; en men te Brusfel een, door DE POTTER, ROGIER, VAN DE WEYER en DE MÉRODE geteekend, berigt heeft openbaar gemaakt, luidende aldus:

„Eene proclamatie, geteekend WILLEM, *Prins van Oranje*, en te Antwerpen bekend gemaakt, is het provisieneel gouvernement toegezonden.

„De onafhankelijkheid van Belgie, die door de overwinning des volks met de daad tot stand gebracht is, en mitsdien geene verdere bekrachtiging behoeft, wordt daarin erkend. Maar in dezelve wordt gewaagd van provincien, die door hem worden bestuurd.

„Het provisieneel bewind, aan 't welk het Belgisch volk zijn lot heeft toevertrouwd, tot dat het zelf, door middel zijner afgevaardigden, zal hebben bepaald, op welk eene wijze het zich zal willen besturen, *protesteert* tegen deze aanmatigingen. De steden van Antwerpen en Maastricht, en de vesting Dendermonde, voor het oogenblik bezet door den *vijand*, zullen alleen het provisieneel gouvernement gehoorzamen, zoodra de drang der omstandigheden die plaatsen aan zich zelven zal hebben terug gegeven; zij kunnen geen ander gouvernement noch gezag erkennen, dan dat, het-

welk op dit oogenblik geheel het Vaderland regeert.

„Het is het volk, hetwelk de omwenteling heeft bewerkt; het is het volk, hetwelk de Hollanders van den Belgischen bodem heeft verdreven. Het volk alleen, en niet de Prins van Oranje, staat aan het hoofd der beweging, welke het de onafhankelijkheid heeft terug gegeven, en deszelfs staatkundige nationaliteit zal vestigen, — enz.”

Den 19den heeft Z. K. Hoogheid daarop den Luitenant-kolonel MALHERBE naar Brusfel gezonden, ten einde aan het aldaar gevestigd bewind te kennen te geven, dat, daar de Prins en de Belgen een zelfde doel beoogen, het wenschelijk is, dat, door het treffen van eenen wapenstilstand, een einde aan het bloedvergieten worde gemaakt; en mitsdien aan gezegd bewind voor te stellen, alle verdere beweging van de troepen, over welke hetzelfde te beschikken heeft, tegen die, welke nog een deel van Belgie bezetten, te verbieden; in welk geval van de zijde der voor Antwerpen liggende troepen geen aanval zou plaats hebben.

Den volgenden dag heeft het bewind der opstandelingen den heer DE GAMOND naar den Prins gezonden, met last, om Z. K. H. te kennen te ge-

ven, dat, alvorens te komen tot het doen ophouden van de beweging der Belgische troepen tegen de *vijandelijke*, welke zich nog in België bevinden, het duidelijk blijken moest:

- 1°. Dat de vijandelijke troepen den Prins uitfluitend als hunnen bevelhebber gehoorzamen;
- 2°. Dat de Prins dezelve heeft gelast, de provincie Antwerpen, de stad Maastricht en de vesting Dendermonde te ontruimen, en zich terug te trekken tot over den Moerdijk;
- 3°. Dat dit bevel binnen den kortst mogelijken tijd zal ten uitvoer gebragt worden.

Het gezegd bewind heeft daarbij gevoegd, dat het de Hollandsche gevangenen in vrijheid zal stellen, zoodra zich niet een eenige Belg, gedwongen, in Holland zal bevinden.

In dezen bedenkelijken toestand van zaken heeft Z. M. den Koning de aan den Prins op den 4den October verleende volmagt ingetrokken, en de militaire Commandanten in Maastricht en Antwerpen, de Generaals DIBBETZ en CHASSÉ, het hoog gezag toevertrouwd in de provincien Limburg en Antwerpen, en tevens bevolen, dat de vestingen Maastricht en Antwerpen door 's Konings krijgsmagt bezet zullen blijven.

Niet lang daarna heeft de Prins Antwerpen verlaten, en onder dagteekening van den 25ffen October de navolgende proclamatie aan de Belgen uitgevaardigd :

„ Ik heb getracht u al het goede te doen, wat in mijn vermogen was, zonder te hebben kunnen slagen in het edel doel, waartoe al mijne pogingen strekten, de bevrediging uwer schoone provincien.

„ Gij gaat nu in het nationaal congres, dat voorbereid wordt, beraadslagen over de belangen des Vaderlands. Ik geloof dus, voor zoo ver dit thans van mij afhing, mijn pligt jegens u gedaan te hebben, en meen nog een veel droeviger pligt te vervullen, door mij van uwen grond te verwijderen, om elders den uitslag van de staatkundige beweging van Belgie te gaan afwachten. Maar van verre, even als van nabij, zijn mijne wenschen met u, en zal ik altijd trachten mede te werken tot uw wezenlijk welzijn.

„ Inwoners van Antwerpen! gij, die gedurende mijn verblijf in uwe stad, zoo vele blijken van uwe verknochtheid hebt gegeven, ik zal, zoo ik hoop, in meer bedaarde tijden, terugkomen, om met u mede te werken tot het vermeerderen der welvaart van deze schoone stad.”

- Zie hier een kort overzicht van het verrigte door den Prins van Oranje.

- Voor hem nu, die gewoon zijn de waardij der zaken naar hare uiterlijke gedaante en uitkomsten te beoordeelen, zal welligt kortaf een besluit opgemaakt worden, dat voor Z. K. Hoogheid niet bijzonder vereerend is. Men zal hem ten laste leggen, dat hij zich verbroederd heeft, of ten minste heeft willen verbroederen met de aanhangelingen eener factie, die op eene gewelddadige wijze de twee groote deelen des Koningrijks vaneen gescheurd heeft, en dat hij zelfs die affcheuring op eene formele wijze heeft erkend en bekrachtigd; handelingen, die men beschouwt als regelregt inloopende tegen zijne Hooge betrekkingen tot den Koning en zijn eigenlijk Vaderland, en tegen zijn lastbrief.

- Dit laatste valt niet tegen te spreken: Zijne Majesteit heeft aan den Prins de tijdelijke waarneming, *in Hoogstdezelfs naam*, opgedragen van het Bestuur over al die gedeelten der Zuidelijke provincien, waar het *grondwettig gezag erkend wordt*, en hem tevens gemagtigd om de pogingen, welke door welgezinde ingezetenen mogten worden aangewend, om die gedeelten, waar de orde gestoord is, onder

het *wettig Bestuur terug te brengen*, door middelen van bevrediging, zoo veel mogelijk te bevorderen en te ondersteunen. De Prins is veel verder gegaan dan deze zijne *openlijk bekende* instructie voorschreef. Maar het was op den 4den October, toen Zijne Majesteit dezelve uitvaardigde, reeds geen geheim meer, hoe het met de stemming der Belgische gezagvoerders geschapen stond, en hoe allen onwaarschijnlijkst het was, dat Z. Hoogheid zou kunnen slagen, om de afgevallene streken onder het wettig gezag terug te helpen brengen; zonder nu nog te gewagen van de ondienst, die aan Oud-Nederland door daartoe strekkende pogingen zoude kunnen worden gedaan. Doch toegegeven, dat men inderdaad van dit beginsel toen nog kon, mogt en wilde uitgaan, dan bleek het Z. K. H. al dadelijk, te Antwerpen, dat er bij de mannen, die het gezag bemeesterd hadden, en bij zoo vele anderen, als van hunne wenken vlogen, niet te denken was aan terug komen onder den Koninklijken scepter. Wel nu! zegt men, dan had de Prins zich moeten bepalen tot het eerste gedeelte van zijnen lastbrief, betreffende de plaatsen, die nog in onze magt waren. Dit laat zich hooren, en had Z. Hoogheid zulks gedaan, niemand had wat te zeggen gehad.

Maar laat ons nu eens een' uitstap doen.

Beschouwen wij het zich *isolerende* België in zijne bestanddeelen en betrekkingen, en slaan wij vervolgens een vlugtigen blik de toekomst in!

België heeft zich in effecte afgescheiden, het zet zijne onafhankelijkheid op den voorgrond, en wijst de eere der verovering van dezelve aan het volk toe. Een congres is bijeen geroepen; men werkt aan eene nieuwe constitutie. Onzerzijds gunnen wij den Belgen *en* hunne onafhankelijkheid, *en* hun congres, *en* hunne nieuwe constitutie, zonder dat wij op iets anders bedacht zijn dan op *onze eigen rust en veiligheid*. Maar dit punt is dan ook voor ons van het grootste belang. Wij kennen den ongestadigen, turbulenten aard van het volk, welks grondgebied aan het onze grenst. Het is niet te berekenen, dat wij er beter buren aan zullen hebben, dan wij er medebroeders aan gehad hebben.

Hunne onafhankelijkheid moet ook, in weêrwil van hun geschreeuw, in eenen bepaalden zin worden opgevat, — onafhankelijkheid namelijk van Noord-Nederland; — maar van Frankrijk? Wij weten dat de factie wortelen in het hart van dat Land had en er voedsel voor hare heillooze ontwerpen uit zoog; wij weten dat eene menigte Fransche militairen,

met hoofd- en onderofficieren, ter harer hulpe overgekomen is, en zich met de Belgen onder de oproervlag verbreederd heeft. Zou het zoo onmogelijk zijn, dat de Franschen zich België weer eigenden? (iets dat zij gemakkelijk zouden kunnen doen.) Zou niet een groot deel der Belgische bevolking daarnaar kunnen verlangen? Is het ons zelfs niet reeds ter ooren gekomen, dat de belhamels hebben te kennen gegeven, gezind te zijn om, als zij het te kwaad kregen, zich in de armen van Frankrijk te werpen?

Er behoort, naar het mij voorkomt, weinig verstand of ondervinding toe, om te bevatten, dat eene versmelting van België in het Fransche rijk, en dus de uitbreiding der Fransche grenzen tot ons grondgebied, zelfs ons volksbestaan op een bedenkelyk standpunt plaatsen zou.

Maar zoo dit niet gebeurt, en België dus op zich zeiven blijft, kan het den Hollanderen ook geenszins onverschillig zijn, wie zich aan het hoofd stellen zal van den nieuwen Staat. Wij kunnen, zonder doodarm te worden, toch geen leger, onevenredig aan ons vermogen en onze bevolking, op den duur in en buiten onze vestingen houden; wij kunnen onze vrijwilligers, onze schutterijen niet

aanhoudend onder de wapenen laten; dit *kan*, hoe moeilijk ook, eenige weken, eenige maanden, maar lang zeker niet, plaats hebben.

In deze gesteldheid van zaken, doen zich twee punten op, die allen Oud-Nederlanderen wenschelijk moeten voorkomen:

Het eerste is, dat België niet met Frankrijk vereenigd worde;

Het tweede, dat aan het hoofd van het Belgisch bewind iemand kome, onder welke titel het ook zij, die door betrekking of inborst, of door beiden, een zedelijke waarborg voor onze toekomstige veiligheid en rust aanbiedt.

Zonder nu vermetel een slip van den sluijer der staatkunde te willen opligten, is het misschien geoorloofd te vragen, of welligt de Prins *van Oranje*, in de gegeven omstandigheden, niet begrepen heeft, zijn Vaderland een zeer groote dienst te bewijzen, door te trachten het vertrouwen van het Belgisch bewind en de Belgische bevolking te winnen, en daardoor vervolgens aan het hoofd der Regering te geraken? Mogt hij hierin slagen, dan zou er toch evenmin vrees zijn voor het vereenigen van België met Frankrijk, als voor vijandige inzigten ten aanzien van ons Land.

En zoo Z. K. Hoogheid inderdaad eens zoo gedacht had, zouden wij dan geen reden hebben zijne staatkunde en wijsheid toe te juichen in zoo vele omstandigheden, welke ons nu onverklaarbaar voorkomen, of, nog erger, ons ongunstige denkbeelden omtrent 's Prinzen vaderlandsliefde doen koesteren?

Indien men voor een oogenblik aanneemt, dat de Prins in waarheid eene zoodanige regt vaderlandsche bedoeling hebbe gehad, moest hij, om te slagen, zich aanvankelijk getroosten, dat men in onze gewesten een kwaden dunk omtrent hem opvatte, en zelfs gevaar loopen, om deswegens onverdiend te lijden (*).

Uit de wijze, waarop de Brusfelfche gezagvoerders zijne aangewende pogingen bejegend hebben, is het blijkbaar dat zij in de Belgische zaken geene medewerking van Zijn Hoogheid verlangden, maar van zijne verklaarde gezindheid nogtans partij zochten te trekken, om in het bezit van Antwerpen en Maastricht te geraken. Doch dit is hen *niet* gelukt.

(*) Alle menschen, zegt de Graaf DE SÉGUR, hooren de stem der driften; zeer weinigen zijn vatbaar om die der staatkunde en der rede te verstaan.

Beschouwen wij nu 's Prinsen handelwijze uit een Belgisch oogpunt, dan komt het mij als onbetwistbaar zeker voor, dat alleen zijne verheffing tot den Belgischen troon een einde aan de zoogenaamde roemrijke omwenteling had kunnen maken op eene wijze, die verder bloed en tranen gespaard, en dat ongelukkig Land weer eenigermate terug gebragt zou hebben op deszelfs vroegere hoogte van welvaart, die het, zonder hem, vermoedelijk nooit meer bereiken zal.

Doch genoeg hiervan. Er zal eenmaal, misschien spoedig, een dag aanbreken, die de nevelen zal doen opklaren, welke nu nog deze teedere episode van den opstand onwikkelen.

Welk eene geestdrift, welk eene harmonische medewerking, welk eene gezegende wapening in alle streken van ons Land! Reeds voor enkele dagen waren hier reeds 1800 schutters, waaronder vele vrijwilligers, ook uit de studenten van het Athenaeum, marschvaardig. Een voldoende aantal personen, van alle standen, heeft zich aangeboden, om, gedurende de afwezigheid der militaire en schutterlijke magt, de dienst der laatste, tot bewaring der rust in de stad, te vervullen. Hierbij moet men voegen, dat in de hoofdstad zich een

aanzienlijk getal jonge- en andere lieden tot de algemeene land- en zeemagt heeft verbonden; en overigens alhier, zoo door het bijeen-brengen van gelden, als van voorraad tot verzorging en verpleging van gekwetsten; zeer veel voor de goede zaak gedaan wordt.

In het naburig Haarlem waren voor enige dagen 267 manschappen der schutterij, waaronder meer dan 100 vrijwilligers, gereed om uit te trekken. Aldaar zijn reeds aangekomen uit Alkmaar eene compagnie mobiele schutterij, sterk ruim 100 man; uit Enkhuizen en Hoorn eene dito van 128 manschappen, en verwachtte men er uit Purmerend de 66, en uit Zaandam 150 man.

In Groningen moeten reeds vier compagnien schutters, elke van 150 man, gereed staan om uit te trekken. De mobiele schutterij van Vriesland bedraagt 900 man; die te Deventer 320. Te Leeuwarden is, even als op vele andere plaatsen, eene inschrijving geopend tot onderhoud der achterblijvende vrouwen en kinderen, op welke reeds voor eene aanzienlijke som aan wekelijksche bijdragen is ingeteekend.

Men verzekert, dat in de kolonien der Maatschappij van Weldadigheid het getal der manschap-

pen, dat zich vrijwillig voor de dienst te lande heeft aangegeven, tusschen de 2 en 300 beloopt, en daarenboven nog 32 voor de zeedienst.

Heden moet uit Leyden vertrokken zijn de eerste ban der schutterij, 450 man sterk, en op Bergen-op-Zoom gerigt zijn; terwijl gisteren reeds 170 man schutters van Delft en Schiedam naar Delftshaven zijn gemarcheerd, om van daar met eene stoomboot naar de Willemstad vervoerd te worden.

Ook uit Utrecht zijn reeds twee compagnien van het veldbataljon der schutterij naar Woerden vertrokken.

In een brief uit Gouda wordt mij gemeld, dat het aantal beschikbare manschappen, voor de dienst der mobiele schutterij, 200 bedraagt, en dat zich daaronder vele vrijwilligers, ook uit den aanzienlijken stand, bevinden.

De Briel onderscheidt zich mede door de loffelijkste geestdrift. Honderd vrijwilligers hebben zich daar ter verdediging des Vaderlands aangeboden. Ook heeft zich een veertigtal ingezetenen, meestal voormalige kustkanoniers, bereid verklaard om de dienst van dat wapen, tot verdediging der stad, te verrigten. . . . Maar laat ik ophouden; er kwam

anders geen einde aan dezen brief. Het is mij eene zoo groote genoegdoening alle bijzonderheden, tot deze gewigtige dagen betrekkelijk, bijeen te zamelen, en eene zoodanige, behoefte voor mijn hart er over te keuvelen, dat het gansch niet onmogelijk is, dat ik op het belangrijke punt der algemeene wapening nog eens terug koom.

Ontvang inmiddels de beste wenschen van

Uwen vriend,

FERDINAND MEERMANS.

ACHT EN TWINTIGSTE BRIEF.

*De Heer FRANS VAN LEEUWENHORST, aan den
Heer FERDINAND MEERMANS, te Amsterdam.*

's Gravenhage, 27 October 1830.

Waarde Ferdinand!

Uit het bijgaande adres van antwoord, door H. H. Mog. de Staten-Generaal gegeven op Zijner Majesteits aanspraak bij het openen hunner gewone vergadering, zal u blijken, dat wij nu onze oude gewesten weder als eenen afzonderlijken Staat kunnen aanmerken, en wij dus *voor goed*, en God geve *voor altijd!* afgescheiden zijn van een volk, dat niet verdient door een zamenvattend woord met het onze genoemd te worden. Dat rampzalig, dat door de groote Mogendheden gekoppeld huwelijk is ontbonden; de humeuren der contracterende partijen verschilden te veel, om op den duur een goed huishouden te kunnen geven; zoodat men, in weêrwil van het Job's geduld, aan den

eenen kant getoond, lang al voorspeld heeft, dat hare vereeniging de zilveren bruiloft niet beleven zou. Al kort na de inzegening der verbindtenis, bleek de kribbige aard van de eene partij, die er van den vroegen morgen tot den laten avond op uit was om de andere te miskennen, te plagen, te turken en te tergen. Van haspelen kwam het tot schelden, en eindelijk smeet de booze prij al, wat maar onder haar bereik kwam, naar het hoofd van haren wederheft, wiens zachtmoedige toegevendheid haar te lang voet gegeven en als tot dezen envelmoed verlokt had. In eene vlaag van dolzinnigheid is zij weggelopen, maar heeft *en passant* zoo een en ander meê gepakt dat haar niet toekomt, en staat nu buitenshuis te vloeken en te razen, om haren verlaten man nog al meer af te dwingen. Maar deze heeft haar de deur voor den neus digtgesmeten, en laat zoo geducht zijne tanden zien, dat de Belgische dame denkelijk niet onder het bereik van zijnen martialen knuppel zal durven komen.

Maar laten wij dezen leenspreukigen vorm ter zijde zetten, en ons van harte geluk wenschen, dat de scheiding onzer Noordelijke van de Zuidelijke provincien ook onzerzijds effectief daargesteld

is. Het geeft bij ons, voor het oogenblik, wel een verwarde boël, maar dat zal zoetjesaan wel weer in den haak komen. De legioenen onzer dapperen snellen naar de grenzen, om er de verfoeilijke wargeesten buiten te houden, en inwendig genieten wij inmiddels, onder de schuts van vader WILLEM, rust en veiligheid.

In België moet men voor als nog zich behelpen met schelklinkende woorden, die op deszelfs toestand passen als een paauwenveer op de muts van een' galeiboef. Vrijheid, veiligheid en welvaren hebben dien grond verlaten, welken zij achttien jaren lang, door de zorg van den besten Koning, ongestoord mogten bewonen. De bloeiendste streken van Europa zijn een prooi geworden der afgrijselijkste regeringloosheid. Het gezag, naar de wijze der paddestoelen, uit den schoot van het oproer gerezen, wordt er geschat naar zijne waardij. Bewust van deze onteerende herkomst, en gedwongen den oorsprong van deszelfs gedrogtelijk aanwezen te eerbiedigen, schikt en plooit het zich naar de nukken van het oppermagtig graauw, hetwelk zijn broedsel slechts zoo lang dulden kan, als de vrijheid van plunderen en rooven niet bezeugeld wordt. Deze doopdeenvoudige waarheid

geeft ons het oplofend antwoord op de vraag, waarom het er in die door God verlaten streken zoo erbarmelijk uitziet? Niet al wat arm en berooid in Belgie is, werd aanvankelijk door de muitmeesters in foldij genomen; maar al wat er berooid en arm is, kwam uit krot en mijn krui-
pen, om mede in het troebel water te visfchen, aandeel in den buit te hebben, en eenige provisie tegen een kwaden dag op te doen. En waarom niet? De gelegenheid stond zoo gunstig! De regenten durfden zich toch niet te doen gelden; of werden, indien zij dit onderfonden, van den zetel gebonsd, of wel van boven tot onderen uitgeplunderd. Zie maar hoe het in de laafte dagen daar toegegaan is!

Slaan wij het oog naar Namen, daar ziet men op de markt de kooplieden door het gemeen dwingen hun graan tot spotprijzen te verkoopen; of naar Lokeren, daar vinden wij het graauw bezig, den ter markt aangebragten voorraad van mondbehoefden weg te rooven, en, onder een nietig voorwendfel, zich van het te koop geftelde vlas mees-
te maken.

Nog erger is het kortelings toegegaan te Brugge. De werklieden, wien federt eenigen tijd van

stadswege arbeid verschaft werd, hadden reeds een- en andermaal om verhooging van dagloon gescreeuwd, zonder dat hun zulks toegestaan werd. In den morgen van den 18den dezer begonnen zij bij grootte hoopen, met allerlei werktuigen gewapend en onder een woest getier, de stad door te trekken, en de graanpakhuizen van de heeren POLLECHEM (*) te bedreigen. De burgerwacht deed hier eene poging om het gemeen uiteen te jagen, en vuurde op hetzelfde, doch met een zeer ongelukkig gevolg. Het graauw bestormde terstond het huis van den bevelhebber dier wacht, den heer HERREMANS-LIJBAERT, en vernielde daar alles wat onder zijn bereik kwam. Verscheidene andere huizen werden, gedurende dien zelfden dag en den daarop volgende nacht, uitgeplunderd, zonder dat de burgerwacht zich verder liet zien. Des nachts liep het gemeen daarenboven de huizen af, eischte geld van de inwoners, en sloeg overal de glazen in, waar men niet spoedig genoeg aan dezen eisch voldeed. Bij die gelegenheid liepen scharen van mannen en vrouwen uit het laagste gepeupel, on-

(*) Ten gevolge van het plunderen bij dezen heer, moet de echtgenoot van een hunner van schrik gestorven zijn.

der een afgrijselijk geschreeuw, met brandende fakkels door de straten; en wanneer er een huis geplunderd was, dan hoorde men vragen: *op wien zullen wij nu af?* En onder dat alles, was er geen enkel gewapend burger op de been; geene overheid, die maatregelen nam tot herstel der rust! Men had naderhand eenige plundersaars gevangen genomen, en deze zouden bekend hebben, dat er goud geld onder hen uitgedeeld was geworden, om hen tot plunderen en brandstichten aan te zetten.

Te gelijkertijd werd het platteland der provincie Henegouwen afgeloopt door plunderbenden, die in de pachthoeven gewelddadig indrongen en de pachters noodzaakten hunne granen om niet, of voor weinig geld af te geven. Den 20sten dezer hebben een 5 à 600 mijnwerkers een' aanval gedaan op de gebouwen, die bij de steenkolenmijnen van den heer DEGEORGES, te Hornu, behooren (*). Zij hebben de werkplaatsen verwoest, de stoom- en andere werktuigen vernield. 's Anderendaags is het gemeen te Wasmes, te Jemma-

(*) De aan dezen heer toegebragte schade wordt op een miljoen begroot.

pes en te Ghlin op nieuw aan 't plunderen geslagen. Te Sobre-sur-Sambre zijn tien of twaalf huizen door de mijnwerkers geplunderd en verbrand. Dien zelfden dag is don JUAN VAN HALEN te Mons in hechtenis genomen. Men meent dat hij beschuldigd wordt, tot deze wandaden aangehoort te hebben.

Het pas kortelings ontruimde Mechelen is, al dadelijk na zijne rampzalige inlijving in den jongen Staat, getuige geweest van dergelijke gruwelen. Ook daar zijn de huizen uitgeplunderd van de heeren VAN VELSEN, lid der Tweede Kamer, OLIVIER, burgemeester, POPPÉE, controleur der belastingen en DE BIE, ontvanger.

In deze verschrikkelijke gesteldheid van zaken, die de bewindsmannen zelven radeloos maakt, leest men in den beruchten *Courrier* (*), de lofbazuiner anders der glorieuse omwenteling, deze merkwaardige woorden: „De wezenlijke moeilijkheden van onzen toestand vermeederen van dag tot dag: het openbaar vertrouwen is vernietigd; alle handelzaken slaan geheel stil; de fabrieken zijn gelloten; de nijvere en vermogende ingezetenen worden met

(*) Zie zijn nummer van 21 October.

bankbreuk en armoede bedreigd; de lagere volks-
klassen hebben geen werk, en zien niet dan elen-
de te gemoet; de naderende winter zal voor ons
met eenen togt over de Beresina gelijk staan. Thans
troosten ons de toeveruorden vrijheid en vader-
land nog; misschien zullen deze woorden over
eene maand met die van rust en brood gelijkkluidend
zijn."

Het zal er voor ons nu maar op aankomen om
die bijna egyptische plagen binnen de grenzen van
het land harer geboorte te houden. Daartoe is het
noodig onze landmagt zoo veel mogelijk te concen-
treren. Het is zeker uit overtuiging van deze ge-
biedende noodzakelijkheid, dat onze troepen Den-
dermonde, Mechelen en Lier ontruimd hebben.
Het heeft mijn hart echter goed gedaan, dat de
Hertog van SAKSEN-WEIMAR, bij laatstgemeld plaats-
je, den muitelingen nog eens een gevecht heeft
gegeven heeft.

Maar nu Antwerpen? Zal deze plaats door ons
te behouden zijn? Niet denklijk. Reeds den
17den heeft aldaar een oploop bij de Mechelsche
poort plaats gehad, en zijn daarbij door de wacht
aan die poort twee lieden uit den hoop gekwetst
geworden. De glating neemt steeds toe; de

spanning is groot; en de Generaal CHASSÉ heeft de vesting in staat van beleg gesteld. Men verbreidt hier ontrustende tijdingen. Ik loop eens uit om, zoo mogelijk, er iets bepaalds van te vernemen, en sluit dus dezen met de verzekering mijner vriendschappelijke genegenheid.

Uw loyale Dienaar **FRANS VAN LEEUWENHORST.**

P. S. In mijnen eerstvolgende een lettertje antwoord op uwen belangrijken brief van gisteren.

SIRE!

„De Staten-Generaal der aan den Koning en Grondwet getrouw gebleven Nederlanden brengen, bij het openen dezer gewone zitting, aan Uwe Majesteit hunne eerbiedige hulde toe, met de opregte gevoelens van vernuchtheid en vaderlandsliefde, die hen steeds bezielde, maar tevens met die van de diepste smart en verontwaardiging, over den gewapenden afval van het wettig gezag in de Zuidelijke gewesten des Rijks.

„Ook Wij, Sire! koesterden nog eenige hoop, dat onze jongste buitengewone beraadslagingen, waarbij schier al de vertegenwoordigers des ganschen Nederlandschen volks Uwer Majesteit de betuiging toebagten hunner liefde en trouw, eenen gunstigen invloed tot bevrediging zouden uitgeoefend hebben. Thans betreuren wij het met Uwe Majesteit, dat noch die raadplegingen, noch Uwer Majesteits daarmede instemmende verklaarde gezindheid, om in een grondwettig onderzoek te treden van geopperde be-

waren, noch de pogingen der krijgsmagt van den Staat, tot ondersteuning van den wensch der welgezinden en dämpfung des opstands aangewend, met eenen voorspoedigen nitslag mogten bekroond worden. Wij zien met rouw en droefheid, dat eene misleide en opgeruide menigte eene der welvarendste landstreken van Europa, welke de ruimsche bescherming van burgerlijke, staatkundige en godsdienstige vrijheden onder Uwer Majesteits regering genoot, uit snoodé miltzucht, gepaard met driefte ondankbaarheid, heeft gemaakt tot een afschuwelijk tooneel van regering-loosheid en ellende.

„ Zoo werd de band verscheurd, welke, ten gevolge der Europeische staatkunde, een deel der Nederlanden, vroeger van eigen staatkundig bestaan verstoken, en daardoor welligt minder rijp voor ware vrijheid, op het innigst aan den staat der van ouds vereenigde Nederlandsche gewesten moest verbinden.

„ Eén gevoel leeft nu in het gansche oude Nederland; de wensch om dien band, bestemd ter bevordering van gemeenschappelijken voorpoed, doch die zoo veel onheils berokkende en geweldig werd verbroken, thans ook regelmatig ontbonden te zien.

„ In die beschouwing reeds bevestigd door Uwer Majesteits openingsrede, ontvingen wij met de meeste voldoening Hoogstadeszelfs gewigtige boodschap van den 2osten dezer, welke ons daarin versterkte. Van nu af ons eeniglijk en alleen als Vertegenwoordigers der Noordelijke provincien aanmerkende, zullen ook wij, behoudens de schikkingen tot regeling der afscheiding, onder behoorlijke inachtneming van de regten der schutbezitters van den Staat, en in afwachting van den uitslag der onderhandelingen met de Mogendheden, en van de wijzigingen, die de grond-

wet vorderen mogt, ons verplicht achten, om uitsluitend het oog te vestigen op datgeen, wat in het belang van Oud-Nederland behoort te worden beraamd en bestendigd.

„ Wij nemen dan, als Staten-Generaal van dat Nederland, hetwelk door het vertreden der grondwet, elders, niet van de waarborgen, die zij verleent, mag verstoken zijn, het door Uwe Majesteit ons medegedeelde eerbiedig aan, zoo ten aanzien van de betrekkingen met de buitenlandse Mogendheden als van Hoogstdezelfs bedoelingen voor de toekomst en de voorloopig genomene maatregelen tot voorziening in de behoeften der schatkist, ter wapening, ter betengeling van alle woelingen en ter verzorging van de behoeften der minvermogenen, gedurende den winter.

„ Wij berusten daarbij voor het tegenwoordige in het door de tijdsomstandigheden noodwendig geworden uitsel van de invoering der nieuwe wetgeving.

„ Wij zullen in het belang der Noordelijke gewesten al de wetsbepalingen in ernstige overweging nemen, welke ons, omtrent de geldelijke aangelegenheden, zullen voorgedragen worden, opdat dezelve met de meest mogelijke zorg, nauwkeurigheid, eenvoudigheid en spoed mogen worden geregeld.

„ Wij beamen ten volle den lof, door Uwe Majesteit toegekend, aan dat deel der legermagt, welks dapperheid en onbezweken trouw luisterrijk uitblonk in tegenstelling van den schandelijksten afval.

„ Met bijzonder genoegen ontvangen wij de mededeeling der gelukkige voleindiging van den oorlog op het eiland Java, en van het herstel of behoud der rust, aldaar en in al de overzeefche bezittingen, en wij zien daarin een nieuw bewijs, dat Nederlands zeeleden en krijgsknechten

zich den roem hunner voorvaders aliezins waardig blijven maken.

„Doch Sire! wij mogen ons tot deze verklaringen niet bepalen, maar voelen ons door het gewigt der omstandigheden gedrongen, om, nu de band is losgemaakt, welke ons niet zelden verplichtte onze wenschen slechts ten halve te uiten, dezelve thans, in het belang alleen van het oud-Vereenigd Nederland aan U. M. met vrijmoedigheid en vertrouwen te openbaren. Wij moeten daarbij voornamelijk aandringen op de zorg ter verdediging van het grondgebied van den Staat, door de onverwijfde vorming eener legermacht, op welke in alle omstandigheden kan gerekend worden. Van Uwer Majesteits wijsheid en voorzigtigheid mogen wij dit verwachten, daar reeds de openbare blijken bestaan, dat die zorg en die der instelling van een ouvermengd Noord-Nederlandsch Bestuur Hoogstdenzelven bezig houden.

„Van gelijke beginselen uitgaande, vertrouwen wij, dat, tot zoo lange de Zuidelijke gewesten zullen zijn terug gekeerd tot eenen staat van orde, die alleen eene wettelijke afscheiding en het doen gelden onzer regten mogelijk kan maken, Uwe Majesteit wederkeurig zal opgeheven achten al die verbindtenissen en verplichtingen, die als een gevolg der vereeniging, ten behoeve dier gewesten, bestonden, zoo ten aanzien der vaart op de kolonien, als van andere aangelegenheden.

„Met hetzelfde vertrouwen mogen wij de voordragt te gemoet zien van al wat strekken kan ter opheffing van zoodanige belemmeringen, als onzen handel en nijverheid, in het algemeen belang des geheelen Rijks, gedrukt hebben, en welke niet langer als opofferingen van onze zijde kunnen worden gevorderd.

„ Verlangend zien wij ook die voordragten te gemoet, die strekken moeten tot opbeuring van het vertrouwen op onze geldelijke aangelegenheden.

„ Op die wijs, Sire! zullen wij voor de rampen en verliezen, ons zoo onverdiend door den opstand aangebragt, eene aanvankelijke vergoeding vinden, en de Ond-Nederlandsche Natie zal volgaarne, uit al hare krachten, medewerken, niet alleen ter verdediging van den dierbaren geboortegroed, waartoe zij zoo volvaardig en met de bewonderenswaardigste geestdrift toefnelt, maar ook tot stijving van 's Lands schatkist, door al die middelen, welke het eervol behoud der goede trouw en de herstelling en instandhoudingen van het openbaar crediet vereischen.

„ De gerustheid des gewetens is het loon der deugd; dat loon mag Uwe Majesteit ten deel vallen. Met Hoogstdenzelven zullen wij vol vertrouwen de uitkomst verbeiden. En terwijl wij van de staatkunde van Hoogstdeszelfs Bondgenooten, die het Koningrijk der Nederlanden vestigden en waarborgden, verwachten, dat zij de voortduring niet langer zullen gedoogen van den tegenwoordigen rampzaligen en gevaarlijken toestand der Zuidelijke gewesten, zullen wij, met de Natie, die wij vertegenwoordigen, gedachtig aan voorouderlijke deugd en roem, bij de inspanning aller krachten, het oog gerigt houden op die Voorzienigheid, wier beschermende hoede dit land, hoe klein en hoe geteisterd, vaak heeft bewaard en gered.”

NEGEN EN TWINTIGSTE BRIEF.

*De Heer FRANS VAN LEEUWENHORST, aan den
Heer FERDINAND MEERMANS, te Amsterdam.*

's Gravenhage, 30 October 1849.

Gij zult zeker, mijn waarde Vriend! sedert mijnen
laastem brief, reeds deze en gene bijzonderheid
vernomen hebben omtrent hetgeen dezer dagen te
Antwerpen voorgevallen is. Ik heb mij eenige
moeite gegeven om deswegens nauwkeurig onder-
rigt te worden; maar de staat van verwarring, die
daar ter plaatse moet geheerscht hebben; het ut-
blijven van de officiële rapporten, en het daaruit
verklaarbaar stilzwijgen van het Gouvernement, ma-
ken het bezwaarlijk om voor de echtheid der loo-
pende geruchten in te staan. Zie hier kortelijk
wat er mij van ter kennisse gekomen is.

De stedelijke regering van Antwerpen heeft den
24sten dezer aan de burgerij kennis gegeven, dat

de Generaal CHASSÉ de stad in staat van beleg gesteld, en dienvolgens gelast had, dat de inwoners zich niet naar de wallen zouden begeven, hen tevens waarschuwend voor de onaangenaamheden, aan welke zij, bij overtreding van dit bevel, zich zouden blootstellen. Den 26sten moet er te Antwerpen een oproer onder het gemeen zijn uitgebroken, en, door verraad van binnen, de poort van Burgerhout voor de muitelingen geopend zijn. Men wil dat in de stad hevig gevochten is; en, vermits de bataljons van de 9de en een van de 5de afdeeling nog op de wallen tuschen het muitend graauw en de insurgenten versprooid waren, moet men van het kasteel onderhandeld hebben, ten einde deze troepen naar hetzelfde terug te doen trekken. Dit zou gelukt zijn, doch niet zonder eenig beduidend verlies, uit hoofde van nieuwe aanslagen van het gemeen, welke echter met kracht afgeweerd zijn. Den 27sten moet er hevig geschoten zijn, en heeft men een zwaren brand in Antwerpen gezien. Vluchtelingen, te Breda aangekomen, verzekeren, dat niet alleen met grof geschut uit de citadel, maar ook van de schepen op de stad is geyuurd, en dat op een aantal plaatsen brand is ontstaan.

Men moet, na de afslanking der Belgische soldaten, hunne wapenen in een vaarttuig geladen hebben, hetwelk den 26sten door het gepeupel aangevallen en, na het ontwapenen der wacht, bemeeesterd moet zijn. Er zou weder op de verraderlijkste wijze sterk geschoten zijn uit de huizen, waarin het gemeen zich genesteld had. Men begroot het getal der binnen gestroomde horden op 5 à 6000 man, zoo Brusselaren en vrijcorpsen van daar, als lieden van de bende van NIELLON (*). Het is nauwelijks te gelooven, maar de bevelhebbers der opstandelingen zouden de vermetelheid gehad hebben om de citadel op te eischen; doch het antwoord zou hun in bommen en gloeiende kogels door den grijzen Bevelhebber toegezonden zijn, die een verschrikkelijk bloedbad en eene ontzettende verwoesting, ook in het entrepôt (†), moeten aangerigt

(*) Deze commandant moet directeur van een troep kindercommedianen te Brussel geweest zijn.

(†) In een bijzonderen brief uit Antwerpen, door een der geaccrediteerdste Duitse bladen medegedeeld, vindt men de volgende opgave van de bij het in de asch leggen van het entrepôt verbrande waren: 15,000 kisten suiker; 50,000 balen koffij; 100 kisten en 50 ceronen indigo; 1000 kisten specerijen; 300 ceronen tamarinde; 60 balen katoen; 100,000 kilogr. fernambuckhout; 600,000 kilogr. campêche- en ander hout; 3,000,000 ponden zwavel; 2500 vaten potasch; 1000 kisten thee en 1000 vaten tabak. Verder zijn ver-

hebben. Dit schijnt intusschen buiten allen twijfel, dat, ofschoon de stad door verraad in 's vijands handen gevallen of liever geleverd is, de citadel in onze magt is gebleven, en ook wel blijven zal.

De Held van dit kasteel, zoo eerbiedwaardig door zijnen ouderdom, als door den krijgsroem, in ontelbare veldslagen verworven, moet zich in deze bloedige dagen weder luisterrijk onderscheiden hebben. Het is bekend, dat de oude Spartanen geen liefhebbers van langdradige *demonstraties* waren; maar zich tot eene gewoonte gemaakt hadden, zich spreuk- en kernachtig, kort en bondig, uit te drukken, vooral in zaken van aangelegenheid; maar hoe zinnrijk, hoe ineen gedrongen hunne uitdrukkingen ook mogen geweest zijn, er werden toch woorden toe vereischt. Hoe veel ingenieur, hoe veel meer dan Spartaansch-kort en bondig is het dan niet, om, zonder een woord te spreken, eene *demonstratie* te doen, die zoo zinnrijk, zoo krachtdadig en afdoende was, dat zij het

brand voor 100,000 guldens aan hoorn; voor 200,000 guldens aan piment; voor 300,000 guldens aan huiden; voor 3 miljoenen manufacturen; in alles bedragende tusschen de 15 en 20 miljoenen. Nog veertien dagen na den brand rookten de puinen.

onfeuldig geplengde bloed onzer laaghartig vermoorde Landgenooten gewroken heeft; — de Eere daarvan komt toe aan den manhaftigen grjsaard CHASSÉ. De onverlaten, aan het hoofd der muiters staande, hebben uit dat verschrikkelijk antwoord vernemen, wat het zegt om door onbeschofte eischen een man van trouw en eer te hopen, die daar aan het hoofd staat van Hollanders, in wier aderen nog onverbasterd het bloed spreekt van voorouderen, die, als het de vrijheid van hunnen grond en van hun geweten gold, als leeuwen vochten en onoverwinnelijk waren.

Misschien zal ik dezen nog een daagje ophouden, of ik nog iets officieels omtrent deze merkwaardige gebeurtenis vernemen mogt.

Intusschen nog een paar woorden over uw pleidooi voor den *Prins van Oranje*!

Offchoon ik nu en dan door mijn enthousiasme voor de goede zaak, en door de prikkelbaarheid mijner zenuwen verlost word tot hartstogtelijke uitvallen tegen personen en gebeurtenissen, die mij van kwade beduidenis schijnen, heb ik nogtans, ten opzichte van dit teeder punt, mij gewacht een bepaald begrip te vormen, maar metdadel vurig verlangd om dienaangaande ingelicht te worden;

intusschen met de meeste behoedzaamheid den vinger op den mond leggende: Ik moet bekennen, dat gij mij deze, voor ons Land zoo hoogstgewigtige, sangelegenheid uit een oogpunt hebt doen beschouwen, hetwelk mij overtuigd heeft, dat de Prins van Oranje met evenveel moed als schrandtheid behandeld heeft in het waarachtig belang van ons Land, en te gelijker tijd in dat van België. Ik zie nu duidelijk in, dat het voor de beide Landen wenschelijk zou zijn, dat Zijne Hoogheid tot Koning der Belgen uitgeroepen wierd. Bovendien komt het mij voor, dat alsdan het grondgebied der Nederlanden, in zijne verhouding tot het Europeesch statenstelsel, dezelfde plaats in effecte zou blijven behouden, die het vóór het uitbarsten van den opstand had, en dat er dus geen herwegen en herijken van den kant der hooge waag- en ijkmeesters te pas komen zou (*).

(*) De schrandere Staatsman GYSBERT KAREL GRAYS VAN HOGENDORP heeft eene brochure uitgegeven, onder den titel van: *De Prins van Oranje*; 29 October 1830. Daarin wordt dit onderwerp nagenoeg uit hetzelfde oogpunt beschouwd. Onder de evengemelde dagteekening is nog verschenen een stukje, getiteld: *Het krediet*, en den 18den derzelfde maand een ander over *de Schutterijen*, welke men verzekert, dat mede uit de pen geyloeid zijn van den Graaf VAN HOGENDORP, die Oud-Nederland zoo gewigtige diensten bewezen heeft ten tijde van de afichudding van het Fransche juk

Maar, *à propos!* van die hooge waag- en ijkmesters gesproken, komt het u niet voor, dat zij onzen Koning alles behalve vriend-broederlijk behandelen? Zij hadden, duikt mij, in den beginne, maar een paar vingers (Pruisische, bij voorbeeld) behoeven uit te steken, om de geheele factie den kop in te nippen. De bloedbetrekkingen van ons souverain Huis tot de dynasties van Rusland en Pruisen, moesten toch *à priori* doen vermoeden, dat men onzen Koning niet aan zijn lot zou overlaten, in de hagchelijke oogenblikken, die hij zelfs voor de personele veiligheid van zich zelyen en de zijnen, beleefd heeft. Doch zegt men, in het dagelijksch leven, wel eens, dat het moeilijk is in eens anders boeken te lezen, en zegt men dit voornamelijk om ons te herinneren, dat wij zeer wijs doen van ons niet te bezondigen in dikwijls gewaagde oordeelvellingen en vonnissen; op de boeken van de Potentaten is deze voorzigtig-

De Koning van Pruisen heeft in het jaar 1813, en thans weder, ondanks zijnen gevorderden ouderdom en pijnlijke kwal, zijnen ijver paart aan de pogingen van alle welgezinden, om ons Vaderland te behouden. Zijne Hooggeboren is een der eersten geweest, die, edelmoediglijk, de helft van zijn Rijkspenioen van f 10,000, tot stijving van 's Lands kas, heeft afgeslaan.

heidsles buiten twijfel *à plus forte raison* van toepassing. De rekeningen, die daarin voorkomen, zijn zoo verbaasd gecompliceerd, dat de boekhouders zelve er bijwijle niet regt wijs uit kunnen worden; en dit geeft wel eens aanleiding, dat zij zich in verlegenheid bevinden om hunne meesters eene voldoende inlichting omtrent den staat hunner zaken te geven, alvorens zij door tenboden informaties enz. hebben doen halen uit alle windstreken, over hooge bergen en wijde zeeën dikwijls heen, bij andere staatskantoren, met welke zij openstaande rekeningen hebben. Genomen nu eens, dat zoo'n Potentaat met hart en ziel eene nieuwe operatie gemeenschappelijk met een anderen Souverein zou willen doen, dan kan er maar niets van komen zoolang de uitgevlogen boden nog met geene narigten terug gekomen zijn, die de verzekerdheid meebrengen, dat er geen mismaken in eenig keizerlijk of koninklijk contraboek voorhanden of te duchten zijn. En hoe zou het ons, oningewijden, dan in het hoofd kunnen komen, om te willen lezen in die vorstelijke boeken, welke de Potentaten zelve niet zonder, dikwijls op verren afstand geplaatste, brand- en reflexiespiegels en andere politisch-optische hulpglazen kunnen begrijpen?

Ik zie er dus niets veiligers voor ons op, dan maar eerbiedig te zwijgen, en het beste te denken van hetgeen wij in dezen niet vatten kunnen. Men verzekert, dat eerlang Ambassadeurs van de groote Mogendheden te Londen bijeen zullen komen, om over de Belgische aangelegenheid te handelen. . . . Intusschen zou het verlaten Holland maar vertrouwen wij op God en onzen moed! Hollands Eeuw is ontwaakt!!

1 November 1830.

Nu kan ik u vollediger inlichten omtrent het voorgevallene te Antwerpen. De Heer VAN DER WYCK, welke den 30sten October uit de stad van Antwerpen alhier is aangekomen, heeft dadelijk dienaangaande verslag gedaan aan Z. K. H. Prins FREDERIK. Een affchrift van dit rapport gaat hiernaevens.

Met gevoelens van achting en vriendschap, bestendig

T. T.

FRANS VAN LEEUWENHORST.

*RAPPORT aan Zijne Koninklijke Hoogheid,
Prins FREDERIK der Nederlanden, Admi-
raal en Kolonel-Generaal der zee- en land-
magt, wegens het voorgevallene te Antwer-
pen, sedert den 24sten October 1830.*

„ Nadat onze troepen de stelling achter de Nethe en de Rupel hadden verlaten en zich voor de dorpen Berchem, Burgerhout, Kiel en Merxem hadden gelegerd, gaf de Luitenant-Generaal Baron CHASSÉ, den 23sten October, order, om de inundatiën, ten noorden en zuiden van de vesting Antwerpen, en voor de positie van het Vlaamsche Hoofd, alsmede die voor de forten Lillo en Liefkenshoek te bewerkstelligen, en voorts, om de gebouwen en andere voorwerpen, die tot dekking van den vijand, in de nabijheid van Antwerpen konden dienen, te doen wegruimen.

„ Deze maatregelen, hoe gebiedend noodzakelijk ook, baarden onder de inwoners een algemeen misnoegen; vooral het in brand steken van eenige huizen.

„ Des avonds van den 24sten, toen in den loop van dien dag, de voorschreven order was ten uitvoer gebragt, kwamen de heeren burgemeester en schepenen der stad Antwerpen, bij den Generaal CHASSÉ op het Kasteel; gaven van de verbittering der inwoners over de genomen maatregelen kennis, en deelden hunne vrees mede, dat, wanneer men voortging, om de huizen buiten de vesting af te branden, alsdan gewis het volk tot oproer zoude overslaan. De Luitenant-Generaal dit inziende, gelastte genoemden burgemeester om zorg te dragen, dat de huizen, gelegen binnen den afstand van 150 ellen van het

glacis des Kasteels, dadelijk werden afgebroken, welke last door dezen werd aangenomen.

„ Gedurende den 25sten bleef het in de stad niet alleen rustig, maar men ontdekte zelfs geen spoor dat er oproer te vreezen was, ook niet toen de troepen, hunne stellingen buiten de stad verlatende, binnen dezelve trokken.

„ Des nachts tusschen den 25sten en 26sten bleef de rust mede ongestoord, doch in den ochtend van dien dag, omstreeks acht ure, plunderde het gemeen een schip, waarin een aantal wapenen, van het regiment lanciers n°. 10 werden geladen, hetgeen echter voor een gedeelte werd gestuit, doordien de Kolonel ter zee LEWE VAN ADUARD, eene gewapende barkas op die plaats zond, en het schip op stroom liet leggen.

„ Omstreeks half elf ure had er een oploop van het gemeen in de Kerkstraat bij den St. Andriesplaats, waar op een detachement van honderd man werd gedirigeerd, ten einde deze zamenscholing uiteen te drijven; zij vonden echter tegenstand, zoo dat deze magt genoodzaakt werd, om geweld te gebruiken, waardoor dan ook op dat oogenblik de rust oogenfschijnlijk hersteld werd. Weinige oogenblikken daarna, begaf zich een tweede detachement naar het kwartier van St. Andries, welk detachement al spoedig met de opstandelingen in het gevecht geraakte, en uit de huizen werd beschoten. Van dat oogenblik af aan, werden al de poortwachten en de troepen binnen de stad staande, door de burgers, die zich in de nabij gelegen huizen hadden begeven, beschoten of door de, zich in de straten bevindende, aangevallen, hetwelk zonder ophouden den geheelen dag en een gedeelte van den nacht aanhield. De Luitenant-Generaal CHASSÉ had in den loop van den namiddag eenige weinige schoten op de huizen

van het kwartier van St. Andries, waaruit de soldaten door de burgers werden beschoten, alsmede op eenen toegang tot het Kasteel, alwaar eene ontmoeting met de muiters plaats had, laten doen, doch alleen om vrees in te boezemen; waarvan dan ook het gevolg was, dat op den 27sten daaraanvolgende, om zeven ure, eene commissie van notabelen bij Z. E. werd aangemeld, aan het hoofd hebbende den heer osy, president van de bank, die den Generaal voorstelde, om alle vijandelijkheden te doen staken, ten einde niet alleen het storten van bloed voor te komen, maar ook de welgezinden voor eenen geheelen ondergang te beveiligen, zeggende, dat zij vergezeld werden door eenen inwoner der stad, die op zich had genomen, eenen brief, die aan hem, door een gedelegeerde van het provisioneel gouvernement van België, overhandigd was, aan Z. E. ter hand te stellen. Deze brief, waarvan afschrift hierbij wordt overgelegd, behelsde het voorstel, om de troepen, die zich in de stad bevonden, binnen het Kasteel te doen rukken, en de stad door hunne troepen te laten bezetten, doch van dat oogenblik al de vijandelijkheden te doen ophouden, nemende hij gedelegeerde aan, om dadelijk eene deputatie aan Z. M. te zenden, ten einde over de ontruiming der vesting door de koninklijke troepen te handelen. Onze troepen, volgens de ingekomen rapporten, zeer sterk op alle punten gedrongen zijnde en zich niet langer in de aangenomen posities aan de poorten kunnende staande houden, vond de Luitenant-Generaal CHASSÉ dit voorstel aannemelijk, daar hij zich op dat oogenblik toch zoude genoodzaakt gezien hebben, om de troepen te moeten doen terug trekken, hetwelk, door het vuur uit de huizen, niet dan met veel verlies zoude hebben kunnen geschieden. Intusschen nam de Generaal,

alvorens daaromtrent door Z. E. eene beslissing werd genomen, het gevoel van al de chefs der korpsen in, die zich met het voorstel van meergenoemden gedelegeerde vereenigden, waarop de Generaal last gaf, om op alle punten de vijandelijkheden te doen staken, en dat de troepen zich naar het stapel- en constructie-magazijn zouden begeven; daarna werden de sleutels der poorten door een vertrouwd persoon aan den gedeputeerde van het provisioneel gouvernement op het stadhuis gezonden, dewelke ook werkelijk door hem ontvangen zijn, blijkens afschrift van het reçu, hetwelk almede hiernaevens wordt aangetroffen.

„Zoodra deze wapensstilstand bekend werd, hield het vuur aan alle punten op, en de troepen begaven zich naar het gemeld magazijn; doch van tijd tot tijd werd er nog uit de huizen op de bezetting van het kasteel geschoten, waarschijnlijk door diegenen, die geen kennis van de getroffene overeenkomst hadden; en, om zulks te doen ophouden, vond de Luitenant-generaal Baron CHASSÉ raadzaam eene witte vlag op een der bastions van het kasteel te doen stellen. Deze maatregel gaf aanleiding dat zekere KESSELS, zich noemende kommandant van de artillerie, vergezeld van eenen luitenant-kolonel, NIELLON genaamd, zich als parlementairen bij den Generaal aanmeldden, en, binnen gelaten zijnde, verlangden te weten, waarom men het witte vasndel had opgestoken; de Generaal antwoordde, hetgeen dienaangaande hierboven is vermeld, almede om door een ieder de gesloten kapitulatie te doen eerbiedigen. KESSELS hield zich met dit antwoord niet tevreden, zeide dat de civiele magt onbevoegd was, om eene militaire overeenkomst te treffen; verklaarde uit naam van den kommandant der troepen, door wien

hij zoide afgezonden te zijn, de gesloten kapitulatie voor onwettig en zonder eenige verbindende kracht; hij nam echter het voorstel van den Luitenant-generaal CHASSÉ aan, om zich deszake bij den dikwijls genoemden gedelegeerde van het provisioneel Belgisch gouvernement te vervoegen, en daarvan den uitslag in persoon te zullen mededeelen.

„ Niet voor één uur werden parlementairen aangekondigd, die, zonder te verlangen om binnen gelaten te worden, aan den kommandant der wacht twee eensluitende eischen om te kapituleren gaven, waarvan een hiermede wordt overgelegd, en die beide ter overhandiging aan den Luitenant-generaal CHASSÉ waren bestemd. Door dit stuk was dan, hoezeer er door de vroegere overeenkomst een wapenstilstand voor eenen onbepaalden tijd was gesloten, deze wapenstilstand slechts tot vier ure in den namiddag bepaald, op welk tijdstip geantwoord moest worden, of de voorgestelde voorwaarden al dan niet werden aangenomen.

„ Ten half twee ure begonnen de munitingen wederom op onze troepen, zich binnen de enceinte van het stapel- en constructiemagazijn bevindende, met geweer te vuren, hetgeen meer en meer toenam, zoodat de Kolonel SPRENGER, die aldaar het bevel voerde, een en andermaal liet vragen, of hij order kon geven om ook te vuren, hetwelk echter door den Generaal werd geweigerd, aangezien Z. Excell. de gesloten kapitulatie in den volsten zin wilde naleven, gevende tevens last om eene witte vlag uit te steken: dit maakte echter geen indruk op de oproerlingen, en hun vuur werd van tijd tot tijd levendiger onderhouden, tot dat zij eindelijk een veldstuk voor den hoofdingang van de enceinte van gedacht magazijn

plaatsten, en daarmede de deuren openfchoten, waardoor veel verwarring onder onze troepen te weeg werd gebragt, en hetwelk tot gevolg had, dat deze zich in de grootfte verwarring op de ijzeren poort terug trokken.

„ De Luitenant-generaal Baron CHASSÉ, verontwaardigd over de schending van den gefloten wapenftilftand, gaf altoos, omftreeks half vier ure, last, om het St. Andries kwartier, waar de inktelingen zich in groot aantal bevonden, niet alleen met geweer te befchieten, maar ook te bombarderen en brandkogels daarin te werpen, hetgeen tot half acht ure heeft aangehouden, terwijl de oorlogsvaartuigen, van hunne zijde, ittgelyks de ftad aan de zijde der rivier befchoten.

„ Even na het ophouden van het bombardement meldde zich als parlementairen eene commissie van notabelen van Antwerpen aan, aan het hoofd hebbende den heer DUBOIS, majoor der fchutterij, dewelke, binnen gelaten zijnde, aan den Luitenant-generaal CHASSÉ een tafereel ophing van de verwoesting, die het bombardement had te weeg gebragt, smeekende om op nieuw eenen wapenftilftand te willen fluiten, ten einde alle verdere onhellen voort te komen, en tevens overhandigende twee brieven, waarvan de eene door ROGIER, lid van het provifioneel bestuur, en ROBIANO DE BORSBEEK, gouverneur van de provincie Antwerpen, en de andere door STEVENOTTE, kommandant in laastgenoemde ftad, onderteeënd, beide te kennen gevende, dat men het voornemen had, om den volgenden dag de afgebroken onderhandelingen wederom op te vatten, ftekkende dus voor, om aan het verzoek der commissie te willen voldoen.

„ De Luitenant-generaal CHASSÉ, bewogen met het lot der inwoners, heeft in het voorftel der notabelen toege-

stemd, en te gelijker tijd aan hen een' brief voor ROGIER en ROBIANO DE BORSBEEK ter hand gesteld, waarin Z. E. te kennen gaf, dat hij van zijne zijde geene vijandelijkheden tot den volgenden morgen ten acht ure zou plegen, als wanneer hij verlangde, dat eene commissie van het provisioneel bestuur zich bij Z. Excell. zou vervoe-gen, om eene nadere overeenkomst te sluiten, tevens verklarende, dat hij, wanneer op zijne troepen mogt worden gevuurd, alsdan dadelijk het bombardement zou doen hervatten. De ondergeteekende, ten elf ure des avonds van dien dag, het kasteel hebbende verlaten, is onbewust of er in den volgenden morgen al dan niet eene overeenkomst is getroffen.

„De ondergeteekende vindt het niet ondienstig te doen kennen, dat een gedeelte der schutterij zich bij de opstandelingen heeft gevoegd, en tegen de troepen heeft gevochten.

„Bij het nalezen van dit rapport heb ik opgemerkt, vergeten te hebben, om op zijne plaats te vermelden, dat Z. Excell. de Luitenant-generaal CHASSÉ, de door den gedelegeerde van het provisioneel gouvernement met de militaire kommandanten aan Z. Excell. voorgestelde kapitulatie, niet alleen verworpen, maar met een beleedigd eergevoel heeft beantwoord; en dat op den 27sten des avonds, tuschen zes en zeven ure, eenige wainige manschappen van het algemeen depot der landmagt, de stapelen en constructiemagazijnen, waarin de munitieën zich geworpen hadden, wederom in bezit hebben genomen, en dezelve naderhand in brand gestoken hebben; voorts, dat door de artilleristen al de stukken, welke daarin af ontrent waren, zijn vernageld geworden.”

Vertaling van eenen brief van den afgevaardigde van het voorloopige bestuur aan den Opperbevelhebber der vesting Antwerpen.

Antwerpen, den 27sten October 1830.

GENERAAL!

Gij ziet, dat de drang der omstandigheden het volk genoodzaakt heeft, om zich te verklaren, ten einde daardoor voor het oog der zuidelijke gewesten van België zijne eer te redden. Deze stad, waar gij zoo langen tijd gevestigd zijt geweest, waar men u hoog acht, en welker uitstekende geest door u op prijs heeft kunnen worden gesteld, vraagt u met aandrang, om het bloed, dat van wederzijden stroomt, te sparen. Wees verzekerd, dat u Holland daarvoor even veel verplichting zal hebben als wij. Geef aan de Hollandsche troepen bevel, om in het kasteel terug te trekken; laat de stad door ons bezet worden, en eene bezending zich onmiddellijk naar 's Gravenhage begeven, ten einde van Zijne Majesteit de ontruiming der vesting te verwerven.

In afwachting van het antwoord daarop, stellen wij u eene wapenschoring voor.

De afgevaardigde van het voorloopige bestuur,

(Get.) F. VAN DEN HERREWEGHE.

Ontvangen van DELCOMINET, portier van het kasteel, een lederen zak, waarin tien sleutels.

Antwerpen, 27 October 1830.

(Get.) F. VAN DEN HERREWEGHE.

Uittreksel van het paders voorstel, door de heeren VAN DEN HERREWEGHE en KESSELS, aan den Luitenant-generaal CHASSÉ overgebracht.

..... Het bestendig zegevierende Belgische leger stelt, na door de hulp der dappere ingezetenen te Antwerpen te zijn binnengerukt, de volgende voorwaarden voor:

- 1°. De ontruiming van het kasteel, en van het tuighuis in de Kloosterstraat door de Hollandische krijgsbenden, die het een en ander bezet houden;
- 2°. Al het materieel in het kasteel, het tuighuis en andere plaatsen der stad moet daar blijven, waar het zich thans bevindt. Deze krijgsbehoeften zullen toch slechts eene kleine vergoeding zijn voor al wat reeds is weggevoerd;
- 3°. De oorlogschepen, die zich op de reede voor de stad bevinden, zijn insgelijks, en buiten alle tegenpraak, een nationaal eigendom;
- 4°. De officieren zullen hunne degens behouden, maar de soldaten zullen hunne wapenen op het glacis van het kasteel nederleggen. Ook zullen de Hollandische krijgsbenden niet dan met honderd man te gelijk, en door de hulptoort kunnen uittrekken; of wel, zij zullen zich in naam van het voorloopig bestuur kunnen inschepen, binnen den tijd van twee dagen, te rekenen van den dag af der aanneming van de tegenwoordige bepalingen;
- 5°. De tegenwoordige voorstellen zullen ten vier ure na den middag aangenomen moeten zijn, of als niet gedaan beschouwd worden.

Gedaan in het hoofdkwartier te Antwerpen, den 27sten
October 1830, des middags ten 12 uur.

De Generaal, Opperbevelhebber,

(Get.) MELLINET.

De Luitenant-kolonel,
De afgevaardigde van het
bestuur, (Get.) NIELLON.

(Get.) J. J. VAN DEN HEERWIGHE.

*Antwoord van den Luitenant-generaal,
Baron CHASSÉ, op de aan Z. Excell.
aangeboden voorwaarden ter capitulatie.*

Antwerpen, 27 October 1830.

Mijne Heeren!

Na op voorstel van een afgevaardigde van het voorloopig bestuur, eenen wapenstilstand te hebben aangegaan, tot dat Zijne Majesteit onze Koning zou bepaald hebben, of het leger al dan niet het kasteel zou moeten verlaten, was ik ten uiterste verwonderd eene opeisching te ontvangen, om het kasteel over te geven, en om dienaangaande voor vier ure na den middag een besluit te nemen. Ik had de eerste overeenkomst op het verzoek van afgevaardigden der heidelijke regering van Antwerpen gesloten, alleen om verder bloedvergieten voor te komen, en om aan de ingezetenen der stad, waar ik jaren lang gewoond heb, verschrikkelijke en onberekenbare onheilen te besparen.

Ik moet het daarvoor houden, Mijne Heeren, dat deze

overeenkomst, van wien ik niet nauwgezetheid zou worden in acht genomen; doch ik zie met leedwezen, dat ik mij bedrogen heb, en dat gij het op u hebt kunnen nemen, om dezelve, met verachting van alle krijgs-wetten, te schenden.

Ik stel u, *Mijne Heeren!* verantwoordelijk voor deze trouwelooze en verachtelijke handelwijze, die als zoodanig door geheel Europa zal worden beoordeeld, en waarvan ik aan onzen Doorluchtigen Koning kennis zal geven.

Ik verklaar u ten slotte, *Mijne Heeren!* dat ik de vernederende voorwaarden, die gij mij hebt durven voorstellen, niet aanneem; dat ik de vesting, waarover mij het bevel is toevertrouwd, tot het allernieuwste zal trachten te verdedigen, en dat ik nooit eenige voorwaarde zal aannemen, waardoor mijne eer, die tot nog toe zonder den minsten smet is gebleven, zou bezoedeld worden.

*De Luitenant-generaal, Kommandant
der vesting Antwerpen.*

(Get.) van Buren-chassé!
*Aan Mijne Heeren den Af-
gevaardigde en de mili-
taire Kommandanten van
het voorloopig Bestuur van
Belgie, te Antwerpen.*

Als een vervolg op de hiervoren medegedeelde berigten kunnen wij nog melden, dat op den 28sten October, door F. CHAZAL, zich noemende gedelegeerde van het provisorieel Belgisch gouvernement, nader aan den Heer Luitenant-generaal CHASSÉ het voorstel is gedaan:

Om de Citadel binnen drie dagen te ontruimen, en

2°. Om zich met de troepen onder zijne bevelen, met wapenen en bagaadje, te retireren.

Biedende voornoemde CHAZAL daarbij, namens het provisioneel gouvernement, aan, alle noodige transportmiddelen aan den Generaal voor zich en voor de troepen onder zijne orders te bezorgen, met bepaling, dat, tot aan de uitvoering der hier boven opgegeven voorwaarden, alle vijandelijkheden van wederzijden gestaakt zullen worden.

De Heer Luitenant-generaal CHASSÉ heeft daarop dadelijk ten antwoord gegeven :

- 1°. Dat hij de citadel onder zijne bevelen niet overgaf dan op last van den Koning; en
- 2°. Dat hij, tot het wezigen van de stad, in eenen wapenstilstand bewilligde, op de volgende voorwaarden :
 - a. Dat men met het maken van alle werken tot verdediging zou ophouden;
 - b. Dat geen gewapend man zich op de esplanade of in den omtrek der citadel vertoonde;
 - c. Dat men geene hoegenaamde vijandelijkheid tegen Zijner Majesteits escader op de Schelde plege; en
 - d. Dat men het magazijn van levensmiddelen, den 27sten te Tivoli, niettegenstaande den getroffen wapenstilstand, geplunderd, termy geve, daar die wapenstilstand den Luitenant-generaal CHASSÉ belet heeft een' uitval tegen de plundersaars te bevelen.

DER TIGSTE BRIEF.

De Heer DIRK VAN LEEUWENHORST, *aan den*
Heer FRANS VAN LEEUWENHORST,
te 's-Gravenhage.

Uilenhout, bij Breda, 1 November 1830.

Waarde Onders!

God dank! dat ik eenige weinige oogenblikken rust mag genieten, en dus eindelijk aan mijnen vurigen wensch kan voldoen, om u eenig narigt te geven van mijn wedervaren sedert mijnen laatsten uit Turnhout. Het denkbeeld, dat de onzekerheid omtrent mijn lot u doodelijke ongerustheid moet gebaard hebben, heeft mij meer gefokerd, dan het gevaar, aan hetwelk ik mij te Antwerpen heb blootgesteld gezien. Nooit zal ik het schouwspel vergeten, van hetwelk ik in die zwaar getuchtigde stad getuige ben geweest.

In Turnhout zelf waren wij omringd door vijanden, niet alleen onder de bevolking, maar ook onder onze Belgische krijgsmakkers, van welke er

fehler dagelijks, in volle wapenrusting, tot de opstandelingen overliepen, zonder dat men onzerzijds zich veel aan de desertie dier trouwloozen liet gelegen liggen. Heden acht dagen geleden, den vijftien October, kregen wij op het onverwachts bevel om naar Antwerpen te marcheren. Opperuijd en verheugd, wenschten wij elkanderen geluk, dat wij nu op het punt waren om den vijand onder de oogen te zien, daar wij gedurende eenige dagen eene hevige canonnade van dien kant gehoord hadden. Na eenen geforceerden en hoogstvermoeijenden marsch van twaalf uren, kwamen wij, uitgeput van krachten, te Antwerpen aan. Hier moesten wij het Arsenaal betrekken, met streng bevel hetzelfde niet te verlaten, en met bijvoeging dat wij, bij het overtreden van dit bevel, gevaar liepen van vermoord te worden. Wij lagen ons alstoen neder, en, ofschoon wij op de bloote planken lagen, kan ik u echter verzekeren dat ik zeer goed en gerust sliep. Eenige lancers hadden het gewaagd uit te gaan, en waren dadelijk ontwapend geworden.

Den volgenden morgen verzamelden wij ons, en trokken met al de troepen, die zich te Antwerpen bevonden, met uitzondering echter van de bezet-

ting der citadel, naar de glacie, of uitersten ringmuur der vesting. Hier zag ik voor het eerst een leger bijeen, bestaande uit omstreeks 9 à 10,000 man, gereed om uit te trekken. Ik kan u geen beschrijving geven van deze indrukmakende vertooning. Eindelijk begon de kolom, uit infanterie, kavalerie en artillerie zamengesteld, zich te bewegen, en daaronder jagercorps den trein sloot, zagen wij denzelfden ons voorbij trekken, tot dat ook de benut aan ons kwam om te volgen, en nu marcheerden wij, onder eener doodsche filte der burgers, weg.

Ongeveer konden wij een half uur buiten de poort zijn, of daar hoorden wij in de stad plotseling een rollend vuur, hetwelk, zoo als wij sedert vernamen, van de 7de, 9de en een gedeelte der 2de afdeeling kwam, welke gereed stonden om naar Zwolle ingescheept te worden, en, na ons vertrek, door het volk verwoed waren aangevallen. . . . Die ongelukkigen! zij sneuvelden, als slagtoffers eener wreedaardige factie. Hun bloed is echter niet ongewroken gebleven. Hevig werd er uit de citadel en van de voor de stad liggende oorlogsvaartuigen geschoten, zoo dat wij spoedig de vlammen uit de stad der moordenaren zagen opgaan.

Het entrepôt, gelijk mede het arsenaal, waarin wij den vorigen nacht hadden doorgebracht, zijn een prooi der vlammen geworden.

Te Westwezel hielden wij halte, en aldaar werden de schapen van de bokken, de Hollanders van de Belgen gescheiden. Vervolgens werden wij gecantonneerd, en, na alhier twee dagen doorgebracht te hebben, kregen wij order om naar deze plaats te marcheren, die, zoo als u bekend is, in de nabijheid van Breda gelegen is.

Nu moet ik afbreken, daar ik de wacht ga betrekken. Mijn vriend en trouwe krijgsmakker Egbert, wiens opgeruimdheid ons dikwijls vervrolijkt, is bezig aan mijne lieve zuster, aan welke mijn groet verzoekt, te schrijven. Hij heeft zich belast met haar verflag te doen van eenen door ons gedanen togt naar Hoogstraten.

Ik omhels u in gedachten, en teeken mij, met eerbied,

Uw liefhebbende zoon,

DHRK.

EEN EN DERTIGSTE BRIEF.

De Heer EGBERT MEERMANS, *aan Mevrouw*

HENRIETTE VAN LEEUWENHORST,

te 's Gravenhage.

Ulyenhout, 1 November 1830.

Schatje!

Die reist, ziet wat; maar, die als jager reist, leert wat. Ik doe wat kundigheden op, dat verzeker ik u. Sedert ik u den afscheidskus gaf, heb ik in het zweet mijns aanschijns les ontvangen in allerlei kunsten en wetenschappen, als: in het doórloupen van mijne voeten, in het lamexerceren van mijne armen, in het hongernelijden, in het doodschieten en in het aardappelschillen. Hadt gij u wel kunnen voorstellen, jonge dame! dat er in de dienst zoo veel, en zoo velerlei te leeren viel? Denk niet, dat ik jok; neen, kind! ik zou de lijst mijner opgedane kundigheden met nog eene menigte andere martiale- en keukenartikelen kunnen aanvullen; maar ik meen genoeg gezegd te hebben, om

u te overtuigen, dat ik thans een vrij goede scherpschutter en een halve (offchoon vrij onhandige) keukenklouwer geworden ben. Een bewijs dat het eerste geen ijdele snorkerij is, zou ik gaarne *vis à vis* van den vijand afleggen; en, indien ik, in uw bijzijn, met een sloof voor, ten opzichte van het tweede punt, een examen moest ondergaan, zoudt gij wel lagchen; maar toch mijne waarheidlievende zedigheid toejuichen, en volmondig moeten bekenen, dat ik voor de bemoeijingen van een Jan Potlepel niet in de wieg gelegd ben.

Uit den bijgevoegden brief van mijnen Pylades zult gij zien, hoe wij in de hoop, om met den vijand slaags te raken, zijn teleurgesteld geworden, en wat ons wedervaren is tot dat wij hier aangekomen zijn. Ik zal nu een appendix op dit bulletin geven, en u kortelijk melden wat er sedert bij ons voorgevallen is.

Eergisteren (30 October) werden er in den achtermiddag vrijwilligers gevraagd om een uitstapje te doen naar Hoogstraten, alwaar men had kunnen goedvinden de Brabandsche vlag uit te steken. Met Dirk en eene menigte anderen, sprong ik dadelijk voor den dag; wij maakten ons marschvaardig, en begaven ons met alle stilte op weg. Hoogstraten

tot op één paar uren afstande genaderd, trokken wij in een kapucijner klooster. Hier vertoefden wij tot des morgens drie ure. Toen kregen wij een militair ontbijtje van brood en jenever, en gingen, omtrent 180 man sterk, voorwaarts. Ik behoorde tot het twintigtal, dat de voorhoede uitmaakte. Onze eervolle, maar nog al hagchelijke taak bestond daarin, dat wij de stelling van den vijand moesten bespieden. Met het geladen geweer in de hand, kropen wij door hagen en heggen en sprongen wij de slooten over. Wij keken en loerden regts, lings, voor- en achterwaards, maar onze lafhartige vijanden, die, in weerwil onzer voorzorgen, kondschap van onzen aantogt hadden gekregen, waren verdwenen. In Hoogstraten gekomen, werd de Burgemeester gesommeerd om de driekleurige vlag in te halen, doch daar zijn Edelachtbare daartoe minder geneigdheid aan den dag scheen te leggen, hebben wij zelven zulks gedaan. Toen kregen wij verlof om bij de ingezetenen eenige verversching te gebruiken. Dit kwam ons gansch niet verwerpelijk voor. Het toeval voerde mij, met nog drie vrijwilligers, de woning van den pastoor binnen. Zijn Eerwaarde zou kunnen getuigen, dat wij in het geheel niet bloohartig of ver-

legen waren, maar door eene gepaste vrijmoedigheid en den stevendigsten eetlust hebben weten te beantwoorden aan de eer, die ons ten deel gevallen was van bij hem te dineren. Nog zaten wij wel en vrolijk bij den haard te kouten, toen de trompet zich liet hooren. Ijlings vlogen wij op, haastten ons naar de verzamelplaats en trokken weêr af. Onderweg zijn er een paar malle kippen in onze bajonetten gevlogen, die wij van avond meenen te confumeren.

Wat zegt gij nu van zoo'n leventje? . . . Maar neen, lekkertje! zeg er liever niets van, denk er zelfs niet veel over, doch wees verzekerd van deze drie dingen: primo, dat ik vurig verlang om eens met de blaauwkielen te kloppen; secundo, dat zij geen knijfje aan mij hebben zullen, en tenslo, dat ik, *en fier paladin*, voor mijn Land en mijn Liefje uitgetrokken, mij de achting en verkleefdheid van beiden zal weten waardig te maken.

Na mijnen eerbiedigen groët aan uwe waardige ouders verzocht en u in gedachten omhelsd te hebben, eindig ik dezen met de verzekering, dat ik tot mijnen laatste ademtogt geheel en onverdeeld blijven zal

Uw getrouwe

EGBERT.

TWEE EN DERTIGSTE BRIEF.

De Heer FRANS VAN LEEUWENHORST, *aan den Heer*
FERDINAND MEERMANS, *te Amsterdam.*

's Gravenhage, 6 November 1830.

Beste Vriend!

Zoo lang onze legerbenden nog niet van heimelijke vijanden gezuiverd waren, rekende de woeste aanhang der moordzuchtige factie op derzelver zwakke zijde, en ontleende juist daaraan zijne sterkte. Zonder trouwloosheid, meened en verraad, zou de togt naar Brusfel een ander resultaat opgeleverd hebben, dan nu het geval geweest is, en zou naderhand Antwerpen in onze magt gebleven zijn. De verwaten vijand bralt op zijne behaalde zegepralen, en zou der wereld wel gaarne diets maken, dat dezelve aan zijne dapperheid moeten toegeschreven worden. En bij de onbeschaamde snorkerij, waarmede zijne bezoldigde dagbladschrijvers de triomftrompetten blazen, zoeken zij tevens den

blaat der lafhartigheid op den Noord-Nederlander te werpen. Te Lier en daar omstreeks had het krijgsvolk der factie wel voorloopig een klein proefje van het logenachtige dier pocherij gezien; maar de daarop gevolgde inneming van Antwerpen, door het verraderlijk openen der poorten, had den ontvangen indruk weêr spoedig uitgewischt. De citadel en onze scheepsmagt op de Schelde waren, op dit punt, wel eenen geduchten slagboom tegen deszelfs stoutmoedigheid; maar in zijne dwaze hoovaardij waande het op andere punten zijne aanvallen te kunnen rigten met het zelfde gelukkig gevolg, hetwelk tot dus verre aan zijne roekeloosheid ten deel gevallen was. Zijne berekeningen hebben gefaald, en Oostburg is getuige geweest van den moed onzer braven en de schandelijke vlugt van de trawanten der regeringloosheid. Een handvol dapperen heeft hunne hordè, die op ruim tweeduizend man wordt begroot, victorieus afgevezen en van onzen bodem verjaagd. Al vroeger hadden eenige stroopers dat gedeelte van de provincie Zeeland, hetwelk aan de overzijde der Schelde gelegen is, komen verontrusten, zonder tegenstand van bereekenis te ontmoeten. Nu berekende men aan 's vijands zijde, dat men met eenige krijgs-

magt zich gemakkelijk meester maken zou van die streken, wier bewoners zij waanden dat hen met open armen ontvangen zouden. Zij namen echter een twaalfponder mede, om de onzen te verversen. De Luitenant-kolonel LEDER, die te Oostburg bevel voerde, liet hen binnen komen, maar bestookte hen toen zoo geducht, van voren met geschut en in de flanken met klein geweer, dat zij met groot verlies, zoo van dooden, als van gekwetsten en gevangen, en met achterlating van hunnen kruidwagen, op de vlugt zijn gegaan. Deze bende bestond grootendeels uit het smerig legioen barvoeters van den vicomte DE PONTECULANT, waaronder zich ook advocaten uit Brusfel, en doctors en kooplieden uit Maldegem, Brugge en andere plaatsen vermengd hadden: wat doet men niet om de eer van eene zoo schoone zaak te dienen, als die van het oproer! Na hunnen aftogt hebben zij te Aardenburg baldadigheden bedreven, en zelfs hier en daar geplunderd, zoo als op het buitengoed van wijlen den Franschen generaal VAN DAMME. Bij Oostburg zijn 28 der muitelingen begraven, en in den omtrek aldaar heeft men meer dan 100 geweren gevonden, die de verschrikte helden weggesmeten hadden, om geene belemme-

ring in hunne hazenmanoeuvre te 'ondervinden.

Sedert hebben de vijanden het Sas van Gend, Axel, ter Neuze en Hulst geruimd. Het schijnt dat zij den reuk van ons kruid niet wel verdragen kunnen. Die LEDER is ook ban man niet; maar juist daarom is hij de onze, — hij, door wien de klauw van Hollands ontwaakte Leeuw hen zoo gevoelig in de lenden gegrepen heeft, dat hunne hoovaardij, naastdenkelijk, nu wel wat zeil minderen zal.

Intuschen, wil men, is de Luitenant-kolonel LEDER er op bedacht, om, bij eenen nieuwen inval der plunderbenden, de waterwerken van Sluis en Biervliet te baat te nemen, en alzoo alle gemeenschap tuschen de beide Vlaanderen af te snijden.

Omtrent het voorgevallene te Antwerpen heeft men hier nog nader vernomen, dat op den 29sten October door den Generaal CHASSÉ een voorloopige wapenstilstand was gesloten, waarvan ik u met dezen een afschrift doe toekomen. Nader is bekend geworden de navolgende overeenkomst:

- „ 1°. Alle werken van aanval zullen van weerszijden worden opgeschort, en alles blijft te dezen aanzien in *statu quo*.

- „ 2°. De voorposten der Belgische krijgsbenden zullen daar blijven, waar zij zich sedert den 28sten bevinden, namelijk aan de Begijnen-poort, bij de vereeniging der Munt- en Barrevootstraten, in de St. Rochstraat, in de Lepelstraat en in dat gedeelte van het tuighuis, hetwelk aan den kant van het entrepôt ligt, en het materieel bevatte; voorts buiten de stad tot op eenen afstand van 300 Nederlandsche ellen van den voet der glacis, die der brillen (*lunettes*) mede daaronder begrepen.
- „ 3°. Het Hollandsche smaldeel zal, zoodanig als het zich thans voor Antwerpen bevindt, geëerbiedigd worden.
- „ 4°. De Heer Luitenant-generaal, Bevelhebber van het kasteel, zal de bevelen, die hij van zijnen Vorst gevraagd heeft, zoo spoedig mogelijk doen kennen. Het tijdsverloop daarvoor zal niet langer dan vijf dagen kunnen duren, te rekenen van de dagteekening dezes af, en alzoo op Donderdag den 4den November, des middags ten twaalf ure eindigen.
- „ 5°. Het hervatten der vijandelikheden zal,

zoowel van de eene als van de andere zijde, twaalf uren te voren moeten worden aangekondigd.

„ *Naschrift.* Tot vergoeding der weggeroofde levensmiddelen verbindt zich het voorlopig Bestuur om aan den Generaal CHASSÉ terug te geven 12 ossen, 3 vaten jenever en $2\frac{1}{2}$ vat rijst.

„ Van het tuighuis zal de helft aan het kasteel verblijven, en de andere helft aan den kant van het *entrepôt* aan de Belgische krijgsbenden. De lijn van afscheiding zal door eene afpaling worden aangewezen.”

Zoo even wordt mij een affchrift ter hand gesteld van eene dagorde, aan Zijner Majesteits smaldeel op de Schelde (*), door den Generaal CHASSÉ den 2den November uitgevaardigd. Zij is van dezen inhoud:

(*) Volgens de bij het Departement der Marine ontvangen rapporten van den Kapitein ter zee Jkh. J. E. LEWE VAN ADUARD, kommanderende Zijner Majesteits zeemagt voor Antwerpen, heeft dezelve, op daartoe bekomen bevel van den Luitenant-generaal Baron CHASSÉ, aanhoudend deel genomen aan het op 27 October laatstleden voor die stad plaats gehad hebbend gevecht tegen de opstandelingen, en hebben zich de manschappen van Zijner Ma-

„ ZEEHELDEN!

„ De dag van den 27sten October laatstleden heeft mij bewijzen opgeleverd, dat het heldenbloed van uwe Voorvaderen in ruime mate door uwe aderen stroomt. Uw gedrag is voorbeeldig geweest; gij hebt gevochten met leeuwenmoed, en de Antwerpenaars overtuigd, dat gij lijf en leven voor Zijne Majesteit veil hebt, en zijne regten tot het uiterste wilt verdedigen.

„ Ik ben ten hoogste voldaan over uw gedrag, en Zijne Majesteit zal hiervan geenszins onkundig blijven. Ik reken in het vervolg op uwe standvastigheid en moed, en durf u reeds voorloopig, indien elk zijn' pligt betracht, van de overwinning verzekeren.”

Dat's krijgsmans taal, zou ik zeggen! Elk woord weegt een pond. Geen ijdel gesnork, door de waar-

jesteits schepen en vaartuigen van oorlog bij die gelegenheid uitmuntend gedragen; hierin voorgegaan zijnde door hunne commandanten en officieren. — Het getal der gesneuvelden van de Marine bedraagt 7, dat der zwaar en ligt gewonden 36. — Onder de gesneuvelden hebben wij te betreuren de Luitenant ter zee van de 2de klasse L. C. MAAS en J. KLINKHAMER, respectievelijk gediend hebbende op de korvetten *Proserpina* en *Komeet*, beiden allezins brave en kundige Zeeofficieren. De eerstgemelde had reeds te Palembang zich onderscheidde, en was wegens zijne bravoure in 1822 met de Militaire Willemsorde gedecoreerd geworden.

heid gewraakt; geen bloempjes van welsprekendheid, in eenen grooten en krachtigen woordenbundel, kunstig, naar de wijze der redenaars, zamen-
geschikt; — het is de rondborstige uitboezeming van een' Krijgsoverste, diep doordrongen van het groote, het schoone, het edele der pligtbetrachting jegens Vaderland en Vorst, en dankbaar in anderen opmerkende, waarderende en toejuichende hetgeen voor hem zelve het geliefkoosd voorwerp zijner bestrevingen is (*). Een zoo vereerende loffpraak

(*) DAVID HENDRIK BARON CHASSE werd in het jaar 1765 te Tiel geboren. Met zijn tiende jaar kwam hij als Kadet in Nederlandsche dienst. Naderhand week hij, om zijne staatkundige begippen, naar Frankrijk uit en trad in dienst dier Mogendheid, en was in 1793 reeds Luitenant-kolonel. Met het leger van PICHEGRU keerde hij in 1795 naar zijn Vaderland terug, en maakte in het volgend jaar den veldtocht in Duitschland mede. Drie jaren later bevocht hij in Noordholland de Engelschen. In 1805 en 1806 streed hij gemeenschappelijk met DUMONCEAU tegen de Pruisen. Zijnen voornaamsten roem verwierf hij in den Spaanschen oorlog. In 1808 voerde hij toen het opperbevel over de Hollandsche troepen. Zijne betoonde bravoure deed hem van Koning LODEWIJK de waardigheid van Baron, een domain van 5000 guldens jaarlijksch inkomen en het Commandeurskruis der Orde van de Unie verwerven. In eene bergengte der Pyreneën redde hij, door zijne onverchrokkenheid, het legercorps van den Generaal BELLON. Hier-voor benoemde Keizer NAPOLEON hem tot Officier van het Legioen van Eer en tot Luitenant-generaal. Op den 30sten Junij 1811 werd hij Rijksbaron van Frankrijk. In 1814 vocht hij met ongemeene dapperheid in den omtrek van Parijs, en werd in een gevecht met de Pruisen gekwetst. In den veldtocht van 1815 vernieuwde hij

uit den mond, die nooit vleijen kon, moest door onze zeehelden met verrukking ontvangen zijn, en hen, om Hollands heilige vlag geschaard, den eed hebben doen herhalen om, onder zulk een' waar-digen Bevelhebber, te overwinnen of te sterven.

Intuschen wast onze landmagt tot eene geduch-te sterkte. Van allen kant dagen onophoudelijk nieuwe vrijwilligers op voor allerlei wapen. Den 1sten dezer is van hier weder naar Breda vertrok-ken, eene afdeeling schutterij van 200 man. Eerst-daags zal haar eene derde bezending volgen, waar-toe zich weder vele volontairen aangeboden heb-ben.

Uit het kleine Maasfluis zijn 45 man naar den Briel vertrokken.

Een vriend uit Dordrecht meldt mij, dat van daar drie keurcompagnien, 400 man sterk, naar Gorinchem vertrokken zijn, en dat deze nog door een aantal vrijwilligers staan versterkt te worden. Men heeft ook hier een fonds tot onderhoud van

den roem zijner vroegere jaren. In den slag bij Waterloo maakte hij, tot redding eener met groote overmagt hard aangetaste Engel-sche batterij, eene afleiding, welke de gewigtigste gevolgen had. Onze Koning bevorderde hem tot Luitenant-generaal, en heeft hem nu het Grootkruis der Militaire Willemsorde gezonden.

de vrouwen en kinderen der vrijwilligers gevormd, dat reeds de importante som van *f* 10,416.50 bedraagt. Deze stad heeft zich, in tijden van nood, altijd door edelmoedige opofferingen onderscheiden.

Ook Gelderland blijft niet achterlijk in deelnemen den ijver. Uit Arnhem zijn den 2den dezer naar Nijmegen vertrokken twee keurcompagnien, waaronder het mobiel gedeelte der Doesburgsche schutterij. Denzelfden dag passeerde te Arnhem, zich naar Grave begevende, eene compagnie schutters uit Zutphen, ter sterkte van 180 man, waaronder 40 vrijwilligers, en, onder deze, jongelingen uit den deftigsten stand der maatschappij; alsmede 100 schutters uit Nijkerk, alsmede den weg naar Grave nemende; met deze heeft zich de schutterij van Harderwijk, onder bevel van Kapitein MOL, vereenigd. Het Bestuur dezer gemeente heeft gezorgd voor het onderhoud der vrouwen en kinderen van de uitgetrokken maatschappen, die zulks mogten behoeven. Het veldbataljon van de Geldersche schutterij wordt gecommandeerd door den Majoor LULOFS, uit Zutphen.

De tot hiertoe uit Utrecht vertrokken schutterij beloopt 750 man, waaronder ruim 200 vrijwilligers.

De geldelijke offeranden, die dagelijks op het altaar des Vaderlands gebragt worden, moeten reeds eene zeer aanzienlijke som bedragen. Het is inderdaad aandoenlijk, eene zoo algemeene veerkracht en naijver onder alle standen der maatschappij, ten beste des bedreigden Lands, te beschouwen. Is het niet, als wilden de Nederlanders daardoor aan den Koning zeggen: bekommer u toch niet over de u ontrouw gewordene onderdanen; onze liefde zal u voor dit gemis meer dan dubbel schadeloos stellen?

Het zal u zeker bekend zijn, dat Z. K. H. de Prins van Oranje den aden dezer met eene stoomboot uit Rotterdam naar Londen is vertrokken.

Steeds met de opregtste hoogachting

Uw vriend,

FRANS VAN LEEUWENHORST.

Het voorloopig Bestuur mag- Antwoorden van den Luit-
tigt den heer FELIX CHAZAL, tenant-generaal Baron CHAS-
om met den Opperbevelheb- sé.
ber van het kasteel Antwer-
pen, in overeenkomst met de
vroeger vastgestelde grondsla-
gen en na de volgende op-
helderingen ontvangen en ge-
geven te hebben, te onder,
handelen.

1°. Men zal er in toestemmen, om den arbeid aan de werken tot het doen van aanval op te schorten, onder de zeer uitdrukkelijke voorwaarde, dat men zich op het kasteel van alle dergelijke werken onthoude, en de zaken dus in *statu quo* blijven.

Toegestaan.

2°. Bepalen, wat men door den omtrek van het kasteel verstaat, alsmede den afstand (waarin zich geene vijanden mogen vertoonen).

Van de Mechelsche poort af, de Ekster-, Zwaardvechters-, Naaktenvoel-, St. Roch- en Lepelstraten; voorts het geheele tuighuis en buiten de stad eenen afstand van 300 Ned. ellen, te rekenen van den voet der glacis van het kasteel en van de beide brillen (*Lunettes*).

3°. Het Hollandsche smaldeel zal, zoodanig als het zich thans voor Antwerpen bevindt, geëerbiedigd worden.

De Luitenant-generaal er niet voor kunnende instaan, dat Z. M. de Koning der Nederlanden niet nog eenige andere oorlogschepen zendt, verlangt, dat men deze onder het smaldeel begrijpe.

4°. Ten aanzien van de teruggave der geroofde levensmiddelen, wordt aangemerkt, dat deze plundering buiten

Daar de plundering gedurende den wapenstilstand door de troepen geschied is, zoo eischt de regtvaar-

weten van het Bestuur, door digheid, dat de geroofde het volk, en niet door de voorwerpen terug worden troepen geschied is, en daar gegeven.
dezelve aan het Bestuur meer na dan voordeelig is, zoo kan het de verantwoordelijkheid daarvoor niet op zich nemen.

5°. De Generaal zal het De Luitenant-generaal, tijdperk bepalen, binnen het niet voor het aantal dagen welk hij de bevelen van zijn kunnende instaan, waarin den Vorst zal doen. Dit tijd het antwoord van Zijneperk zal niet langer dan vijf Majesteit zal inkomen, kan dagen mogen duren, te reken op dit artikel niet antwoorden van de dagteekening dezes af, en alzoo den 2den November, ten uren eindigen.

6°. Het hervatten der vij- Toegestaan.
andelijkheden zal, zoowel van de eene als van de andere zijde, twaalf uren te voren moeten worden aangekondigd.

Voor gelijkluidend afschrift: De Luitenant-generaal,
(Get.) F. CHAZAL. commanderende de citadel
van Antwerpen,

(Get.) Baron CHASSÉ.

DRIE EN DERTIGSTE BRIEF.

Mevrouw VAN LEEUWENHORST, *aan den Heer*

DIRK VAN LEEUWENHORST,

te Ulyenhout.

's Gravenhage, 7 November 1830

Waarde Zoon!

Ik kan u niet uitdrukken, hoe welkom uw laatste brief mij geweest is. Daar ik vernomen had, dat uw jagercorps uit Turnhout opgebroken was naar Antwerpen, was ik over u in doodelijke ongerustheid; en taal noch teeken van u krijgende, vreesde ik dat gij onder de ongelukkigen behoorde, die in laatstgemelde plaats het leven verloren hadden of gekwetst waren geworden. Hoe vele nachten heb ik in deze pijnlijke onzekerheid slapeloos doorgebracht! Tegen het uur van het uitgeven der brieven, stuurde ik onze Neel den besteller te gemoet, en stond middelerwijl in de voorkamer met brandende nieuwsgierigheid uit te kijken; en als ik de meid, zoo dag aan dag, met een bedrukt gezigt en ophalende schouders terug zag komen,

werd het mij zoo wee om het hart en het verschiet hoe langer hoe donkerer. Eindelijk kwam de goedhartige meid op een drafje van de zijde der post aanloopen, en stak op eenigen afstand uwen brief even naar boven; hoe verheugd was ik toen! Maar een oogenblik daarna beangstigde ik mij weder, en werd beducht dat de inhoud mischien mij diep bedroeven zou. Ik las, neen, ik verslond het adres, en, uw gewoon handschrift herkende, riep ik uit: God zij gedankt! hij leeft, en is niet gewond! Het lezen van den inhoud bevestigde zulks.

Hetgeen mij verder het meest verheugd heeft, is, dat men de Belgen uit uwe gelederen weggestuurd heeft. Ik wil wel gelooven, dat er brave menschen onder waren, die den opstand verfoeijen, maar op de masla was geen vertrouwen te stellen. Gij zat in 't midden van uwe vijanden, die in staat waren om, als zich een kansje opdeed, de bajonnetten tegen u te keeren. In Antwerpen moesten velen hunner de moordenaars dapper meêgeholpen hebben.

Maar, Dirklief! hoe kunt gij toch zoo verlangen om tegen den vijand te vechten? Het is genoeg hem niet te vreezen, en, als het er op aan-

komt, hem kloekmoedig tegenstand te bieden. Wacht u toch, wat ik u smeeken mag, van u roekeloos bloot te stellen aan gevaren, die vermeden kunnen worden. Laat u niet door uwe vurige geaardheid vervoeren, om meer te doen, dan gij doen moet. Gij weet, hoe bedroefd ik wezen zou wanneer ik u verloor, of gij in handen van de bloeddorstige vijanden vielt, of gekwets worden mogt. Bedenk dit, als gij op het punt staat, om somtijds deel aan een waagstuk te nemen.

Houd ook in alle omstandigheden, waarin gij u zoudt mogen bevinden, God voor oogen, alsmede de onschatbare leer van onzen Verlosfer. Vergeld geen kwaad met kwaad. Nooit moet uwe dapperheid in bloeddorst ontaarden. Spaar dus de vijanden, die het lot des oorlogs in uwe magt mogt stellen. Indien gij een' overwonnene zoudt ombrengen, dan zoudt gij niet als een waar held, maar als een afgrijselijke moordenaar handelen, en zijne schim zou u benaauwen zoo lang gij leefde. Betoon u integendeel grootmoedig jegens hem, al had hij u ook zwaar beledigd. Dit zal hem beschamen en tot betere gedachten brengen.

Onthoud u ook, zoo veel mogelijk, van lieden, die den naam des Heeren ijdelijk misbrui-

ken, en volg toch nooit hun slecht voorbeeld. Het gaat onder krijgsvolk wel eens ruw toe; en het is dus te meer eere als men in zeden en wandel rein kan blijven. *God*, zegt SALOMON, *is een schild den genen, die opregtelyk wandelen (*)*! Verlies dit toch nooit uit het oog.

En hoe gaat het met uwe verschooning? Daar tob ik ook zoo dikwijls over. Het zal hiermede ook al bijlangena zoo geregeld niet gaan als t'huis. Laat toch maar dikwijls waschen en zie op geen dubbeltje; het is zoo noodzakelijk voor de gezondheid.

De Hemel geve, dat de zaken zich zonder verder bloedvergieten maar spoedig schikken mogen! Ik heb met Henriette al een plan gemaakt om, als gij terug zult komen, u te ontmoeten te reizen tot Rotterdam. Dat zal een daagje zijn! . . . Doch er hangen nog zulke donkere wolken. . . wij moeten het met vertrouwen aan God overlaten, en intuschen ons wederzijds wapenen met geduld en moed.

Ik omhels u in gedachten, en teeken met de hartelijkste affectie

Uwe liefhebbende moeder,

F. W. VAN LEEUWENHORST.

(*) Spreuken II. vs. 7.

VIER EN DERTIGSTE BRIEF.

Mejufvrouw HENRIETTE VAN LEEUWENHORST,
aan den Heer EGBERT MEERMANS,
te Ulyenhout.

's Gravenhage, 7 November 1830.

Verdediger des Vaderlands!

In dezen titel, Egbert! ligt veel opgesloten: hij herinnert u eene zeer vereerende betrekking tot alles, wat op den geboortegrond eenen regtschapen krijgsman dierbaar en heilig is. Wat kunnen wij, zwakke vaten, die permissie hebben om t'huis te blijven, al vriendelijker doen, dan dat wij eerbiedig neigen voor hen, die *fièrement* het zwaard aan de heup gespt hebben, om ook ons te beschermen? Befef dan, koninkje! dat ik, u met dezen eernaam begroetende, van top tot teen doordrongen ben van den eerbied, dien ik aan uwe jagermatige hoedanigheid verplicht ben, zonder uwe qualiteit van keukenjongen daarvan uit te zonde-

ren. Loop, moet het zijn, uwe voeten door; exerceer, moet het zijn, uwe armen lam; schiet, moet het zijn, uwe vijanden dood; schil, kunt gij het niet beter, de aardappelen flecht; maar doe, wat u te doen staat, met den geest des gedulds, der bezadigdheid en der overtuiging, dat uw stand dit alles u oplegt, en gij hierin gelijk staat met al de andere krijgsknechten van onzen beminden Monarch. Gaarne wil ik gelooven, dat het janhenachtige gedeelte van uwe tegenwoordige betrekking u hindert, maar in de dienst kan men geene voorregten laten gelden, die anderen, uit eene mindere klasfe der maatschappij, aanleiding zouden kunnen geven tot misnoegen. Denk maar, tot uwe vertroosting, dat het beter is te veel, dan te weinig te weten. In ons huishouden kan het, misfehien, nog te pas komen, dat gij in de keuken eens een hand weet uit te steken . . . hebt gij al eens pap gekookt? . . . Nu! het is nog zoo na niet, maar wij hopen toch eens man en vrouw, en vader en moeder te worden. . . Ergo!

In Antwerpen hebt gij het naar gehad. Ik kan mij zoo levendig voorstellen welk een akeligen en gevaarlijken nacht gij in het tuighuis aldaar, door

bloeddorstige gieren omringd, hebt doorgebracht. Hoe weinig moeite zou het hun gekost hebben om u allen, die daar, ter dood toe afgemat en verhongerd, op de planken neêrgezonken waart, af te maken! De Hemel heeft het anders gewild, en daarvoor zult gij zeker met mij Hem vurig gedankt hebben.

Uw uitstapje naar Hoogstraten is almede gelukkig uitgevallen. Gij hadt met uw klein troepje daar gemakkelijk in de kaars kunnen vliegen; maar men moet van het beleid van uwen Bevelhebber verwachten, dat gij minder derwaarts gezonden zijt geweest om een ellendig oproervaandel van den toren te halen, dan om den vijand te imponeren. Vergis ik mij niet, dan zult gij met uwe spitsbroeders eene kleine opening in de kelderlatten van den pastoor gemaakt hebben, zonder dat gij echter de betamelijkheid uit het oog zult verloren hebben. Eene fatsoenlijke versnapering na uwen intogt kwam u ook eerlijk toe, en wel ten koste van de ingezetenen, die zich niet verzet hadden tegen het opsteken van den oproerstandert. Maar hoor eens, Bert! steel geen kippen meer. Het is zeer laakbaar zich aan eens andermans goed te vergrijpen, — het is gebruik maken van het verfoeije-

lijk regt van den sterksten. Wie weet hoeveel de arme eigenaars daaraan welligt verloren hebben! Foei! gij moet het nooit meer doen.

Nu ga ik eindigen. Houd u maar goed, kereltje! Begeef u niet vermetel in gevaren; vecht, moet gij vechten, als een leeuw, en toon u bestendig de liefde waardig van uwe

HENRIETTE.

P. S. Zeg eens, Bert! ik wil niet hopen dat gij zin krijgt in het krijgsmansleven? Dit zou mij zeer smarten. Even zoo zeer als ik het allerloffelijkst in u vind dat gij thans ter bescherming des Lands de wapenen voert, even zoo ongepast zou ik het oordeelen dat gij den krigsstand voor uw volgend leven verkoost, al ware het ook dat gij uitzigt hadt daarin tot een aanzienlijken rang op te klimmen. Hou dit, bid ik u, ik uw gebeugen!

VIJF EN DERTIGSTE BRIEF.

De Heer FERDINAND MEERMANS, aan den Heer
FRANS VAN LEEUWENHORST, te 's Gravenhage.

Amsterdam, 12 November 1830.

Geachte Vriend!

Het voorgevallene te Antwerpen heeft mij diep getroffen. Wat is de oorlog toch afgrijselijk, vooral wanneer men zoo moorddadig te werk gaat, als nu daar ter plaatse weder het geval geweest is! De fatsoenlijke klasse, de handelstand, in één woord, ieder die wat te verliezen had en geen heil uit oproer en wanorde verwacht, moet zich in de beklaglijke positie bevonden hebben om, bij het befe van onmagt ter beteugeling van het graauw, weerloos tuschen de vuren van de Hollanders en zijne zoogenaamde bevrijders te zitten, zonder den mond te durven openen om van eer, regtschapenheid of menschlijkheid te spreken. Welk een toestand! blootgesteld aan het vuur onzer bat-

terijen en aan de dolken der Fransche en Belgische plunderslaars en moordenaren , zonder te kunnen vlugten , zonder zijne eigendommen te kunnen redden , zonder de besprongen onschuld te hulp te kunnen komen ! de ziel verpletterd door het gekerm der gekwetsten ; het oor verscheurd door de moordkreten der kannibalen ! Aan hoe velen , vooral onder de teedere kunne , moet de schrik het leven , of voor altijd de gezondheid gekost hebben ! Maar wij mogen met een gerust geweten voor God en de geheele wereld betuigen , dat wij onschuldig zijn aan het vergoten bloed , aan de onberekenbare vernieling. Wat van onze zijde gedaan is , was geprovoceerd , eerst door verraad en moordwoede , naderhand door trouwloosheid ; al de verantwoording komt voor rekening van de helische factie , die , om hare verfoeilijke oogmerken te bereiken , de welvaart , den rijkdom van eene der voornaamste Europeesche koopsteden en het leven harer ingezetenen aan vlam en zwaard ter prooi gegeven heeft. Maar schitterend is uit den , door haar gestichten , brand de faam opgestegen , om den moed der Hollanders aan de verbaasde wereld te verkondigen. Durft de oproerhydra zich nogmaals verheffen om hen te tergen , de

bliksem der wrake is in hunne heldenvuisten gereed om haar den kop te verpletteren.

Rampzalig ondertuschen het Land, waar deze hydra haren geefel zwaait en hare voetstappen door bloed teekent! De schrik gaat voor haar uit, om de zuchtende bevolking tot zwijgen en dulden te dwingen. Zij heeft eene nieuwsoortige staatsinquisite uitgedacht, die zelfs de regtbanken sidderen doet, en waarvoor de wettig gewapende krijgsmagt terug deinst. Wie er aan twijfelt, sla het oog naar Leuven, waar de Majoor GAILLARD, *aan den voet van den vrijheidsboom*, op de wreed-aardigste wijze door het gemeen is vermoord, — en waarom? omdat hij zoo vermetel geweest was om, vroeger, bevel te geven op het graauw te vuren, hetwelk aldaar de bezetting ontwapenen wilde! Te Mechelen hadden de muitelingen zich van den ongelukkigen meester gemaakt en hem aan de tijgers van Leuven uitgeleverd (*). In het be-

(*) Zeker ROUSSEL, een der bekende belhamels van den opstand, en gedelegeerde van het voorloopig Bewind te Leuven, heeft eene proclamatie, onder dagteekening van den 31sten October, gedaan, van dezen inhoud: „Ingezeten van Leuven! een Belgisch garnizoen trekt op uwe stad aan, om er de personen en eigendommen tegen de woede van eenige kannibalen te beschermen. Eene geregtelijke commissie zal er zich waarachtiglijk insge-

ruchte dagblad *le Belge* leest men, dat de Leuvenaren door deze gruweldaad de *schoonste bladzijde* van de Belgische historie bevekt hebben, en die schoonste bladzijde moet de roemrijke omwenteling zijn!

Tot de bestanddeelen van dien wonderlijken omwentelingsroem behoort ook de meenedigheid en het verraad. Adres aan het gunstig onthaal, dat de laaghartige DAINE bij het Brusfelsch bewind gevonden heeft. Deze kerel, Generaal-majoor in 's Konings dienst, die bevel had ontvangen, om

lijks henen begeben, om er onderzoek te doen naar de in uwe muren gepleegde wreedheden. Dat de schuldigen beven! Eene voorbeeldige straf wacht hen. Uwe eer zou bezoedeld wezen, indien de hand der gerechtigheid de uitvoerders van dergelijke euvel-daden niet trof, waarvan de geschiedboeken der beschaaftde volken geen ander voorbeeld opleveren. Hetgeen men tot hertoe slechts onder kannibalen zag gebeuren, is onder u voorgevallen: de lafhartigheid van eenige struikroovers heeft een' martelaar gemaakt van een' man, die mischien strafbaar was. Hij zal gewroken worden: dit zweer ik! Leuvenaren! nog ben ik uw vriend; maar indien deze gruwelijke misdaad ongestraft moest blijven, zou ik niet langer onder u willen leven; en ik zou eene stad ontvlieden, die ik voortaan niet anders zou kunnen beschouwen, dan als eene wijkplaats van struikroovers." Wat was het gevolg? Het aangekondigd garnizoen is afgewezen; ROUSSEL heeft de stad en zijn' post verlaten; en de vrijheidsboom, die, onder het luiden der doodklok, moest geveld worden, is blijven staan. Hieruit ziet men, dat er geen andere oppermagt in het rampzalig België bestaat, dan die van het onbedwingbaar gemeen.

zich naar Utrecht te begeven, doch dit bevel in den wind geslagen en zich aan de zijde der muite-lingen geschaard heeft, is door het opgeworpen Bestuur naar Limburg gezonden, om dat gewest geheel te onderwerpen en, zoo mogelijk, de Koninklijke krijgsmagt uit Maastricht te verdrijven. Uit Venloo heeft men de navolgende afkondiging ontvangen, welke den 2den November door den onbeschaamden vlegel te Hasfelt is gedaan:

„ Dappere bewoners van Limburg!

„ Het voorloopig Bestuur, uwen wensch wil-
lende vervullen, om Maastricht, de hoofdplaats
uwer provincie, van het vernederende juk der Hol-
landers te bevrijden, hetwelk het Belgische volk
met deszelfs aloude dapperheid heeft afgeschud, —
heeft mij naar Hasfelt gezonden, met last, om al-
daar mijn hoofdkwartier te vestigen.

„ Eene vroegere eervolle (?) krijgsloopbaan, de
ondervinding van een dergelijken oorlog als wij nu
voeren (dus gekonst in al wat verachtelijk heeten
mag), de voorzigtigheid, die in eenen bevelheb-
ber zoo noodig is, en eene onbepaalde zucht voor
het welzijn van mijn Vaderland (bewezen door
eedbreuk en trouwloosheid), ziet daar de waarbor-

gen, die ik aan mijne medeburgers aanbiede. Daarentegen hoop ik, dat gij, met eene edele geestdrift beziel, mijne legerafdeeling zult komen versterken, en uwe pogingen met de mijne zult vereenigen, om uwe landgenooten te bevrijden: stroomt van alle kanten herwaarts; wapenen en levensmiddelen zullen u uitgedeeld worden. (Wel nu, smalle gemeente! als er een paar schoenen en een blaauwe slagerskiel bijkomen, met en benevens de vrijpas om te stroopen, is uw fortuin gemaakt.)

„De compagnie van Doornik, die te Brusfel zoo vele bewijzen van moed en vaderlandsliefde gegeven heeft, is op weg herwaarts. (Dit is uitlokkend genoeg; want men weet, waarin die zoo hoog opgevijselde vaderlandsliefde bestaan heeft, — in het straffeloos bedrijven van allerlei euvelen.) Betoont denzelfden ijver en moed; neemt hare krijgstucht en gehoorzaamheid tot voorbeeld (zoo fleemt men gemeen gespuis, dat men vreest!); bedenkt dat ondernemingen, die met orde uitgevoerd worden, altijd het best gelukken (vooral onder de aanvoering van een' deserateur); en houdt wel in het oog, dat hij, die eenmaal wil bevelen, moet beginnen met te leeren gehoorza-

men (wat zijn *zulke* sententies wantkondend in *zulke* een' mond!) (*).

„ De Generaal, opperbevelhebber der benden, belast met het beleg van Maastricht,

„ (Get.) DAINE.” (†)

In een klein boekje (§) las ik onlangs : *Men kan de verraderij nooit als eene deugd beschouwen; zij is altijd eene lafhartigheid, ook dan als zij de regtvaardigste zaak dient.* En verder: *Het ver- raad houdt, in welke omstandigheid het ook zij, nooit op eerloos te zijn.* Als DAINE kans ziet om

(*) Zijne mond is vol van vloek, ende bedriegetijen, ende list; onder zijne tonge is moeite ende ongerechtigheid. Pl. X. vs. 7.

(†) Men vindt in een onzer dagbladen omtrent dezen man het navolgende : DAINE, eens tamboer, thans Generaal, was in 1822 in een crimineel proces betrokken, ter oorzake van het in omloop brengen van eene valsche wissel, op den naam van VOGELER EN COMP., geëscouteerd aan het huis V. DE BERO DE KAT, te Brusel. Bij de zitting van het Hof van Assises, was de eerste vraag van den verdediger der beschuldigde A. . . : „ hoe komt het, mijne heeren! dat wij den generaal DAINE alhier niet op de bank der beschuldigten aantreffen?” Het voegt ons niet te melden, door wiens tuschenkomst de Generaal de welverdiende straf ontging. Eenige jaren later ontving de snoodaard een voorschot van 43000 guldens van onzen braven Vorst, en thans roept de onverschiat het volk te wapen tegen den besten der Koningen.

(§) *Uitgelezen Gedachten van den Graaf DE SÉGUR.* Uit het Fransch. In 't licht gegeven door den Boekhandelaar IMMERZEEL, bladz. 61 en 62.

zijne baan schoon te maken, mag hij aan den Graaf DE SÉGUR wel eens trachten te beduiden, dat hij wel, tegen eed en plicht, het vaandel van zijnen wettigen Koning verlaten heeft, maar desalniettemin een man van eer gebleven is.

Maar ik voor mij hou het met mannen als de Generaal VAN GREEN, die een juister begrip van eer en trouw heeft dan de evengemelde deferteur; getuige zijne, op den 5den dezer te Breda uitgevaardigde, Dagorder voor het mobiele leger, aldus luidende:

„ Soldaten !

„ Sedert het uitbarsten der onlusten in het Zuiden van ons dierbaar Vaderland, hebt gij niet dan met tegenspoeden te kampen gehad, waarvan de voornaamste oorzaak het verraad uwer wapenbroeders was; thans zijn uwe gelederen gezuiverd en het vertrouwen is in uw midden weder hersteld.

„ De beleedigingen, die wij met geduld binnen Brusfel, Antwerpen en elders hebben moeten verdragen; de schandelijke wreedheden, de moorden aan uwe kameraden, aan uwe officieren gepleegd, zelfs nadat zij hunne wapenen nedergelegd en zich overgegeven hadden; de mishandelingen der zieken

in de hospitalen; het schenden der lijken uwer ge-
fneuvelde Hollandshe wapenbroeders; — dit alles
roept om wraak.

„ Het leger ontvangt alle dagen versterking; de
zonen der aanzienlijksten en rijksten uwer landge-
nooten, de burgers van alle standen, scharen zich
vrijwillig aan uwe zijde, om onder het oud be-
roemde Oranjevaandel te strijden, hetwelk op de
uiterste punten van onzen aardbol wappert. De
keuze zal dus bij het leger niet twijfelachtig zijn:
liever met eer te sterven, dan met schande te le-
ven.

„ Op nu, soldaten! van den eersten tot den laat-
sten; op nu, gij welgezinden! vereenigt u om mij
heen, aan wien Zijne Majesteit, onze geërbiedigde
Koning, zijn vertrouwen heeft geschonken; uw
Generaal zal zich hetzelfde trachten waardig te ma-
ken; volgt mijn voorbeeld, en herinnert u, solda-
ten! de dagorders, waarin gezegd wordt, dat laf-
hartigheid en ongehoorzaamheid ten strengste ge-
straft, maar ook dat moed, beleid en trouw be-
loond zullen worden.

„ Hoort nogmaals, mijne wapenbroeders! zijt
onverschrokken, en staat pal in gevaar. Het is
voor de regtvaardigste zaak, dat gij strijdt. Ja, gij

zult uw eigen grondgebied voet voor voet verdedigen, uwe betrekkingen en al wat u het dierbaarste op aarde is, tegen den vijand behoeden.

„Laat, even als bij onze voorouders, *cendragt* onze magt uitmaken; vergeet onze opofferingen niet, en dat de leus van het gezamenlijk opgestane getrouwe volk zij: **LEVE HET VADERLAND! LEVE DE KONING!**”

Aan de aanvoering en het beleid van eenen bevelhebber, die zóó spreekt, en die, mag men verwachten, ook in dien geest handelen zal als het er op aan komt, mag men met gerustheid het leven onzer kinderen en de dierbaarste belangen des Vaderlands toevertrouwen. Zijne krijgskunde en dapperheid hebben hem, in het bestrijden van rebellen tegen 's Konings Javaansche heerschappij, beroemd gemaakt. Hij zal ook hier den vaderlandschen bodem en het wettig gezag tegen den euvelmoed van Belgische rebellen weten te verdedigen.

Hoe troostrijk en bemoedigend is het voor ons vaderlandsch gevoel, te zien met welk eene heldhaftige geestdrift onze krijgslieden zich uit alle oorden naar de vestingen en onze grenzen spoeden. Ik zal niet ligt den dag van den 29sten Oc-

tober vergeten. Toen heb ik getuige geweest van het vertrek naar 's Hertogenbosch van het mobiele bataljon der eerste afdeeling Amsterdamsche schutterij, sterk 630 man, onder het bevel van den Majoor J. W. FALCK. Nadat hetzelfde door den Heer Burgemeester op eene treffende wijze was toegesproken, werd het door de regering en eene ontelbare menigte onzer ingezetenen tot aan de Beerenbijt uitgeleid, alwaar de schutters zich op een aantal schuiten begaven, om naar Utrecht overgebracht te worden. Het zou mij niet mogelijk zijn, de lustige opgewektheid en de vurige geestdrift der uitgetrokken schutters naar eisch te beschrijven; dit kan ik er van zeggen, dat het inderdaad een verrukkelijk schouwspel was, waar mijn hart deeg van had. Ik zend u hierbij toe een voor hen vervaardigd Lied, dat hier naamloos is uitgekomen, doch waarvan als auteur bekend geworden is onze stadgenoot C. G. WITTHUYS, wiens verdienste als dichter ook door u hooggeschat wordt.

Uit Breda wordt mij gemeld, dat daar achtereenvolgens op den 6den en 7den dezer weder is binnengekomen eene tweede afdeeling Rotterdamsche schutters van ongeveer 300 man, alsmede het ba-

taljon schutterij uit Overijsfel, sterk 600 man, en zamengesteld uit de compagnien van Zwol, Kampen, Steenwijk en Enschedé.

Ook de moedige Zeeuwen geven, als van ouds, weder doorslaande blijken van ijver en veerkracht. Op Walcheren zijn reeds 2400, en op Zuid-Beveland 3000 landlieden bereid, en ten deele gewapend, om van binnen orde en rust te bewaren, en elken vijandelijken aanval van buiten af te slaan. Zoodat in die streken zich weder vernieuwd eene instelling, die reeds ten tijde van Prins MAURITZ bestond.

Mogen wij maar spoedig een gelukkig einde zien aan onzen benarden toestand! Het zal mij benieuwen, welk een geest het Brusfelsch congres beheerschen zal. Daarvan kan veel afhangen. Verneemt gij er iets bepaalds van, verzuim dan niet er mededeeling van te doen aan

Uwen vriend,

FERDINAND MEERMANS.

L I E D

VOOR

DE UITTREKKENDE SCHUTTERS.

WIJZE: *Wohl auf, Kameraden, auf's Pferd, auf's Pferd!*

Ten strijde, ten strijde, voor Koning en Land,
 Voor vrijheid en vrienden en magen!
 Verraders bestemmen ons boeijen en schand; —
 De stonde der wraak heeft geslagen!
 De Leeuw van het Noorden verheft zich en blaakt;
 Ten strijde, ten strijde! De Leeuw is ontwaakt.

Het Vaderland roept in een Koninklijk woord
 Zijn Schutters om milters te weren;
 Wij hooren dat roepen, en God, die *ons* hoort,
 Bevestig' den eed dien wij zweren:
 Getrouwheid den Koning, den vijanden haat,
 En schande vóór eeuwig wie Neerland verradt!

Maar wee den verwaten, die, schimpend, bestond,
 Den Landzaat voor bloodaards te schelden! —
 Ontruimden uit lafheid de Vaders ooit grond,
 Die telgen en kweekers van helden? —
 Wij schutten dien laster en wreken den hoon;
 De lauwer is erflijk van Vader op Zoon.

Laat komen het Zuiden met dolken en zwaard
En 't wagen de grenzen te schenden!
Voor muiters noch moorders is Neerland vervaard;
Het rust op de keur zijner benden;
In dijken en vesten is 't veilig en vrij:
Die dijken zijn duinen; die vesten zijn wij!

Verlaat u, geliefden! met rustig gemoed,
Op God, onzen eed en ons wapen! —
En waar' ook ons afscheid een nachtelijke groet;
't Is schoon onder lauwren te slapen;
Wij keeren met glorie of komen niet weêr. —
De grens van ons Land is een peluw van eer!

Ten strijde, ten strijde! Waai dreigend vooruit
Banier van het Noorden; wij komen!
Wij plengen ons bloed niet om roofgoed of buit;
Voor Koning en Land zal het stroomen. —
Gevloekt wie zijn eeden of pligten verzaakt!
Ten strijde, ten strijde! De Leeuw is ontwaakt!

ZES EN DER TIGSTE BRIEF.

*De Heer HENDRIK VAN DUINHOVEN, PZ., aan den
Heer FERDINAND MEERMANS, te Amsterdam.*

Bergen op Zoom, 16 November 1830.

Wel Edele Heer !

Ik zou mij zelven beschuldigen on dankbaar te handelen jegens een achtingswaardigen man, aan wien ik de grootste verplichtingen heb, indien ik mij niet haastte om, aan uwe uitnoodiging voldoende, UwEd. eenige bijzonderheden mede te deelen omtrent het alhier binnengekomen corps Studenten der Utrechtsche Hoogeschool, onder welke ik het voordeel heb eenige goede vrienden te tellen, die mij hierin wel behulpzaam hebben willen zijn.

Reeds op den 10den September waren de Heeren Studenten te zamengekomen, om te beraadslagen wat hun in 's Lands omstandigheden te doen stond. Er werd met geestdrift besloten, aan den Koning, bij een adres, hunne dienst aan te bieden, waar

die, in de verdediging des Vaderlands, noodig en nuttig zou kunnen zijn. In twee dagen tijds hadden reeds 215 Academische jongelingen het adres onderteekend, dat dadelijk aan Zijne Majesteit verzonden werd. Nog 18 anderen, in die momenten afwezig, verbonden, bij een nader adres, zich tot hetzelfde einde. Van stonden aan begonnen zij daggelijks zich in den wapenhandel te oefenen.

Daar voor hun ongeduldig verlangen de dispositie op huffne aanbieding te lang uitbleef, werd eene Commissie, bestaande uit de Heeren P. O. VORSSelman de Heer, L. METMAN en A. C. G. SUERMAN (*), aan Zijne Majesteit gezonden, om de schriftelijke aanbieding mondeling te herhalen en daarop een gunstig antwoord te verzoeken. De Commissie verstond van den Koning, die haar met minzaamheid en aandoening ontving, dat Hoogstdezelve reeds op hun aanzoek had gedisponeerd, en dat de Studenten daarvan onverwijld het au-

(*) Aan elk dezer Heeren werd op den 5den November, in de Academische gehoorzaal, uit erkentenis, door het jagercorps plegtig ten geschenk gegeven eene fraai met goud bewerkte schildpad-den tabaksdoos; bij welke gelegenheid de Heer C. STAR NUMAN eene treffende redevoering hield, verkrijgbaar te Utrecht, bij N. VAN DER MONDE.

thentiek bewijs bekomen zouden. Uit dit kort daarop ontvangen antwoord, bleek, dat Zijne Majesteit met welgevallen hun aanbod had aangenomen; dat zij een afzonderlijk ligchaam bij het leger zouden uitmaken, onder den naam van *Vrijwillige jagers*; dat de Generaal-majoor DE VIRIEU, Provinciale Commandant van Utrecht, was belast met de organisatie derzelve, en dat deze met hen in overleg zou treden omtrent de formatie, de keus der officieren enz.

De indienststelling der jongelieden vond plaats op den 12den October, wanneer zij ingedeeld en tevens, op plegtige wijze, met de krijgsartikelen bekend gemaakt werden. Bij het corps werden van Landswege geplaatst: de Kapitein D. E. WILHELMIE, de 1ste Luitenant H. J. VAN DER MEY, *à la suite* dienende van de 9de, de 1ste Luitenant C. J. JUTA, *à la suite* dienende van de 10de Afdeling infanterie; alsmede de 2de Luitenant H. J. VAN NOUHUYS en H. F. N. DE RONDE, respectievelijk van de depôts der 9de en 10de Afdelingen infanterie; en voorts 4 Sergeants en 4 Hoornblazers.

Wat de onkosten der uitrusting aangaat, daarvoor is niets, zoo min voor de kleeding der Stu-

denten, als voor die der onderofficieren, hun van het leger toegevoegd, van wege de Landsregering behoeven verstrekt te worden. De Studenten, *Vrijwillige jagers*, bragten zelve daartoe bijeen 10,700 guldens; terwijl het overige, bedragende 5396 guldens, gedankt werd aan de onvermoeide zorgen der Hoogleeraren SUERMAN en VAN GOUD-OEVER, die dezelve bij Heeren Curatoren, den Senaat en eenige ware vrienden van de Hoogeschool, vaderlandlievende burgers van Utrecht, verzamelden.

Den 10den November had eene inspectie plaats, bij welke gelegenheid de Senaat voor het front verscheen, en door den Rector-Magnificus, Mr. C. A. VAN ENSCHUT, uit naam van eenige Dochters van Hoogleeraren, aan het corps een met smaak geborduurd vaandel vereerd, en vervolgens eene aanspraak (*) werd gedaan. De Hoogleeraar ROIJAAARDS sprak vervolgens eenige dichtregelen uit (†). Toen marcheerde de compagnie naar het stadhuis, alwaar de Heer Mr. VAN ASCH VAN

(*) Deze keurige Aanspraak is afzonderlijk verkrijgbaar bij N. VAN DER MONDE, te Utrecht.

(†) Ook dit poëtisch *Vaarwel* is bij gemelden Uitgever te bekomen.

wyck, Burgemeester der stad en Curator der Hoo-
geschool, namens zijne oudste Dochter, een twee-
de vaandel, bij eene gepaste aanspraak, aan dezel-
ve toereikte.

Den volgenden dag, 11 November, vertrokken,
na nog voor het laatst krachtig en nadrukkelijk
door den Generaal CORT HEYLIGERS te zijn toege-
sproken, de jagers met vaartuigen op Gorinchem.
Eene ontelbare menigte had hen vergezeld en uit-
geleide gedaan. Verscheiden Hoogleeraren, vele
ouders en andere betrekkingen waren nog aan de
grenzen der Provincie, te Vreeswijk aan de Vaart,
verzameld. Hier was de plaats van het laatste af-
scheid.

Ik voeg hierbij de naamlijst der uitgetrokken
Studenten, waaronder UwEd. vele bekende famieljes
aantreffen zal; en heb de eer, met de opregtste
hoogachting, te teekenen,

Wel Edele Heer!

UWEd. geh. Dienaar,

H. VAN DUINHÖVEN, PZ.

ALPHABETISCHE NAAMLIJST

DER

COMPAGNIE VRIJWILLIGE JAGERS,

VAN DE

UTRECHTSCH E HOOGESCHOOL.

V. M. d'Ablaing van Giesfen- burg, <i>Korporaal</i> .	D. A. Bisdom.
W. J. d'Ablaing van Giesfen- burg.	O. B. Bisdom.
E. R. N. d'Abo.	F. A. Bisdom.
P. Adama.	J. G. Blankenbijn.
W. G. Alewijn, <i>Korporaal</i> .	J. de Stoppelaer Blijdestein.
J. C. ten Brummeler Andriesen.	J. Boele.
H. Antink.	B. C. Boesjes.
J. Appel.	H. Boot.
H. J. Asman.	J. P. H. Bousquet.
J. P. Bakker.	G. H. Brand.
J. E. Batenburg.	J. van Heemskerk Brandwijk.
T. van den Beek.	W. J. Bresfer.
A. C. A. Beelaerts van En- michoven.	D. Bresfer.
M. A. A. Beelaerts.	A. de Ronde Bresfer.
L. P. C. van den Bergh.	J. S. Broedelet.
J. C. E. van den Bergh.	G. Broers, <i>Korporaal</i> .
W. van Beuningen.	R. H. Broers.
J. E. Bicker.	J. T. J. Brunings.
	H. J. Buddingh.
	J. Buys.
	H. N. Buyt.

J. F. Caspers.	E. K. van Goudoever.
F. M. Caspers.	J. H. Graafland.
J. P. G. van Casteel.	G. C. Berch Gravenhorst,
A. P. van Citters.	<i>Korporaal.</i>
B. G. Clement.	J. L. G. Gregory.
G. H. du Cloux.	L. van Haasten, <i>Sergeant.</i>
M. Coenen.	H. J. de Haart.
C. Conradi.	J. J. Hagen.
P. J. Costerus.	J. E. Hagen.
A. J. Cremer.	W. A. van den Ham.
S. Crommelin.	P. Harting.
R. Crommelin.	E. J. Haspels.
W. van Dam.	W. L. van Heeckeren van
J. E. Dijkers, <i>Korporaal.</i>	Brandenburg.
D. van Dockum.	J. Heemskerk.
L. Doedes.	P. M. G. van Hees.
H. van Doesburgh, <i>Korpor.</i>	P. van Hemert.
P. W. van Doorn.	M. J. van Hengelaar.
J. G. Dorn Seiffen.	L. E. Hermfien.
J. A. Dwars.	J. A. C. van Hensde.
H. D. Eckelboom.	H. Heusgea.
J. F. van Enschut.	J. H. van den Heuvel.
P. Blok Entink.	J. W. Heydanus.
D. H. van Ea.	P. Heydanus.
H. W. Everts.	J. A. E. Hinlopen.
J. C. Eykman.	P. H. Holleman.
P. E. Faure.	G. L. Houell.
J. C. Focke.	J. A. ten Bokkel Huinink.
J. van Galen.	H. Hymans, <i>Korporaal.</i>
J. van Gelder.	H. Q. Janssen.
J. P. G. Gobius.	W. J. Janssen.
C. van der Goes.	T. Jentink.

R. Jentink.	H. J. v. Setten v. d. Meer.
J. E. Inckel.	A. Mees.
W. C. M. de Jonge van El-	W. C. Mees.
lemeet.	R. J. C. Metelerkamp.
A. de Jongh.	J. F. de Mey Mecima.
H. Jonker.	A. Westenbrink Meijer.
J. G. van IJterfum.	J. W. Middelburg.
L. Kamans.	P. A. G. de Mijly.
M. Karsten.	J. H. Molkenboer, <i>Korp.</i>
P. C. Keytel.	M. van der Heyde Moll.
L. Keyzer.	J. C. Mollerus.
J. Wittop Koning.	M. N. J. Moltzer.
J. J. Kreenen.	J. C. Lefebre Moorrees.
N. A. Kuiperl.	J. C. van der Muelen.
W. J. Kuller.	H. N. Mulder.
J. Lagerwey.	J. A. Muller, Jz.
P. M. Lamping.	J. T. Munnich.
J. E. G. Landré.	J. F. Mryskén.
J. A. M. Ledeboer.	P. N. W. Naget.
J. C. Leyds.	J. J. D. Nepveu.
J. L. van Lidch de Jeude.	L. J. Nepveu.
J. J. W. van Loenen.	F. Niemantsverdriet.
J. de Louter.	M. F. Niermeijer.
G. Luchtman.	B. Nijenhuis.
P. J. C. Luchmans.	M. F. Onnen.
P. J. Macaré.	P. L. Onnen.
H. F. Mallinckrodt.	F. T. W. v. Oudheusden.
J. C. van Marken, <i>Korper.</i>	B. G. A. Pabst.
P. J. G. Martini.	G. S. Pabst.
H. Uden Masman.	J. M. Pabst tot Bingerden.
J. F. Meelboom.	C. A. A. van Pallandt.
L. Metman, <i>Sergeant.</i>	A. W. van Pallandt.

C. F. S. Pape.	T. A. van Schermbeek.
D. M. Paré.	J. J. Scheuër.
A. H. Pareau, <i>Korporaal</i> .	J. Scheuër.
J. Peelen.	H. H. Schiff.
H. Pepfenhauser, <i>Korporaal</i> .	A. J. Schilt.
J. E. Pestere.	J. H. Scholten.
A. Pitlo.	W. F. Scholten tot Gans-
J. Pleyte.	oljen.
J. A. Poel.	B. J. Schot.
C. Post.	C. W. Schuller.
J. Cockburn Prince.	A. H. C. van Senus.
C. H. Prins.	C. F. van Setten.
P. Repelaer.	L. C. Hora Siccama.
J. F. S. Roediger.	G. H. Smits.
K. A. Rombach.	J. B. Snellen.
J. M. D. Rombach.	J. M. van Sorgen.
P. A. Romijn.	A. Speelman.
G. de Roo.	C. Speelman.
J. G. Roozeboom.	C. Star Numan, <i>Sergeant</i> .
A. Roozeboom.	P. F. van den Steen.
F. C. Rose.	G. van den Steen.
P. W. van Rossem.	J. F. Steengracht.
J. van Rossum.	G. van Steenwijk.
J. le Roy.	H. J. Straatman.
J. le Roy.	A. Struben.
D. S. J. van Roijen.	A. C. G. Suerman, <i>Four</i> .
H. Rutting.	H. F. F. Suerman, <i>Korp</i> .
J. Ruys.	J. S. Swaan.
T. L. Schaap, <i>Korporaal</i> .	J. W. Swellengrebel.
G. van Nijmegen Scheltema.	H. Tanner.
J. C. van Schermbeek.	B. Terwogt.
P. J. van Schermbeek.	W. van Utrecht.

P. van der Velden, <i>Korpor.</i>	W. C. van de Werk.
A. Vernede.	J. W. H. Werlemann.
N. J. F. Verschoor.	B. J. Weyll.
J. C. van der Veur.	G. F. F. van Woerden,
J. A. van Vliegen.	<i>Sergeant.</i>
T. de Voogt	I. C. E. van Woerden,
W. H. van der Voort.	<i>Korporaal.</i>
P. O. C. Vorselman de Heer,	A. L. van Woerden.
<i>Sergeant-majoor.</i>	R. C. W. de Wolff van
J. de Vuller.	Westerrode.
H. Wagener.	A. M. C. van Asch van
P. C. Walland.	Wyck.
J. A. van Walfem.	L. H. van Asch van Wyck.
J. M. van Walfem.	I. E. van Zadelhoff, <i>Korp.</i>
J. Walter.	J. G. Ziepprecht.

ZEVEN EN DERTIGSTE BRIEF.

De Heer WILLEM VAN LEEUWENHORST, *aan den*
Heer FERDINAND MEERMANS, *te Amsterdam.*

Breda, 18 November 1830.

Wel Edele Heer!

Iets ten gevalle van den waardigen Vriend mijns geachten Vaders te kunnen doen, is mij inderdaad eene veraangenamende uitspanning. Ik heb dus dadelijk op het ontvangen uwer geëerde letteren van eergisteren aan een mijner stadgenooten, met wien ik sedert verscheiden jaren in naauwe vriendschapsbetrekking sta, om eenige informaties verzocht, ten opzichte van het jagercorps der Leydsche Studenten, tot hetwelk hij behoort en dat hier binnen getrokken is. Zijn Edele had de goedheid, mij de naamlijst dier jeugdige dapperen te leenen, van welke ik terstond het nevensgaande afschrift voor

u gemaakt heb; en mij verder in staat te stellen UW.Ed. het navolgende mede te kunnen deelen.

Al kort na het uitbersten van den opstand openbaarde zich te Leyden onder de studerende jongelingschap eene diepe verontwaardiging over den onverdienden hoon, onzen edeldenkenden Koning aangedaan, gepaard met eene blakende zucht, om voor Hoogstdezelfs regt en voor de veiligheid van onzen grond het zwaard aan te grijpen. Toen de wapenkreet van den troon uitging, ontvlamden aller harten als door een' tooverslag. Eene inschrijving om tot 's Lands bescherming mede op te trekken werd geopend, en was weldra vol. Eene Commissie uit de Studenten begaf zich naar Zijne Majesteit, uit naam der gezamenlijke inschrijvers het verlangen betuigende, om in de legermagt des Rijks te dienen, zoolang de nood des Vaderlands zulks vorderen zou. Dit heldhaftig aanbod werd door den Koning met erkentelijk welgevallen aangenomen, en het vereenigde Studentencorps tot de dienst verordend van *Vrijwillige jagers*.

Zijne Majesteit bestemde tot Opperofficieren over deze compagnie allezins bekwame en verdienstelijke mannen, als: tot Kapitein den Heer L. T. F. *Baron VAN BOECOP*; tot 1ste Luitenants de Heeren

D. J. DEN BEER POORTUGAEL (*) en F. W. C. DEKKER; tot 2de Luitenants H. J. DE MOULIN en P. J. VAN ZUTPHEN, en de vereischte Onderofficieren, benevens vier Hoornblazers.

Dagelijks werden nu de Heeren Studenten in de dienst geoefend; en weldra zag men hun jagercorps, dat op eigen kosten gekleed en volkomen uitgerust was, zich onderscheiden zoowel door eene echt militaire houding, als door eene waardige wapenhandeling. Dit verwierf aan hetzelfde de volkomen goedkeuring van den Heer Generaal R. Baron SNOUCKAERT VAN SCHAUBURG, die eene wapenschouwing over hetzelfde hield.

De lang gewenschte dag van den uittocht brak eindelijk op den 13den November voor de moedige jagerbende aan. Zij verzamelde, des morgens ten acht ure, op het onbeplante plein der *Ruïne*, werd aldaar, door evengemelden Generaal, op nieuw in oogenschouw genomen, en met eene hartelijke toespraak mobiel verklaard. Vervolgens begaf zich eene bezending uit het corps, door mu-

(*) Zoon van den voortreffelijken Dichter en Schrijver wijlen Mr. J. G. C. DEN BEER POORTUGAEL, en zelf de lier met smaak hanteerende.

zijk begeleid, naar de woning van den Hoogwelgeboren Heer Baron COLLOT D'ESCURY *van Heinoord*, waardige medebezorger der Leydsche Hoogeschool, en ontving uit handen van deszelfs Dochter een eerevaandel, door de deftigste jufferschap der stad tot dat einde met geestdrift en smaak vervaardigd. Op deze plegtigheid volgde eene inderdaad aandoenlijke aanspraak van den Heer D'ESCURY, wiens Zoon het vaandel van zijne beminnelijke Zuster overgenomen had.

Nadat dit eeregeschenk, onder vaderlandsch krijgsmuziek, tot het corps was overgebracht, trok de jeugdige bende naar de St. Pieters kerk. Dáár verschenen, in statelijken optogt en plegtgewaad, de Heeren Profesoren, en werd door den Rector Magnificus, den begaafden VAN ASSEN, eene redevoering gehouden, die van alle aanwezigen het hart met aandoening, de oogen met tranen vervulde.

Vervolgens trok het corps naar het stadhuis, en werd daar nogmaals door den Edelachtbaren Heer Burgemeester hartig en met gevoel toegesproken (*).

(*) Men vindt alle deze uitmuntende aanspraken in een, door den Heer J. ROZMER keurig geschreven werkje, getiteld: *Geden-*

Toen sloeg het uur der afreize. Met een uitgeleide van betrekkingen en vrienden en eene heerlijke muziek, begaf de jagerbende, sterk 243 man, zich naar de gereed liggende schuiten, die haar overbragten naar Rotterdam. Te dezer plaatse werd zij plegtig ingehaald door eene Commissie, uit Heeren Predikanten, Regtsgeleerden en Artsen bestaande, en door de muziek der stedelijke schutterij verwelkomd. Naar de groote markt voortgetrokken, formeerde zij eenen kring, en werd door den Wekerwaarden Heer SPRENGER VAN EYK hartelijk begroet. Alhier vertoefde de jagercompagnie tot maandag, en vertrok toen vroegtijdig met vaartuigen naar den Moerdijk, om van daar haren togt op hier te vervolgen.

Ik voeg hierbij het affchrift van een Jagerlied, vervaardigd door Nederlands geliefdsten Zanger, die ook een zijner Zonen onder dit belangrijk corps tot bescherming van den vaderlandschen grond zag uittrekken.

ffchrift van den uittogt der Heeren Studenten van de Hoogeschool te Leyden enz., aldaar uitgegeven bij den Heer C. C. VAN DEN HORN.

Ontvang, Wel Edele Heer! de verzekering mijner ongeveinsde hoogachting!

Uw zeer geh. Dienaar,

WILLEM VAN LEEUWENHORST.

ALPHABETISCHE NAAMLIJST

DER

COMPAGNIE VRIJWILLIGE JAGERS,

VAN DE

LEIDSCHER HOOGESCHOOL.

H. A. van Adrichem.

J. A. d'Ailly.

A. H. Akerfloot.

J. W. L. Exalto d'Almaraz.

G. A. N. Allebé.

P. W. Alst. Grevelink.

H. A. Bake.

R. W. Bake.

H. Bakker.

L. J. W. Beeckman.

C. L. v. Beima thoe Kingma.

E. M. Beima.

F. W. A. Beelaerts v. Blokland.

A. C. Berns.

D. van den Berg.

J. J. Beusekom.

M. P. Binkhorst.

B. W. Bleydensteyn.

J. D. Bloemen.

J. R. Boddaert.

M. J. Schuurbeque Boeye.

J. Sickens Boelens.

D. J. F. Bogaers.

F. J. Bofes.	A. A. Deenik.
B. H. Bommazijn.	C. van Deinfse.
J. J. Boonacker.	J. J. Delbaere.
J. N. Boom.	C. van Demmetraadt.
D. C. van Leeuwen Boom-	L. J. Demarrée.
kamp.	J. Detmar.
K. Boon.	M. van D oorninck.
J. C. G. Boot.	F. Dozy.
J. O. B. Boreel.	O. A. van Druten.
A. ten Bosch, Az.	A. J. Duymaer van Twist.
J. van den Bosch.	J. Dyckmeester, <i>Korpor.</i>
R. B. van den Bosch.	Robert Easton.
F. C. W. Bosse.	H. M. van Eck.
J. J. E. van den Brandeler.	J. M. Nokhenius van Els-
W. M. de Brauw.	broek.
W. L. de Bruin.	M. H. Emants.
E. A. Brummer.	D. W. van Engelen.
A. Brummelkamp.	W. A. Enschedé, <i>Korp.</i>
A. W. Buckers.	F. Z. Ermeréns.
S. A. Buddingh.	G. Everts.
M. G. de Burlet.	G. E. J. Everts.
D. W. Canneman.	B. H. Everts.
P. H. Onder de Wijngaard-	J. P. Farret.
Canzius, <i>Korporaal.</i>	C. Zoutmaet Farrer.
E. H. Cats.	J. J. le Fèvre de Montigny.
C. H. Chabot.	L. R. de Fiellietta Goed-
A. N. E. Changuion.	hart.
B. C. L. Clarisse.	C. Fleck.
C. J. Collot d'Escury.	P. J. de Fremery.
W. Collot d'Escury.	F. H. Fijnje.
W. C. de Crane.	J. M. van Gent.
H. Cuypers v. Wijnnoxbergen.	A. H. de St. George.

G. van Gerrevink.	A. F. A. van Hogendorp,
J. Gerdenier.	<i>Korporaal.</i>
P. G. C. van Geusau.	M. C. van Houten.
W. A. A. L. v. Geusau, <i>Korp.</i>	W. P. Hubert.
B. Gewin.	T. G. Huët.
H. J. Goetsee.	W. A. A. Huygens.
A. van der Goes.	H. C. Huyfer.
E. J. van der Goes.	J. M. Huysen van Cat-
W. van der Goes.	tendyke.
P. de Goelje.	A. I. B. Immink.
A. Graafland.	W. A. Immink.
F. M. J. van Grasstek.	P. Jas.
L. F. Grasstek.	C. L. B. Jonquiere.
H. Z. A. Gutteling.	W. M. S. Junius.
N. de Gyselaar.	W. L. van Kaarhoven,
I. Haga.	<i>Korporaal.</i>
W. van den Ham.	G. K. van de Kastele.
J. A. van Hamel.	I. M. Kemper.
A. C. Hanegraaf.	T. de Klerk.
H. Hasebroek.	F. W. A. v. Knobelsdorff.
J. P. Hasebroek.	R. C. L. Krämer.
A. van Heeckeren van de	J. F. C. Kronenbergh.
Wierfele.	S. F. Landry.
A. J. van der Heim.	J. F. Lantendorffer.
J. F. van Hengel.	H. F. Lantsheer.
A. G. J. E. Hesfelink.	P. J. C. Ledeboer.
C. van Heusden.	L. G. C. Ledeboer.
J. P. Heye.	C. Leemans.
A. W. Hoetink.	P. T. M. van Leeuwen.
A. R. van Hoevelh.	C. van der Lek de Clerq.
J. F. Hoffman.	P. N. J. Lette Anemaet.
W. Hoffmann.	G. v. d. Linden, <i>Jz., Korp.</i>

H. M. van Loon.	W. E. M. Rendorp, <i>Korp.</i>
J. S. Lotfy, <i>Sergeant.</i>	F. A. van Rhemen.
H. J. Lyklama & Nyeholt.	C. H. van Rhemen.
G. W. F. Lyklama & Nyeholt.	L. J. van Rhijn.
F. de Man.	C. J. van Riemsdijk.
J. E. van der Mandelein.	L. Robbe.
J. F. Margadant.	J. Roering.
D. L. van Marle.	T. M. Roest v. Limburg.
J. Masman.	R. Roelofs.
C. Gallis Merens.	N. Rojer, <i>Korporaal.</i>
V. A. Mess.	G. J. van Rosmond.
F. C. M. Mispelblom Belfer.	J. H. van Rossum.
H. Middelhoven.	A. A. Roukens.
L. T. Moutier.	A. M. de Ronville.
L. P. Monton.	H. J. Rutgers.
H. van Nes.	L. H. ten Sande.
J. E. Nihout van der Veen.	P. A. Schill.
J. Nieuwenhuis.	H. Schlegel.
P. I. van Nievervaart.	H. P. Scholten.
H. Obreen.	T. M. Schukz v. Haegen.
E. van Olden.	L. H. Schumer.
C. G. R. Ontijd.	J. F. Schuuren.
H. L. Oort.	A. van Simmeren.
J. E. van Panhuis.	J. A. Singendonck, <i>Korp.</i>
P. Paulus.	J. J. Sluiter.
J. B. Pinto.	J. W. Sluyter, <i>Korpor.</i>
W. G. Pluygers.	C. J. Soek, <i>Korporaal.</i>
K. A. Poortman, <i>Korporaal.</i>	W. C. H. Staring.
P. H. Pottum.	F. van Staveren.
W. Prins, <i>Korporaal.</i>	E. F. de Vos v. Steenwijk.
G. A. Ramaer.	C. E. Stollé.
J. T. Reckman.	M. J. Struick, <i>Cz.</i>

C. Swalpe.	E. B. de Weerdt.
J. H. Wijnhout Telders.	E. de Wendt.
N. J. Tenckink.	I. C. Weljers.
H. Tollens.	W. Weymar.
D. Uitenbogaart.	W. A. Wilbrennack.
G. Umbgrove.	P. W. B. de Wilde.
A. Veder, <i>Korporaal</i> .	H. M. Willers.
W. R. Vaden.	C. I. Wolterbeek.
L. J. van der Veen.	P. H. Onder de Wijngaard.
S. van Velsen.	Canzius, <i>Korporaal</i> .
I. F. C. Verwaal.	C. H. Wijnmalen.
A. Verwey.	G. P. Wijnmalen.
J. de Vlaam.	J. Wittewaall.
C. van der Vliet, <i>Korporaal</i> .	B. W. Wittewaall.
W. I. van Vloten.	H. A. Wittewaall, <i>Stok-</i>
R. O. Voget.	weger.
C. van Vollenhoven.	B. J. Yssel de Scheppet,
Mr. D. I. de Vos Brûnwerf.	<i>Sergeant</i> .
I. G. Waardenburg.	G. A. Yssel de Scheppet.
W. C. Wansleven.	C. H. G. Zillefen.

V A A R W E L

DER NEDERLANDSCHE STUDENTEN,

ALS VRIJWILLIGE JAGERS UITTREKKENDE.

Op, op! de Koning roept ons op!

Wij hooren 't en wij gaan.

Wie dralen moog', wij dralen niet!

Minerva, neem ons afscheidslied:

Wij gorden 't wapen aan.

Ten strijd voor 't heilig Vaderland !
 't Verraad verhief den kop ;
 Geweld en list belaaft den troon ;
 De miltzucht vlamt naar staf en kroon :
 De Koning roept ons op.

Wij gaan, den krijgsmans-rok aan 't lijf,
 Waar eer en pligt ons daagt !
 De lafaard blijf' en spaar' zijn bloed :
 Wij achten 't onze niet te goed
 Als 't Vaderland het vraagt.

Op, op ! hoe ver de kruistogt zij,
 Hoe zwart de toekomst schijn' !
 Bewijzen wij in vest en veld,
 Nu 't Vaderland en Koning gelds,
 Wie 's Lands Studenten zijn.

Ten strijd op Nassau's regt vertrouwd !
 Aan Neerlands God geloofd !
 En keeren we eens uit veld en schans,
 Zoo lauw' Mavors zegelkrans
 Miservats zonen 't hoofd !
 Vaarwel al wie ons dierbaar zijt !
 De huten schalt; wij gaan !
 Vaarwel, gij Akademiestad !
 En, zwijg, geliefd Iô vivat :
 De wapenkrete vangt aan !

H. TOLLENS, cz.

ACHT EN DERTIGSTE BRIEF.

*De Heer FRANS VAN LEEUWENHORST, aan den Heer
FERDINAND MEERMANS, te Amsterdam.*

's Gravenhage, 18 November 1830.

Beste Vriend!

Hadden wij lang reeds uit de Belgische journalen gezien, dat een zoogenaamd Nationaal congres, uit 200 leden bestaande, bijeen geroepen was, thans vernemen wij, dat hetzelfde den 10den dezer te Brusfel, in de vergaderplaats der Staten-Generaal, nu het *nationaal paleis* geheeten, is geopend geworden. Het opgeworpen bewind daar ter plaatse had bij die gelegenheid eenige huzaren, welke van de Koninklijke troepen zijn overgeloopen, een detachement infanterie, alsmede de burgerwacht in het geweer doen komen. De oudste in jaren van de aanwezige staatsmannen, de heer GENDEBIEN,

werd voorloopig als president benoemd; deze heeft de vier jongste der leden, waaronder een priester, als secretarissen aangesteld, en daarop is beraadslaagd, of men eene commissie naar het gezegd bewind zou zenden. Men heeft in 't midden gebragt, dat dergelyk een maatregel de *waardigheid* der vergadering zou krenken; doch de meerderheid kwam nogtans tot het besluit, om de bewindsmannen door eene commissie van *twee* leden te doen binnen leiden. Door eenige generaals en hoofd-officieren omgeven, stapten die mannen de zaal in, en werden met gejuich begroet. De beruchte DE POTTER las nu eene openingsrede voor, die onderteekend was door de heeren DE POTTER, graaf F. DE MÉRODE, A. GENDEBIEN, C. ROGIER, baron E. D'HOOGVORST, JOLLY, VAN DE WEIJER en DE COPPIN. Dit voorgelezen stuk is eene ware staalkaart van onbeschaamde laster en logen, listiglijk uit allerlei bonte lappen zamengeflanst, om het misdadig doel van het oproer te bemantelen, dat, trouwens, ook wel niets beters dan zulk eene soort van bedelaarsdeken verdiende. *Het broot des leuens is den mensche soet*, zegt de wijste der koningen uit het Oude Verbond; en laat er op volgen: *maer daer na sal syn mont vol van zant-*

denkens worden (*). Gebeurt dit, naar deze profetie, dan zou DE POTTER, die onlangs pijn aan zijn hals had, eerlang, wel eens hevige tandpijn kunnen krijgen.

Niets zou inderdaad gemakkelijker zijn, dan dit machiavellistisch opstel van punt tot punt te wederleggen, en zulks met de onwraakbaarste bewijsstukken te staven; maar geen Hollander zal zich deze overbodige moeite getroosten willen, daar het bij *niemand* in Oud-Nederland meer overtuiging te weeg zou brengen, dan hij werkelijk heeft, en het in België *niemand* genezen zou van de waters vrees voor de verantwoording, noch van den ambts-honger, noch van den smachtenden vampirendorsb naar het goed en bloed van hunne weldoeners. De radbraaiers toch zijn te ver gegaan, om terug te kunnen keeren. Velen hunner zitten thans te warm, en hebben te lagchende vooruitzigten om het vuur nog digter te naderen, dan dat zij daaraan zouden willen denken. Het gemaak, in hetwelk zij hunnen steun vinden, zou er wel hartelijk voor bedanken; om binnen de besamelijke grenzen van orde en wet terug te keeren, en alzoo zich den weg af te sluit

(*) Spreken XX. vs. 17.

ten tot de buitenkansjes, die zijne drijvers het van tijd tot tijd verschaffen, om onwankelbaar den sluikrooversweg der roemruchtige omwenteling te blijven betreden.

Maar het is, *vis à vis* van geheel Europa, de schaamteloosheid, inderdaad, tot de ergerlijkste hoogte drijven, om op de lange lijst der voorgewende grieven het liberaalste Gouvenement der wereld te laste te leggen: van de gewetensvrijheid geschonden te hebben, daar alle godsdienstige gezindheden eene gelijke zorg en bescherming genoten; — van het onderwijs beperkt te hebben, daar er geene schoolverordeningen zijn ingevoerd, dan die met eene beschaafde en verlichte opkweeking der jeugd strookten; — van de drukpers veroordeeld te hebben, daar deze in waarheid tot het schandelijkst misbruik in de Zuidelijke gewesten was uitgespat, zonder aan welverdiende banden gelegd te worden; — van het regt van petitie verkort te hebben, daar de adressen om redres van ingebeelde of gezochte bezwaren bij de Staten-Generaal tot stapels aangroeyden; — van dwingelandij over de maal uitgeoefend te hebben, daar het Gouvenement omtrent dit punt met de meeste gematigdheid en inschikkelijke toegevendheid is te werk

gegaan; — van het dwingen der regters, om zich te verlagen tot zaakwaarnemers van het gezag, daar er welligt geen land in Europa bestaat, waarin het heilig regt met meerder onpartijdigheid dan in Nederland wordt geadministreerd. Maar alle deze lasterlijke aantijgingen zullen den roem onzer hoogstloffelijke Regering bij den buitenlander evenmin bezwalken, als bij de regtschappen Belgen, wier handel, fabrieken en bedrijven onder dezelve zoo welig bloeiden, offchoon de laatsten door het afgrijselijk schrikbewind nog belet worden hunne stem tegen hunne dwingelanden te verheffen. Dit verhindert nogtans niet, dat zij in hun hart de onverlaten verfoeljen, die hunne welvaart gefnuikt en hunne toekomst verwoest hebben, om zich zelven groot te maken.

En wat zal het congres van deze ongegronde beschuldigingen, van zoo vele zamengeraapte onwaarachtigheden zeggen? De tijd zal het leeren. Maar doorloop ik de naamrol der lieden, die hetzelfde uitmaken, dan tref ik daarop aan de *elite* der kampvechters tegen het Gouvernement, die in onderscheiden betrekkingen en in opvolging van tijd zich uitgemeusterd hebben door staatkundige en godsdienstige overdrijving, wrevel, haat en muit-

zucht. Het zou onregtvaardig zijn, alle de leden al dadelijk over denzelfden kam te scheren, doch het is te vreezen dat den welgezinden de moed ontbreken zal, om zich tegen de hevigheid der zegepralende partij en haren dreigenden aanhang te doen gelden.

De bewindslieden hebben in hunne redevoering nog te kennen gegeven, dat men verzekerd kon zijn, dat het stelsel van *non-interventie*, ten aanzien der Belgen, op eene gestrengte wijze zou worden gehandhaafd, en men, op grond van ontvangen *officiële* mededeelingen van wege de vijf groote Mogendheden, *met het ophouden der vijandelijkheden kon hopen op het onvoorwaardelijk ontruimen van geheel het Belgische grondgebied.* Wat dit beginsel van non-interventie inheeft, hetwelk *thans* bij de afgezanten der groote Mogendheden vooruit schijnt gezet te worden, is ligtelijk te gissen. Niet zoo gemakkelijk is de intentie omtrent de grenzen te doorgronden. Vermoedelijk zullen de Londen-
sche en Brusfelsche congressen daaromtrent nog wel eenige nadere explicatie te zamen hebben. Wij van onze zijde weten wat ons toekomt, en zullen dat onbetwistbaar eigendom noch door het jacobijnsch geschreeuw der plunderfactie, noch door

eene welfelende of plooiende diplomatie afhandig laten maken. *Voor het moment* is Venlob bezwiken. Dit was te voorzien en kon niet belet worden. De Generaal VON SCHEPPERN heeft zich als een man van eer gedragen, maar is eindelijk door verraad van binnen, hetwelk de poorten voor den vijand opende, gedwongen geweest zich met bijna 300 man over te geven. Maastricht is in een geduchten staat van defensie gebragt. Het kriegsbe- wind is aldaar in handen van den voortreffelijken Generaal DIBBETZ. Er schijnt geen reden om te vreezen voor het behoud dezer belangrijke vesting.

Omtrent het voorgevallene te Oostburg, heeft men nader vernomen, dat de muitelingen bestonden uit 400 man van GREGOIRE, 600 van PONTECOULANT, en voorts uit ettelijke duizend man uit de Vlaamsche dorpen van Eccloo, Maldeghem, Kneselaere, en nog veertien andere, alwaar voor dien togt de klok was geklept; welke lieden zoowel door verkeerden godsdienstijver, als door roofzucht werden angevuurd. Hun verlies heeft bestaan in 40 dooden en 76 gekwetsten. Terwijl Oostburg werd aangetast, hadden de Blankenbergers vier schuiten uitgerust, om Cadzand van de zeezijde te overvallen; doch, onderrigt van de nederlaag hun-

ner makkers, waren zij in tijds weder in zee gestoken.

Van onze kinderen hebben wij tijding ontvangen. Er was niets van belang aan de grenzen voorgevallen; alleen veroorloofden de muiters zich nog strooptogtjes in grensdorpen, zonder er zich echter lang op te durven houden. Hunne heldendaden bestaan bij zulke gelegenheden enkel in het ledigen van ontvangers-kassen en het afknevelen van geld van particulieren. Uit den klauw kent men den leeuw! Handelden zij anders, wij zouden, uit medelijden, misfchien beginnen hen te beklagen en christelijk voor de voltooiing hunner beterschap te bidden; maar nu worden wij, met de beste gezindheid der wereld, gedwongen om met verachting op den hoop muiters en hunne hulpbenden neêr te blijven zien.

Den 11den en 12den dezer zijn van hier weder sterke afdeelingen jagers en grenadiers, die voor verre het grootste gedeelte nieuw aangeworven waren, uitgetrokken, ten einde zich bij het mobiele leger te gaan voegen. De muziek der Haagfche fchutterij heeft deze wegtrekkende verdedigers des Vaderlands, waaronder zich vrijwilligers uit de aanzienlijkste geslachten bevinden, een eind weegs

uitgeleide gedaan. Over 3 à 4 dagen zal nog van hier naar Breda vertrekken eene afdeeling der schutterij, sterk omstreeks 360 man, te gelijk met ongeveer 100 nieuw aangeworvene grenadiers en jagers. Er zullen dan meer dan 1000 Haagfche schutters uitgetrokken zijn.

De mobiele schutterijen uit Drenthe moeten, met de vrijwilligers uit onderscheiden gemeenten vereenigd, reeds in de haar aangewezen verblijfplaatsen, de vestingen Koevorden en Delfzijl, aangekomen zijn. Die van de stad Groningen, ruim 600 man sterk, zijn naar Nijmegen vertrokken.

Men roept mij aan tafel. Vaarwel, beste Vriend!
en geloof mij altijd met volkomen hoogachting

T. T.

FRANS VAN LEEUWENHORST.

NEGEN EN DERTIGSTE BRIEF.

*De Heer DIRK VAN LEEUWENHORST, aan den
Heer FRANS VAN LEEUWENHORST,
te 's Gravenhage.*

Ginnsken, 26 November 1830.

Hooggeachte Ouders!

Mijn brief uit Groot-Sundert, van den 22sten dezer, zal u en Henriette voorloopig gerust gesteld hebben, zoo omtrent mijn' vriend Egbert, als mij. Ik zal u, met medehulp van hem, thans een uitvoerig verslag mededeelen van ons togtje naar Eschen en hetgeen daar voorgevallen is. Wij hebben daar niet alleen kruid geroken, maar dapper meê gevochten tegen de rebellen. Doch laat ik u vooraf zeggen wat er gebeurd is eer wij daar druipnat aankwamen.

Vernomen hebbende, dat den 18den en 19den dezer zich eenige muitelingen te Rozendaal hadden

vertoond en zich in de nabijheid van dat dorp aan roof hadden schuldig gemaakt, beraamde de Generaal VAN GEEN het plan deze rooverbende op te ligten, en, zoo er zich in den omtrek aldaar zoogenaamde troepen bevonden, deze in hunne stelling aan te tasten. Tot dat einde werden in den namiddag van den zoften de noodige bevelen aan eenige gedeelten der mobiele armée uitgevaardigd, en des avonds trokken ruim 600 man, zoo der Haagsche als Rotterdamsche schutterij, uit Breda. De laatstgenoemde colonne was bestemd om met eenige compagnien van de 2de en 9de Afdeeling te Rijsbergen post te vatten, terwijl de aldaar gestationeerde troepen tot de voorwaardsrukkende colonne behoorden, waarvan ook wij een deel maakten.

De tweede colonne, door den Generaal VAN GEEN zelf aangevoerd, welke te Etten bijeen was gekomen, begaf zich des morgens ten drie ure naar Rozendaal op marsch. Daarbij bevond zich de Haagsche schutterij en aan deszelfs hoofd de Luitenant-kolonel BOREEL. Deze colonne was mede zamengesteld uit infanterie, kavallerie en artillerie. Niettegenstaande het ongunstig weder, arriveerden de troepen, met de grootste geestdrift be-

zield, al vroeg in den morgen op de plaats hunner bestemming.

Onze colonne had door drasfige wegen, dikke duisternis en nagenoeg aanhoudenden regen, des avonds ten elf ure Sundert bereikt. Hier hoopten wij wat uit te rusten; maar kregen de stipste order om des nachts onder de wapenen te blijven. Dit duurde tot omtrent vijf ure in den morgen. Toen gingen wij met de grootste stilte voorwaarts. Het weer was helderer geworden. Wij bereikten ruim negen ure het dorp Esfchen, waar men wist dat de brigands genesteld zaten. Al dadelijk was het: „tirailleurs voorop!” hoe verrukte dit bevel onze van moed blakende harten! Egbert ging met omtrent 30 man het dorp ter linker zijde binnen; terwijl ik met de overige jagers het dorp inrukte. De overige troepen hielden halte, om onze artillerie te dekken. Oogenblikkelijk waren wij slaags, en lagen er eenige muiters dood en gewond neder. Twee pasfen van mij af, werd onze brave Kolonel EVERTS, dien wij allen als een' vader beminnen, gekwetst aan den hals. Wij zagen hem van zijn paard storten. Toen sloeg onze stoutmoedigheid inderdaad tot woede over; in een oogenblik waren wij midden in het dorp; en had het ongeluk niet

gewild dat de vijand niet zeer talrijk was en zich door struiken en heggen weg kon pakken, wij hadden ze allen vernield. In een groot uur was het dorp gezuiverd. Van den vijand waren een twaalfstal gesneuveld, en een gelijk getal gevangen genomen. Het ging er een poosje ruw toe; doch ik heb met Egbert al wat mogelijk was gedaan om te behouden en te beschermen wat zich in onze nabijheid bevond. Een jong mensch, dat niet meer dan verdacht was van met den vijand geheuld te hebben, is door Egbert gered, aan wien hij inderdaad het behoud van zijn leven te danken heeft. (Ik zal op dit pas, Mama, tusfchen twee haakjes, in 't oor fluisteren, dat fchrijver dezès niet voor den militairen stand, of de militaire stand niet geschikt is voor hem. De goede vrouw behoeft dus niet bevreesd te zijn, dat Dirk jager zal blijven als het einde van zijn vrijwillige dienfttijd daar zal zijn.)

De colonne, onder de onmiddellijke aanvoering van den Generaal VAN GEEN, rukte, na onderscheiden detachementen infanterie om de bosfchen te doorzoeken en de kavallerie om de omftreken te omfingelen vooraf gezonden te hebben, voortwaarts tot in het dorp Esfchen. De oproervlag,

twee paarden van den commandant dezer insurgen-
ten en eenige wapenen, waaronder goede jagtge-
weren, zijn door ons buit gemaakt. Het dorp is
vrij gekomen met het leveren van 6000 rations
vleesch voor onze corpsen. Daarna zijn de troe-
pen terug getrokken.

Een Sergeant-majoor is gesneuveld. Niemand an-
ders is gekwetst dan onze achtingswaardige Kolo-
nel; doch de wond is gelukkig niet gevaarlijk.

Men verzekert, dat wij spoedig de winterkwar-
tieren gaan betrekken.

Egbert groet u en zijne beminde op het harte-
lijkst; terwijl ik met de eerbiedigste gehechtheid
mij teekenh

Uw liefhebbende zoon,

DIRK.

VEERTIGSTE BRIEF.

De Heer FERDINAND MEERMANS, aan den Heer
FRANS VAN LEEUWENHORST,
te 's Gravenhage.

Amsterdam, 30 November 1830.

Waarde Vriend!

Terwijl wij nu veilig zitten achter de beukelaars onzer dapperen, kunnen wij op ons gemak eens uitkijken naar de kraamkamers der twee congressen, en zien wat er te Londen en te Brusfel voor den dag zal komen; uit die in laatstgenoemde stad laat zich weinig anders verwachten dan misgeboorten; in de Londensche zal de forceps denkelijk wel te pas komen. Er zijn in laatstgemelde kamer evenwel bedreven vroedmeesters bijeen, die het noch aan voorzigtigheid, noch aan handigheid ontbreken zal, om de diplomatie der oude wereld van een nieuw schepsel te doen verlossen, zonder het leven der moeder te wagen. Het zal er maar

op aan komen, of de Hollanders en Belgen beïden, na de verlossing, de jonggeborene lief en aardig zullen vinden, dat mij zeer twijfelachtig voorkomt.

De taak, aan de zaakgelastigden der groote Mogendheden opgedragen, is in waarheid moeilijk. Had men in de maand Julij laatstleden in Parijs niet goedgevonden om den zetel van CHARLES X te doen innemen door eenen Burger-koning, die niet *très chrétien* en geen Koning *par la grace de Dieu* is, men zou in Londen spoedig een einde hebben weten te maken aan den schandelijken Belgischen opstand; maar zonder den voorgang van de Parijzenaren zou het, ontwijfelbaar, in Brussel wel rustig gebleven zijn, en hadden dan de heeren Diplomaten wel t'huis kunnen blijven. Nu maken, ongelukkigerwijs, Frankrijk en Belgie een zeker samenhangend en op elkanderen inwerkend geheel uit. Men mag wel voor zeker aannemen, dat aan het Parijsche oproer eene partij uitgeweken of uitgebannen Belgen deel genomen heeft, en dat wederkeerig de Fransche factie aan de Belgische de bebloede broederhand geboden heeft. Het is nog in Frankrijk geschapen, als in Belgie: er bestaat in die beide Landen een complot, dat geheel onaf-

hankelijk werkt van de publieke geregelde magten. Dit *onzichtbaar gezag* wordt gevreesd. Kan men dan verwachten van eenen Franschen zendeling, dat hij, door te helpen doortasten omtrent Belgie, zijn eigen Land aan nieuwe schokken blootstellen zal?

Maar het *onzichtbaar gezag*, dat zijnen hoofdzetel in Parijs heeft (of LAFAYETTE daarvan de chef is, en of hetzelfde een aanmerkelijk kapitaal, hetzij uit Algiers of van elders gekomen, disponibel heeft, willen wij niet beslissen), zendt en bezoldigt in alle Europeesche Staten *affidees*, die de bevolking tegen hare wettige overheden oprokken, en onlusten en oproeren verwekken, met het dubbel oogmerk, om deszelfs rampzalige politieke grondstellingen en hersenschimmige vrijheidsleer, als een waarachtigen kanker, te verbreiden, en middelerwijl de gekroonde hoofden in hun eigen huishouden de handen zoo vol werk te geven, dat zij niet aan het herstellen der legitimiteit in Frankrijk denken kunnen. Van daar die woelingen, die ontploffingen, die oploopen, nu hier, dan daar. De volkomen slaging, eerst in Frankrijk, toen in Belgie, van het tot oproer aangehitste graauw, heeft een allerverderfelijkt voorbeeld gegeven aan de

smalle gemeenten van alle Landen, die overal de meerderheid uitmaken, overal liever plunderen en stelen, dan werken en betalen, overal straatsteenen hebben en overal barricades kunnen maken. Eene bedenkelijke gisting doet allerwegen zich bespeuren, en houdt de handen gebonden der afgezanten van Engeland, Rusland, Oostenrijk en Pruisen. Het Londensch congres durft zich niet doen gelden: het zoekt te plooiën, te schikken, tijd te winnen. Een ellendige VAN DE WEIJER, dien de fiere Engelsche staatslieden anders te naauwer nood in hunne keukens bij domestiquen en palfreniers zouden toelaten, wordt in hunne antichambres geduld en vrijheid gelaten om, *als een specie van diplomaat* (God beter 't!), uit naam van zijn zogenoemd gouvernement, representaties uit de hoogte te doen. Met hoeveel laatdunkendheid en ondraaglijken trots heeft dit mannetje op den 15den dezer in het Brusfelsch congres verslag van zijne zending naar Englands hoofdstad gedaan! Welk eene taal veroorlooft de schaamteloze rebel zich daarbij niet ten aanzien van mannen als de Hertog VAN WELLINGTON en de Prins van Oranje, wier schoenriemen hij niet waardig is vast te binden! Maar al deze brutaliteit, twijfel er niet aan, heeft

haren steun in de wezenlijk geduchte factie, die zulke blafkaken noodig heeft, welke, zonder te blikken of te blozen, met de hoovaardij eens charletans, van hunne gedane kuren durven zwetsen. Zijne vrienden houden hem ook, als een *precieus mensch*, de hand boven het hoofd. Hij wist al zoo *heel veel* (*) toen hij naar Londen vertrok. Daar ter plaatse heeft hij zich in het allersijfste gedeelte der staatkunde geperfectioneerd, en bekleedt dan nu ook, met de hem bijzonder eigene gratie, den post van president der diplomatieque commissie, nevens hem bestaande uit de heeren DE CELLES, DESTRIVAUX en NOTHOMB. Men zou hem den staatkundigen-*Steven van der Klok* kunnen noemen.

(*) Zie hier 's mans titels, zop als die te lezen staan bij zijne in 1829 uitgegeven *Lettre à M. ERNEST MUNICH, sur la langue d'ne des Pays-Bas: Avocat, Conservateur de la Bibliothèque de Bruxelles et des manuscrits du Roi, Professeur de philosophie au Musée, membre de la Commission chargée de la publication des monumens inédits de l'histoire du Pays, et l'un des Rédacteurs du Courrier des Pays-Bas*. (Die laatste titel doet de deur toe.) De Heer J. F. WILLEMS, te Antwerpen, heeft op dezen brief, in de Fransche taal, een antwoord in 't licht gegeven, waarin hij den Profesfor-journalist op eene bondige wijze wederlegd heeft.

De te Londen verzamelde zaakgelastigden hebben van hunne zijde de Heeren CARTWRIGHT en BRESSON naar Brusfel gezonden, om daar, uit hunnen naam, met de Belgische bewindsmannen te handelen.

Dat die doorknede staatsmannen te Londen met hunne vredelievende tuschenkomst niet veel veld zullen spoeden, is in het begin dezer maand reeds gebleken. Zij hadden bij hun protocol van den 5den November voorloopig bepaald, dat, om het bloedvergieten te doen ophouden, van beide zijden de vijandelijkheden een einde moesten nemen; dat de troepen zouden terug keeren over de linie, die vóór het tractaat van Mei 1814 het grondgebied van den fouvereinen Vórst der Vereenigde Nederlanden van de provincien afscheidde, welke bij de tractaten van Parijs en Weenen van het jaar 1815 met zijn gebied zijn vereenigd geworden, om het Koninkrijk der Nederlanden uit te maken; met verdere bepaling, dat de troepen de plaatsen en het grondgebied, welke zij buiten deze linie bezetten, binnen 10 dagen zouden ruimen.

Het Belgisch bewind heeft, onder dagteekening van den 10den November, daarop dit antwoord gegeven :

„ De leden van het provifioneel gouvernement van Belgie gelooven gaarne , dat een natuurlijk gevoel van medelijden voor dat obdr aanleiding heeft gegeven tot de menfchlievende zending , met welke de gevolmagtigden der vijf Mogendheden zijn belast.

„ In deze hoop dankt het gouvernement , hetwelk de onafhankelijkheid van Belgie met den eerbied voor de regten der menfchheid weet overeen te brengen , de vijf Hoven voor het voorftel , hetwelk zij gedaan hebben , om , door het geheel ftaken der vijandelijkheden , het bloedvergieten te doen ophouden.

„ Het gouvernement verbindt zich alzo , om te bevelen :

„ 1°. Dat van de zijde van Belgie alle vijandelijkheden tegen Holland ophouden.

„ 2°. Dat de Belgifche troepen terug trekken over de linie , die voor het tractaat van Parijs van Mei 1814 , de provincien van den fouverainen Vorst der Vereenigde Nederlanden van die gewesten afcheidde , welke bij tractaat van Weenen en Parijs in 1815 daarbij zijn gevoegd.

„ Bij deze gelegenheid moet het provisioneel gouvernement van België aanmerken, dat het onder deze linie de grenzen verstaat, welke, ingevolge art. 2 der grondwet van de Nederlanden, de Noordelijke provincien van de Zuidelijke afscheiden, met insluiting van den geheelen linker oever van de Schelde.

„ 3°. Dat de Belgische troepen de sterkten en het grondgebied, welke zij buiten de hierboven aangewezen linie bezetten, binnen den tijd van 10 dagen ontruimen.

„ Dit alles onder voorwaarde, dat van de zijde van Holland, zoo te lande als te water, binnen hetzelfde tijdsverloop, hetzelfde gedaan worde.”

Geen geringe eisch! Men beseft, dat de Belgen niet alleen de ontruiming van Maastricht en der citadel van Antwerpen, maar ook van het voormalig Staats-Vlaanderen begeerden.

Dit gaf te Londen aanleiding tot nadere overwegingen en beschikkingen, en werd aldaar den 17den November vastgesteld, dat de vijandelijkheden zouden worden gestaakt, maar dat de Hollanders en

de Belgen provifioneel in 't bezit zouden blijven van de landen en plaatfen, die zij toen bezetteden. Daarmede dan is eindelijk te Brusfel genoeg genomen, en ook van wege Zijne Majesteit bevolen de aanvallende vijandelijkheden te faken.

Terwijl het congres te Londen alzo in de weer was om het voortplanten en overflaan van den brand zoo veel mogelijk te verhinderen, werkte ook dat van Brusfel met handen en voeten, om aan Belgie den onfchatbaren zegen der omwenteling te verzekeren. Daartoe moeten, naar de inzigten dier wonderlijke Landsvaderen, de drie gewigtige befluiten ftrekken, achtervolgens op den 18den, 22ften en 24ften dezer genomen, waarbij 1°. de onafhankelijkheid van Belgie wordt verklaard; 2°. als regeringsvorm de monarchaal-constitutionele voor hetzelfde wordt aangenomen; en 3°. al de Leden van het Huis van Oranje-Nafau, ten eeuwigen dage, van alle gezag in Belgie worden uitgefloten. Vóór de laafte decifie hadden zich niet minder dan 161 ftemmen verklaard tegen eene minderheid van 28, die meestal begrepen, dat er met dit befluit zulk een groote haast niet had behoeven gemaakt te worden! Was het niet een *blinde*, die het voorftel tot het laafte befluit gedaan heeft?

De befaamde DE POTTER kan maar niet begrijpen, hoe het mogelijk geweest is, dat een congres, zamengesteld uit zoo vele doorluchtige wijs-
hoofden, op den 22sten dag der maand November van het jaar onzes Heeren 1830 zoo verbaasd dom geweest is, om eene constitutionele monarchie aan eenen democratischen regeringsvorm voor te trekken (*). Hij raast en tiert als een bezetene, maar men lacht hem uit en schuift hem ter zijde. Zijne rol is provisieneel alweer uitgespeeld. Het was hem eene onverkropbare ergernis, dat de leden van het voorloopig bewind hun gezag nederlegden in den schoot van 's Lands volksvertegenwoordigers, offchoon zij zeer goed wisten dat zij zouden worden uitgenoodigd om te blijven continueren, gelijk zulks dan ook, op voorstel van DE STASSART, dadelijk plaats gehad heeft. De eierzuchtige man begreep, dat het bewind met dezen stap zich ver-

(*) In zeker genootschap te Parijs, met de benaming prijkkende van *Les amis du peuple* (zou daar misschien het onzichtbaar gezag geconcentreerd zijn?), is naderhand besloten, om het legioen van den burggraaf DE PONTECOULANT terug te roepen, uit hoofde men wel heeft willen vechten voor eene republiek, maar niet voor eene monarchie. De Belgen zullen er niet over huilen, als zij deze hulpbende van de Parijische volksvrienden kunnen lozen.

nederde, en nam derhalve zijn' ontslag uit een staatsligchaam, dat, naar zijne wijze van denken, aan deszelfs waardigheid te kort gedaan had. Daar men hem zeker moede was, heeft men hem losgelaten, en het blijkt zelfs niet, dat zich iemand eenige moeite gegeven heeft om den vertoornden banneling in betere luim te brengen. Zouden hem de zandsteentjes misfchien reeds in den mond komen, waarvan uw laatste gewag maakt? Hij staat bij de geestelijkheid in geen goed blaadje (*); en daaraan schrijft men algemeen de ongenade toe, waarin hij vervallen is, zelfs bij het gemeen, dat hem inhaalde, toen hij met handen vol geld uit Frankrijk kwam aanzetten. Daaruit zou men, misfchien met eenigen grond, het besluit kunnen opmaken, *of*, dat DE POTTER geen geld meer uit kan deelen om het *canaille* aan zijn snoer te houden, *of wel*, dat dit naar de vleugelmannen onder zijne zielverzorgers uitziet, om te weten wat er, behoudens eene volkomene abfolute, verder gedaan mag en nagelaten moet worden.

(*) De geestelijkheid is zijne levensbeschrijving van *scripso ricci*, noch zijne *Esprit de l'église* niet vergeten. Het laatstgemelde werkje behelst, van het begin tot het einde, eene *chronique scandaleuse* van de Kerkelijke gefchiedenis.

Maar keuvelen wij nog een oogenblik over een achtingswaardiger man dan DE POTTER en zijne nieuwe vijanden, — over onzen uitmuntenden veldheer VAN SAKSEN WEIMAR! Met hoe veel spoed en beleid heeft hij nu weder zijnen togt volbragt naar Maastricht! Zijne colonne, bestaande uit verscheidene bataljons infanterie, eenige ruitery en rijdende artillerie, ten getale van 4 à 5000 man, was den 20sten November uit den omtrek van Eindhoven opgebroken. Het zeggen is steeds, dat het oogmerk van dezen togt was, het brengen van eenige artilleristen in genoemde vesting, en het afhalen van de overtollige paarden en verdere ruitery, welke zich in dezelve mogten bevinden. Monsieur DAINÉ, die zoo hard geschreeuwd had over zijn plan om Maastricht te gaan belegeren, had, op het vernemen van 's Hertogen aantogt, zich weggepakt en, zegt men, tot Brusfel, zonder omkijken, doorgereden, kwanswijs om daar een bagatelletje van dertigduizend man te vragen, ten einde met dezelve Holland op staanden voet te gaan innemen! Onze troepen hadden geene vijanden te zien gekregen: Vermoedelijk was onze legermagt tevens bestemd, om hen uit Venlo te jagen; maar de getroffen wapenstilstand heeft dit oogmerk

verrijdeld. Intusfchen hadden de verraders dier vesting, ten getale van omtrent 700, de wijk meest naar Pruisfisch grondgebied genomen. Zij zijn, vooreerst, nog met de vrees vrijgekomen.

Maastricht is, zoo lang als die vesting bestaat, zoowel van buiten als van binnen, nooit dermate versterkt en gearmeerd geweest, als op dit oogenblik. De opperbevelhebber DIBBETZ heeft het raadzaam geoordeeld, provisioneel de wapens der ontbonden schutterij aldaar in 's Rijks magazijn te bewaren.

Nog een klein staaltje, eer ik eindig, van hetgeen hier ter stede ten beste des Lands gedaan wordt! Door het Bestuur van het Collegie *Zee-manshoop* alhier is aan het Departement van Oorlog aangeboden de uitbetaling eener premie van *f* 50.00 aan de eerste 100 vrijwilligers voor Zijner Majesteits zeedienst, voor zoo verre dezelve bevaren zullen zijn, en eene premie van *f* 25.00 aan de eerste 50 vrijwilligers, die onbevaren zijn, en zulks boven het van 's Rijks wege uitbetaald wordende handgeld van *f* 5.00. Het is allergeenoeijkelijkst van dergelijke opofferingen gewag te maken; maar er wordt zoo onbegrensd veel door groot en klein bijgebracht, dat insgelijks vermelding ver-

dienen zou, dat men schier niet bijzonderlijk dit of dat, deze of gene durft prijzen, om den schijn te vermijden van partijdig of vooringenomen te werk te gaan.

Nu, mijn Waarde! geniet met uwe geachte betrekkingen steeds Godes beste zegeningen, en geloof mij onveranderlijk

Uw vriend,

FERDINAND MEERMANS.

EEN EN VEERTIGSTE BRIEF.

De Heer WILLEM VAN LEEUWENHORST, *aan den*
Heer FERDINAND MEERMANS, *te Amsterdam.*

Breda, 6 December 1830.

Wel Edele Heer !

Daar de gewapende Studenten uit Groningen en Franeker op hunnen togt naar Etten deze stad gepasseerd zijn, heb ik de gelegenheid, die zich aanbod, mij ten nutte gemaakt, en met deze en gene bekende onder dezelve mij onderhouden; waardoor ik mij dan nu in staat vinde gesteld, om UWelEd. ook omtrent den uittogt dezer dappere jongelingen eenige bijzonderheden te kunnen melden, die 't UWelEd. denkelijk niet onaangenaam zal zijn te vernemen.

Even als in andere Academiesteden, had de mare van het Brusefsch oproer bij de Studenten te Groningen al dadelijk den lust opgewekt om 's Lands Vader en 's Lands veiligheid en vrijheid ter hulpe te snellen. De geestdrift werd niet weinig geste-

ven, toen zij van den Hoogleraar NIENHUIS, bij het nederleggen van het Rectoraat, den 12den October, eenen brief ontvingen, waarin deze hun op het nadrukkelijkst aanbeval, de wapens op te nemen.

Nagenoeg te zelfder tijd verscheen er in de Groningsche courant een opstel van Profesfor VAN OORDT, bijzonder gerigt aan de ouders der Studenten, strekkende tot wegneming van bezwaren tegen het uittrekken hunner Zonen.

Een vrij aanmerkelijk getal Studenten zich nu onderling verbonden hebbende, werd zulks ter kennisse gebragt van Zijne Majesteit. Den 24sten October ontvingen zij van Zijne Excellentie, den Directeur-generaal van Oorlog, tot antwoord, dat hun aanbod, om de wapenen op te vatten, door den Koning met welgevallen was aangenomen; dat zij een afzonderlijk ligchaam zouden uitmaken, en als flankeurcompagnie aan de 8ste Afdeeling infanterie worden toegevoegd, onder den naam van *Vrijwillige flankeurs*; dat de Generaal-majoor, Provinciale Kommandant van Groningen en Drenthe, EVERTS, met de organisatie der compagnie was belast, en wegens de formatie van de keus der Officieren met hen in overleg treden zou.

Van evengemelde door Zijne Majesteit verleende vrijheid is door hen in zoo verre gebruik gemaakt, dat zij de Onderofficieren uit hun midden verkozen hebben; zijnde door Zijne Majesteit het bevel over de compagnie opgedragen aan den Kapitein HYLKAMA en de 1ste Luitenant VAN PAL-LANDT; terwijl de Heeren Profesforen VAN OORDT en VROLIK zich hebben laten welgevalven om daarbij als 2de Luitenants de dienst te verrigten. De naamlijst der Heeren Studenten, zoo van de Academie te Groningen, als van het Franeker Atheneum, te zamen de Vrijwillige Flankeurcompagnie uitmakende, voeg ik hiernevens.

Nadat zich de Heeren Studenten met ijver in den wapenhandel hadden geoefend; werd op den 25sten November een rijk versierd en door eenige Dames keurig bewerkt Vaandel plechtig, door Me-jufvrouw OUYOT, aan hen uitgereikt, nadat door den verdienstelijken Hoogleeraar LULOFs met gevoel en nadruk eenige door Z. H. G. vervaardigde dichtregelen uitgesproken waren. Vervolgens werd, mede in dichtmaat, de Groninger jufferschap krachtig en doelmatig toegesproken door den Heer Mr. A. W. ENGELen, Sergeant bij dezelfde compagnie.

Het genoegen werd in dit uur nog verhoogd, toen de beroemde Dichter SPANDAW (wiens Zoon onder de compagnie behoorde en het vaandel droeg) een door hem vervaardigd Affcheidslied overgaf. Hierop bood de Heer OOMKENS een ter zijner steendrukkerij vervaardigd album aan, bevattende fac similees der handteekeningen van al de uittrekende Studenten.

Des avonds ten half vijf ure begaf de compagnie zich naar de kerk, alwaar door den Hoogleeraar HOFSTEDE DE GROOT eene treffende leerrede werd gedaan over 1 Petr. II. vs. 16.

Den volgenden dag, 26sten November, des morgens ten half negen ure, verzamelde de compagnie op de Groote Markt, werwaarts de Curatoren en Profesoren der Hoogeschool zich in statigen optogt begaven, om plegtig afscheid van de moedige jongelingen te nemen. De Rector Magnificus HENDRIKZ voerde op eene waardige en hartelijke wijze het woord; een hartroerend afscheid volgde, en, onder geleide van de muziek der schutterij, trok de compagnie de A-poort uit, om zich aan boord te begeben der vaartuigen, die gereed lagen om haar naar Vriesland over te brengen.

In alle plaatsen, die zij pasfeerde, werd de jon-

gelingſchap met belangſtelling ontvangen en onthaald. Bij ſakkellicht trok zij, door het corps muzikanten der ſtedelijke ſchutterij vooraf gegaan, Leeuwarden binnen. Te Franeker werd door den Rector Magnificus van het Athenaeum, ERNE-RINS, eene treffelijke aanſpraak aan dezelve gedaan. De geheele reis door Vriesland ſcheen eene zegepralende optocht te zijn.

Den 28ſten kwamen de Heeren Studenten van Harlingen te Amſterdam aan. Hier aanvaardde de Kapitein VAN DER BRUGGEN het commando over hunne compagnie. Des avonds bezochten zij den Hollandiſchen ſchouwburg, en werden aldaar eenige door den uitſtekenden dichter J. VAN LENNEP vervaardigde en aan hen gerigte dichtregelen uitgeſproken. Vervolgens werden zij op een collation onthaald in de Studenten-ſocieteit; bij welke gelegenheid er toepasfelijke toaſten werden ingeſteld door de Hoogſchoolaren VAN DER HOEVEN, VAN HALL en VAN RAMPEN, en vele andere beleefdheden aan hen bewezen, gelijk zulks aan UWelEd. in bijzonderheden bekend zal zijn.

Den 30ſten November kwam de Vrijwillige Flankeurcompagnie te Utrecht aan, en werd ook daar door de Profesſoren begroet en door muziek naar

de Neude begeleid. Den 1sten December vertrok zij naar Gorinchem en 's anderen daags naar deze stad, ten einde bij het mobiele leger te worden ingelijfd (*).

Gelief deze beknopte opgave aan te merken als een bewijs der opregte hoogachting, die UWelEd. wordt toegedragen door uwen

Verpligten Dienaar,

WILLEM VAN LEEUWENHORST.

(*) Alle bijzonderheden, tot dit corps betrekkelijk, treft men aan in het waarlijk belangrijk *Gedenkboek, of Verzameling van stukken* betrekkelijk dezen uittogt, uitgegeven te Groningen, bij J. OOMERUS.

ALPHABETISCHE NAAMLIJST
DER
VRIJWILLIGE FLANKEURCOMPAGNIE,
BESTAANDE UIT STUDENTEN
VAN
GRONINGEN EN FRANEKER.

UIT GRONINGEN.

J. F. Thiens Abresch.	J. M. S. van Coevorden.
H. G. Abresch.	B. J. Cramer von Baum-
J. M. Busch Adriani.	garten.
C. G. de Balbian v. Doorn,	H. W. H. Dannenbargh.
<i>Korporaal.</i>	J. C. F. d'Aulnis de Bou-
H. Beekhuis.	rouill.
R. Beekhuis.	B. Doorenbos.
Æ. W. Begemann.	H. Dijkema.
F. H. Bekius.	J. Radijs Dijkhuizen.
H. W. G. Bellaard.	J. W. E. Ebbinge.
J. Berghuis.	W. R. Emmen.
D. R. W. Bisdorn.	J. Eemten.
C. Boon.	A. W. Engelen, <i>Sergeant.</i>
D. Cannegieter.	F. Feith.
H. N. la Clé.	J. R. Folkers.
A. M. Cleveringa.	D. N. P. W. de Fremery.
A. P. A. du Cloux.	E. W. Polman <i>Gruys.</i>

P. A. Haack.	S. Menalda.
B. H. van der Haer.	F. G. ter Meulen.
E. Hammingh.	C. Meijer.
S. F. van Hasfelt, <i>Korpor.</i>	J. Meijer.
B. J. R. van Hasfelt, <i>Serg.</i>	P. B. Middendorp.
G. Heeres, <i>Sergeant.</i>	G. H. Monkhost.
L. Grave van Heiden.	W. Munniks.
H. W. Hemmes.	C. W. van Naersen.
F. J. Hesfe.	P. Oosting.
F. M. T. Gysberti Hodenpjl,	J. Penon.
<i>Sergeant.</i>	E. van der Pers.
W. R. van Hoëvell.	C. Peters.
S. Hogerzeil, Mz.	H. Poelman.
G. Holwerda.	J. B. ten Pest.
J. K. van Houten.	G. Benthem Reddingius.
J. Houwink, <i>Fourier.</i>	L. A. de Rochefort.
H. U. Huguenin.	D. Roeslingh.
E. Idema, <i>Korporaal.</i>	T. Römelingh.
B. F. Janfonius.	J. Roorda.
C. T. Keifer.	A. Rutgers, <i>Korporaal.</i>
J. S. G. Koning.	C. P. L. Rutgers.
F. Koppius.	H. C. Schoonbeek.
J. Kusters.	G. Schot.
J. Kremer.	J. H. Sennige.
J. Lage.	J. H. de Sitter.
A. Leenhuis.	H. H. A. Sluis.
A. J. Lieuwens.	P. Spandaw.
S. L. Lewe van Aduard.	G. E. Stam, <i>Korporaal.</i>
J. D. Lewe Quintus.	J. Steen.
A. R. van der Loef, <i>Ser-</i>	H. W. Stork.
<i>geant-majoor.</i>	W. N. Stort.
P. A. v. d. Loef, <i>Korporaal.</i>	F. J. Stroman de Grave.

T. Swaagman.	W. L. Trip.
Æ. M. de Swart.	S. K. Thoden van Velzen.
P. Swart.	L. de Vaynes van Brakel,
O. Q. J. J. van Swinderen.	<i>Korporaal.</i>
R. A. B. Sypkens.	C. M. de Waal.
H. Sypkens.	J. H. Warren.
C. H. Sytsma.	P. R. Wieringa.
D. Terpstra.	J. L. Witkop.
H. Tiddens.	J. Woldringh.
E. Tinga, <i>Korporaal.</i>	W. Woldringh.
T. P. Tresling.	W. C. van der Zwaag.
S. Trip.	

UIT FRANEKER.

E. R. van Bienema.	C. M. A. Simon van der
A. C. Wyckerheld Bisdor.	Aa.
A. E. Ferf.	A. Snethlage.
H. J. Silvergieter Hoogstad.	J. W. Tromp.
B. J. de Kok.	S. W. Tromp.
E. J. Diest Lorglon.	F. Vening.
G. E. Lemaire.	M. L. van de Woestijne
C. Meijer, Jz.	Voerman.
J. Heitsma Mulier.	W. A. te Wechel.
B. Posthumus de Jong.	P. Adama Zijlstra.

Later zijn van de Academie van Gent nog hier-
bij gekomen de Heeren :

W. T. Steenstra Tousfaint en A. J. D. Steenstra Tousfaint.

TWEE EN VEERTIGSTE BRIEF.

De Heer FERDINAND MEERMANS, aan den Heer
FRANS VAN LEEUWENHORST,
te 's Gravenhage.

Amsterdam, 30 December 1830.

Geachte Vriend!

Nog aanhoudend blijft men allerwege voortgaan met het opzenden van vrijwilligers en schutters naar de grenzen en de vestingen, en het bijdragen van offers tot stijvinge van 's Lands kas. Het verzamelen van daartoe betrekkelijke bijzonderheden houdt mij dagelijks een uurtje bezig; een ander uur wijd ik, onder het rooken mijner morgenpijp, aan het lezen der Belgische couranten; hetgeen ik vooral zeer gezet doe, nadat het congres te Brussel bijeen gekomen is. De daar vergaderd zittende lieden geven mij, buiten hun weten, dikwijls stof tot lagchen, omdat zij somtijds over de zotste onderwerpen met een ernst en vuur spreken, als of

er het staan of vallen van heel de wereld aan hing, en dan weêr, omgekeerd, *lestement* heenwippen over punten van het uiterst gewigt. Het is een kluchtig potpourri, uit prelaten, vetweijers, graven, advocaten en courantiers; heele en halve blinden; farceurs, Jeremiasfen en oorlogschreeuwers; knap en onknap; half wijze en heel zotte wezens zamengesteld; dikwijls uren aan het stuk vermorsende aan wawelarijen, die hen hoe langer hoe verder verwijderen van de in deliberatie gebragte punten, welke zij eindelijk volkomen vergeten; intuschen krijgen ze honger; rijzen ze van hunne plaatsen op, en loopen schreeuwend en gesticulerend door elkanderen; terwijl de president, SURLET DE CHOKIER, bij het alzoo zich zoetjesaan ontbinden der vergadering, den leden naroept van toch fatsoenlijk de deur uit te gaan. Zij nemen dit hunnen schapenhoeder niet kwalijk, dien zij gewoon zijn *un bon diable* te heeten, omdat hij een grappemaker is, die bij hen nog al een potje breken mag.

Tot een proefje, hoe zonderling het in die vergadering toegaat, moet ik u eene kleine *scène* medeelen, die op zich zelve van weinig beduidenis is, maar om hare vreemdheid toch iets karakterestiks heeft, dat geheel en al afwijkt van het desti-

ge, hetwelk men hier en elders in hooge Landsvergaderingen waarneemt, en dat derhalve eene ware parodie daarop uitmaakt. In hare bijeenkomst van den 13den November moest zekere PLAISANT (dien ik niet ken al viel ik over den man) een verslag doen omtrent den staat der aangelegenheden, de openbare veiligheid betreffende. Toen hij de spreekplaats beklimmen zou, ontstond er omtrent zijne qualiteit eene aanmerkelijke beweging en opschudding. Men scheen hem aangekondigd te hebben als *Minister van politie*. Die hoedanigheid werd hem betwist door den heer VAN RAIKEM. Toen wilde men hem den titel gunnen van *Administrateur der openbare veiligheid*. Mis alweer! DE STASSART vond ook deze qualificatie ongepast. — Wel nu dan: *Afgevaardigde van het Ministerie van binnenlandsche zaken*? — Neen, vast niet! schreeuwde men, dit drukt niet bepaald uit, welk een ambt hij eigenlijk bekleedt. — Welaan! noemen wij hem dan *Prefect van politie en Chef der openbare veiligheid*. — Dit is hij niet; als zoodanig kennen wij hem niet. Wat nu gedaan? Men wilde monsieur PLAISANT toch gaarne hooren! SURLET, die meestal door eene aardigheid een einde aan zulk kinderachtig gehaspel weet te

maken, zeide ten slotte, dat men nu het verslag zoude hooren van eenen *Ambtenaar*, aan wien nog geen naam gegeven was. Dit vond bijval, en PLAISANT deed zijn verslag.

Bij de discussies over het punt van het onderwijs is, den 24sten November, bij de heeren geestelijken de aap erg uit de mouw gekomen. Er was voorgeslagen, dat er bij de constitutionele bepalingen desaangaande van zeker toezigt op de scholen zou worden gesproken. De congressman MOREL DANHEEL, die anders de gave des stilzwijgens bezit, schreeuwde hierbij uit: „het hatchijke monopolie van het onderwijs heeft ons te veel rampen berokkend, dan dat men deszelfs terugkeer zou kunnen veroorloven!” Deze snaak is echter wakker getroefd door den heer DAMS, uit het Luxemburgsche, die de moed gehad heeft het Koninklijk bewind op dit stuk te verdedigen. Hij heeft openlijk beleden, dat het vóór 1815 in zijne provincie met het openbaar onderwijs regt jammerlijk gesteld was; dat de menigte er dom en onbeschaafd was en bleef, maar dat de latere schoolwetten de heilrijkste vruchten hadden gedragen. Hij begreep mitsdien dat men wel zou doen die wetten in allen deele te behouden, want dat de roem-

rijke omwenteling thans reeds dat nadeel te weeg bragt, dat de scholen niet meer werden bezocht, en dat de menigte gevaar liep van weder tot de vorige onbeschaafdheid terug te keeren. Hem dacht, dat in de onderhavige omstandigheden de volledige vrijheid doodelijk was voor het openbaar onderwijs. Nog ging hij verder, en schroomde niet te verklaren: dat die volledige vrijheid tot niets anders zou kunnen dienen, dan om lieden, die zich reeds zeker van de magt in het geestelijke rekenden, de middelen in handen te spelen, om zich ook alvermogend in het wereldsche te maken. Dit geurig snuifje, der geestelijkheid aangeboden, werd met scheeve gezigten afgewezen, — en het woord *toezigt* op het onderwijs werd *weggelaten*. Men heeft alzoo gezorgd voor eene volkomen vrijheid — om dom en onbeschaafd te blijven! Hoe erbarmelijk het vroeger in Belgie te dezen aanzien geschapen stond, kan daaruit blijken, dat in 1815 uit de beide Vlaanderen 925 recruten voor de krijgsdienst zijn geligt, en dat onder dit aantal niet meer dan 16 zijn gevonden, die lezen en schrijven konden. Het zij zóó! *Vive la liberté!* . . . Wat heeft een mensch ook aan al dat schrijven en lezen? Als men zijn ambacht ver-

staat, is het al wel; de geestelijkheid zorgt immers voor de rest?

Staat het werkelijk aldus in België geschapen met de zedelijke beschaving, — met de belangen van het hoofd; met de louter materiële aangelegenheden, — met die der maag ziet het er in die streken nog rampzaliger uit. Halen wij het bewijs alweder uit die streken zelve! Dezer dagen is door meer dan 150 kooplieden en fabrikanten, in de provincie Luik reeds behorende, in genoemde stad een adres geteekend aan het congres, in hetwelk de toestand der nijverheid met de zwartste kleuren wordt afgeschilderd. Men begint met de belangen der eigenaren van de kolenmijnen, en komt terug op het *voorregt*, dat men te voren genoot van de Noordelijke provincien *uitsluitend* van steenkolen te voorzien, uit hoofde van de bestaande belasting op de vreemde kolen; men beklagt zich, dat, door het invoeren van gelijke regten, dit voorregt ten eenenmale vervallen zal wezen, en dat men daardoor eene jaarlijksche ontvangst zal missen van *vijf millioenen guldens*. Men berekent het aantal der werklieden, en de personen, die onmiddellijk van dezelve afhangen, op 60,000 personen. Verder wordt daarin gehandeld over de

toegebragte schade aan den uitvoer van ijzer, aan de laken- en spijkerfabrieken, aan den landbouw, den uitvoer van hout enz. En eindelijk maakt men het congres opmerkzaam op het zeggen van den tegenwoordigen Engelschen kanselier BROUGHAM: *Ik zie af van al de voordeelen, welke men zoude moeten trekken van het vernielen der openbare welvaart.* Men zegt dat, toen VAN DE WELJER C. S. dit adres gelezen hadden, in den daarop volgende nacht de duivelen in een' droom verschenen is, en hen een staaf gloeiend ijzer tegen de tanden geduwd heeft, onder den uitroep van: *schelmen, zuigt daar een punt aan!* Benaauwd en bezweet ontwaakt, zouden zij 's morgens zich weder hebben gaan vermeiden in het lomper van den miraculeuzen vrijheidsboom, die hun Land zoo duur te staan komt, zonder aan iets anders te *païsen* dan aan de middelen om zich staande te houden.

De Hemel beware genadiglijk alle landen voor zulke roemrijke revoluties!

De Belgische krijgsmagt blijft intusschen zich aan allerlei onbetamelijkheden, tergingen, rooverijen en verraderlijke aanvallen, in weêrwil der wapenschorfing, schuldig maken; thans echter niet

straffeloos meer. De Generaal DIBBETZ heeft eene gevoelige les gegeven aan eene bende muitelingen van omstreeks 900 man, onder aanvoering van den bekenden MELLINET, die, van de zijde van Roermond, op den regter oever der Maas, naar den kant van Maastricht was opgebroken. In het zekere onderrigt, dat de vijand zich te Meersem en Holtem, drie kwartieruurs noordoostelijk van de stad, genesteld had, is eenige infanterie, met een deel kurassiers van de eerste afdeeling en een paar stukken geschut, met spoed derwaarts opgebroken. De muitelingen hebben weder het eerst gevuid, maar zijn, na een kortstondigen tegenstand, op de vlugt gejaagd, met achterlating van eene menigte dooden en gekwetsten, en ook van eenige gevangenen.

Gij zult zeker reeds weten, dat Lord PONSONBY den Heer CARTWRIGHT te Brusfel, als Zaakgelastigde van de Ambassadeurs der groote Mogendheden, bij het Bestuur aldaar vervangen heeft.

Ik teeken met gevoelens van achting en vriendschap

T. T.

FERDINAND MEERMANS.

DRIE EN VEERTIGSTE BRIEF.

*De Heer FRANS VAN LEEUWENHORST, aan den
Heer FERDINAND MEERMANS, te Amsterdam.*

's Gravenhage, 24 Januarij 1831.

Zeer geachte Vriend!

Onzerzijds hebben wij de volkomenste overtuiging, dat de in België voorgevallene omwenteling over dat Land-zelf zoo vele jammeren gebragt heeft, als of eene wezenlijke Pandora aldaar heure doos van plagen en ellenden geledigd had, zonder den rampzaligen ingezetenen zelfs de vertroosting der hoop op eene betere toekomst over te laten. Van meet af aan wisten wij al het blinkend schijngoud van vleijende beloften, onder opgekweekte vrijheidsboomen, onder zang en dans gedaan, af te scheiden van de bedroevende wezenlijkheid eener volflagen vernietiging van de, onder 's Konings heerschappij, genotene welvaart. De stentorsstemmen der volksmenners hebben zich heeschgeschreeuwd om de zuchten en klagten der nijvere

volksklasse te verdooven. Het oogenblik is daar, dat de jammertoon der handelaren en fabrikanten en der duizenden monden, die zij geen brood meer kunnen geven, de vrijheidschreeuwers tot zwijgen dwingt. Zij allen zien den afgrond van ellende, waarin eene eer- en staatzuchtige factie, gerugsteund door eene lichtschuwe geestelijkheid, hen gefort heeft, zonder de magt te bezitten van hun een zweem slechts van schadeloosstelling, voor hetgeen zij verloren, in het verschiet te kunnen aanwijzen. De klaagstem der Luikenaren heeft eenen weérklank gevonden in de vroeger zoo bloeiende fabriekstad Gent. In een adres aan het Brusselsch congres, door de fabrikanten en kooplieden dier stad onderteekend, wordt te kennen gegeven, dat er, vóór de zoo hoog geroemde omwenteling, in de laatste vijf jaren, van week tot week 170,000 à 180,000 guldens aan werklieden werd uitbetaald, en er thans nog geen 5000 guldens wekelijks aan arbeidsloonen worden uitgegeven. Zalke daadzaken snoeren den mond van de onbeschaamdste apostelen der revolutie.

Ook de notabelen van Antwerpen hebben een adres ingezonden aan 't congres, waarbij zij de dringende behoefte aan een geschikt opperhoofd

van den Staat met aandrang voordragen; met zoo vele woorden zeggende, dat het alleen aan het gemis van zulk een' opperhoofd moet toegeschreven worden, dat de werkplaatsen en havens ledig en verlaten, de stroomen zonder schepen en tweederde der bevolking zonder werk is; dat Belgie zich in een' staat van sequestratie bevindt in het midden van Europa, en dit schoon Land overgeleverd is aan de kwellingen der volksdriften, en deszelfs ingezetenen verwezen zijn om in eene vrijheid zonder geluk te verkwijnen. Zij begrijpen, dat de eenige man, die het Land redden kan, de Prins van Oranje is; en dringen er dus op aan, dat deze tot den troon van Belgie geroepen worde.

Het is opmerkelijk dat in de Belgische schandbladen, waarin, zoo als bekend is, verscheiden oproerkraaiers de hand hebben, reeds artikelen beginnen voor te komen, die den waren en diepbeklagelijken toestand van dat Land doen kennen. In den *Belge* sprak men onlangs van de partijen, die in Belgie werkelijk bestaan, en gaf bij die gelegenheid te kennen, dat de aanhangers van het Huis van Oranje meestal *vermogenide lieden* zijn; dat de geestelijkheid van geene vereeniging met het thans zoo *goddelooze* Frankrijk hooren wil;

dat geen enkele regtaarde Belg een Engelschen Prins tot Koning begeert, vermits in dat geval. *Engeland het arme Belgische volk tot op het been uitsuigen zou*; en dat het voorloopig Bestuur volstrekt nergens geene aanhangers telt, dan bij die *zeer hongerige* lieden, welke voordeelige posten bezitten, of op het punt zijn dezelve te verkrijgen. Deze, buiten pijn en banden, gedane belijdenissen in de rebellenstad, duiden genoegzaam aan, dat, zoo men in Belgie waarlijk op reis mag zijn naar het land van belofte, men daarvan thans nog zeer ver verwijderd is.

Dezer dagen heeft zelfs een Gentenaar den moed gehad om openlijk onzen Koning te verdedigen, op eene wijze, die even vereerend voor zijn hart, als beschamend voor de eervergeten kabaal is, die zoo veel lasterspog op den vlekloozen naam van den besten Vorst heeft uitgebraakt. Vier voornamen ingezetenen van Gent waren onlangs in hechtenis genomen, op de zeer onbestemde beschuldiging, dat zij, bij gelegenheid der verkiezing van het plaatselijk Bestuur, eenige geestelijken, die beweerden uit kracht van hun ambt het kiesregt te bezitten, in de uitoefening daarvan hadden verhinderd. Onder deze beschuldigten bevond zich de

fabrikant COUVREUR VAN MALDEGHEM, die, terstond na zijne in hechtenisneming, verzocht, om onder borgtogt ontslagen te worden. Dit verzoek werd hem echter afgeslagen, op grond, zoo als de officier van justitie, LIEDTS (ook de namen van zulke schandvlekken moeten bewaard blijven), zeide, *dat zijne tegemoetkoming voor de maatschappij ten hoogste gevaarlijk was.* De heer COUVREUR namelijk was te Gent bekend wegens zijne gehechtheid aan den Koning, die hem, eenigen tijd geleden, toen zijne groote fabriek eene prooi der vlammen geworden was, en hij daardoor alle vruchten van eenen langdurigen arbeid verloren had, in staat had gesteld, om het geleden verlies te herstellen. Die Heer heeft zelf voor de regtbank het woord gevoerd, en toen onder anderen gezegd: „Men noemt mij een gevaarlijk mensch voor de maatschappij! Zou mijne dankbaarheid jegens een verheven Weldoener voor onzer bewindvoerders een doorn in het oog zijn? Ik moet dan gelooven, dat in deze rampzalige tijden on dankbaarheid eene deugd en erkentelijkheid eene misdaad is geworden. Dit ontbrak nog aan de tallooze onheilen, die de bevorderaars van eenen schandelijken opstand aan mijn ongelukkig Vaderland

hebben berokkend. Wel nu, indien dit zoo is, dan beken ik mijne schuld. Ja, indien het eene misdaad is, den geliefden naam van den Vorst te eerbiedigen, wiens edelmoedige ondersteuning mij het verlies vergoed heeft van al, wat ik door den arbeid van veertien jaren verworven had; — indien het eene misdaad is liefde te koesteren jegens den-geen, bij wien het ongeluk nooit te vergeefs bijstand zocht, en aan wien ik het behoud van mijn maatschappelijk bestaan te danken heb; — indien het eene misdaad is, om in deze tijden van omwenteling openlijk voor die gevoelens uit te komen, dan erken ik schuldig en gevaarlijk te zijn voor eene maatschappij, waaruit zulke beginsels als onteerend verbannen zijn.

„Doch aan welke vervolgingen ik ook nog moge blootgesteld zijn, mijne gevoelens zal ik nooit verloochenen; mijne taal zal altijd dezelfde blijven, en in den diepsten kerker zal ik steeds met een van dankbaarheid gloeiend hart den naam noemen van mijnen edelen Weldoener; dien naam, die aan alle weldenkende Gentenaars dierbaar is; den naam van WILLEM VAN NASSAU; — van dien Koning, wiens edele bedoelingen België miskend heeft; die schandelijk verguisd en belasterd is, die

voor zijne menschlievende pogingen en voorbeeldlooze arbeidzaamheid geen ander loon heeft ontvangen, dan de zwartste ondankbaarheid; — van dien wijzen en verlichten Koning, die, terwijl hij de uitwendige welvaart der Belgen verzekerde, hen ook van stap tot stap in het bezit van alle zedelijke voordeelen wilde stellen, somtijds zelfs ten koste van de belangen zijner getrouwe Oud-Hollanders, die thans veracht en belasterd worden door lieden, welke hen nooit in deugd en edele hoedanigheden zullen evenaren.” De heer COUVREUR is vrijgesproken. Mag dit niet heeten het zegel drukken op de gegrondheid van zijn pleitgeding?

Als zich van alle zijden aldus stemmen laten hooren, die den waren toestand van Belgie en de zedelijke waardij zijner zoogenaamde verlosfers ook buitenaf doen kennen, zou het wel een half mirakel zijn, als eenig personaadje van belang zich liet overhalen om den schepter te aanvaarden over een Land, dat van het hoogste toppunt des geluks tot het laagste peil der berooidheid gezonken is, en dat, om hetzelfde uit dat diep verval op te beuren, de vereenigde wijsheid van een paar dozijn SALOMONS bij den vereenigden rijkdom van een paar dozijn CRESUSSEN vereischen zou. Men ziet

hoe benaauwd de congreslieden in den koningsbroei zitten. Binnen den omkreits van hun territoire schijnt zich niemand op te doen, die genoegzaam vorstelijke hoedanigheden in zich vereenigt, om den troon te bestijgen, uit welken men den verlichten en regtvaardigen WILLEM VAN ORANJE met Fransche bajonetten en Brabandsche kasbaaiſteenen verdreven heeft. Alleen heeft zich eene enkele ſtem voor den graaf DE MÉRODE laten hooren, van wien men (zeker oevallig) nagenoeg te zelfder tijd de genealogie in de publieke bladen gevonden heeft, waaruit een liefhebber van dergelijke nietigheden kon zien, hoe oud en hoe hoog verheven de adelijke herkomst van het geſlacht der MÉRODES reeds is. Of zich uit die oude perkementen geene voldoende koninklijke lucht ontwikkeld heeft, om in de hoofden der Tweehonderden eene gunſtige diſpoſitie voor dezen hooggeboren Belg te weeg te brengen, of dat men volſtrekt een uitlandsch product begeert, dit is zeker dat de graaf DE MÉRODE tot hiertoe weinig kans heeft, om den troon van België te beſtijgen.

Aan vreemde kandidaten, die ten deele zich zelve nederig aanbevolen hebben, hapert het niet. Intuſſchen is *l'embarras du choix* niet gering. De

baron DE STASSART heeft er een *expedient* op gevonden. Deze *echt nationale* Belg, die meêgewerkt heeft aan de *onafhankelijkverklaring* van zijn vaderland, ijvert voor eene *vereeniging met Frankrijk*, bij voorbeeld met eene specie van onderkoning (zonder zich zelven daartoe evenwel aan te bevelen). Dit ontwerp, aangedrongen door ingezetenen van Luik, Verviers en andere plaatsen, vindt weinig bijval. De heeren van het geestelijk kantoor hebben het heel lief gevonden in de Fransche menschen, dat zij meê een hand uitgestoken hebben om den Protestantischen troon op hunnen gewijden grond onder den voet te halen; maar zij kijken verbaasd scheel naar den kant van Parijs heen, omdat daar de acties hunner broeders van de societeit Jezu eene ongehoorde daling ondergaan hebben, en zij met alle regt en reden beducht zijn dat, bij de verlangde inlijving, alle de aardfche gelukzaligheden, die zij met zoo veel inspanning verworven hebben, even als een gladde aal weder aan hunne mollige handen ontglippen zouden; en wat zou men, zeggen zij, *an al onze libertait hebben als er ons Heer bay te kort kwam?* En dat laat zich hooren.

Maar nu komt het congres de kapitale zwaarig-

heid voor den boeg, om geen koning te verkiezen, die door zijne famieljebetrekking aan andere Staten aanleiding tot ontevredenheid zou kunnen geven, en mitsdien het beflag der revolutie niet zou doen gedijen. Men begreep dus al dadelijk dat men, bij den hoogen graad der met zoo veel steenen bevochten en met zoo wel beflagene decreten bevestigde onafhankelijkheid, er toch niet wel buiten kon om vooral met de kabinetten van St. James en 't Palais royal dienaangaande te rade te gaan. Men heeft dus naar de Teems en de Seine mannen met hoofden uit hun midden gezonden, om door polsvoelingen, het waarnemen van uitgestoken tongen, en wat dies meer zij, zeer precies te weten te komen hoe het inwendig geschapen stond bij de staatslieden, die met de portefeuilles van buitenlandsche zaken aldaar belast zijn. Te Parijs moet dit polsen enz. met niet weinig onhandigheid zijn gedaan geworden door FIRMIN ROCHER, een der afgezanten van het congres, die het op het punt der diplomatieque discretie erg verkorven moet hebben, daar men in de Belgische couranten van woord tot woord de met den Minister SEBASTIANI gehoudene conferenties heeft verklapt gevonden, tot geene geringe ergernis van

dien Heer, welke zelfs den overbriever of openbaarmaker beschuldigt van gelogen te hebben; iets dat ROGIER weder stijf en sterk openlijk ontkend heeft. Dit blijkt er in allen gevalle uit, dat die Heer, hoe knap hij in het revolutiemaken ook wezen mag, nog een schooljongen in de diplomatie is, en in onervarenheid aan zijn' collega VAN DE WEIJER geen hairbreed toegeeft. Gij herinnert u zeker nog wel het inderdaad bespottelijk verslag, door den laatsten van zijne eerste zending naar Londen in het congres gedaan. Nu hoort men weêr dagelijks van allerlei slimme combinaties en huwelijksontwerpen. Men spreekt en schrijft openlijk over punten van zoo teederen aard! Zelfs ontziet men zich niet, den Koning van Frankrijk sprekend in te voeren en meê te laten keuvelen over zijne dochter *la brunette* en zijne dochter *la blonde*. De gezanten hebben al een' stap verder willen gaan, en van prinses MARIA, derde dochter des Konings, die men aan prins OTTO VAN BEIJEREN, oud 15 jaren, wilde koppelen, trachten te vernemen wat zij van die partij denken zou; maar men heeft hun met alle *politesse* te kennen gegeven, dat men zeer *gecharmeerd* was over de voortvarendheid van deze *très aimables messieurs*,

maar dat men *malheureusement* op dat moment er Hare Koninklijke Hoogheid niet over spreken kon, omdat zij ongefeld was.

Al vroeger had men door den Minister SEBASTIANI aan het congres doen weten, dat hetzelfde evenmin denken moest aan eene inlijving van België in Frankrijk, als aan het verkiezen van 's Konings zoon, den hertog VAN NEMOURS, want dat een en ander tegenkanting zou vinden bij de Mogendheden, met welke Frankrijk in vrede wenschte te blijven.

Vervolgens heeft men in Brüssel het oog geflagen op den hertog VAN LEUCHTENBERG, twintigjarigen zoon van EUGENIUS DE BEAUHARNAIS. Ook dezen aanverwant van de BONAPARTE's wil Frankrijk niet in de buurt hebben als Koning. Omtrent een Engelschen of Duitsch-Engelschen prins schijnen zich van dien kant almede bedenkingen op te doen. Kortom, van al de buitenslands aangewende moeite is dit tot dus verre het eenig resultaat, dat men in de vergaderzaal van het congres een knap lange naamlijst heeft opgehangen van perfoonaadjes, die men *niet* behoort te verkiezen. Hoe men langs die *negative* wegen een Koning krijgen zal, is moeilijk te beseffen.

Omtrent prins OTTO maakt men in het congres, zeker niet zonder grond, de aanmerking, dat hij nog te jong is om den troon te beklimmen. Op zijnen jeugdigen ouderdom doelende, heeft de heer DE ROBAULX reeds gezegd, dat hun van al de kandidaten nu nog slechts overbleef OTTO VAN BRIJEREN, welke geen andere fabriek dan die van kinderspeelgoed zou kunnen doen bloeijen. Deze aardigheid, die eigenlijk meer in eene estaminet dan in eene vergadering van 's Lands afgevaardigden t'huis hoort, is metdatal geestig en piquant, en geen van de minste malligheden, die door dezen warmgebakenden advocaat uit Philippeville van tijd tot tijd worden uitgekraamd.

Indien men in Belgie nog Hollandſche boeken leest, hetgeen ze daar trouwens nooit drok gedaan hebben, omdat die boeken bij de mannen van den altaar onder eene *vehemente suspicie* van ketterij lagen, zou men misſchien niet zonder nut het oog kunnen slaan op bladz. 188 en volgende van het 2de deel van *Jan Perfect, of de weg der volmaking* (*), een onzer geestigſte romans, geſchreven door wijlen den Baron DE WACKER VAN ZON.

(*) Verkrijgbaar te 's Gravenhage bij J. DIMERZÉEL, JUNIOR.

Daar ter plaatse vindt men in het breede beschreven hoe de ingezetenen van *Paralapapap* gewoon zijn, om door middel van eenen plegtigen optogt, begeleid door muziek en voorafgegaan door eene kudde spierwitte schapen, zich bij het openvallen van den roon, eenen koning te verkiezen. De eerste eenöogige, die hen tegenkomt en voor welke het voorste schaap blijft stilstaan, acht men voor koning *geroken* te zijn, en moet, *bongré malgré*, oud of jong, ingezetene of vreemdeling, wijs of mal, den troon beklimmen. Deze eer viel aldaar te beurt aan den held van het werk, den heer Jan Perfect, vroeger apteker te Leyden; — waaruit tevens te leeren valt, tot welk een eminenten rang, enkel op de lucht van een schaap, een apteker somtijds in de maatschappij kan opklimmen, zonder zelf, onder het formeren en verzilveren zijner pillen, ooit aan eene zoo verheven onderscheiding gedacht te hebben, als het is, van achter den vizel op eenen vorstelijken troon verplaatst te worden. — In de verlegenheid, waarin het congres te Brusfel zich bevindt, zou dit middel, hetwelk zeker *probatum* is, inderdaad wel opmerkzaamheid verdienen; en het laat zich in dit geval van de bekende vaderlandliefde van den president SURLET

DE CHOKIER verwachten, dat Z. Ed. wel voor *spierwitte* schapen zal willen zorgen. Men zou mischien eene kleine alteratie in de statuten van Paralapapap kunnen maken, en bepalen dat het geen volstrekt vereischte wezen zou, dat de koning slechts één oog had; men behoefde dan met de kudde zoo lang niet rond te knungelen, en het vooruitgaande schaap kon des noods ook een blinde verkiezen.

De mannen van de Londensche conferentie moeten in hunne vuist lagchen om al die tobberijen van de nieuwbakken Belgische staatsmannen; maar dit heeft ondertuschen niet belet, dat onze Koning is genoodzaakt geworden de vaart op de Schelde vrij te laten. Zullen de muiters nu ook Maas-tricht *deblocqueren*? Ik weet het niet; het is een wondere knoeiboel, waaruit men niet te best wijs kan worden. Wij hebben nu eene menigte protocollen onder het oog, die, dunkt mij, nog al aanleiding tot gegronde aanmerkingen zouden kunnen geven. Wat denkt gij, mijn Vriend! van die hooge staatsdocumenten? Kint gij er eens een half uurtje toe afzonderen, eilieve! deel er dan uwe gedachten eens over mede aan uwen maar op zijn best half te vreden vriend,

FRANS VAN LEEUWENHORST.

VIER EN VEERTIGSTE BRIEF.

*De Heer FERDINAND MEERMANS, aan den Heer
FRANS VAN LEEUWENHORST, te 's Gravenhage.*

Amsterdam, 28 Januarij 1831.

Geachte Vriend!

Wat zal ik u zeggen, mijn waarde Vriend! van de protocollen der Londensche gevolmagtigden van de vijf Mogendheden, die, in den zin van uitgebreidheid, als *groot* aangeduid worden? Gij hebt mij vroeger eens geschreven, dat de boeken der Vorsten bijzonder moeilijk te lezen zijn, en deze overweging zou het misfchien als vermetel kunnen doen voorkomen om *cavalièrement* te beslissen over zeer zamengefelde zaken, welke ons in hare wezenlijke gesteldheid slechts ten deele en enkel naar het uiterlijk aanzien bekend zijn. Ik wil u echter niet ontveinzen, dat ik in de wijze, waarop die doorkneede staatsmannen handelen, veel — heel veel onverklaarbaars meeh te bespeuren. Het was op

uitnoodiging van onzen Koning, dat zij zich met de Belgische questie hebben bezig gehouden. Dit *factum*, zeker, kon den Koning geen regt geven om te eischen, dat zij *onvoorwaardelijk* in alles zijne partij zouden houden; maar wel, om te wachten en te vorderen, dat men hem niet *gelijkstellen* zou met de bevolking der Staten, die zich van zijn Rijk, zonder de minste redelijke aanleiding, afgescheurd had. Het is de vraag niet, of Holland slecht gepaard was met Belgie; ook niet, of Holland zelf de ontbinding van dit ongeschikt huwelijk verlangde; al evenmin, of de afcheiding reeds *de facto* bestond; maar de Belgen konden toch als niet anders aangemerkt worden, dan als onderdanen van Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden, die, tot oproer overgeslagen, zich gewelddadig aan zijn bestuur onttrokken hadden, en, met de wapens in de hand, niet alleen hunne *zogenoemde* vrijheid en onafhankelijkheid beschermden, maar zelfs Oud-Nederlands grondgebied met eenen inval bedreigden. *Zij waren insurgenten, en niets anders.* Heeft men hen als zoodanig behandeld? Zeker neen. Men heeft afgezonden van hen ontvangen en gehoord, — naderhand zelfs uitdrukkelijk gevraagd. De conferentie heeft van

hare zijde gevolmagtigden bij het Brusfelsch opgeworpen bestuur gezonden. Men heeft in de protocollen aan den Koning en de Belgen gelijke en wederkeerige verplichtingen opgelegd en voorgeschreven, als of de Londenfche zaakgelastigden tot arbiters geroepen waren tusschen twee onafhankelijke volken, die geschil met elkanderen gekregen hadden! De Koning heeft van zijne zijde met waardigheid tegen eene zoo onregtvaardige handelwijze geprotesteerd, doch, als door overmagt overmand, zich onderworpen; terwijl de Belgen zich luttel over de protocollen en de conferentie hebben bekreund, maar onbeschaamd zijn blijven voortgaan met *dit* voor te behouden; met *dat* zoo te verstaan; met *dat andere* nooit te zullen cederen enz. En, wonder boven wonder! met *hun* weêrbarstig gedrag hebben zij het te Londen verder weten te brengen, dan het onze Regering door vredelievende toegevendheid heeft kunnen gedaan krijgen. Dit heet ik voor *mij* onverklaarbaar; voor *anderen* is het misschien zeer natuurlijk, klaar en duidelijk.

Het vooruitzetten van het beginsel van *non-interventie*, tastbaar door de Franschen gevorderd en doorgedrongen, was, in toepassing op België, wel

niet eene toejuiching, eene *sanctie* van den opstand, maar eene geruststelling voor de muitelingen. Het *involveerde* dus wezenlijk eene tenietdoening van het menschlievend — van het religieus beginsel der *sainte alliance*, om in Europa de wettige magten te handhaven en te beschermen tegen den geest des opstands, en de zucht om de maatschappelijke instellingen om te keeren. Ik voor mij heb nooit gedweept met het Heilig Verbond; integendeel heb ik altijd als mogelijk verondersteld gevallen, waarin deszelfs tusfschenkomst eene schreeuwende onregtvaardigheid zou kunnen zijn; maar dan dacht ik aan het volk, dat door zijnen beheerscher, hoe wettig anders oók, op eene ondraaglijke wijze mishandeld werd, en dat dus de gegrondeste reden had om zijn juk af te werpen. Nogtans heb ik nooit mijne oogen gesloten voor de goede zijde van dit Verbond, omdat ik daarin den waarborg meende te vinden voor de zekerheid, de rust en het geluk der Staten, die, liberaal en overeenkomstig den geest des tijds bestuurd, door zelfzoekende woelgeesten temet in gevaar mogten gebragt worden. Doch *nu* acht ik dit zoogenaamd Heilig Verbond, met al het goed en kwaad, dat het aankleefde, vernietigd, en, door de *non-inter-*

ventie in allen gevalle, alle volken aan zich zelfven overgelaten, de zwakkeren aan de sterkeren ten prooi gelaten en de geest des oproers een onafzienbaar veld geopend; om zich ongehinderd uit te breiden, daar men de zekerheid verkregen heeft dat alle naburige en verdér verwijderde Mogendheden werkeloos en neutraal zullen blijven zitten toekijken naar hetgeen er voorvalt, — wat zeg ik? de insurgenten dadelijk in *amitié* nemen en op ééne lijn plaatsen zullen met de wettige Souvereinen, tegen welke zij gewapenderhand opgestaan zijn!

Men is te Londen zelfs, ten opzichte van onzen Koning, nog verder gegaan: men heeft hem met het mes op de keel genoodzaakt om, ter gunste van zijne rebellerende onderdanen, te renuntieren aan zijn regt om de vrije vaart op de Schelde ten minste zoo lang te belemmeren, tot dat zijne verklaarde vijanden overal zijn wettig grondgebied ontruimd, in redelijke schikkingen omtrent de schuld, onder behoorlijke waarborgen, toegestemd, de krijgsgevangen gehouden militairen in vrijheid gesteld en zich van de nog dagelijks geëxerceerd wordende schending van den wapenstilstand volkomen onthouden zouden hebben. Het was den be-

faanden TALLEYRAND C. S. niet genoeg, dat de Koning uit eene onverpligte toegeeflijkheid de blokkade van Antwerpen, Gent enz. had opgeheven, — de vaart op de Schelde mogt aan geenerlei entraves onderworpen blijven: de Burgerkoning, LOUIS-PHILIPPE, had zulks immers aan de Belgische afgezanten te Parijs zoo stellig beloofd (*)! Zou men, de waardij van dergelijke partijdige en onregtvaardige handelingen in aanmerking nemende, niet in verzoeking geraken, als eene bepaalde waarheid vast te stellen, dat men den tegenwoordigen stand van zaken tuschen Holland en Belgie zoekt te rekken? Want in het ooglopend toch is het, dat alle dergelijke concessies de gezagvoerders te Brusfel stouten en onhandelbarer maken, en eene regtvaardige vereffening van

(*) Het dwangbevel omtrent het openen der Schelde, zik ook onzen Dichters dwars voor de maag. Het zijn deze vooral die hevig geschokt worden door zulk schreeuwend onregt. Mij zijn reeds onder de oogen gekomen een paar krasse gedichten, te dezer zake vervaardigd: het een is een Lierzang aan Holland van den Heer A. VAN DER HOOP, JR., te Rotterdam; het andere een dichtstuk van den Heer Mr C. P. H. ROBINÉ VAN DER AA, te Leeuwarden, getiteld: *De Schelde door dwang geopend*. Beide deze verzen hebben mij deugd gedaan, en zijn waarlijk vereerend voor het hart en talent dier vaderlandlievende Zangers.

geschillen omtrent territoir en finantiële aangelegenheden al ver en verder verschuiven.

Wat mag er toch achter zitten? Ik weet het niet. Pruisen, Rusland en Oostenrijk - kunnen toch niet verondersteld worden eenen anderen wensch te voeden dan de Belgische zaken spoedig ten einde te brengen op eene voor onzen Koning en voor Oud-Nederland billijke wijze. Engeland, dit weet men, was altijd najverig van onze welvaart, en heeft met leede oogen den bloei der Zuid-Nederlandsche fabrieken gezien, Derzelver stilstand, de gestremde afvoer van steenkolen uit Luik enz. brengt geene geringe voordeelen aan den handel en fabrieken van dat Rijk toe. Het Fransche gouvernement is op eigen behoud bedacht. Zelf inwendig verscheurd door partijschappen, van welke de ultra-demagogische haren aanhang en steun in Belgie heeft, uitwendig heimelijk bedreigd door pogingen om de kroon op het hoofd van den alleen wettigen BOURBON te verplaatsen, zoekt Frankrijk welligt Belgie als eenen voormuur tegen mogelijken buitenlandschen aanval in zijne magt, of, althans, eventueel onder het gemakkelijk bereik van zijnen arm te houden.

Engeland en Frankrijk zouden dus beiden mis-

schien, offchoon uit verschillende beweegredenen, de zoo gewenschte finale beslissing der kapitale geschillen tuschen Nederland en Belgie kunnen zoeken te verwijderen; maar hebben dan de andere Mogendheden niet juist tegengestelde bedoelingen? Nog eens: ik weet het niet. Maar dit weet ik, Frans! dat men onzen waardigen Monarch op eene verregaande wijze verongelijkt en ons Land enorme schade toegebracht heeft.

Summa summarum: alleen voor de Hollanders zijn de protocollen gemaakt, aan welke de Brabanders hunne segaren aansteken. De vaart op de Schelde is alzoo vrij verklaard, en, naar ik hoor, maken de Belgische troepen in 't geheel geen haast om den omtrek van Maastricht te verlaten, en de voorgeschreven positie van den 21sten November laatstleden in te nemen. Het is om zich dood te ergeren; maar ik zeg met den Koning, dat het beter is voor de overmagt onder te doen, dan onregtvaardig te handelen.

Bij de finale schikkingen, die toch eenmaal zullen moeten plaats hebben, zal aan onze zijde zeker eene evenredige schadeloosstelling verkregen worden voor de gedane opofferingen om de Zuidelijke provincien onder den sceptor van Koning

WILLEM met de Oude Nederlanden te vereenigen, als daar-zijn het afstaan van verscheiden kolonien, de uitgaven tot het versterken van verschillende plaatsen in Brabant en Vlaanderen en andere geldelijke opofferingen. In een tegengesteld geval zou men toch gerechtigd zijn, de Mogendheden van het spolieren van Oud-Nederland te beschuldigen.

Hoogachtend en hartelijk blijf ik steeds

Uw vriend,

FERDINAND MEERMANS.

VIJF EN VEERTIGSTE BRIEF.

De Heer FRANS VAN LEEUWENHORST, *aan den Heer*
FERDINAND MEERMANS, *te Amsterdam.*

's Gravenhage, 12 Februarij 1831.

Veel geachte Vriend !

Welk eene daad ! Op aller tongen zweeft de naam van den jeugdigen VAN SPEYK, want aller harten zijn geroerd door zijne heldhaftige zelfop-offering. Men kan van het roemrijk feit niet spreken zonder dat onze oogen vochtig worden ; omdat wij diep bewogen zijn door het verlies van eenen Scheepsbevelhebber, wiens edel hart hem een gelukkiger lot waardig gemaakt had ; maar ook niet zonder dat wij eene opwelling van fierheid gewaar worden, van geboren te zijn in hetzelfde Land, dat zijne wieg en bakermat was. Onze harten zijn gewond, maar wij deelen in zijnen roem, want wij zijn landgenooten van den Held, die de eer boven het leven waardeerde. Hij stierf,

met al de grootheid der innigste liefde voor zijnen geboortegrond; — zijne aanranders, met al de schande der laaghartigheid. De hellsche vreugde, met welke hunne heiligschennende handen de onbevlektste vlag der wereld durfden aanranden, is hun duur te staan gekomen. Hadden zij, in de bedwelmings hunner, *enkel* door verraad behaalde, overwinningen, vergeten, dat voor een eerlijk krijgsman de vlag het kostbaarst pand is, dat hij te beschermen heeft? — vergeten, dat zij zinnebeeldig in zich verenigt Land en Koning, eer en vrijheid, vrouwen, ouders en kinderen, kortom alles wat hem dierbaar is op het erf, hetwelk die vlag voert? — vergeten, dat zij hier de trouw op de proef stelden van HOLLANDERS, in wier aderen nog onverbasterd het bloed vloeit van voorzaten, wier namen in de gedenkrollen der helden federt eeuwen prijken? — vergeten, dat die Hollanders zich nooit straffeloos laten honen, geen ongewijde voeten dukten op den grond, geheiligd door het bloed hunner Vaders? — vergeten, dat zij dien grond voet voor voet aan elken vijand betwisten met eene onverschrokkenheid, die bezwijken, maar niet deinken kan? — vergeten, dat men op dien bodem niet voort kan dringen dan over puinhoo-

pen en lijken, en dat zij eerder denzelfven aan de golven terug geven, dan ter prooi laten zouden aan plundersaars en moordenaren? Wel nu, ja! dit hadden de laaghartige barbaren vergeten, en zich een oogenblik mogen kittelen met eene ingebeelde zegepraal, om er dadelijk de verschrikkelijke straf voor te ondervinden. De donderslag der uitbersting heeft geheel den hoop der oproermakers als eene stemme van God, den Regtvaardige, in de ooren geklonken en hunne harten met schrik vervuld. Die stemme der verschrikking heeft hun aangekondigd, wie het zijn, die zij zich tot vijanden gesteld hebben. De God van Nederland heeft het offer van het onschatbaarst bloed, terwijl zijne engelen weenden, in het Hooge gerigt bevolen, en de geest des onsterfelijken VAN SPEYK vroeg in de eeuwige heerlijkheid opgenomen. In stralenglans zien wij het onmiskenbaar doel: *hulp van Hooger hand aan het vrij, het edel, het godsdienstig Nederland!* De moed, die den vijanden ontzinkt, is meer dan verdubbeld in het hart van onze land- en scheepsmagt. Ontzettend, schrikverwekkend is de zedelijke kracht, die door den schok zich bij alle onze verdedigers ontwikkeld heeft. Allen benijden het glorierijk uiteinde van den onsterfelijken,

en branden van oorlogslust, niet om, onder den schepter van onzen besten Koning, de Landen, die zich afgescheurd hebben, weder met zijne onwankelbaar getrouwe gewesten te vereenigen, maar om deze gewesten te vrijwaren tegen den overmoed en de veroveringswoede der vijanden.

Men ziet alweder in deze gebeurtenis, dat die vijanden zoodanig aan trouwloosheid gewoon zijn, dat zij de getroffen overeenkomst der wapenschorfing op nieuw geschonden hebben; en, lieve God! op welk eene wijze? De storm stuwde den veegen bodem naar den vijandelijken wal. In zulk een geval komen zelfs onbeschaafde en wilde volken toeschieten, om schipbreukelingen, of die op het punt zijn van het te worden, hulp toe te brengen; — hier schoot gewapend en ongewapend Belgisch gespuis toe om de boot te vermeesteren, de manschap te honen en hare vlag met voeten te treden. . . . En dit volk vindt bescherming bij de gezanten der *grote* Mogendheden te Londen!!

Ik zend u hierbij toe: 1°. het rapport van den Kapitein-luitenant Commandant KOOPMAN; 2°. de dagorder van den Generaal Baron CHASSÉ en 3°. die van den Generaal VAN GEEN, allen tot dit voorval betrekkelijk.

Wij leven in een' tijd van wonderen. Europa zal verbaasd staan bij het vernemen van het heldhaftig sneuvelen van den jeugdigen Held. Wie hem weten te schatten, zullen een' traan wijden aan zijne asche, en met verfoeijing neêrzien op de laaghartigen, die hem tot dit wanhopig, maar welberaden besluit gebragt hebben. Ik hoor dat hij een stadgenoot van u was. Is dit zoo? Meld toch al wat gij er van weet aan

Uwen vriend,

FRANS VAN LEEUWENHORST.

*Aan Zijne Excellentie den Directeur-Generaal
voor de Marine,*

Aan boord van Zijner Majesteits kanonneerboot n°. 6, Vlaamsch-Hoofd, den
5den Februarij 1831.

Aan Uwe Excellentie heb ik de eer, de droevige maar glorieijke mededeeling te doen, van het voorgevallene van dezen dag.

In den vroegen morgen de rivier zonder drijfijls zijnde, deed ik de divisie wederom haren post hervatten; de kanonneerboot n°. 2, onder bevel van den Luitenant ter zee, 2de klasse, J. C. J. VAN SPEYK, naar Austruweel gestationeerd hebbende, was dezelve aldaar in goeden staat gekomen.

Een harde noordwestelijke stormvlaag deed echter daarna dit vaartuig drijven, en niettegenstaande die Officier de beste en geschiktste pogingen in het werk stelde, om van den lager wal te blijven, geraakte hij evenwel door den aandrang van den wind daartegen aan de zijde der stad, even beneden de Basijn, bij het zoogenaamde Waterbatterijtje.

Van den beginne af aan zijne bewegingen gade hebbende geslagen, bespeurde ik thans, dat er eene groote hoeveelheid volk aldaar zich verzamelde, en het kwam mij voor, dat hij in zijne sloep het volk poogde te ontscheppen. Alhoewel ik mij dadelijk derwaarts begaf, maakte echter de kracht van wind en stroom, de annadering voor hulpvaartuigen ondoenlijk. Spoedig daarop bespeurde ik, dat eene bende van het Antwerpsche gemeen zich van het vaartuig trachtte meester te maken, en, aan boord van hetzelfde overgekomen zijnde, de *Hollandsche vlag omlaag rukte*; waarna onmiddellijk de uitbersting mij het *springen der boot* en de vaste beradenheid van den kommanderenden Officier aantoonde; — een maatregel, ongetwijfeld door dien jongen, braven Bevelhebber genomen, toen hij zag dat *geene* andere redding hem van zijne laaghartige vijanden konde verlossen.

Het altoos bedaarde gedrag, de menigvuldige met beleid uitgevoerde bevelen, zijne mij bekende onverschrokkenheid, waarborgen mij, dat deze brave Officier alleen in de hoogste noodzakelijkheid heeft kunnen overgaan, tot het doen van dien gewichtigen stap, als het eenige redmiddel, om de aan hem vertrouwdde kanonneerboot *met eere* uit des vijands handen te houden.

Volgens ingewonnen zijdelingsche berigten is mij bekend geworden, dat slechts de loods met drie matroozen dien

heldendood ontkomen zijn, en zich thans in het hospitaal binnen Antwerpen moeten bevinden; gelijktijdig heb ik vernomen, dat de dood dier braven gewroken is, door het bloed hunner overweldigers, zijnde er vele van hen mede in de fucht gesprongen.

Hoe droevig dit voorval op zich zelve beschouwd ook moge zijn, twijfel ik geenszins, of Uwe Excellentie zal hierin de overtuiging vinden, dat de brave Luitenant VAN SPEYK met de meeste naauwgezetheid zijne pligten heeft volbragt en het zegel heeft gelegd op de decoratie, hem kortelings door Zijne Majesteit vereerd.

Als zijn onmiddellijke kommandant rust op mij de verplichting, Uwe Excellentie de grootheid dezer edelmoedige verrigting kenbaar te maken, in de overtuiging, dat Uwe Excellentie in dit nooit te vergeten gedrag van eenen harer verdienstelijkste Officieren dat deel zal nemen, dat hetzelfde naar waarheid verdient.

Alhoewel het Zijne Excellentie den Luitenant-Generaal Baron CHASSÉ ten hoogste smart, dat op deze wijze aan het leven van dezen moedvollen Officier en zoo vele meerdere braven een einde is gemaakt, en daarbij tevens een Zijner Majesteits vaartuigen is verloren gegaan, beschouwt Zijne Excellentie dat hierdoor, zonder twijfel, de vijand zal overtuigd zijn dat 's Rijks Marine niet verbasterd is van den ouden roem, welke dezelve steeds in het Vaderland van eeuwen her met zooveel regt mogt genieten, en liever een eervollen dood verkiest, dan eene van schande verzelde mishandeling van het barbaarsch gepeupel.

De Kapitein-Luitenant Kommandant,

(Gct.)

ROOPMAN.

D A G O R D E R.

„ KRIJGSBROEDERS !

„ De dag van den 5den dezer heeft ons wederom een treffend bewijs opgeleverd, wat ware heldenmoed en onbevleete trouw aan Koning en Vaderland vermag; daar wij in tegendeel eene nieuwe proef van laagheid en wreedheid, welke men slechts bij de onbeschaafde volkeren verwachten kan, van onze vijanden ondervonden hebben.

„ De kanonneerboot n°. 2, gekommandeerd door den braven Luitenant ter zee J. C. J. VAN SPEYK, door den storm bij het Basfin te Antwerpen tegen de kade gedreven zijnde, werd deze boot dadelijk door het graauw bestormd, hetwelk, op het dek gesprongen zijnde, de Nederlandische vlag naar beneden rukte, terwijl anderen, op den wal staande, onder het laden hunner geweren, schreeuwden, de Brabandsche vlag daarvoor in plaats te hijschen. De Luitenant VAN SPEYK zich overmand ziende, nam het heldhaftig besluit, het vuur in het kruid te steken, waardoor hij met vriend en vijand in de lucht sprong.

„ Hoezeer het verlies van dezen dapperen Officier met zijne braven te bejammeren is, geeft deze heldendaad echter aan Europa een bewijs, dat men den alouden roem van Neêrlands vlag met nadruk weet te handhaven; terwijl onze vijanden zich verzekerd kunnen houden, dat, indien zij zich durven vermeten, een der oorlogsvaartuigen of het citadel aan te randen, hun hetzelfde lot te wachten staat; dat almede het geval zou zijn geweest met Zijner Majesteits korvet de *Komeet*, welke den 20sten December jongstleden, tegen de kaai bezet was, wanneer

door den braven Kapitein - Luitenant ter zee KOOPMAN, reeds alles tot zoodanigen stap voorbereid was, toen die bodem gelukkig wederom op ruim water werd gebragt, en waarvan aan den vijandelijken bevelhebber op eene officiële wijze kennis is gegeven.

„ De luisterrijke dood van den onvergetelijken Luitenant VAN SPEYK geeft hem eene plaats in de Geschiedenis naast CLAESSENS en HERMAN DE RUITER, en de late nakomelingschap zal zijn aandenken met erkentenis zegenen.

„ Welaan dan, mijne krijgsbroeders! nemen wij het vast voornemen, een voornemen dat eed en plicht vervult, dat onze vijanden nimmer dan op puinhoopen en op onze lijken, over ons triomferen zullen; en laat altoos onze laatste uitroep zijn: Leve de Koning!

*De Luitenant-Generaal, kommanderende het
citadel van Antwerpen,*

(Get.) Baron CHASSÉ.”

DAGORDER VOOR HET MOBIELE LEGER.

„ WAPENBROEDERS!

„ Een Held is onder ons den dood der helden gestorven; hij verkoos denzelven boven schande en mishandeling van het wreed en laag gemeen van het trouwlooze Antwerpen.

„ De kanonneerboot n°. 2, vóór de stad liggende, geraakte den 5den dezer, door eene stormvlaag, op lager wal, aan de zijde der stad; terstond trachtte eene bende van het Antwerpsche graauw zich van de boot meester

te maken; het scheepsvolk moest voor de overmagt zwelhten; zij haalden de Nederlandsche vlag, die sedert eeuwen onbevleete vlag! ter neder, en vertraptten die onder de voeten. Dit lijdt de brave Bevelhebber van het schip niet; hij vloekt de ontrouw der Antwerpenaren, die den wapenstilstand breken, en, met eene onverschrokken hand, steekt hij het buskruis in brand, en schip, en vriend, en vijand, alles springt in de lucht!

„Ik behoef niet, krijgslieden! u het edele zulk eener daad te schetsen; gij allen gevoelt dezelve genoegzaam; den naam van dezen Held wil ik u alleen nog zeggen, ten einde hem onultwischbaar in uw geheugen te prenten; het was de brave VAN SPEYK, Luitenant ter zee der 2de klasse, een jeugdig krijgsman, nog maar 29 jaren oud en onlangs eerst door Zijne Majesteit met het eere-kruis begiftigd.

„Laat ons, ter eere van zijnen leeuwenmoed en ten blijke onzer deelneming in zijn verlies en hoogachting zijner daad, de rouw over hem aannemen. Van den 14den af zal het geheele leger, gedurende drie dagen, over den Luitenant J. C. J. VAN SPEYK de rouw dragen, en zal ieder dezer dagen, ééns op het appel, deze dagorder worden voorgelezen.

„Hoofdkwartier Vught, den 11den Februarij 1831.

*De Luitenant-Generaal, Opperbevelhebber
van het Mobiele leger,*

(Get.) VAN GEEN.”

ZES EN VEERTIGSTE BRIEF.

De Heer FERDINAND MEERMANS, *aan den Heer*
FRANS VAN LEEUWENHORST,
te 's Gravenhage.

Amsterdam, 20 Februarij 1831.

Waarde Vriend!

Gij vergist u niet: VAN SPEYK, wiens naam men niet noemen moest dan met ongedekten hoofde, werd te Amsterdam geboren op den 31sten Januarij 1802. Zijne ouders behoorden tot den fatsoenlijken stand, doch ontvielen hem vroeg. Op den 15den Februarij 1813 werd hij in het burger-weeshuis hier ter stede opgenomen en verder verzorgd. In 1820 werd hij bij de Koninklijke marine als Stuurmansleerling geplaatst. Hij onderscheidde zich bestendig door leergierigheid, gezette liefde tot orde en pligtsbetrachting, en eene zeldzame onverschrokkenheid, waarvan hij in onze Oostindische bezittingen reeds afdoende bewijzen gaf. Al spoe-

dig werd hij bevorderd tot Adelborst en kreeg vervolgens den rang van 2den Luitenant bij de Marine. Door zijne betoonde bravoure bij het bombardement van Antwerpen verwierf hij van zijnen Vorst de Militaire Willemsorde. Hij had deze ridderlijke onderscheiding *verdiend*, en heeft door zijn manhaftig besluit *bewezen*, dat hij doordrongen was van de verplichtingen, die zij oplegt.

Uit de brieven, niet lang vóór zijnen dood, zoo aan zijnen Neef den Heer J. DE DIEU, als aan zijnen Vriend C. DE RIDDER geschreven, blijkt: dat hij zijn Vaderland en Koning hartstogtelijk beminde; dat hij hevig geroerd was door het ongelijk en den hoon, beiden aangedaan door eene factie, wier verfoeijelijke oogmerken hij diep verachtte; dat het bevel van krijgsmanseer en heldentrouw het hoofdbestanddeel van zijn edel hart uitmaakte; dat bij hem reeds lang onverwrikbaar vast stond het besluit, om zich in allen gevalle tot het uiterste te verdedigen, en wanneer hem geene andere uitkomst mogt overblijven, zich zelve op te offeren, maar in zijnen val zijne vermetele aanranders meê te slepen. Van daar, dat hij aan den Heer DE DIEU schreef: *dat hij wel een CLAESSENS, maar nooit een DAINE zou kun-*

nen worden. Met dit heldenbesluit stond hij op en ging hij ter ruste, en ik ben zeker, dat in zijne droomen de schimmen van de CLAESSENS, de HERMAN DE RUITERS en andere dapperen van vroegere dagen hem in schitterende lichtgedaanten verschenen zijn, en hem bevestigd hebben in dit onverwrikbaar vast staande besluit. Hoe verlangend zag, volgens den inhoud van gezegde brieven, zijn blik niet uit naar de gelegenheid, om zich op nieuw met 's Lands laaghartige vijanden te kunnen meten! hoe benijdde hij het geluk der landtroepen niet, die hij meende dat daartoe eene gereedere aanleiding zouden vinden, dan hij, wiens bodem, in het winterseizoen, door ijs beklemd of door storm uit zijne positie verdreven zou worden! Toen, zeker, kon hij zich niet voorstellen dat de vijand, in weêrwil der wapenschorfing, in weêrwil van al wat menschlijkheid heeten mag, misbruik van een noodlottig toeval maken zou, om met eene ontelbare overmagt het aan zijne zorg toevertrouwde vaartuig te komen overrompelen, hem juist aan zijne gevoeligste zijde aan te tasten en 's Lands vlag voor zijne oogen af te scheuren en te vertrappen; — en nogtans gebeurde dit. Zijne krijgsmakkers, die van andere bo-

dems zijnen nood zagen, zonder hem, uit hoofde van het stormweêr, te hulp te kunnen komen, en die zijne vastberadenheid kenden, voorspelden wat er gebeuren zou, en met de voorspelling donderde gelijktijdig de verschrikkelijke uitbarsting in de ooren, die hunnen vriend met de zijnen het leven benam en de onsterfelijkheid schonk, maar tevens een aantal booswichten vernielde, wier namen aan de verachting der wereld prijs gegeven zijn.

Eene zon van roem, die altijd schijnen zal, is voor Oud-Nederland opgegaan, waartegen de nacht van schelmerij en schande onzer Zuidelijke antipoden in lengte van dagen pikdonker zal blijven afsteken.

Het heldenstuk is gebeurd. Nederland heeft in VAN SPEYK een onwaardeerbaren schat verloren, en heeft, met hem, verscheiden andere brave zeehelden te beweenen; maar hij heeft zijnen moed, zijne onverschrokkenheid ten erfdeel nagelaten aan zoo velen, als geroepen zijn tot de eere om ons grondgebied te beschermen en te verdedigen. Hunne aandoenlijke kreten van toejuiching smelten samen in éénen heiligen eed: *om het Vaderland te redden, of te sterven als VAN SPEYK!*

Nu is het onze *pligt* voor de gekwetsten en de

nagelaten betrekkingen der gefneuvelden te zorgen, — onze *eer*, een gedenkteeken op te rigten voor den Held, eenvoudig als zijne geaardheid, schoon als zijne daad, kostbaar als zijn offer.

De Geschiedenis zal zijnen naam bewaren; de welsprekendheid en dichtkunst (*) zullen dien in bloemenkrans hullen; terwijl de schoone kunsten in wedstrijd gaan treden om het roemrijk feit waardig te vereeuwigen.

Zijne Majesteit heeft reeds bevolen, dat van nu voortaan bij de Nederlandsche zeemagt altijd een der schepen of vaartuigen van oorlog den naam zal voeren van VAN SPEYK, en dat al aanstonds de tegenwoordig alhier in aanbouw zijnde korvet *Argo* herdoopt, en aan dezelve den naam van VAN SPEYK zal gegeven worden.

In het genootschap *Doctrina et Amicitia* alhier is reeds, bij het bekend worden der gebeurtenis,

(*) De gedichten, die op de uitvaart van den onsterfelijken VAN SPEYK vervaardigd en uitgegeven zijn, bedragen reeds een aanzienlijk getal. Er is rijp en groen onder. Mannen van naam en talent, en volkomen onbekende zangers hebben den Held gehuldigd. Ook onze LOOTS, reeds grijs in roem, maar nog vol jeugdige zielskracht, heeft eenen Lierzang op deze rijke stoffe vervaardigd, die den meester doet kennen en den Held waardig is. In verscheiden andere gedichten komen insgelijks brillante brokken voor.

eene intekening geopend, om den gesneuvelden Held een monument te stichten. Ook was de Regering dezer stad daarop reeds tijdig bedacht, en maakte vervolgens bekend, dat er werkelijk alhier ter stede een Gedenkteeken, ter vereeuwiging van den roemrijken dood van VAN SPEYK, zal worden opgericht, en dat, ten einde aan de middelen daartoe, met vereenigde krachten, eene bepaalde leiding ter uitvoering te geven, Hun Ed. Achtb. hebben gecommiteerd de navolgende Heeren:

Mr. FREDERIK VAN DE POLL, *Burgemeester.*

ANANIAS WILLINK, *Wethouder.*

JAN PENNIS,

JOAN STIJGER,

} *Regenten van het Burger-weeshuis.*

CORN. APOSTOOL, *President van de 4de klasse van het Koninklijk Nederl. Instituut.*

JACOB DE VOS, WILLEMSZ., *Secretaris der zelfde klasse.*

HENDRIK DOEF,

PIETER FREDERIK WEGENER,

} *Leden van 't coll. Zeemans-Hoop.*

Vroeger was reeds eene advertentie verschenen van wege het Bestuur van het evengemeld collegie *Zeemans-Hoop*, waarbij een ieder verwittigd werd, dat in deszelfs collegiekamer eene lijst ter teekening lag, ten einde voor het bedrag daarvan een Gedenkteeken voor dezen Held binnen deze zijne ge-

boorteplaats op te rigten (*). Gelijktijdig hadden de Heeren Mr. FABER VAN RIEMSDIJK, E. CANEMAN en E. B. VAN DEN BOSCH, Kapitein-luitenant ter zee, en Jonkheer J. C. DE JONGE, te 's Gravenhage, aangekondigd, dat zij daar ter stede zich belastten met het ontvangen der inschrijvingen, niet alleen tot bovengemeld einde, maar ook tot verzachting van het lot der gekwetsten en van de nagebleven betrekkingen der gesneuvelde manschappen (†).

Eere aan allen, die tot zulk een loffelijk einde medewerken en de bereiking van hetzelfde door onvertraagde en onbekrompen deelneming bevorderen! (§)

(*) Het Bestuur van het genootschap *Zesmans-Loep*, te Amsterdam, heeft later nog bekend gemaakt, dat, met goedkeuring van E. M. den Koning, uit de nationale bijdragen ter eere en nagedachtenis van VAN SPEYK, te Egmond aan zee een Gedenkteeken zal gebouwd worden, hetwelk tevens tot eenen vuurtoren ingerigt zal zijn, en den naam voeren zal van *Jan van Speyks toren*.

(†) Deze Haagſche Commisſie heeft ruim ƒ 5000 verzameld.

(§) Verdere bijzonderheden kan men vinden in de *Hulde aan de Nagedachtenis van J. C. J. VAN SPEYK; door A. BLINK STERK, JUNIOR*. Uitgegeven te 's Gravenhage, bij G. VERVLOET. De geleerde Heer JACOBUS KONING houdt zich bezig met het zamenstellen eener volledige Geſchiedenis van VAN SPEYK, getrokken uit authentieke ſtukken. Door dit belangrijk werk zal aan 't Vaderland een inderdaad gewigtige dienſt bewezen worden. De Heeren

De daad van den Luitenant VAN SPEYK is zoo groot en schitterend, dat zij alle andere blijken van bijzondere moed en trouw, wel niet tanen, maar nogtans flaanwen doet. Men verzamelt nogtans gaarne meer uitstekende trekken van dapperheid, door ons krijgsvolk bedreven. De naam van den Fuselier CLAUSSE verdient in onze Geschiedboeken bewaard te worden. Gij zult u herinneren, dat er op den 19den Januarij dezès jaars een gevecht tusschen onze troepen uit Maastricht en de rebellen bij het kasteel Castert, aan den linker Maasoever, nabij de evengemelde stad plaats had. Bij die schermutseling werd een onzer braven, met name EUGSTER, gekwetst. CLAUSSE droeg hem van het slagveld; doch met dien dierbaren last vervolgd wordende, lei hij zijnen wapenbroeder bij zich neder, verdedigde hem tegen den moordlust der vijanden, en had het geluk hem te redden (*).

Ik had gemeend, Frans! u heden nog te onderhouden over hetgeen dezer dagen te Brusfel voor-

GEER. VAN CLEEF en JOH. VAN DER HEY ~~EN~~ ZOON hebben eene teekening op hetzelfde geopend.

(*) De verdienstelijke Haagsche kunstschilder L. A. VINCENT heeft van dit pathetiek geval eene keurige steenteekening vervaardigd, die te Amsterdam verkrijgbaar is bij DESGUERROIS EN COMP.

gevallen is, maar mijn hart is thans te sterk vervuld met weemoedige aandoeningen, dan dat het mij mogelijk wezen zou mij met onderwerpen bezig te houden, die niet meer dan eene lugtige behandeling verdienen. Spoedig echter stellig een regel of wat over de mislukte koningskeus.

Intusfchen heilwenschend en hoogachtend

Geheel de uwe,

FERDINAND MEERMANS.

ZEVEN EN VEERTIGSTE BRIEF.

De Heer FERDINAND MEERMANS, aan den Heer
FRANS VAN LEEUWENHORST,
te 's Gravenhage.

Amsterdam, 24 Februarij 1831.

Waarde Vriend!

Daar belofte schuld maakt, en ik gewoon ben mijne schulden, zoo spoedig mij mogelijk is, af te doen, wil ik dan maar geen gras laten groeijen over mijne gedane belofte, om met u eens een klein uitstapje naar Belgie te doen. Aan den noordelijken buitenkant zullen wij ons nu maar niet ophouden. Hoe het daar gelegen is, weten wij. Het gebeurde met de kanonneerboot n°. 2, wier verdediging aan nommer 1 onzer braven het leven gekost heeft, heeft ons voldoende ingelicht omtrent den daar heerschenden geest. Inwendig ziet het er dan regt schotsch uit. Men woelt, en tobt, en harangueert, en schelt, en raast er aan-

houdend. Intriguanen leiden er de drieste bevolking bij den neus om. Bezoldigd graauw kijkt hen naar de oogen. Een wenk is genoeg, om een daverend handgeklap of eene donderende afkeuring te weeg te brengen. De toestand van Europa, vooral de Poolfche insurrectie, maakt de factie stout. Zij weet dat de meerderheid der *grootte* Mogendheden voor het moment genoodzaakt is water in haren wijn te doen, en te dulden wat zij niet durft beletten. In Frankrijk vindt de kabaal haren steun, omdat Frankrijk wederkeerig haar noodig heeft of noodig zou kunnen krijgen; maar Frankrijk durft deze teedere affectie niet al te erg in 't oog laten loopen, om de andere oomen en coufins niet te vergrammen. Van daar dat door deze Mogendheid de Belgen met de eene hand aangehaald en met de andere terug gestooten worden. Zij worden gefleemd, geprezen, gerust gesteld; maar het blijft bij woord en handflag. Meer kan men van dien kant *nu* niet doen. Om deze vriendschappelijke naburen, die het zoo wel met de Franschen meenen, evenwel niet al te zeer te bedroeven, heeft de Minister HORACE SEBASTIANI, op den 3den dezer, door den Franschen agent BRESSON aan het congres doen weten, dat zijn gouver-

nement zich niet vereenigd heeft met het protocol van den 20sten Januarij, als begeerende dat de questie wegens de schuld en de grensfcheiding tusfchen de partijen zelven beflist worde, en dat te dien opzigtē geene tusfchenkomst hoegenaamd plaats hebbe. „Dat's immers allerliefst!” Gilde men van alle kanten. Maar, riep een ander uit den hoop tegen meester SYLVANUS: zeg eens president (namelijk van het committé van buitenlandfche zaken)! gij die zoo veel weet, zeg ons toch eens, of er bij u ook tijdingen ingelooopen zijn, die ons hoop kunnen geven, dat de Koning van Frankrijk er genoegē mee nemen zal als wij zijnen zoon, den *Hertog van Nemours*, tot onzen troon roepen? Dat was stout, en op den man af, gevraagd. Het bragt de leden van het committé dan ook wel een weinig in het naauw, omdat groote diplomaten volftrekt niet lijden mogen, dat men hen met ftrikvragen aan boord komt. Maar zij lieten zich niet over ftaag gooijen, en antwoordden deftig: neen, dat zij geene nadere mededeelingen ontvangen hadden, maar dat zij voor zich zelven de overtuiging hadden, dat Frankrijk het aanbod zou aannemen. Dit was te weinig gezegd, of, wil men liever, te veel verzwegen. Die

overtuiging *moest* gronden hebben, en die gronden *moest* de vergadering kennen. Niets hatelijker en verderfelijker voor een vrij volk, dan die weerga-sche achterhoudenheid. Hadden zij dan veel liever hunn' mond gehouden! Ja wel, de Belgische diplomaten lieten de congresmenschen maar schreeuwen op de banken bonken, zonder dat zij in verdere uitleggingen kwamen, en zulks om deze doodeenvoudige reden, dat zij buiten staat waren dezelve te kunnen geven. Het is aardig om in een dergelijk geval de houding van zulk slag van staatsmannen te zien, die volstrekt *niets* weten te antwoorden, en nogtans het air aannemen, als of hunne stilzwijgendheid moest aanduiden, dat zij *heel veel* zouden kunnen zeggen, maar dat redenen van staat hun zulks verbieden. Ondertusschen scheen dit gedwongen stilzwijgen van VAN DE WEIJER C. S. bij vele leden voor volstrekt niets meer te gelden dan het waard was, en bleek het alzo reeds bij de eerste stemming ter verkiezing van eenen koning, dat de *Hertog van Nemours* niet eens de helft der stemmen van de tegenwoordige leden op zich vereenigd had. Bij de herstemming kwam hij den hoek te boven met *twee stemmen* meer, dan de *Hertog van Leuchtenberg* en de

Aartshertog Karel te zamen bekomen hadden. Nu was België gered: **LODEWIJK KAREL VAN ORLEANS**, *Hertog van Nemours*, werd tot Koning van België uitgeroepen. Met spoed en plegtigheid werd van deze gebeurtenis overal kennis gegeven. Dit was een steen van 't hart! . . . namelijk voor 't moment, — maar 't hinkend paard . . . !

In de zitting van den volgenden dag werd eene commissie benoemd, ten einde de kroon van België, wel ingepakt (om haar op reis niet te beschadigen), aan den jongen Heer **LODEWIJK KAREL** over te brengen. Daartoe werden verkozen de heeren **F. DE MÉRODE**, *graaf van Aerschot*, **GENDEBIEN de vader**, **C. LE HON**, **C. DE BROUCKÈRE**, **MARLET**, **BOUCQUEAU DE VILLERAY**, **BARTHÉLÉMY**, **DE RODES EN SURLET DE CHOKIER**, die den 5den, met het kostelijk *cadeau* in den reiszak, den weg naar Parijs insloegen. **SURLET** moet onderweg nog zijn blijven hangen (in den zin van ophouden); de een zegt dat men hem eene serenade gegeven heeft; de andere dat hij een' vriend van hem, die eene schapenfokkerij heeft, *en passant* is wezen bezoeken. Maar vermits **SURLET** geen drager van den precieuzen reiszak was, lieten de andere vrienden hem zijn hart

of ooren maar ophalen bij de schapen of de muzikanten, en vervolgden hunnen weg.

Uit Parijs, alwaar men reeds lang wist, wie de gelukkige was, die te Brussel het hoogste lot uit de koninklijke loterij getrokken had, kwamen reeds *vertrouwde* vrienden de *pompouse* bezending te ontmoet. Zij werd van 's Konings wege met innemende voorkomenheid en de hoffelijkste beleefdheid ontvangen. FRANKLIN *Secundus* (zoo noemen ze waarachtig SURLET, omdat zijn hair eenige overeenkomst heeft met dat van dien verdienstelijken Amerikaan) heeft, onder dagteekening van den roden dezer, uit Parijs eenen brief geschreven aan den tijdelijken president van het congres, waarin hij voorloopig kennis geeft van het wedervaren der commissie. Toen de doerluchtige mannen dier Hooge vergadering de lucht van dien brief wegekregen, had hunne eerste sensatie eenige overeenkomst met de opbruising van eenè, na hevige schudding, ontkurkte flesch lambiek. Zijn ze haar kwijt? — Wat kwijt? — Wel de kroon. *Silence, Mesieurs! Oui, oui! silence . . . lecture de la lettre!* Na deze en dergelijk *introductive excessen* van het puurste patriottisch ongeduld, eiegen aan dat ligchaam, werd de brief voorgelezen,

dien men vrij algemeen voor eene Jobsboodſchap hield, omdat, in weêrwil van herhaalde bijeenkomsten, eerst met den Minister van Buitenlandſche zaken, vervolgens met den Koning, men er nog niet aan had kunnen denken om de kroon te ontpakken. Metdadel had Zijne Franſche Majesteit, die uitermate vriendelijk geweest was, aan de commissie te kennen gegeven, dat er in de wijde wereld niemand zoo zielsveel als hij van de Belgen hield, maar!! dat hij bevreesd was, dat, als hij de kroon voor zijn' zoon aannam, zulks aanleiding tot eenen algemeenen oorlog zou geven, en men hem van die zelfzoekende eêrzucht beſchuldigen zou, die wijlen NAPOLEON bewogen had, om al de leden van zijn geſlacht op vreemde troonen te plaatsen. Dat ſnee hout, begrepen de leden van het congres, en daarin hadden ze wel degelijk gelijk. Om er een pleister op te leggen, verzocht de heer SURLET vervolgens, dat men zich nog niet geheel en al aan de wanhoop zou overgeven, omdat alle deze zamenkomsten nog maar voorloopig geweest waren, en men eerst ſtellig den uitſlag zou vernemen als de plegtige kroonaanbieding plaats zou hebben, dat evenwel nog zoo heel ſpoedig niet zou kunnen geſchieden.

Toen de inhoud van dezen zendbrief aan Brussels ingezetenen bekend geworden was, verheugde de smalle gemeente zich met groote verheuginge, niet omdat zij aan den *Hertog van Nemours* niet op hare wijze innig verknocht was, maar omdat zij den 6den Februarij van wege de stadsregering 16,000 brooden en even zoo vele stukjes van 25 centen ten geschenke ontvangen hebbende en vervolgens eene tooneelvertooning *om niet* hebbende kunnen gaan zien, — alles tot viering der koningskeuze, — zij begreep, dat eene repetitie van dat hapje niet uitblijven kon, wanneer, in plaats van den Franschen koningszoon, een ander tot den troon van België geroepen zou worden. Deze inhalige berekeningen bereikten zelfs eene zoo aanmerkelijke hoogte, dat men reeds ernstig op een plan bedacht was (waarin men wil dat de leveranciers van de 16,000 brooden de hand hadden) om, bij voorbeeld, van maand tot maand den een en ander tot koning te doen kiezen, dien men vooruit wist dat voor de eer bedanken zou; de eenige zwaarigheid was maar, om op den duur een vertrouwde in het congres disponibel te hebben, die hetzelfde telkens op nieuw verzekerde, dat nu *deze* uitgelezene vast en zeker *fiat!* zeggen zou, daar

Geur VAN DE WEIJER toch bij aanhoudendheid die rol niet spelen kon, al vulde men hem daarvoor de handen dan nog zoo. Een uit den hoop, die zeker de domste niet was, maakte de opmerking, dat de afstand van maand tot maand te kort gefteld was, omdat het zich liet aanzien dat men in de buurt niet wel zou kunnen klaar raken, en dat, als men dus naar het land der Negers of Boschjesmannen, welligt, met bewusten reiszak op marsch moest, er dan wel eens een jaar met zou kunnen gemoeid zijn eer de vrienden met antwoord terug waren gekomen.

Terwijl het uitgehongerd gemeen volk te Brusfel aldus 's Lands gewigtigste belangen behandelde, liet LOUIS PHILIPPE de Belgische commissie te Parijs eens danfen. Zijne *burgerlijke* Majesteit had ter harer eere een *royaal* bal gegeven, hetwelk de Hertog VAN NEMOURS met de huisvrouw van den heer LE HON opende. Of de Belgische FRANKLIN, als president, met *la blonde* of eene andere *orleansche* prinses in den rei volgde, wordt niet gemeld.

Eindelijk brak de dag van den 17den aan, waarop de plegtstatige aanbieding der kroon moest plaats hebben. De Koning zat op den troon en was om-

geven met den stoet, die bij dergelijke gelegenheden gewoon is te paraderen. De commissie werd binnen geleid, met allenman de schitterende kroon dragende. Vader SURLLET deed eene fierelijke en behoorlijk gekruide aanspraak. Zijne Majesteit beantwoordde dezelve op eene regt aandoenlijke wijze, maar wees het aanbod vierkant van de hand. Het ontbrak daarbij echter niet aan de warmste verzekeringen van vriendschappelijke belangstelling, aan snikken en tranen, en wat al verder tot dergelijke *tragi-comische* voorstellingen behoort. De heer SURLLET ontving den handslag en de broederschap van den Burger-koning, die hem deze woorden toevoegde: „Mijnheer SURLLET, in u geef ik aan het Belgische volk de hand. Zeg aan hetzelfde, dat het op mij staat kan maken, maar dat ik hetzelfde toch vooral aanraad, om eensgezind te blijven.” Daar mee liep de klucht af. De kroon werd weêr in den reiszak geborgen en de commissie kwam, met de kous op het hoofd, weêr in Brusfels muren terug, alwaar reeds zoetjesaan enkele afgedropen fragmenten derzelve waren aangekomen, niet onbewust, naar men wil, dat men te Brusfel aan het malen was over de benoeming van een' stadhouder, of iets dergelijks, en over-

tuigd, dat het menschelijk zwak van *uit het oog, uit het hart*, somtijds ten hunnen nadeele zou kunnen werken.

Gedurende haar verblijf in Parijs, had de commissie daar van nabij kunnen zien, hoe ver de Franschen den Belgen nog in de echte volksvrijheid vooruit waren. De lijkdienst, ter eere van den vermoorden *Hertog van Berry* in de kerk *Saint-Germain l'Auxerrois* gevierd, had aanleiding gegeven, dat een goed gedeelte der bevolking, hetwelk men op 150,000 zielen schat, het zeer gepast rekende om, door daden, eene geloofsbelijdenis af te leggen, die op de nadrukkelijkste wijze haren zedelijken toestand en den hoogen graad harer verlichting doet kennen. Daartoe behoorde het aan stuk slaan en vernielen in gemelde kerk van hare fraai geschilderde glazen en kostbare kerk sieraden; het plunderen van het huis van den pastoor, vervolgens van den Aartsbischof van Parijs; het om en afhalen van kruisen; het schenden en verwoesten van publieke gedenkstukken; het spottend rondvoeren van gewijde vaten en beelden, onder het beurtelings aanheffen van eene *Mis* en de *Parisienne*. Daar al deze bedrijven moeten worden aangemerkt als het uitvloeisel van de glorierijke omwen-

teling van Julij, die men in de volgende maand te Brusfel op eene kleinere schaal nageaapt heeft, kan het niet anders of de leden der bovengemelde commissie moeten dit zeer stichtelijk en zuiveren vrijheidsgeest ademend spektakel *ad notam* genomen hebben, om, met zoo veel ander patriottisch nieuws, de bijzonderheden van hetzelfde aan hunne landslui ter navolging over te brengen. Het ergst is maar, dat een hunner, met name BOUCQUEAU DE VILLERAY, die zich in zijn geestelijk costuum op straat had vertoond, in het rumoer, eenige welgeconditioneerde parijsche schoppen en klappen beloopeh had, die hem te raauwer op de maag gevallen waren, omdat zijne qualiteit als afgevaardigde van het Belgisch congres even zoo goed een uitvloeisel was van de zelfde roemrijke omwenteling, waaraan het oppermagtig graauw zijn regt ontleende om te plunderen, te rooven en af te ranselen, en dat hij derhalve ten minste de gegrondste aanspraak had gehad om op den vrijen Franschen bodem klapvrij te blijven. Enfin, dat zijn van die kleine abuizen, waarover men geen harnas aantrekken moet, maar, in weêrwil daarvan, en ondanks de pijn aan ooren en *partes posteriores*, als een onwankelbaar voorstander der no-

bele omwentelingsbeginselen, moet blijven uitschreeuwen: *vive la liberté!* Wat mij betreft, ik gun den Eerwaarden man in zijne geestelijke en wereldlijke qualiteiten al de fijne genietingen der Fransche en Belgische vrijheid, met den aanleve van dien, maar het komt mij voor dat het ongelukkig Frankrijk, althans Parijs, op de guillotine na, een schouwspel oplevert, overeenkomende met de hartverheffende *profanaties* en de zielverrukken-de schriktooneelen van de vroegere omwenteling. Ik twijfel, of men in Belgie nog wel volkomen rijp is voor die hoogere verlichting in het godsdienstige; maar nademaal men daar te Lande alles, van de baricades en straatsteenen af, tot het plunderen en stelen in cluis, van de Franschen nageaapt heeft, zou het jammer zijn dat men niet *progressif* op den heerlijken weg der omwenteling met de bevriende bureu bleef voortgaan.

De doorluchtige DE POTTER, die eene fijner lucht heeft, en op de hoogste sport der vrijheidsladder staat (die niet lang geleden voor den grooten republikein tegen de galg stond), is geheel en al doordrongen van de noodzaaklijkheid, om altijd vooruit en met de naburen mede te gaan. Onder zijn presidentschap is te Brusfel reeds een genoot-

schap opgericht, ten verklaard *but* hebbende om, door wettige middelen, de onafhankelijkheid van België te helpen handhaven, de uitfluiting der NASSAU's onherroepelijk te maken, en, tot bevordering van dit een en ander, België met eenen gemeenebestgezinden regeringsvorm en een inlandsch en tijdelijk hoofd te begiftigen. Dat genootschap schijnt niet in den heerschenden smaak te vallen; ook niet eene nieuwe godsdienstige secte van St. Simonisten, die zich te Brusfel vestigen wil; doch welligt daarover nader.

Hoe komt er nog een einde aan al dat wormen en tobben!

Ontvang den hartelijken groet, met de verzekering der volkomenste hoogachting, van

Uwen vriend,

FERDINAND MEERMANS.

ACHT EN VEERTIGSTE BRIEF.

*De Heer FRANS VAN LEEUWENHORST, aan den
Heer FERDINAND MEERMANS, te Amsterdam.*

's Gravenhage, 6 Maart 1831.

Veel geachte Vriend!

Het is een regte konkelboël in het rebellenland. Men wist in Brusfel op de stelligste wijze vooruit, dat de Koning van Frankrijk zijne bewilliging *niet* geven zou aan den *Hertog van Nemours* tot het innemen van den troon van Belgie, en nogtans werd die Hertog door het congres tot Koning verkozen. Zijn vader veranderde, na deze verkiezing, *niet* van gedachten, en nogtans werd de bezending daar vele dagen opgehouden eer haar de bepaalde weigering van een geusfurpeerden troon werd medegedeeld. Deze schijnbare tijdvermorfsing was in effecte eene belangrijke tijdwinst: alles bleef intuschen *en suspens*; een ieder bleef op den eindelijken afloop *wachten*, behalve degenen, die heime-

lijk in ijver verdubbelden om zich deze *entreacte* te nutte te maken. Dat dit de Franschen waren, loopt genoeg in 't oog; en dat *SURLET* en eenige zijner collegaas in het geheim waren, valt niet te betwijfelen. Ik hou het er voor, dat in Parijs de benoeming van welgemelden schapenfokker tot Regent van Belgie besloten en voorbereid was, louter om daar den provisionelen stand van zaken te rekken, en intusfchen eene nieuwe combinatie te intrigueren.

De stemmen der geestelijkheid hadden, op slechts ééne na, zich vereenigd op den graaf *FELIX DE MÉRODE*, die haren bijzonderen lieveling schijnt te zijn, maar zijn hooggeboren had niet eens de helft der stemmen van zijnen mededinger bekomen. Een hard gelag voor iemand, die het zoo wel meent met de kerk, en die zoo gaarne den fchepter des gezags zou gezwaaid hebben. Maar *bongré malgré* moet nu ook de geestelijke kudde zich scharen onder den herderftaf van den man, die, twijfel er niet aan, het Fransch Ministerie naar de oogen zien en in overeenstemming met deszelfs staatkundige inzigten handelen zal. Welk eene kostelijke aanspraak heeft de goede man gedaan bij het aanvaarden van zijn' post; en welk eene, niet minder

kostelijke en flemmerige inzegening uit den mond van den tijdelijken president DE GERLACHE is er op gevolgd! Er zijn tranen gestort van de teederste aandoening. SURLET, DE GERLACHE, al de mannen van het congres, al het sentimenteel volkje van de tribunes heeft een chorus gehuild en gefnikt, dat er steenen harten van gebroken zouden hebben. De heeren uit den geestelijken hoek manoeuvreerden ook drok aan met de zakdoeken, minder echter om tranen op te vangen of hunne aandoeningen aan te duiden, dan wel om hunne spijt te verbergen. Op deze algemeene verteedering volgde een uitbundig geraas, dat den Regent tot toejuiching werd aangrekend. Toen hij de vergaderzaal verliet, om zich in een rijtuig naar zijne nieuwe woning-té begeven, had het gepeupel de paarden van hetzelfde uitgespannen, met oogmerk om hun dienst te vervangen, maar papa SURLET had geen lust om van deze beleefdheid gebruik te maken, en maaide met zijne lange beenen door de zaamgeschoolde menigte heen en haastte zich naar huis. De *Brusfelse Courrier* verwacht „dat voor Belgie de gouden eeuw is aangebroken, omdat het nu eenen vertegenwoordiger bezit, die ruim zoo wettig is als de hoofden van andere vol-

ken; 'zoodat de Mogendheden thans meer ontzag voor België zullen hebben, en dus de geschillen met Holland weldra vereffend zullen zijn." Als deze voorspelling mogt vervuld en de geschillen met Holland door de Mogendheden, derhalve, nu of later mogten vereffend worden uit *ontzag* voor België, zouden die Mogendheden inderdaad een bewijs van zwakheid geven, dat van de bedenkelijkste gevolgen voor de rust, de veiligheid en het geluk harer eigen Staten wezen zou.

Onder de eerste verrigtingen van den Regent behoorde de zamenstelling van zijn Ministerie. De GERLACHE werd benoemd tot President van den Raad der Ministers; terwijl tot Ministers werden aangeesteld ALEX. GENDEBIEN voor de justitie, GOBLET voor de zaken van oorlog, CHARLES DE BROUCKÈRE voor de geldmiddelen, TIELEMANS voor de binnenlandsche zaken en S. VAN DE WEIJER voor de buitenlandsche zaken.

Aan de leden van het voorloopig bestuur van België is, als een blijk van erkentelijkheid voor bewezen diensten, door het congres een douceur toegelegd van f 150,000. Deskundigen beweren, dat die lieden veel meer verdiend hadden, omdat, zonder hunne onbetaalbare standvastigheid en vol-

harding, Belgie federt lang al weder verftoken zou geweest zijn van de voorderen, welke de omwenteling over al de klassen der ingezetenen, bijzonder over handel, fabrieken, landbouw en verdere takken van nationale industrie, zoo spijziek uitgestort heeft. Menschen, die bekrompen denken, achten het eene schaamteloze verkwisting van 's Lands penningen, die beter besteed zouden zijn aan de kleeding en uitrusting der troepen, die weinig meer dan konkels onder hunne blouzen zouden dragen. De behoeftigen hadden gemeend, dat de omwenteling eigenlijk ten hunnen gevalle was gefabriceerd geworden; en dat derzelver leidslieden, louter uit belanglooze zucht voor het algemeen, hunne tijd en vlijt te koste zouden gelegd hebben om de lasten der burgerij te verligten, in plaats van die te verzwaren door anderhalve ton gouds na zich te strijken. Daar alles thans vrij is in Belgie, hebben de bewindsmannen begrepen, dat een ieder volkomen vrijheid had om over het gezegd douceur te denken en te zeggen wat hij wilde, en dat zij de zelfde onbetwistbare vrijheid hadden, om het douceur na zich te nemen.

DE POTTER heeft niet meê mogen deelen van

deze *erkenstenis*. Men begreep dat hij daarvoor te kort in dienst was geweest. . . Maar, *à propos!* weetje wel, Ferdinand! dat, volgens SALOMON's voorzegging, zijn logenmond inderdaad met zandsteentjes vervuld is geworden? Men moet hem, onder de slechten zelfs, voor een gevaarlijk mensch gehouden hebben, die van den Belgischen bodem verdreven behoorde te worden; zoo als dan ook, op' hooger wenk, door het souveraine graauw, met den strop in de hand, gedaan is, zoo men wil tot bijzondere satisfactie van de geestelijkheid. Dat het ventje een deugniet is, wisten wij lang al vóór de fraaije omwenteling; maar men moet, als men regtvaardig zal zijn, bekennen dat hij door zijne medemakkers gemeen behandeld is. Hij had al lang in den weg geloopt. De oprigting van de societeit der onafhankelijkheid onder zijne voorzitting was een schrikbarende angel in het oog zijner vijanden. Nu werden de ongerijmdste sprookjes jegens hem onder de schamele gemeente uitgestrooid. Sommigen zeiden, dat hij eene Joodsgezinde priester was, die den Paus den voet had willen ligten, en dat hij, onder voorwendsel van een gemeenebest te vestigen, het Protestantsch geloof in Belgie wilde invoeren; anderen verzeker-

den, dat hij de godsdienst van St. Simon predikt, en dat die leer de veelwijverij veroorloofde; weder anderen verkondigden dat het gemeenebest niets anders was, dan het regt der werkbazen, om aan de arbeidslieden, die zij in dienst nemen, geen loon te betalen. Deze huismiddeltjes hadden eene gewenschte uitwerking. De helft dezer uitstrooifelen zou genoeg geweest zijn om hem vogelvrij te verklaren. Hij is dan ook door een half mirakel aan het opgehitst gemeen ontkomen, — wellicht aan dezelfde handen, die hem in de vroegere dagen der omwenteling Brusfels muren binnetrokken! *Sic transit gloria mundi!* — En de man, die zoo veel ondervinding van de geaardheid des volks verkregen heeft, blijft nog altijd van zijnen republikeinschen regeringsvorm voortdroomen! Hij is weder naar Frankrijk uitgeweken, om daar die droomerijen, in Belgie voor contrabande verklaard, voort te zetten. Inmiddels schelt hij zijne oude vrienden voor niet minder dan schelmen, en voorspelt zijne landgenooten, dat zij nooit het volle genot der omwenteling ongestoord zullen kunnen smaken, dan nadat Belgie een gemeenebest geworden zal zijn. Zijne Parijsche vrienden, waarvan er reeds eenigen achter de tralies zitten, om op eene

negative wijze van de zaligheid der *absolute* vrijheid nog inniger doordrongen te worden, vertroosten hem met de hoop op eene betere toekomst, vermanen hem tot volharding in den strijd tegen de domkoppen, die den besten waarborg voor de bestendigheid van het volksgeluk in eene constitutionele monarchie wanen te vinden, en raden hem ten sterksten aan om, terwijl hij openlijk voor zijn gevoelens uitkomt, hetzelfde tevens door alle mogelijk middelen België in te smokkelen.

Laat ons nu eens opletten, Vriend! welke maatregelen verder door FRANKLIN-SURLET zullen genomen worden. Men weet waarlijk niet, of men België beklagen moet van onder zulk een opperhoofd te land gekomen te zijn, of wel dat opperhoofd van zulk een volk te moeten regeren. Dit behaagt mij ondertuschen in den Regent, dat hij bescheiden genoeg geweest is, om noch den troon, noch de paleizen van onzen aangebeden Vorst te ontwijden.

De Hemel geve maar, dat er spoedig een einde kome aan den benarden toestand onzes Lands!

Als van ouds, en bestendig

Geheel de uwe,

FRANS VAN LEEUWENHORST.

NEGEN EN VEERTIGSTE BRIEF.

Mejufvrouw CORNELIA VAN KLARENDONK, *aan*

Mejufvrouw HENRIETTE VAN LEEUWEN-

HORST, *te 's Gravenhage.*

Rotterdam, 10 Maart 1830.

Lieve Vriendin!

Nog dagelijks herdenk ik met genoegen de gelukkige dagen, die ik onlangs met u en uwe waarde ouders, onder hun gastvrij dak, heb mogen doorbrengen. Bedank hen nogmaals voor de vele beleefdheden, die zij mij bewezen hebben. In een onzer gesprekken heb ik opgemerkt, dat Mijnheer uw vader wel eens eenige bijzonderheden wenschte te vernemen omtrent hetgeen hier ter plaatse meer dan elders voor de zaak des Vaderlands gedaan is. Na mij deswegens naauwkeurig te hebben doen onderrigten, kan ik thans het vermaak hebben Zijn Edele het navolgende mede te deelen.

Wat het fonds tot onderhoud der huisgezinnen

van uitgetrokken schutters betreft, dat hier met zulk een algemeenen bijval is tot stand gebragt geworden, deswegens heb ik u vroeger gemeld al wat er mij van bekend was geworden. In meer plaatsen heeft men dergelijke fondsen bijeen gebragt, meestal, naar ik hoor, met het beste gevolg.

Doch als eenig mag beschouwd worden hetgeen hier ten behoeve der land- en zeemagt verrigt is door eene Commissie, die zich gevormd had naar aanleiding van het 6de artikel van Zijner Majesteits besluit van den 11den October 1830, inhoudende: „dat de pogingen van zoodanige personen, welke zelve niet kunnen uittrekken, om, hetzij door geldelijke bijdragen, hetzij door het leveren van wapenen, uitrustingsstukken, of andere behoeften, hetzij door het bezorgen en equiperen van vrijwilligers, ook het hunne bij te dragen om de vrijwillige wapening te bevorderen, met welgevallen beschouwd, en met erkenning voor de zaak des Vaderlands door den Koning zouden worden aangenomen.”

Mijne verdienstelijke stadgenooten G. C. TIELENIUS KRUYTHOFF, H. H. VAN DAM en J. VAN HARDERWIJK, RZ., die deze Commissie uitmaak-

ten, gaven van derzelver bestaan als zoodanig in de stadscourant kennis. Ik zal u niet behoeven te doen opmerken, dat tot de volvoering dezer taak veel tijd en moeite vereischt werd. Maar welke zwaarigheden komt men niet te boven, wanneer men, zoo als hier het geval was, uit belangelooze vaderlandsliefde handelende, zijne belooning alleen zoekt in de bewustheid van de wezenlijkste diensten aan de goede zaak te bewijzen? De Commissie heeft dan ook de voldoening mogen smaken, dat men hare onderneming toegejuicht en zoo onbekrompen ondersteund heeft, dat er zeer aanmerkelijke bezendingen van hemden, sokken en handschoenen, ten behoeve des Legers, naar 's Rijks magazijn van kleeding en uitrusting, te Delft, door haar zijn ten uitvoer gebragt geworden. Bovendien heeft zij meermaals afzendingen van wanten en tabak aan Zijner Majesteits zeemagt voor Antwerpen gedaan; terwijl door hare tusschenkomst bijna 5000 onder- en bovenlakens, ten behoeve der bezetting te Bergen op Zoom, *kosteloos* alhier geconfectioneerd zijn. Verder heeft zij de schepelingen voor Antwerpen ook van eenige lectuur voorzien. Ik sluit hierbij in een lief versje, door een der leden van de Commissie vervaardigd

na het treurig geval met den onverschrokken VAN SPEYK. Van hetzelfde is een groot aantal afdrucken aan den Kapitein-luitenant KOOPMAN door haar toegezonden, om onder de vlotelingen uitgedeeld te worden.

Ik moet niet vergeten hier nog bij te voegen, dat het grootste gedeelte der hemden en sokken door de armen *kosteloos* genaaid en gebreid is. Men mag dus zeggen, dat hier ter stede groot en klein, rijk en arm, het zijne bijgedragen heeft om, naar vermogen en middelen, het Vaderland in zijnen nood behulpzaam te zijn.

Gij zult u herinneren, dat ik u gezegd heb, dat de Heer Mr. P. G. J. HOOG, alhier, het plan gevormd had eener Loterij van vrouwelijke handwerken, waaraan ik iets van mijn borduurwerk had toegevoegd. Men berekent dat de ingezonden en nog te verwachten voorwerpen het aanmerkelijk getal van 800 stuks bedragen zal. Daaronder muntten uit twee stukken, door Hare K. K. Hoogheid Mevrouw de PRINSESSE VAN ORANJE, en een ander, door Hare K. Hoogheid de PRINSES FREDERIK ingezonden. Het provenu dezer Loterij zal in 's Lands kas worden gestort.

Ik heb hier onlangs met veel genoegen bezocht

eene tentoonstelling van ongeveer 400 stuks schildarijen, teekeningen enz., door eene Subcommissie alhier (*) verzameld voor de Kunstverloting, die in Amsterdam plaats zal hebben. Gij zult uit de nieuwspapieren gezien hebben, dat dit plan omtrent gelijktijdig ontworpen was, te Nijmegen door de Heeren W. B. E. PARAVICINI DI CAPELLI, Kolonel, C. H. PHAFF en P. STADNITSKI, en te Amsterdam door de Heeren C. VAN DER VLIET, PSZ., J. W. PIENEMAN, E. VAN HARLINGEN, JR., en A. J. VAN EYNDHOVEN, en dat deze Heeren zich vereenigd hebben, om gezamenderhand het voorgestelde doel te bereiken. Ook de opbrengst dezer Loterij, waarvan de voorwerpen, naar men wil, de 2000 stuks zullen naderen, zal tot stijving van 's Lands kas worden aangewend.

Hoe benijde ik op dit oogenblik uw talent in het bloementekenen! Ik kan mij zoo voorstellen, met hoe veel ijver gij u bezig houdt om een meesterstukje voor deze verloting te vervaardigen. Bekend met uwe vurige vaderlandsliefde, ben ik ver-

(*) Deze Subcommissie bestaat uit de Heeren C. BAKKER, P. VAN DER DUSSEN VAN BEEFTINGH, H. H. VAN DAM, J. VAN HARDERWIJK, RZ., en G. C. TIELENIUS KRUYTHOFF.

zekerd dat gij ditmaal ongetwijfeld u zelve overtreffen zult. Hoor eens, lieve Jet! ik vind het wel heel galant van die Amsterdamsche en Nijmeegsche Heeren, dat zij ons in de gelegenheid gesteld hebben, om eene behulpzame hand aan ons ongelukkig Vaderland toe te reiken. Daarvoor dank ik hen met geheel mijn hart. Wat wij in staat zijn bij te dragen, beteekent zeker weinig in vergelijking van hetgeen door onze jongelingschap verrigt wordt; maar het denkbeeld van toch, naar vermogen, den Lande iets nuttigs te offeren, is mij zoet en verkwikkelijk.

Het is wel verdrietig, dat wij niets beslissends vernemen. Telkens wordt onze hoop opgewekt, en na verloop van eenige dagen wordt zij weer volkomen vernietigd. Mijn' broeder verveelt nagenoeg de werkelooze toestand van ons Leger uitermate. In elken brief, dien wij van hem ontvangen, is bestendig het refrain: *mogten wij maar vooruit!* Ik vrees dat dit geroep nog zoo lang duren zal, tot dat wij eindelijk hooren zullen: het Leger is opgerukt . . . en dan! . . met welke doodsangsten zal deze mare ons hart dan niet vervullen! Hopen wij echter nog, en, vordert's Lands eer en welzijn eenen bloedigen, maar beslissenden

flag, vertrouwen wij dan op de dapperheid onze
benden en op de regtvaardigheid onze zaak!

Groet voor mij uwe geachte Ouders, en geloof
mij onveranderlijk

Uwe vriendin,

CORNELIA.

AAN

ZR. Ms. ZEEMAGT VOOR ANTWERPEN,

ONDER BEVEL VAN

DEN KAPITEIN-LUITENANT

J. C. KOOPMAN.

Lof, eer zij U, o Neêrlands Braven!

Die, d'aan uw' Vorst gezworen eed,

Voor 't oog van heel Euroop blijft staven,

Wat helsch ontwerp 't verraad ook smeedt.

Laat vrij de miltzucht oproer kraaijen,

's Lands vlag zal steeds in eere waaijen,

Zoo lang *gij* voor haar waakt en strijdt;

Dit voorbeeld kon van SPEYK ons geven,

Wiens naam bij 't nageslacht blijft leven,

Wiens roem te hoog staat voor den tijd!

Toont, toont het, dappre Waterleeuwen!
Hoe diep door lafaards ook verguisd,
Dat de eigen moed van vroeger eeuwen
Ook in Uw' heldenboezem huist.
Was Neerland eens de schrik van Spanje:
Gij, trouw aan WILLEM VAN ORANJE,
Braveert den selften wederstand;
Geen muiter zal ooit zegepralen,
Of Hollands wimpel nederhalen,
Neen! fiddrend voor dien hoon' en schand,
Acht gij den krijgspligt boven 't leven,
En stelt uw eer in 't roemrijk sneven
Voor *Koning* en voor *Vaderland*.

- J. VAN HARDERWIJK, RZ.

ROTTERDAM,
12 Februarij, 1831.

P. S. Op den 6den en 7den April heeft er te Leeuwarden insgelijks eene verloting plaats gehad van voorwerpen, door vaderlandlievende Vriescbe vrouwen ten behoeve des Lands zamengebragt; insgelijks ook te Middelharnis eene verloting van vrouwelijke handwerken.

V I J F T I G S T E B R I E F.

De Heer FRANS VAN LEEUWENHORST, *aan den*
Heer FERDINAND MEERMANS, *te Amsterdam.*

's Gravenhage, 15 Mei 1831.

Waarde Vriend!

Wij zijn aangenaam verrast geworden door de herwaartskomst, met verlof, van uwen zoon en den mijnen. Zij hadden er ons niet van verwittigd en stonden op het onverwachtst voor onze oogen. Mijne waarde Vrouw en onze lieve Henriette hebben tranen van genoeg geweend. De jongens zien er kapitaal uit. Gij zult er u morgen, als zij u dezen overhandigen, van kunnen overtuigen. De buitenlucht, de beweging, de geregelde levenswijs heeft hun waarlijk goed gedaan. Zij zijn echter maar half te vreden, omdat zij reeds zoo vele maanden onder de wapenen geweest zijn, zonder dat er nog iets van belang is voorgevallen.

Juist daarover mogen wij ons verheugen. Ik hou het wel voor ontwijfelbaar zeker dat, als de muiltelingen een' aanval waagden, zij met bebloede koppen op hunnen verwenschten grond zouden terug geworpen worden; maar het is niet minder zeker, dat het aan onze zijde ook bloed zou kosten; en het bloed der onzen is te edel, te kostbaar om, buiten de volstrektste noodzakelijkheid, vergoten te worden, al wierd er ook de roemrijkste overwinning door behaald. Onze brave en verlichte Koning is van deze waarheid derwijze overtuigd, dat hij met de meeste gematigdheid in deze critieke oogenblikken blijft handelen, en zoo veel toegeeft, als met zijne waardigheid en 's Lands eer maar bestaanbaar is. Zonder deze vaderlijke bezorgdheid, zou hij, buiten kijf, reeds alle gemeenschap hebben afgesneden met de gezanten der Mogendheden te Londen, die op zijne uitnoodiging zich met de zaken van Belgie bemoeid hebben en, inderdaad, *niets* voor hem, — *alles* voor de oproermakers gedaan hebben. Bovendien zou hij anders zeker dat onverdraaglijk gespuis reeds krachtdadig gekastijd hebben voor het aanhoudend schenden van ons grondgebied, het tergen onzer braven en het verbreken der wapenschorfing.

Dit alles zien onze vurige jongelieden niet zoo duidelijk in. Ik heb zelfs moeite gehad om hen te doen begrijpen, dat zij, zonder te vechten, reeds de grootste en onbetaalbaarste diensten aan het Vaderland bewezen hebben, omdat, indien wij niet eene zoo geduchte magt aan de grenzen hadden gehad, onze grond waarschijnlijk reeds overstroomd zou zijn geworden door Belgische en Fransche strijkroovers, vagebonden en moordenaars, die het overschot van onzen vroegeren welvaart verslonden en, wat door hunne moordwoede gespaard wierd, onder het onverdraaglijkst juk zouden gebragt hebben. Zij blijven nog steeds hoop voeden, dat de gelegenheid zich zal opdoen om, door eene meer krachtige taal dan woorden, de lasterlijke onbeschoftheid te straffen van het plundertuijg, dat de onzen van lafhartigheid durft beschuldigen. Wij, op onze jaren, Ferdinand! zien met een oog van medelijden neêr op de elendelingen, die zich jegens onze krijgsbenden op eene zoo honende wijze uitlaten; maar de jongelieden trekken zich zulks ernstig aan, en branden van verlangen om onze laaghartige vijanden dien onverdienden hoon betaald te zetten. Intusschen blijft de lucht zwaar betrokken; en ik hou de

uitbersting van een verschrikkelijk onweer voor vrij waarschijnlijk. Wij mogen ons, in dat ongelukkig geval, met het volst vertrouwen verlaten op den goeden geest en de dapperheid onzer krijgsbenden, en op de regtvaardigheid onzer zaak.

Maar gij schrijft mij thans zoo weinig, Vriend! Wat mag daarvan de reden zijn? Eilieve, meld dit eens spoedig aan

Uwen vriend,

FRANS VAN LEEUWENHORST.

EEN EN VIJFTIGSTE BRIEF.

De Heer FERDINAND MEERMANS, *aan den Heer*
FRANS VAN LEEUWENHORST,
te 's Gravenhage.

Amsterdam, 14 Junij 1831.

Hoog geachte Vriend!

Toen ik den 18den Mei op uwen aangenamen van den 15den dier maand kortelijk antwoordde, bevond ik mij lusteloos en eenigzins ongesteld. Ik behield mij toen voor, om u spoedig mijne gedachten breeder omtrent een en ander mede te deelen; maar mijne ongesteldheid werd allengskens eene wezenlijke ziekte, die mij noodzaakte meer dan eene week het bed te houden; en, offchoon de koorts mij sedert enkele dagen verlaten heeft, heb ik niet voor heden het durven wagen om mij aan mijn' lessenaar te zetten. Het spreekt van zel-

ven, dat mijn eerste brief aan mijn oudsten en besten vriend gerigt is.

Wel mogt gij in uwen laatsten met alle regt en reden zeggen, dat onze jonge snaken wat volle driftig vallen. Ik heb dit ook bespeurd toen zij onlangs zich hier bevonden. Maar ik heb er toch altijd, met innige tevredenheid, dit besluit uitgetrokken, dat, als de voet aan 't paaltje moet komen, zij met mannenmoed op den vijand los zullen gaan. Zij hebben mij verzekerd, dat geheel onze land- en zeemagt in hunne geestdrift deelt. Wij mogen derhalve ons wel verzekerd houden dat, als het tot een' oorlog met de Belgen moet komen, hun verwijt van lafhartigheid door de onzen bloedig gelogenstraf zal worden. Komt er eene schikking tot stand, bestaanbaar met 's Vorsten regt en 's Lands eer, dat ik als wenschelijk beschouw, nog dan zal de Geschiedenis de namen bewaren van zoo velen onzer dapperen, als zich door zelfopoffering en onverschrokkenheid glorierijk onderscheiden hebben. *Zoo als deze braven handelden, zouden duizenden in hunne plaats insgelijks gedaan hebben.* Hier kunnen wij gerust van de deelen tot het geheel besluiten.

Ten spijt van den venijnigen laster van het Bel-

gisch plundergeboefte, zal de onpartijdige Geschiedenis de daden in geheugenis houden, niet slechts van den *eenigen* VAN SPEYK, maar ook van

Eenen VAN HAREN, Roomsche-Katholiek Pastoor bij het garnizoen te Mons, die, kort na het uitbarsten van den opstand, met levensgevaar, zich van het Hollandsche vaandel des regements, bij hetwelk hij zich bevond, meester maakte, zich hetzelfde om het lijf bond, en de trouwloozen verlatende, wien hij zijne herderlijke zorg verder onwaardig keurde, langs omwegen naar Holland ontsnapte en 's Lands geredde vlag aan onzen Koning bragt. *Dit deed een Hollander.*

Eenen Matroos, HOBEIN, die, op de hoogte van Biervliet, in het water sprong en, onder eene hagelbui van vijandelijke kogels, met de grootste koelbloedigheid, eene chaloup, behoorende tot de kanonneerboot, voor den Kapitalen Dam gestationeerd, vlot maakte en met haar 's Lands vlag reddede (*). *Dit deed een Hollander.*

Eenen Koninklijken Jager, J. H. PEEREBOOM,

(*) Den 20sten Maart.

die, aan het einde van het dorp Esbeek, *alleen* een kwartier uurs lang een levendig geweervuur onderhield tegen acht muiters, tot dat zijne krijgsmakkers ter hulp kwamen aansnellen (*). *Dis deed een Hollander.*

Eenen Fuselier, HENDRIK VAN LEUVEN, van de rode afdeeling infanterie, tot de bezetting der Citadel van Antwerpen behorende, die van eene caponnière naar beneden sprong, en, in het gezigt van eenige honderd verschrikt uiteen stuivende muitelingen, het door hen geplant oproervandel met zijne tanden aan flarden scheurde (†). *Dis deed een Hollander.*

Welke heldendaden kunnen de rebellen tegenover stellen aan deze onbetwistbare blijken van trouw en moed onzer Landgenooten? Willen zij als zoodanig doen gelden de stoutmoedigheid, met welke zij zich tegen de vaderlijke regering van den besten Koning feitelijk verzet hebben? — Maar als men de zedelijkheid van den moed afzonderen mag, men omlauwer' dan den schelmekop der

(*) Den 2den April.

(†) Den 17den Mei.

CARTOUCHES en andere fameuse struikroovers. — Neen! verachtelijk is en zal altijd blijven, niet slechts bij de Hollanders, die men *nu* van partijdigheid zou kunnen verdenken, maar bij al wat hier en elders, nu en in volgende jaren, redelijk denkt, AL wat door onze vijanden stoutmoedigs mag verrigt zijn. Geene eer dus zullen zij ooit inoogsten, noch voor het tot stand brengen van hunne omwenteling, noch voor hunne ontelbare aanvallen op zwakke of luttel bezette punten van ons grondgebied. Wanen zij den geest van het tegenwoordig geslacht te beheerschen, — de uitspraak der nakomelingen ten hunnen voordeele te rigten door den wierook, dien zij zich zelve in hunne aanspraken, redevoeringen, proclamaties en courantartikelen toezwaaijen? Overtollige moeite! — Men rigt de volken, evenmin als de individus, naar hunne woorden, maar naar hunne werken. Die werken getuigen tegen hen, en lofstraffen al hunne pocherijen.

Om de waardij van hunne, als *glorieus* uitgeba-
zuinde omwenteling te kennen, heeft men slechts met de grootst mogelijke onpartijdigheid tegen el-
kanderen in vergelijking te brengen, wat België
vóór die omwenteling was, en wat het na dezelve

geworden is. Snoeven de mannen des bloeds op hunne bevochten *Vrijheid*, men vindt in hare plaats eene verschrikkelijke losbandigheid, die, allen wettigen teugel afwerpende, zich allerlei euvel daden veroorlooft; en met afgrijzen wenden onze oogen zich af van hunnen Vrijheidsboom, waaraan men eenen GAILLARD doodmartelen — eenen VOORTMAN gruwelijk pijnigen en verwonden ziet. Durven zij van de *Veiligheid* van personen en goederen spreken, — is er ééne plaats in Belgie, alwaar men geene ingezetenen mishandeld of hen geplunderd en bestolen heeft? Of zal men zeggen, dat dit enkel in de eerste dagen der herkegen Vrijheid plaats heeft gehad, en dat dergelijke ongeregeldheden onaffcheidelijk zijn van groote staatkundige gebeurtenissen? Maar het was onder het *Regentschap* van SURLLET, dat men te Brusfel de Heeren MATHIEU MOORMANS en JONES, te Antwerpen de Heeren DE CATERS, GELHAND, DE MOOR en DE COCK heeft uitgeplunderd, en dat men, in Brusfel, Gent en Luik, de persen en letterkassen verwoest heeft van journaalen, die niet volkomen in den geest der factie geschreven werden. — Verheffen zij zich op *Verlichting* en *Beschaving*? Maar men heeft alle in-

stellingen vernietigd, die haar in de laatste vijftien jaren in dat Land der domheid bevorderd hebben! — Of hebben zij de onbeschaamdheid om van *Welvaart* te spreken? Adres aan de klaagliederen der kooplieden en fabrikanten uit Gent, Antwerpen en Luik!

Wat moet er eindelijk van dit zwaar bezochte Land worden, dat onzen besten Koning op zoo vele aan deszelfs industrie prijs gegeven schatten — op zoo vele tranen der vaderlijkste bezorgdheid, — ons Vaderland op zoo vele opofferingen van goed en bloed te staan komt? Het heeft zijne onafhankelijkheid gedecreteerd; Frankrijk heeft dezelve *zonder reserve*, de gevolmagtigden der groote Mogendheden hebben die *voorwaardelijk* erkend. Onder deze voorwaarden behoorde het aannemen der protocollen, maar de Belgen bekreunen zich aan geene protocollen, en hebben, in plaats van naar schikkingen, raadgevingen en bedreigingen te luisteren, onafhankelijk, hunnen eigendunkelijken weg blijven bewandelen, en Prins LEOPOLD VAN SAKSEN COBURG tot hunnen Koning verkozen. Eene commissie van tien congresmannen bevindt zich te Londen, en zet sedert eenige dagen alle zeilen bij om

de kroon aan hem kwijt te worden. Daar men zich herinnert, dat deze Prins, toen men hem vroeger over die kroon sprak, te kennen gegeven heeft, dat hij, die dezelve aannam, een dwaas of een bedelaar moest zijn, is er geene waarschijnlijkheid, dat hij zijn Duitschen kop in eene kroon steken zal, die hij vroeger slechts voor een' bedelaar of een' zot begeerlijk rekende. Misschien heeft hij ook in het Fransche dagblad *le Temps* gelezen, dat zich iemand had opgedaan, welke de weddingschap wilde aangaan, dat degen, die den Belgischen troon zou mogen beklimmen, eer nog zes maanden verloopen waren, of weggejaagd of opgehangen zou worden. Het denkbeeld van opgehangen te zullen worden, dat den armsten duivel het koude zweet doet uitbreken, moet waarachtig wel ten minste eene beroerte op het lijf jagen van een' man, als onze LEOPOLD, die een koninklijk inkomen heeft en het vette der aarde in geene geringe mate geniet. Nu is het zeker wel denkelijk, dat VAN DE WEIJER, DE MÉRODE en verder gezelschap den Prins op *hun* woord verzekeren zullen, dat hij niet alleen volstrekt in Belgie niet opgehangen zal worden, maar dat ze hem mag-

tig lief zullen hebben en hem als eenen redder en verlosser op de handen dragen zullen. Maar de Prins, die Fransch verstaat en de Belgische bladen gezet bestudeert, heeft daarin gevonden, hoe zekere abt DE HEARNE op den 31sten Mei in het congres met zoo vele woorden heeft gezegd: „Mannen-broeders! het is niet te ontkennen, dat de Katholijke opinie, welke de opinie der volksmasfa is, zich tegen de benoeming van Prins LEOPOLD verzet. Deze opinie, het is waar, berst *tot dus verre* niet luide uit, maar zij bestaat niетtēmin, en zal, *bij de eerste gelegenheid*, uitbersten.” Zoo sprak, of versprak zich een geestelijke. En LEOPOLD, al mag hij dan niet van de snedigsten wezen, weet toch heel wel, dat de masfa der Belgen te dom is om voor joost te dansen, en dat zij gedwee aan het lijntje der priesterschap loopt, die wel niet veel wijzer is, maar haar toch flink onder den duim weet te houden. Kortom! Ik denk, dat, al praat de commissie als brúgman, Prins LEOPOLD het stillerjes met complimenten, eetpartijtjes enz. zal laten afloopen, en dat de kroon, op nieuw afgewezen, in Brusfel terug komen zal. Wordt zij echter, onder bemiddeliug der confe-

rentie , aangenomen , dan mag men hopen dat het zijn zal op eene wijze , die het goed regt van den Koning en van Oud - Nederland niet krenken zal. Mogt de Hemel ons maar zoo genadig zijn , dai er spoedig een einde aan onzen benaauwden toestand kwame !

Geloof mij steeds oprecht en volkomen

Uw vriend ,

FERDINAND MEERMANS.

TWEE EN VIJFTIGSTE BRIEF.

*De Heer FRANS VAN LEEUWENHORST, aan den
Heer FERDINAND MEERMANS, te Amsterdam.*

's Gravenhage, 2 Augustus 1831.

Hoog geachte Vriend !

Door hetgeen er voorgevallen is sedert het schrijven van uwen aangenamen laatste, is de toestand van België, zoowel ten onzen opzichte, als ten aanzien der groote Mogendheden schijnbaar, doch ook alleen maar schijnbaar van gedaante veranderd. Het bezit nu eenen Koning, die den troon beklommen heeft nadat het Brusfelsch congres de bewuste achttien artikelen, door de Gezanten der evengemelde Mogendheden, met overleg van Prins LEOPOLD, voorgeschreven, had aangenomen. Men heeft die artikelen vredespreliminair genoemd; maar om dien naam te verdienen, zouden zij de toetreding van onzen Koning vereischt hebben. En daar deze heeft begrepen, dezelve *niet* te kunnen

aannemen, en Prins LEOPOLD nogtans de kroon op grond derzelve *aangenomen* heeft, hangt Zijn Hoogheid, als 't ware, tusfchen hemel en aarde. Zonder de artikelen toch wilde hij geen Koning zijn, en mogt hij het naar het *bon plaisir* der conferentie ook niet worden. Doch die artikelen, als basis der kroonaaneming, beteekenden niets ter wereld zonder de sanctie van onzen Koning. Die toetreding ontbrekende, zijn de artikelen niets meer dan *verworpen* voorstellen, van geenerlei nut of waarde voor den Prins, omdat ze van geenerlei verbindende kracht zijn voor onzen Monarch. En derhalve heeft de Prins zich als Koning laten kroonen door de opstandelingen, zonder dat er met gemeen overleg een' grondslag is vastgesteld, op welken eene ordelijke en regtvaardige fcheiding van Oud-Nederland en Belgie tot stand zou kunnen gebragt worden. Onze betrekking tot de opstandelingen, al hebben die dan nu ook eenen gekroonden chef, is derhalve volftrekt niet veranderd. Geen een eenig gefchilpunt is nog vereffend; de oude botsende vorderingen blijven bestaan; en er fchijnt nu eigenlijk minder uitzigt dan te voren op eene regtvaardige uitkomst langs minnelijke wegen te zijn. Lees, bid ik u, nog eens met aandacht

de bewuste Artikelen en het daarop door onzen Vorst uitgegeven Manifest, die ik beiden hiernevens voeg, opdat gij ze, bij het lezen van dezen brief, dadelijk onder het oog zoudt hebben.

Wanneer ik deze beide stukken gadesla en tevens het oog vestig op hetgeen ik in België zie gebeuren, komen mij deze vragen voor den geest:

Is deze heele historie wel zuiver spel?

Zoo neen, wie is dan *dupe*, LEOPOLD, België of Holland?

Zuiver spel kan ik niet gelooven dat het is, 1°. omdat de 18 artikelen veel hebben van hetgeen men, in gemeenzame spreekwijs, een wasfen neus noemt. Mr. LEBEAU, ex-minister van Buitenland-sche zaken te Brussel, en inventeur, als men meent, van het projet, heeft in geheime congres-vergadering nitleggende toelichtingen gegeven, die den dag niét konden velen, en tot *but* hadden, om de leden het sublieme zijner combinatie te doen beseffen en hen tot het aannemen der preliminairen over te halen. Waartoe die geheimzinnige manoeuvres, als de zin der artikelen, in verband met het plan, duidelijk en klaar was? 2°. Omdat LEOPOLD de kroon van België heeft aangenomen zonder naar de toetreding van onzen Koning te wacht-

ten, of liever, nadat hij stellig wist, dat Zijne Majesteit geen genoegen had genomen met de voorgeslagen vredespreliminaren.

Is er dus alre reden om te veronderstellen, dat hier (om nogmaals eene gemeenzame spreekwijs te bezigen) op slagen om den arm en achterdeuren gerafineerd is, dan komen wij op de tweede vraag, wie hier dan eigenlijk *dupé* is?

Ons Land zeker niet, omdat de Koning zich doodeenvoudig blijft gedragen aan hetgeen in de beruchte protocollen omtrent limieten en schulden is gestiptuleerd, en Hoogstdezelve derhalve niets te maken heeft met de 18 artikelen, noch met alles, wat, sedert het aannemen derzelve door het Belgisch congres, is voorgevallen. De Belgen dus blijven te zijnen aanzien hetgeen zij vroeger waren, rebellerende onderdanen, die zich een opperhoofd gekozen hebben, hetwelk Zijne Majesteit verklaart als zijn' vijand te beschouwen.

Zal Belgie *dupé* zijn? — Zou dan de minderheid van het congres, die de 18 artikelen verworpen heeft, lont geroken, — zouden daarom sommigen van deszelfs leden eene koninklijke lijkstaatsie bij het ter aarde bestellen der roemruchtige omwenteling in het verschiet bespeurd hebben? En zou

mitsdien de zin der gezegde artikelen voor eene zoodanige uitlegging vatbaar zijn, dat onze Koning in het verder onbetwist en onbemoeijkt bezit blijven zou van Luxemburg, het Limburgsche en den linker oever der Schelde? Maar de integriteit van het grondgebied, in verband met de constitutie, is door Prins LEOPOLD bezworen! De antwoorden, door hem aan Gedeputeerden uit die streken gegeven, zijn daarmee in overeenstemming! — Dit alles verwijderd het denkbeeld van de erkenning onzer regten. Alleen moet ik ten opzichte van 's Prinzen antwoorden nog aanmerken, dat Zijn Hoogheid minder gunstige resultaten van vechten, dan van onderhandelingen verwacht. Verder mag men niet voor doeleloos houden, dat men van de handlangers der hoofdrebelln eene menigte gevangen gezet, in regten betrokken en naar buitenslands heeft laten ontsnappen; terwijl men verscheiden der ergste belhamers naar Londen, Parijs en Weenen in *misfies* afscheept, misfchien om geen last van hunne tegenwoordigheid in de residentie te hebben. Daarbij is de benoeming eener nieuwe representatieve Landsvergadering door den Prins bevolen. . . Ik weet niet, Ferdinand! maar ik twijfel inderdaad, of de aanleggers van het oproer niet

op het pntt zijn om hun spel *codille* te verliezen; en — dit mogen wij er bijvoegen — zulks zou een onbetaalbare zegen zijn voor Belgie. Indien dus de aanneming der 18 artikelen en de troonsbeklimming van den Prins dit gevolg mogt hebben, zou men, ja, de factie wel als *dupe* kunnen beschouwen, maar Belgie geluk mogen wenschen van, duperender wijze, uit eenen jammerlijken draaikolk gered te zijn geworden.

Is dit waarlijk het geval, en moet de Prins deze gelukkige toekomst aan Belgie beschikken, dan moet hij leep zijn en wel op zijn tellen passen: want wee zijn gebeente als de factie anders zijn toelag merkt!

Maar is zijne overkomst niet van dubbelzinnige berekening, is hij *de bonne foi* het kanaal overgestoken, om met hart en ziel de verfoeilijke zaak des oproers en verraads te omhelzen, — dan hou ik hem alleen voor *dupe*. Ik laat in 't midden, of de Engelschen, die goede financiers zijn, dien duren kostganger niet hebben zoeken te lozen. Maar zeker is het, dat men hem misleid heeft, zoowel omtrent de gesteldheid van zaken in Belgie, als omtrent de bevredigende gevolgen, die uit zijne aanneming der kroon zouden voortvloeijen.

Laten wij voor een oogenblik veronderstellen, dat zijne ziel uit zoo veel laagheid zij zamengekneed, dat hij, zonder zich te schamen, een kroon op het hoofd heeft laten zetten, die niet disponibel was, en waardoor hij zich dus in het gelid geschaard heeft, en wel vooraan, van de plunderen roovershorde, die zich gewapenderhand tegen eenen wettigen, regtvaardigen en zachtmoedigen Koning, dien zij gehoorzaamheid schuldig was, verzet en hem en zijne Erven eigendunkelijk van den troon vervallen verklaard heeft. Maar de man moet meer dan half zot zijn, om zich in het hoofd te hebben laten brengen, dat zijn onberaden stap een volkomen vertrouwen van het Belgische volk, eene volkomen slagting van zijne vorstelijke bedoelingen, een ongestoord genot der zaligheden van zijnen rang ten gevolge zou hebben. Hij wist toch, wat de overstemde minderheid in het congres tegen hem ingebracht had; hoe de geestelijkheid jegens eenen Onroomschen Koning **WILLEM** gehandeld heeft; wat de fabrikanten en kooplieden van zijne betrekking tot Engeland vreezen; welk een turbulent, onhandelbaar, fanatiek en dom volk de Belgen zijn; hoe zij dit met ondeugende kinderen gemeen hebben, dat ze om te meer dwingen

naarmate ze meer lekkers ontvangen; hoe zij onderling verdeeld zijn in partijen, waarvan de eene de restauratie der wettige dynastie, de andere eene vereeniging met Frankrijk, eenie andere weder eenen republikeinschen regeringsvorm verlangt. Heeft men hem op de mouw gespeld, dat hij, als een andere ALCIDES, over alle deze zwarigheden triomferen zou, en — heeft hij dit kunnen gelooven!!!?

Maar in welk eene benaauwde houding zit hij daar nu op dien, door hem overweldigden troon! Waant hij Oud-Nederland schrik aan te jagen, omdat hij tusschen twee beschermende bolwerken van Engeland en Frankrijk op dien troon plaats genomen heeft? — Schaapskop! wij lagchen om heel het poppenspel van uwen zegevierenden intogt, uwe huldiging en al die nietige aperijen, welke er mede gepaard zijn gegaan. *U en heel Belgie* te vreezen is een te armzalig idee, dan dat dit één eenig Hollandsch hart zou kunnen beheerschen. En wat uwe bolwerken betreft, — indien de conferentie niet vaarwel zegt aan den laatste zweem van regtvaardigheid, zal u, ten koste van Holland, geene tirannieke hand ter hulpe toegereikt worden. Klinkt het woord VOORUIT!

van den troon, dan ligt gij met uw heel gewaand Koningrijk in den modder! . . en dan *fauve que peut!* . . als gij Calais nog halen kunt. . . Kortom, Prins! gij hebt u sloop begeben op eene wrakke schuit, met eene berooide en trouwlooze equipage; de zee, die gij met geschal van pauken en trompetten ingezeild zijt, is onstuimig, en omringd door blinde en zichtbare klippen en rotsen. De lucht hangt zwaar betrokken; er broeit een verschrikkelijk onweer; vogelen van slechte beduidenis omgieren krasfend uw vaartuig; in dezen nood zougt gij vooral geen kwaad doen van naar eene stevige plank om te zien, ten einde u bij de ophanden vernieling van uw sloopje daaraan vast te klemmen, en, bewijst de Hemel u tot uitkomst deze genade, aan eenigen oever door menschlievende redders opgevischt te worden.

Intusschen wenschen wij, dat gij in de hand der diplomatie een werktuig moogt zijn om de oproerige Belgen tot redelijke denk- en handelwijze te brengen, en — dat gij heelhuids van deze precaire onderneming moogt afkomen!

Met deze aanspraak aan Prins LEOPOLD lei ik gisteravond, tamelijk laat, de pen neder. Van morgen komt mij de Dagorder van den Prins van

Oranje, van gisteren, in handen; — ik voeg ze hiernevens; — nu staat die moedige en beproefde Held aan de spits onzer krijgsmagt, en heeft aan dezelve het zoo lang gewenschte vooruit! toesproken. Onze troepen rukken op. God geve eene gelukkige uitkomst! . . Mijn hart smelt in aandoeeningen . . . tranen staan in mijne oogen . . . mijne hand beeft . . . ik denk aan 't Vaderland, aan den Koning, aan de Aanvoerders onzer heirmagt, aan onze dierbare betrekkingen . . . mijn blik verheft zich tot den Almagtige, — en, steunend op de regtvaardigheid onzer zaak, kittelt mij de gedachte, dat HOLLANDS ONTWAAKTE LEEUW op dit oogenblik welligt reeds zijn' klauw in de ingewanden onzer vijanden geslagen heeft. Wapenen wij ons intusschen met moed! God weet of wij onze kinderen wederzien, en zoo al, in welk een toestand! . . Ik kan niet meer. . . Vaar steeds wel! en geloof mij onveranderlijk en hoogachtend

Uw vriend,

FRANS VAN LEEUWENHORST.

DE ACHTTIEN ARTIKEL EN

DER

LONDENSCH E CONF ERENTIE.

Aangedreven door het verlangen om de moeilijkheden te bemiddelen, die alsnog de afdoening der zaken van België weêrhouden, heeft de Conferentie gemeend dat de navolgende artikelen, die de preliminairen van een vredesverdrag zouden uitmaken, tot de bereiking van dit doeleinde zouden kunnen leiden. Zij heeft mitsdien besloten, dezelve aan de beide partijen voor te stellen.

ART. I. De grenzen van Holland zullen bevatten al het grondgebied, de steden en plaatsen, die in het jaar 1790 tot het voormalig gemeenebest der Vereenigde Nederlanden behoorden.

II. België zal bestaan uit al het overig grondgebied, hetwelk in de verdragen van 1815 de benaming van het Koninkrijk der Nederlanden ontvangen heeft.

III. De vijf Mogendheden zullen hare goede diensten aanwenden, opdat de *status quo* in het Groothertogdom Luxemburg worde gehandhaafd gedurende den loop der afzonderlijke onderhandeling, die de Souverein van België zal openen met den Koning der Nederlanden en met de

Duitsche Confederatie, ten aanzien van gezegd Groothertogdom, — eene onderhandeling, onderscheiden van het vraagstuk der grenslijnen tusschen Holland en Belgie.

Het verstaat zich dat de vesting van Luxemburg de vrije gemeenschap met Duitschland behouden zal.

IV. Indien bewezen wordt, dat het Gemeenebest der Vereenigde Nederlanden niet uitsluitend de souvereiniteit in de stad Maastricht in 1790 uitoefende, zullen de beide partijen trachten zich door eene convenabele schikking onderling te verstaan.

V. Daar uit de grondslagen, in het 1ste en 2de artikel gelegd, volgen zou dat Holland en Belgie enclaveringen zouden bezitten op hun wederzijds grondgebied, zullen er tusschen Holland en Belgie minnelijke ruilingen plaats hebben, die men wederkeerig als geschikt zou mogen keuren.

VI. De wederzijdse ontruiming van grondgebied, steden en plaatsen zal, onafhankelijk van de schikkingen omtrent de ruilingen, plaats hebben.

VII. Men begrijpt, dat de bepalingen van het 108ste tot het 117de artikel ingesloten van de generale acte van het Weener congres, betrekkelijk de vrije vaart op de rivieren en vloten, van toepassing zullen zijn op de rivieren en vloten, die door het grondgebied van Holland en van Belgie vloeijen.

De ter uitvoerlegging dezer bepalingen zal in het kortst mogelijk tijdsverloop worden geregeld.

De deelhebbing van Belgie aan de Rijnvaart, door de

binnenwateren tusſchen dien vloed en de Schelde, zal het onderwerp uitmaken eener afzonderlijke onderhandeling tusſchen de belanghebbende partijen, waaraan de vijf Mogendheden hare goede dienſten bewijzen zullen.

Het gebrûik van het Kanaal van Gent naar Terneuse en de Zuid-Willemsvaart, daargesteld gedurende het bestaan van het Koninkrijk der Nederlanden, zal gemeen zijn aan de ingezetenen der beide Landen; er zal een reglement omtrent deze aangelegenheid worden vastgesteld.

De loop der Vlaamsche wateren zal op de geſchiktſte wijze geregeld worden, ten einde overſtroomingen te voorkomen.

VIII. Ter uitvoering van de voorgaande 1ste en 2de artikelen zullen, zoo ſpoedig mogelijk, Hollandſche en Belgſche commiſſarissen-demarcateurs in de stad Maastricht bijeen komen, en overgaan tot de demarcatie der grenzen, die Holland en Belgie moeten ſcheiden, overeenkomſtig de te dezen aanzien in art. 1 en 2 vastgestelde beſinfelen.

Deze zelfde commiſſarissen zullen zich bezig houden met de ruilingen, door de bevoegde magten der beide Landen achterevolgens art. 5 te doen.

IX. Belgie zal in zijne grenzen, die, overeenkomſtig de beſinfelen, in de voorgaande preleminairen vastgesteld, zullen bepaald worden, ten eeuwigen dage eenen onzijdigen ſtaat uitmaken. Zonder zich te bemoeijen met het inwendig beſtuur van Belgie, waarborgen de vijf Mogendheden deze eeuwigdurende onzijdigheid, gelijk ook de integriteit en de onſchendbaarheid van zijn grondgebied in de grenslijnen, vermeld in het vorig artikel.

X. Door eene regtvaardige wederkeerigheid, zal Belgie gehouden zijn deze zelfde onzijdigheid jegens alle andere Staten te observeren, en geenerlei storenis toe te brengen aan hunne in- of uitwendige rust, behoudens zijn regt om zich altijd te verdedigen tegen alle vreemde aanranding.

XI. De haven van Antwerpen zal, overeenkomstig art. 15 van het verbond van Parijs, dato 30 Mei 1814, bij aanhoudendheid alleen eene handelhaven blijven.

XII. De verdeeling der schulden zal op eene zoodanige wijze plaats hebben, dat op elke der twee partijen het geheel der schulden valle, die oorspronkelijk, vóór de vereeniging, op hare onderscheiden territoiren drukten, en dat in eene regtvaardige evenredigheid de zoodanige verdeeld worden, die gezamenlijk zijn aangegaan.

XIII. De commissarissen-liquidateurs, van wederzijden banoemd, zullen dadelijk bijeen komen.

Het eerste voorwerp hunner zamenkomst zal zijn het aandeel te bepalen, dat Belgie voorloopig, en behoudens de liquidatie, betalen zal voor de dienst van een aandeel der renten van de in het vorig artikel vermelde schulden.

XIV. De krijgsgevangenen zullen van wederzijden, veertien dagen na de aanneming dezer artikelen, terug gezonden worden.

XV. De sequesters, op de goederen van particulieren in de beide Landen gelegd, zullen dadelijk opgeheven worden.

XVI. Geen ingezetenen van plaatsen, steden of grondgebied, wederkeerig ontruimd, zal ter verantwoording geroepen of bemoeijelikt worden wegens zijn vroeger staatkundig gedrag.

XVII. De vijf Mogendheden behouden zich voor, hare goed dienften te leenen, wanneer die door de belanghebbende partijen ingeroepen zullen worden.

XVIII. De wederzijds aangenomen artikelen zullen in een definitief verdrag worden veranderd.

(Get.)

ESTERHAZY, DE TALLEYRAND,
PALMERSTON, BULOW, MATUS-
ZEWICZ.

A N T W O O R D

DER

NEDERLANDSCHE REGERING.

EXCELLENTIEN!

De Heer Baron van WESSENBERG heeft mij den brief ter hand gesteld, welke Uwe Excellentien mij de eer deden, mij, onder dagteekening van den 27sten Junij laatstleden, toe te zenden. Deze brief ging vergezeld van eene nieuwe reeks voorstellen, in achttien artikelen yer-

vat, die tot preliminairen zouden strekken van een vredesverdrag tusfchen Holland en Belgie.

De Koning, onder wiens oog ik mij gebaast heb deze mededeeling te brengen, kennis van dezelve genomen, en haar, evenzeer als de confideration, aan Zijne Majesteit door den Heer Baron VAN WESSENBERG voorgesteld, met al die kalmte en beradenheid overwogen hebbende, welke het belang der zaak en het gewigt der omftandigheden vorderen, heeft mij gelast tot het geven van het volgende antwoord:

De annexe A van het 12de protocol, finds het tijdstip der toetreding Zijner Majesteit, en in verband met het 11de en 12de protocol, waarvan deze annexe de ftofom bevat, de onveranderlijke grondslag der onderhandelingen geworden zijnde, heeft de Koning Hoogstdezelfs eerste zorg moeten wijden aan de vergelijking dezer annexe tegen de achttien artikelen, thans voorgesteld, om te strekken tot preliminairen van een vredesverdrag tusfchen Holland en Belgie. Uit deze vergelijking is het gebleken, dat er een zeer wezenlijk verfchil beftaat tusfchen de grondslagen van fcheiding, door den Koning aangenomen, en de achttien artikelen, en dat al de veranderingen, welke de conferentie in dit oogenblik aan deze grondslagen voorftelt te maken, ter gunfte van Belgie, en ten nadeele van Holland zijn. Eene korte ontwikkeling zal genoegzaam wezen, om die beide daadzaken te bewijzen.

Het tweede artikel van de annexe A fluit het Groothertogdom Luxemburg, „hetwelk, krachtens verfchillonden „titel, door de Vorften van het Huis van Nassau als eigendom bezeten, uitmaakt, en zal voortgaan uit te maken een beftanddeel van het Duitfche Verbond,” wel

uitdrukkelijk van het Belgisch grondgebied uit. De voorgestelde artikelen nu, de regten des Groothertogs in twijfel latende, zwijgen over deze uitsluiting, waarbij niet slechts het Huis van Nassau, maar ook Holland belang heeft, welks militaire toestand krachtadig is gewaarborgd door den steun, welke de Souvereiniteit van het Huis van Nassau in het Groothertogdom Luxemburg denzelven aanbiedt, doch door de vereeniging van het Groothertogdom met België verzwakken zou.

Er is meer : in het derde artikel der voorgestelde preliminairen kondigen de vijf Mogendheden aan, dat zij hare goede diensten zullen aanwenden om den *status quo* in het Groothertogdom te doen stand houden gedurende den loop der afzonderlijke onderhandeling, die de Souverein van België met den Koning der Nederlanden, en met het Duitsche Verbond, opzigtelijk het voormelde Groothertogdom, zal openen.

Nu is deze *status quo* juist eene wezenlijke grief, waarvan Zijne Majesteit sinds lang het herstel verlangd heeft.

Wat verder het onbelemmerde verkeer der vesting Luxemburg met Duitschland betreft, deszelfs handhaving uitsluitend aan het Duitsche Verbond behoorende, zou de Koning Groothertog aan zijne verplichtingen jegens dat Verbond te kort doen, indien hij te dien opzichte eene vreemde competentie erkende. Daar bovendien de Belgen tot de annexe A niet zijn toegetreden, bevindt zich het 3de artikel der voorgestelde preliminairen in wederpraak met de nota, op den 7den Junij door de conferentie aan de gevolmagtigden des Konings toegezonden, waarin gezegd wordt : „ dat de vijf Mogendheden de belanghebbende „ partijen het voorstel eener ruiling van het Groothertog-

„ dom niet zouden doen , dan na de toetreding der Bel-
„ gerf tot de grondflagen der fcheiding , door de confe-
„ rentie vastgefteld , en bereids door Zijne Majesteit aan-
„ genomen. Het is waar ,” volgens dezelfde nota , „ zul-
„ len de fchikkingen , die ten oogmerk zouden hebben ,
„ het bezit van het Groothertogdom Luxemburg aan Bel-
„ gie te verzekeren , fchikkingen zijn met wederzijdsche
„ goedkeuring aangegaan ; dat bezit zal niet kunnen ver-
„ kregen worden dan tegen billijke vergoedingen ; deze
„ beginfelen zijn die der vijf Mogendheden , en zullen
„ het altijd blijven ; zij belemmeren geenszins de beflui-
„ ten des Konings ; verre van inbreuk te doen op zijne
„ regten , getuigen zij van eerbied voor dezelve , en ftrek-
„ ken flechts om , ten gevolge der équivalënten , welke
„ Zijne Majesteit zou meenen te kunnen aannemen , en
„ op den grondslag van wederkeerig nut , fchikkingen te
„ doen geboren worden , waarvan het eenige oogmerk zou
„ zijn , de bevestiging des vredes te verzekeren.” Het is
weder waar , dat zoodanige ruiling , zoo dezelve immer op
het tapijt kon worden gebragt , uitsluitend van de com-
petentie des Konings en van het Duitfche Verbond zou
zijn ; een beginfel , door de beide magtigfte Staten van het
Verbond , en andere leden van hetzelfde lude aangekon-
digd ; maar deze befchouwingen vernietigen de daadzaak
niet , dat art. 2 en 3 der voorgestelde preliminairen eene
wezenlijke en Zijner Majesteit ongunstige verandering van
de annexe A bevatten. Het achterlaten van het 9de arti-
kel der annexe fchijnt weder de vraag ten voordeele van
Belgie voorbefteld te hebben. Men behield zich bij her-
zelve het onderzoek voor , of er mogelijkheid zou zijn ,
de weldaad der neutraliteit , aan Belgie gewaarborgd , tot
naburige landen uit te ftrekken ; een voorbehoud , dat men

vermoedt op het Groothertogdom Luxemburg toepasselijk te zijn, maar dat men in de voorgestelde preliminaire artikelen, uit hoofde der veronderstelde vereeniging van het Groothertogdom met Belgie, overbodig schijnt geoordeeld te hebben.

Het vierde artikel der ontworpen preliminaren is nieuw. Men betwijfelt in hetzelfde de uitsluitende uitoefening der souvereiniteit binnen de stad Maastricht door de Republiek der Vereenigde Nederlanden in 1790. Indien deze twijfeling gegrond ware, hetwelk men niet kan erkennen, zou deze omstandigheid niets voor Belgie bewijzen, hetwelk niet meer regten heeft dan Holland op het oude Bisdom van Luik zelf.

Naar luid van art. 4 van annexe A, zullen er door de zorgen der vijf Mogendheden zoodanige ruilingen en schikkingen tuschen de beide landen getroffen worden, dat zij dezelve het wederkeerig voordeel van een geheel aan elkander liggend grondgebied, en van een onbelemmerd verkeer tuschen de steden en plaatsen, in derzelver grenzen begrepen, zullen verzekeren.

Daar nu Belgie geene enclaveringen in het oude grondgebied der Vereenigde Nederlanden heeft, was deze voorwaarde zichtbaar in het belang van Holland. De voorgestelde preliminaren spreken integendeel slechts van ruilingen in der minne tuschen Holland en Belgie, welke van wederzijdsch gerijf zouden kunnen geoordeeld worden. Er wordt geene melding meer gemaakt van eene geheele aan elkanderligging van grondgebied, noch van een onbelemmerd verkeer, noch van de verbindtenis door de vijf Mogendheden aangegaan, om, door hare bemoeijensfen, schikkingen daar te stellen, die deze voordeelen aan de beide landen zullen verzekeren.

Het zesde artikel der voorgestelde preliminairen bevindt zich niet in de annexe A. „De wederkeerige ontruiming „der gronden, steden en plaatsen,” zegt het, „zal onafhankelijk van de schikkingen, tot de ruilingen betrekkelijk, plaats grijpen.” Nu zou deze ontruiming, eer alles zijn beslag gekregen heeft, Holland berooven van den voornaamsten waarborg, dien het tegen een land in staat van omwenteling bezit, om te zien uitvoeren, wat zal zijn bepaald geworden. Deze waarborg is aan Holland door de conferentie zelve verzekerd geworden, welke, naar luid der annexe A van het protocol n°. 10, aan de gezagvoerders in België heeft doen verklaren, dat, indien de Belgische troepen den 20sten Januarij niet waren teruggekeerd in de stellingen, welke zij den 21sten November hadden, de citadel van Antwerpen niet zou ontruimd worden, en het is bewezen, dat de Belgische troepen, den 20sten Januarij, niet in de gezegde stellingen zijn teruggetreden.

Volgens artikel 7 der voorgestelde preliminairen, zal het doen deelen van België in de scheepvaart van den Rijn langs de binnenwateren tusschen dien stroom en de Schelde, het onderwerp eener afzonderlijke onderhandeling tusschen de belanghebbende partijen worden, aan welke onderhandeling de vijf Mogendheden hare goede diensten zullen verleen. Het is belangrijk op te merken, hoezeer dit voorstel, waarvan niet gesproken wordt in de annexe A, onaannemelijk is. Inderdaad, hoezeer de Koning bereid is, zonder verwijl onderhandelingen te openen, om de vrije vaart op de Schelde, naar luid der akte van het Weener congres te regelen, kan Hoogstdezelve bij deze onderhandelingen de goede diensten van andere Mogendheden niet aannemen, vooral wanneer deze zelve

belanghebbende partijen bij het onderwerptijke punt zijn. Deze bedenking raakt 's Konings waardigheid, de onafhankelijkheid van Holland en den eerbied, welken de Mogendheden aan die van alle volkeren toedragen, te zeer van nabij, om hier langer bij stil te staan.

Het gebruik der Hollandfche kanalen staat allen natiën vrij; even zoo is het in België. Eene bijzondere overeenkomst, welke het gebruik van het kanaal van Gent naar Terneuse, en van de Zuid-Willemsvaart aan de inwoners der beide landen gemeen zou verklaren, zou dienvolgens van het algemeen beginsel afwijken.

Het achtste artikel der voorgestelde preliminairen gaat de bepaling van art. 5 der annexe A met stilzwijgen voorbij, volgens welke bepaling de vijf Hoven, indien er verschil van gevoelen tusschen de commissarissen ter demarcatie mogt ontstaan, hetwelk niet in der minne zou kunnen geschikt worden, derzelver bemiddeling zullen aanwenden, en de verschillen, op de met de vastgestelde beginselen meest overeenkomende wijze, zullen verevenen. Eene eenvoudige weigering van de zijde der Belgische demarcatours zou mitsdien genoegzaam wezen, om alles tegen te houden.

Het negende artikel, hoewel voor het overige bijna gelijk aan het zesde der annexe A, is niet zoo duidelijk met betrekking tot de uitsluiting van het Groothertogdom Luxemburg, welke niet meer voorkomt in het 2de artikel.

De artikelen 12 en 13 vervangen de negen laatste artikelen der annexe A, betreffende de verdeling der schulden. Zij zijn geheel onvolledig; en stellen eenen gansch verschillenden grondslag daar, waarbij men de schadeloosstelling en de menigvuldige opofferingen van Holland uit het oog schijnt verloren te hebben; 's Gravenhage is niet

meer tot het vereenigingspunt der commissarissen-liquidateurs aangewezen, en er wordt niet meer gesproken van de bemiddeling der vijf Hoven, om, ingevalle van verschillen, welke niet in der minne zouden kunnen geschikt worden, deze op de met de aangenomene bepalingen meest overeenkomstige wijs te verevenen; eene uittaling, welke den Belgischen liquidateurs de gelegenheid zou verleenen om zich aan alle schikkingen te onttrekken. Naar luid van art. 13 zou het eerste werk der vereenigde commissarissen-liquidateurs zijn het aandeel te bepalen, dat België voorloopig zou hebben te betalen, behoudens de liquidatie, voor de voldoening van een gedeelte der interesfen van de schulden, in het voorgaande artikel vermeld. Artikel 17 der annexe A, integendeel, maakt deze betaling geheel onafhankelijk van de bijeenkomst der commissarissen-liquidateurs, door te bepalen, dat België gehouden zal zijn, voorloopig en behoudens liquidatie, zijn aandeel in de voldoening der renten en de amortisatie der schulden van het Koninkrijk der Nederlanden, naar het prorata van art. 10 en 11 te betalen, tot dat het werk dezer commissarissen zal voleindigd zijn. Dit verschil schijnt zeer gewigtig, dewijl het, volgens art. 13 der voorgestelde preliminairen, voor België genoegzaam zou wezen, het zenden van commissarissen-liquidateurs op te houden, om te gelijker tijd de betaling van deszelfs aandeel in de voldoening der renten en in de amortisatie der schulden te verschuiven. Deze reeds zoo zwaarwigtige bedenkingen verkrijgen nog een hooger gewigt, wanneer men opklint tot de beginfelen, die de conferentie geleid hebben tot de regeling der schuld van het Koninkrijk der Nederlanden, en welke zoo duidelijk zijn uitgedrukt in de inleiding des protocols van den 27sten Januarij. Onder de overwegin-

gen, om te 'geraken tot de verdeeling van die schuld, waren er ongetwijfeld punten, welke alleen van de keuze van België afhankelijk konden zijn; en in dat opzigt had Holland, in de benaming van „voorstellen,” welke de tweede afdeeling der grondslagen van scheiding verkregen had, geene inbreuk op deszelfs regten gevonden, en wel te minder, daar het 18de artikel aan Holland, ten laatste en krachtens de bemiddeling der vijf Hoven, de verevening der finantiële geschilpunten met België verzekerde in den zin, het meest overeenkomstig met de bepalingen, in de akte van scheiding vervat, maar hetgeen Holland eenen waarborg gaf, tegen alle onzekerheid beveiligd, en Zijne Majesteit bijzonder heeft doen besluiten om toe te treden niet slechts tot de grondslagen van schikking, wat de grenzen betreft, maar ook tot die schikkingen, „welke voorgesteld waren” voor de verdeeling der schuld, was de verzekering „dat de toekomstige Souverein van „Belgie,” gelijk zich het slot van het 12de protocol uitdrukt, „de schikkingen zou moeten aannemen, in het „gezegde protocol vervat,” dat is te zeggen, die, welke betrekking hebben op de verdeeling der schuld.

Hoe zou dan, na deze daadzaken, de Koning zich thans kunnen vergenoegen met eene liquidatie, welke die der schulden zou uitsluiten, alleen ten laste van Holland gekomen als een gevolg der vereeniging, en de waarde van opofferingen, die Holland gedaan heeft om haar te verwerven, en alzoo deel nemen aan een verdrag, dat, wel verre van de billijke verwachting zijner getrouwe onderdanen te vervullen, hunne eigendommen aan eenen onontwijkbaren schok zou bloot stellen?

Artikel 15 veronderstelt eene daadzaak, die niet in Holland bestaat, waar, ten gevolge van den Belgischen op-

stand, de goederen van niemand gesequestreerd zijn geworden; door het aannemen dezer nieuwe redactie, zou men alzoo erkennen medepligtig te zijn aan eene onregtvaardigheid, door het Belgische gouvernement alleen begaan. Het nieuwe artikel is bovendien gebrekkig, en, wanneer men het vergelijkt met het artikel 14 der annexe, wordt het bijna twijfelachtig of de patrimonieële goederen en domeinen van het Huis *van Oranje* niet van de opheffing van het sequester zouden uitgeslōten zijn.

Uwe Excellentien zullen mij wel willen vergunnen deze parallel met eene algemeene aanmerking te besluiten, welke op onderscheidene wezenlijke artikelen der voorgestelde preliminairen toepasselijk is; zij is deze, dat, in stede der naauwkeurigheid en duidelijkheid der annexe A, men hier eene wufte en onbepaalde redactie ontmoet, welke dubbel gevaarlijk wordt, wanneer men betrekkingen moet regelen, niet met een gouvernement, op vaste grondslagen gevestigd, maar met een land in staat van omwenteling, welks eenmaal erkende onzijdigheid de toevlugt tot de wapenen zou kunnen belemmeren, in het geval, dat het zich aan eene billijke verklaring van geschilpunten zou onttrekken; en ten opzichte van hetwelk de vijf Mogendheden zich in art. 17 vergenoogen met het voorbehoud hunner goede diensten, wanneer die opgevorderd zullen worden door de belanghebbende partijen, zonder er zich toe te verbinden, zonder uit te drukken, of deze goede diensten op de vordering van ééne der beide partijen zullen verleeud worden, en zonder stellig te verklaren, gelijk in de annexe A, dat zij met derzelver bemiddeling zullen tusschenkomen, en de verschillen op de met de bepalingen der gezegde annexe meest overeenkomende wijs, zullen verevenen. Alzoo, wel verre van

eenige uitkomst, welke dan ook, voor de verdeeling der schuld, voor de grenzen, en voor andere onderwerpen, welke geregeld behooren te worden, aan de hand te geven, verleen en integendeel de preliminairen de middelen aan België, om alles weder door eigendunkelijke uitleggingen in problema te brengen. Reeds hebben de beraadslagingen, waartoe deze preliminairen te Brusfel aanleiding gegeven hebben, meer dan te veel deze waarheid bevestigd, en de redevoe ring, door hem gehouden, die de buitenlandsche zaken in België met de daad bestuurt, bewijst genoeg wat Holland van de toetreding Zijner Majesteit tot de voorgestelde preliminairen zou te wachten hebben. De ontwikkelingen en verklaringen, in welke hij getreden is, zijn des te merkwaardiger, daar hij het is, die door zijn standpunt de onderhandelingen en bemoeijingen der Belgische commissarissen te Londen, noodzakelijk geleid heeft, en geacht moet worden er al de bijzonderheden van te kennen.

Buiten deze aanmerkingen, welke den geest dezer artikelen betreffen, kan men niet afzijn nog te bemerken, dat de nieuwe uitgekozen vorm van preliminairen van een vredesverdrag eene ingewikkelde beslissing van het punt der souvereiniteit bevat; welk punt bij het rade protocol en deszelfs annexe A, waarbij alleen van scheiding gehandeld wordt, onaangeroerd is gelaten. Doch in de veronderstelling zelfs, dat de Koning kon toegeven, dat de oplossing van dit gewigtig vraagstuk in de weegschaal der schikking tuschen Holland en België wierd nedergelegd, zou Zijne Majesteit er de hand niet toe vermogen te leenen, zonder billijke equivalenten, dat is te zeggen, tegen voorwaarden, die de regtvaardigheid, en de goede zaak en de belangen van Holland te gelijker tijd vorderen.

Indien bij deze overwegingen de voorgestelde artikelen eene moeilijke gewaarwording bij Zijne Majesteit hebben doen ontstaan, heeft Hoogstdezelve met niet geringer leedwezen den gang opgemerkt, welke aan de onderhandeling gegeven is.

Toen de uitbreiding van het oproer den steun van de Geallieerden des Konings noodig had gemaakt, riep Zijne Majesteit, overeenkomstig de tractaten, derzelve medewerking in tot herstel van de wettige orde. Hoewel de conferentie van Londen zich met dat doel vereenigde, nam zij, in plaats van te trachten het te bereiken, gelijk zij er de hoop van had doen voeden, wel ras eene tegenovergestelde rigting, door de uitkomsten en gevolgen van den opstand aan te nemen. Echter verkondigde zij luide, dat, uitgaande van het beginsel der scheiding van Holland en België, de regten van het eerstgenoemde land geëerbiedigd en gehandhaafd zouden worden. Bij haar 12de protocol stelde zij grondslagen voor, bestemd om de scheiding van België en Holland te vestigen. Ondanks gewigtige beweegredenen, om die grondslagen niet te beamen, nam de Koning die aan, met het oogmerk, om zonder verwijl die buitenlandsche veiligheid aan Holland weder te geven, en hetzelfde de voortduring dier binnenlandsche rust te waarborgen, welke te eerbiedigen het den Belgen, bij art. 7 der annexe A, uitdrukkelijk is opgelegd. België sloeg eenen anderen weg in. Het ging voort met achtervolgens nieuwe niet vol te houden eischen in het midden te brengen, onttrok zich aan de voorgestelde schikking, en ging zich tegen de conferentie met gedragingen te buiten, tot nu toe in de geschiedrollen der diplomatie onbekend.

Deze staat van zaken .ettelijke maanden voortdurende,

zag zich de Koning in de verplichting gebragt, aan te dringen op de uitvoering der verbindtenis, door de conferentie aangegaan, van, namelijk, Belgie tot naleving der voorgestelde grondslagen van scheiding te noodzaken. De conferentie stelde den eersten Junij als uiterlijken termijn ter aanneming aan de autoriteiten van Belgie. Deze termijn en de eerste dagen dier maand zonder uitkomst verlopen zijnde, verwittigde de conferentie de gevolmagtigden des Konings, bij eene nota van den 7den Junij: „ dat, ten gevolge van narigten, den vorigen dag uit „ Brusfel ontvangen, de Belgen zich ten opzichte der vijf „ Mogendheden, door aanneming der grondslagen van „ scheiding, niet in het standpunt hadden geplaatst, waar „ op zich de Koning, die tot deze zelfde grondslagen „ ten volle toegetreden was, opzigtelijk haar bevond; dat „ lord PONSOMBY bepaaldelijk was terug geroepen; dat de „ generaal ZELLIARD, van wege het gouvernement Zijner „ Majesteit den Koning der Franschen, bevel had ontvangen Brusfel te verlaten, zoo ras lord PONSOMBY zou „ vertrekken, en dat zich de conferentie met het beramen „ van maatregelen bezig hield, welke de verbindtenissen „ door de vijf Mogendheden, jegens den Koning aangegaan, zouden kunnen vereischen.”

Zoo was de stand der zaken den 7den Junij, en het gouvernement Zijner Majesteit ging voort met het maken van toebereidselen, ten einde zijne eigene middelen met die der vijf Mogendheden te vereenigen, om het gewenschte oogmerk te bereiken, toen het vernam, dat de conferentie, in plaats van, ter uitvoering der stellige schikkingen, door haar jegens den Koning aangegaan, van hare zijde middelen van dwang te beramen, besloten had, eenen geheel verschillenden gang te nemen, en dat zij, de wei-

gering der Belgen, om de bepaalde grondslagen aan te nemen, inwilligende, zich met een nieuw ontwerp van schikkingen bezig hield, lijnregt strijdig met het eerste, bij uitstek nadeelig voor de erkende regten van Holland, en den stempel dragende van den voordeeligen uitslag der pogingen, van de zijde der Belgen te Londen aangewend, even zoo als van den vurigen wensch, om ter hunner gunste in alle inwilligingen toe te stemmen, welke geschikt konden zijn, om aan deze een gunstig onthaal in België te verzekeren.

De achttien artikelen, welke Uwe Excellentie mij de eer hebben gedaan mij toe te zenden, en welke aan beide partijen zijn voorgesteld, als een ontwerp van preliminair van een vredesverdrag, zijn deze berigten komen bevestigen. De onverwachte inhoud van dat stuk heeft Zijne Majesteit des te grievender getroffen, daar, blijkens deszelfs resultaat, de conferentie niet een eenige der veelvuldige aanmerkingen, door de gevolmagtigden der Nederlanden te berde gebragt, heeft vermeend te moeten opnemen. De meeste dezer artikelen schijnen voort te vloeijen uit eene overeenstemming met hen, die het gezag in België uitoefenen: maar, zonder zich bij den schijn op te houden, is het eene daadzaak, dat zij aan België en aan Holland te gelijk werden medegedeeld, en dat men het kabinet van 's Gravenhage niet vooraf over derzelver inhoud raadpleegde, gelijk Zijne Majesteit kon verwachten, uit overweging van het standpunt, waarop Hoogstdezelve zich, door aanneming van de grondslagen der scheiding, jegens de conferentie geplaatst had; van het eerste doel dat aanleiding had gegeven tot de bijeenkomst van de gevolmagtigden der vijf Mogendheden en des Konings, en van dat, wat een wettig Vorst, steunende op gerechtigheid

en verdragen, het regt heeft van te vorderen, wanneer het de ondersteuning van Zijnen perfoon en Zijner getrouwe volkeren tegen de overweldigingen van opstandelingen gelden moet.

Hoe ernstig, voor het overige, de crisis wezen moge, in welke een samenloop van noodlottige omstandigheden Europa, en Holland meer bijzonder heeft ingewikkeld, zullen de pogingen des Konings, kalm te midden der algemeene beweging, steeds strekken om door vereeniging van gematigdheid met vastheid van wil, het onweêr te bezweren. Op het voorbeeld der gematigste Souvereinen, zal hij voor den nooddwang kunnen wijken, door die zijner onderdanen, welke zich aan zijn gezag onttrokken hebben, aan hun lot over te laten, maar nimmer zal hij aan deze de regten van Holland ten offer brengen. Een bedaard onderzoek nu den Koning overtuigd hebbende, dat de preliminaire artikelen de dierbaarste belangen des Vaderlands aan den opstand ten spel zouden geven, kan hij deze niet aannemen, en moet hij op nieuw van de zijde der vijf Mogendheden vorderen, gelijk ik zulks, bij deze, de eer hebbe, in Hoogstdeszelfs naam te verrigten, de uitvoering der wederzijdsche verbindtenis tuschen de Mogendheden en den Koning gesloten, wat de eerste betreft bij de protocollen n°. 11 en 12, en ten aanzien Zijner Majesteit, door Hoogstderzelver toetreding tot de grondslagen der scheiding, welke de conferentie zelve in haar 19de protocol heeft verklaard te zijn „onberroepelijk.”

Van sedert het begin des Belgischen opstands heeft de Koning niet opgehouden bewijzen te geven, hoe zeer hem het medewerken tot behoud van den algemeenen vrede aan het hart lag; maar Zijne Majesteit kan niet

toegeven aan het beginsel, dat deze vrede ten koste der eere en des welzijns van Holland alleen verworven moet worden; een beginsel te gader strijdig met het gevoel van zijn goed regt en Zijner waardigheid, en met het belang zelf van het behoud des algemeenen vredes, welke verre van in duurzaamheid te winnen, niet anders dan hevig geschokt zou kunnen worden door een volk, gehoorzaam aan de wetten, en getrouw aan zijne instellingen, te gaan opofferen aan eene bevolking, die de maatschappelijke banden verbroken heeft en de regten van anderen niet eerbiedigt. De Koning rekent te veel op de vriendschap en de verlichte staatkunde zijner Bondgenooten, om zich niet te vleijen, dat zij deze gevoelens met hem deelen zullen. Overbodig zou het zijn hier op te merken, dat het behoud van Europa's vrede niet alleen afhangt van de medewerking van België; dat er alzoo voor dezen vrede niets gewonnen zou zijn door het geschilpunt van Brussel naar 's Gravenhage over te brengen, en dat de noodzakelijkheid, waartoe zich de Koning mogt gedwongen zien, om gewapenderhand bilijke voorwaarden van scheiding te trachten te verwerven, juist die crisis zou doen geboren worden, welke de wijze en menschlievende bedoelingen der vijf Mogendheden zoeken voor te komen.

Wat de keuze van een' Souverein voor België betreft, beroept zich de Koning op de verklaring der vijf Hoven, in het 12de en 19de protocol vervat, dat, namelijk, in hun oog de Souverein van dat land noodwendig aan de beginselen van het bestaan des lands zelf beantwoorden moet; door deszelfs persoonlijken toestand aan de veiligheid der naburige Staten voldoende moet zijn; te dien einde, zonder eenige terughouding of uitzondering, de

schikkingen, voorkomende in de protocellen 11 en 12, moet aannemen, en zich in staat bevinden, derzelver vreedzaam genot aan de Belgen te verzekeren.

Ten gevolge dezer verklaring, die door des Konings aanneming der grondslagen van scheiding, in het 12de protocol vervat, eene verbindtenis jegens denzelven geworden is, zou Zijne Majesteit, ingevale een Prins, tot de souvereiniteit van Belgie geroepen, deze souvereiniteit aanvaardde en er bezit van nam, zonder vooraf de gezegde schikkingen aangenomen te hebben, dien Vorst niet anders kunnen beschouwen, dan als door deze daad alleen in eene hostile houding tegen haar geplaatst en als haren vijand.

Ik neem deze gelegenheid volijverig te baat, om Uwe Excellentien te verzoeken, de verzekering mijner hoogachting wel te willen aannemen.

's Gravenhage, den 12den Julij 1831.

(Get.)

VERSTOLK VAN SOELEN.

Aan HH. EE. de Heeren Gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittanje, Pruissen en Rusland, in conferentie vereenigd te Londen.

DAGORDER VOOR HET LEGER TE VELDE.

„ Door den wil van mijnen Vader en Koning geroepen, om het bevel over zijn leger te voeren, stel ik mij aan het hoofd, op den dag, waarop het woord: VOORWAARTS

door hem is uitgesproken. De bewijzen van liefde en trouw, welke gij reeds aan den Koning en aan het Vaderland hebt gegeven, en die den volkeren van Europa tot het schoonste voorbeeld strekken, waarborgen mij ook de dapperheid, welke gij zult ten toon spreiden op het slagveld, dat ons welligt binnen weinige dagen ten strijde wacht, voor de ware belangen van het Vaderland en tot verkrijging van voordeelige voorwaarden eener afscheiding van de gewesten, die zich onttrokken hebben aan de regering van dien zelfden Vorst, voor welchen wij bereid zijn, ons leven en onze dierbaarste belangen ten offer te brengen.

„Maar bij het nemen van toevlugt tot de wapenen, sluit de Koning, die een ware Vader zijner onderdanen is, geenszins den weg der onderhandelingen, hoezeer deze tot dus verre zoo vruchteloos beproefd zijn; zijne gevolmagtigden bij de conferentie te Londen zullen aldaar, bij voortdoring, de regten der natie blijven voorstaan.

„Wat mij betreft, ik gevoel al het gewigt van de eervolle taak, mij door den Koning opgedragen; zij zal ongetwijfeld voor mij verligt worden door uwen moed, waarop ik met vertrouwen rekene; bij de herinnering aan de dapperheid van zoo vele oude wapenbroeders van alle rangen, die ik nog in uwe gelederen zie, en aan de geschiedenis, welke mij leert, wat het Vaderland van de edele pogingen van deszelfs schutterijen en vrijwilligers mag verwachten.

„Na Quatre-Bras en Waterloo hebben wij ons niet meer in gelijke betrekkingen bevonden als die, welke ons thans vereenigen; in dat tijdsverloop hebben er vele gewigtige, meestal gelukkige, doch, sedert een jaar, zeer rampspoedige omstandigheden voor ons Vaderland plaats

gehad; mijne pligten en de wil des Konings hebben mij geroepen, om een werkelijk deel aan de laatste staatkundige gebeurtenissen in Nederland te nemen. Alle mijne daden, woorden en bedoelingen hadden destijds eeniglijk ten oogmerk, om van het Koninkrijk die onheilen af te weren, welke het te voorzien was, dat hetzelfde konden treffen, en welke wij tegenwoordig allen ondervinden; maar daar de middelen, met zulk een oogmerk door mij aangewend, geene gunstige uitkomst hebben opgeleverd, moet ik zelf gelooven, dat ik mij in de keuze der middelen heb bedrogen.

„ De drijfveren, die mij bezielde, waren intusschen van den zuiversten aard. Thans hoop ik u, met het zwaard in de hand, te overtuigen, dat het bloed der NASSAU's nog in mijne aderen vloeit, en dat geen offer mij te zwaar zal zijn, om het geluk te verzekeren van dien geboortegrond, voor welks onafhankelijkheid onze voorouders zoo dikwerf, met een' gewenschten uitslag, legermagten hebben bestreden, die de hunnen verre in *getal*, maar geenszins in moed te boven gingen. .

Hoofdkwartier Breda, den 1sten Augustus 1831.

(Get:) WILLEM, *Prins van Oranje.*

DRIE EN VIJFTIGSTE BRIEF.

*De Heer FRANS VAN LEEUWENHORST, aan den
Heer FERDINAND MEERMANS, te Amsterdam.*

's Gravenhage, 14 Augustus 1831.

Beste Vriend!

Men moet de zaakgelastigden der groote Mogendheden nageven, dat, zoo ze ten onzen opzichte in gestadige weerspraak zijn met zich zeiven, zij niettemin *consequent* blijven handelen ten aanzien van hunne *enfants chéris*; die wij, even *consequent*, plundergeboefte blijven noemen. Toen zij met den sterken arm hadden *behooren* tuschen beiden te komen, om de muitelingen te dwingen zich aan de bepalingen omtrent grenzen en schuld te onderwerpen, verzwolgen zij voor de oogen van geheel Europa de schande van lafhartig voor

den onwil van een handvol brutale oproermakers terug te deinzen. En nu onze Koning, geen regt van de Londensche conferentie kunnende verkrijgen, het zwaard heeft uitgetogen om zelf te doen wat zij *gedreigd*, maar *nagelaten had* te verrigten, verleent zij vrijheid aan den Koning van Frankrijk, om hulptroepen in België te zenden, en aan Engeland, om zich van oorlogschepen te bedienen, ten einde door een en ander ons Leger te noodzaken in deszelfs vorige stellingen terug te keeren.

Hoe hard het ook valt deze nieuwe verongelijking en dwang te verduwen, kunnen en moeten wij ons dit getroosten, omdat wij zegevierend van slagvelden terug zullen trekken, die getuigen van den leeuwmoed onzer krijgsbanden geweest zijn. In slechts tien dagen tijds stond ons Leger in het hart van België, nauwelijks twee uren van deszelfs hoofdstad verwijderd. — Al waar het zich henen wendde, dreef het den vijand uit zijne verschansingen en schuilhoeken. De Studenten en andere Vrijwilligers hebben, benevens de Schutterijen, in dapperheid met de Militie gewedijverd, en zich onvergankelijken roem bevochten. Ook onze Scheepsmagt op de Schelde heeft zich weder

glorierijk door stoutmoedigheid onderscheiden. Alomme waar de onzen zich vertoonden, stoven de blafkaken uiteen. Dit zijn ze nu, die zoo lang *en avant!* en *la guerre!* geschreeuwd hebben. Nu is de mond hen nadrukkelijk gesnoerd. Zal de blinde RODENBACH thans nog zeggen, dat de Hollanders de lafhartigste soldaten van Europa zijn? of zal hij dit nu niet, regtvaardiger, op zijne landslui toepassen, *die op alle punten geslagen zijn?*

Deze korte veldtocht is zoo rijk in grootſche trekken van vaderlandsliefde en moed, dat dezelve weder eenige ſchoone bladzijden aan de Geſchiedenis van onzen kriegsroem zal toevoegen. Er is bloed geſtort; er zijn van onze dapperen op het bed van eer geſtorven; het Vaderland beweent hunnen dood, en houdt hunne nagedachtenis in dankbaar en zegenend aandenken. Den gewonden biedt het hulp en troost.

Onze Prinſen hebben zich met eer overladen. Onverſchrokken ſteden zij mede aan de ſpits onzer braven. Zij hebben op nieuw getoond, dat het bloed der NASSAU's onverbasterd in hunne aderen vloeit.

Die arme LEOPOLD, die een blaauwen maandag

in het rebellenland voor koning speelt, is er dan danig in de knel geraakt. De goede man waadde te Luik nog tot over zijne enkels in de feestvreugde, toen de droevige mare van het aanrukken der Hollanders hem gebragt werd. Men zegt, dat op dien stond zijne vorstelijke ingewanden van de teederste liefde voor zijne onderdanen rommelden, en hij nog de kracht van ziel had om, ofschoon met eene van moed sidderende hand, zijn' confrater LODEWIJK PHILIPPUS eenen bedelbrief om hulp te schrijven. Eene tweede dépêche, die eene dergelijke strekking had, werd door een der vlugste Engelsche harddravers naar Calais gebragt, om *cito cito* per stoomboot naar Londen verzonden te worden. De Brabanders houden zich, als of ze zeer verstoord zijn over de door dit hulpschreeuwen afgelegde belijdenis van eigen onmagt; maar zij hebben ondertuschen door hunne *poltronnerie* genoegzaam bewezen, dat hun Koning, hoe *susceptibel* van ingewanden en hoe zwak van hoofd dan ook, ten minste een helder begrip had van hunne nietigheid, wanneer het op regelmatig strijden zou aankomen. Die Koning schijnt ondertuschen wel aanleg te hebben om met er tijd een groot held te worden. Hij heeft van uit den Antwerpschen to-

ren alreeds kloekmoedig uitgekeken naar eene schermtufeling, die in de verte op de Schelde plaats had. Dit was voor het eerst, wil men, dat Z. M. zoo dicht bij een gevecht was geweest. Hij kan er nu een levendig denkbeeld van maken. Vervolgens is hij naar Mechelen getrokken, om zich met de oorlogstheorien bezig te houden. Laat hem maar begaan, dien dapperen LEOPOLD; hij zal er wel komen. Tegen dat wij eens in België terug keeren, zal hij mischien reeds snorren hebben, en den *Prins van Oranje* onder de oogen durven zien, dien hij nu met schuldig respect uit den weg geloopt is.

Dit zal, denk ik, intusfchen het gevolg van ons kloekhartig bedrijf zijn, dat de vijand niet zal nalaten onverwijld gedeputeerden naar Londen te zenden, om er een definitief vredetractaat te sluiten, daar de conferentie zulks nu op stelligen toon in verband gebragt heeft met zijn staatkundig aanwezen.

Met vriendschap en hartelijkheid,

T. T.

FRANS VAN LEEUWENHORST.

P. S. Daar kondigt het gebulder van het geschut eene luisterrijke zegepraal aan! Smeekend is België den Overwinnaar te voet gevallen, om eene kapitulatie voor Leuven te bedingen!! Met diepgewonde gemoederen stroomen wij henen naar de bedehuizen, om den Almagtige te danken voor eene overwinning, die voor beslissend mag gehouden worden, en die van nabij door eene regtvaardige schikking staat gevolgd te worden.

N A S C H R I F T.

Onder het afdrukken van het laatste blad van dit werk, een Rapport en Dagorder van Z. K. H. den Prins *van Oranje*, in dato 13 dezer ontvangende, haast de uitgever zich, deze belangrijke stukken nog aan hetzelfde toe te voegen.

Aan den KONING.

*Leuven, 13 Augustus 1831,
ten 3 ure na den middag.*

Ik heb de eer Uwer Majesteit te berigten, dat heden, volgens de gesloten overeenkomst van gisteren, de stad Leuven om 12 ure door de troepen, onder bevel van NIELLON, aan de 1ste brigade, 3de divisie, overgegeven is. De troepen Uwer Majesteit zijn in de stad wel ontvangen. Van Thienen naar Leuven rijdende, ontmoette ik den Franschen afgevaardigde Graaf BELLARD en den Generaal LAWOËSTINE, die het bevel voert over de voorhoede van het Fransche leger onder den Maarschalk GÉRARD, en

aan mij door den Maarschalk gezonden was, om mij te boodschappen, dat het Fransche leger nu reeds te Grez, voorwaarts van Wavre, op mijn linker-flank voortgerukt was. Beide deze Heeren deelden mij het officieel berigt mede van de schikkingen tusfchen Uwe Majesteit en Frankrijk, door welke de vrede van Holland met Frankrijk verzekerd blijft. Ik ben met hen overeen gekomen, dat ik morgen met mijne terugwaartsche beweging naar de Noord-brabandsche grenzen een begin zou maken.

Ik wil, ten gevolge daarvan, morgen, den 14den, om tien ure, Leuven doen verlaten.

De 2de divisie zal Thienen en omstreken bezetten. De 3de divisie zich tusfchen twee uren afstands van Leuven en de omliggende dorpen vestigen. De 1ste divisie bezet heden Diest, en hare achterhoede staat te St. Joris Winghe. De kavallerie volgt deze bewegingen, en de reserve-batterijen artillerie blijven onder bedekking van de zware kavallerie.

Ik mag dit berigt niet sluiten, zonder aan Uwe Majesteit nog een bijzonder voordeelig getuigenis af te leggen van het uitmuntend gedrag van het gansche corps artillerie, dat in het gevecht bij Leuven in het vuur is geweest; met name moet ik vermelden de batterij van den Kapitein VAN DE WAL, die de 3de divisie vergezelt, en de batterij houwitsers, door den Kapitein COZHOORN gekommandeerd. Ik heb ook alle reden, in Uwer Majesteits gunst aan te bevelen, alle de Officiëren van de algemeene zoowel als bijzondere staven, die met veel ijver

en koelbloedigheid hunnen pligt onder het vijandelijk vuur volbragt hebben.

Ik verwacht de voordragten van de Generaals der divisien en van de Chefs van corpsen, over die Officiëren, Onderofficiëren en Soldaten, die door dapperheid en beleid uitgemunt hebben, ten einde hen nader aan te bevelen aan de welwillendheid van Uwe Majesteit.

De Opperbevelhebber van het leger ,

(Ges.) WILLEM, Prins van Oranje.

D A G O R D E R .

Leven, den 19den Augustus 1831.

WAPENBROEDERS !

Gij hebt aan mijne verwachting voldaan. Ik vertrouwde op uwe dapperheid en onwankelbaren moed. Ik waardeer de lijdzaamheid, waarmede gij alle de vermoeijensissen hebt doorgestaan, en u al dat gemis hebt getroost, dat de krijgsmarſchen in de nabijheid des vijands altijd vergezelt.

Groot is uwe belooning. De zege onzer wapenen is volkomen.

Na eenen veldtocht van naauwlijks tien dagen staan wij in het hart van Belgie.

Tweemaal ontmoetten wij den vijand, eerst te Hasfelt, toen bij Leuven, en dit was genoeg, om de twee Belgische legers niteen te slaan, en in wanorde op de vlugt te jagen.

Gisteren en heden stonden onze voorposten op twee uren afstands van Brusfel, en geen Belgisch leger is er meer, om den intogt zijner hoofdstad te beletten.

De Koning, mijn Vader, heeft onze behaalde overwinning bij Hasfelt met blijdschap vernomen. Door mij bevestigd hij Zijne innigè tevredenheid aan u, en alle de troepen van alle wapenen, die aan deze en de vorige gevechten deel namen, en hunne pogingen vereenigden, om dat leger te vernietigen, dat, onder den naam van het leger van de Maas, zich onverwinnelijk waande.

Wij hebben nu onze taak volbragt. Wij hebben gedaan, wat Koning en Vaderland van ons eischten. Wij hebben gezegevierd over den vijand, tegen wien wij ten strijde zijn gegaan.

Met eere keeren wij terug naar onze oude grenzen. Een talrijk leger uit Frankrijk rukt Belgie in. Zijne voorposten raken de onzen.

Wij keeren terug ten gevolge van eene schikking, die onze Souverein heeft gemaakt met den Koning der Franschen.

De Opperbevelhebber van het leger,

(Get.) WILLEM, Prins van Oranje.

